65897
2067

מוסף
ידיעות אחרונות
מס' 1196 א' שבט תשמ"ז 2.1.87

מנואל בריקדא ג'ילברטו טופאנו שוב בישראל
● מייקל ששון הצווארון הלבן של וול סטריט ●
מנת סלישין יהודים על הר געש ●
ירימוס ילד טוב טופז ● סילביה
דוראן, מקרה שעושה סטטיסטיקה

ישובים במצוקה

מת"ם, רשת השיווק של המושבים, התמוטטה. ישובי רמת־הגולן, מבקשים שמיטת חובות. מדובר במאות מיליוני דולרים. בראיה כלכלית, כדאי להסתגר בין חדרה לגדרה. יש גם ראיה אחרת ● אריאלה רינגל־הופמן, אריה אבנרי

תצלום השער: יוסי רותם

מאדונה של האמריקנים ● דימוי חדש, ניזון ממונרו, דין, המינגווי ● אדם ברוד

שבוע אמריקה במחלקת לבני נשים ולבני בית

AMERICAN WOMAN

ארזון

כל-בו שלום

חינם!

מבצע תמרוקי CHOICE על כל קניה בסך 30 ש״ח
צעיף מהודרחינם.
(בת״א ובחיפה)

מחלקת לבני נשים

רק **39.90** ש״ח

ואמריקה עוטפת אותך!

הלבשה אינטימית מארה״ב (בת״א ובחיפה)

20% הנחה

* המראה המסעיר — בגד אינטימי (CORSELETTE) בתוספת תחתונים וגרבי רשת ופריטים תואמים להשלמת המראה הנשי.
* מערכות תואמות של חזיות ותחתונים בעיטורי תחרה רומנטיים במבחר צבעים מהממים:

* כותנות לילה רכות ומלטפות מעוטרות ברקמה ובתחרה
* אוברול מגבת — יפה ומיוחד
* פיג׳מות נעימות בגזרה משוחררת במבחר צבעים ודוגמאות.

20% הנחה

מבחר תחתונים מארה״ב בגזרות מודרניות במגוון דוגמאות וצבעים

הנחות במחלקת לבני בית

20% 50%

הצעה מיוחדת: מגבות קטיפה רקומות מתוצרת "DUNDEE" ארה״ב, במבחר צבעים ודוגמאות מרהיבות

הצעה מיוחדת: מפות שולחן מהודרות מתוצרת "TIFFANY" ארה״ב עם מפיות אישיות תואמות

ממשיכים במבצעים נוספים:

15% מפות שולחן במגוון מסחרר של גוונים צבעים ודוגמאות מתוצרת "יהד־אר"

30% מבחר מפות מרומרים פלסטיים (שעווניות)

30% כיסויים לאביזרי מטבח חשמליים במבחר דוגמאות וצבעים מתוצרת "רוזי בן יוסף"

* חלוקי רחצה לגברים ולנשים מבד מגבת רך ומלטף תוצרת "רזוף" **25% הנחה.**
* כלי מיטה חדישים ומפנקים של "רוזי בן יוסף" **10% הנחה.**
* שטיחים לאמבט ולחדר השינה מתוצרת "פרוות כרמל" **10% הנחה.**
* כלי מיטה במגוון דוגמאות וצבעים "יוחאי טקסטיל" **15% הנחה.**
* כלי מיטה ומצעים מתוצרת "כיתן" (כולל שמיכות וכריות) **20% הנחה**
* מצעי פלנל של "כיתן" **35% הנחה.**

ממשיכים במבצעים נוספים:

* במבחר חזיות "טריומף" בהנחות מיוחדות. Triumph
* גרביים וגרבונים במבחר העשיר ביותר בארץ מתוצרת חוץ ומתוצרת הארץ בהצעות מיוחדות:
לדוגמא, גרבונים אלגנטיים החל מ־**1.95** ש״ח ועוד
* חלוקים וכותנות מטובי היצרנים בארץ **15% הנחה.**

המחירים כוללים מע״מ. המבצע עד גמר המלאי.

תל־אביב: מגדל שלום רח׳ הרצל 1 • **חיפה:** מרכז פנורמה, מרכז הכרמל שד׳ הנשיא 109 • **רב מכר:** היפרשוק תנובה בכביש החיפה הרצליה

חניה בת״א ובחיפה — לקונה ב־50 ש״ח

פתוח במוצ״ש

מוצאת השבת עד 10:00 בלילה

לאור בקשת הקהל **4 ימים אחרונים למבצע**

מטבח mobilia או רים

החל מ־82 ש״ח לחודש

מטבח דגם רוסטיקנה 5 ארונות עליונים (2.90 מ׳ רץ) + 4 ארונות תחתונים (2.30 מ׳ רץ) 82×24 ש״ח לחודש או 155.5×12 ש״ח לחודש

חדר ילדים COMBI

החל מ־44 ש״ח לחודש

חדר ילדים "קומבי" הכולל: מיטת קפרי (ללא מזרון) + ארגז מצעים + שולחן כתיבה + שידה + יח׳ ספריה פתוחה 44×24 ש״ח לחודש או 83×12 ש״ח לחודש

ארונות תרים רים

החל מ־50 ש״ח לחודש

ארון לונגדור תריס 4 דלתות 1.56×2.42 50×24 ש״ח לחודש או 96×12 ש״ח לחודש

רק רים תשלובת הרהוט הגדולה בישראל יכולה להציע לך זאת

במבצע סוף השנה של "רים", אתם יכולים להרשות לעצמכם לרהט מחדש את הבית כולו תמורת סכום חודשי לא גדול.
מעולם לא ניתנה לכם הזדמנות נפלאה כל-כך להחליף את המטבח הישן למטבח אמריקאי אמיתי - "מטבח מוביליה" ולקבל במתנה גם תנור חינם.
להכניס חיים חדשים לחדר השינה עם ארונות הקיר המשובחים והמיטות המעוצבות להפליא של "רים", ולהעניק גם לילדים את מה שמגיע גם להם - חדר ילדים "קומבי".

		עד 12 תשלומים שקליים לא צמודים	או עד 24 תשלומים צמודים לדולר
מזרון	"סילי" 1.40×1.90 מ׳	58×12 ש״ח לחודש	30×24 ש״ח לחודש
ספה	דגם "שרונה" נפתחת למיטה	52×12 ש״ח לחודש	28×24 ש״ח לחודש
סלון	דגם "מילנו" 1+2+3	139×12 ש״ח לחודש	73×24 ש״ח לחודש
ארון	"דאלאס" 4 דלתות 1.56×2.42 מ׳	57×12 ש״ח לחודש	30×24 ש״ח לחודש
ארון	לונגדור מראות 1.56×2.42 מ׳	94×12 ש״ח לחודש	49×24 ש״ח לחודש
ארון	פולדינג תריס 3 דלתות 1.47×2.42 מ׳	92×12 ש״ח לחודש	48×24 ש״ח לחודש
חדר שינה	דגם "מרילנד" מיטה + 2 שידות + מראה	87×12 ש״ח לחודש	46×24 ש״ח לחודש
חדר שינה	לבן מושלם מיטה 1.40×1.90 מ׳ + 2 שידות + טואלט + מראה + ארון 4 דלתות	238×12 ש״ח לחודש	124×24 ש״ח לחודש
מטבח	"מוביליה" דגם קונטור 5 יח׳ תחתונות (3.35 מ׳ רץ) + 6 יח׳ עליונות (4.15 מ׳ רץ)	319×12 ש״ח לחודש	166.5×24 ש״ח לחודש

כפוף לתקנון המבצע שבחנויות

אפשרויות תשלום לפי בחירתכם:
ניתן לשלם גם ב"ויזה עדיף" VISA ויזה, ישראכרט, שטרות או צ׳קים:

ריבית אפקטיבית שנתית לתשלומים שקליים כ-57%.
ריבית אפקטיבית שנתית לתשלומים דולריים כ-30%.
המחירים כוללים מע״מ והרכבה, לא כוללים הובלה.

רים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

פרטי המבצע בחנויות רים: ■ ירושלים: כורש 7, • שלומציון המלכה 18 • חנות המפעל, אזור התעשיה גבעת שאול ב׳ ■
תל-אביב: בן יהודה 108, 106 • הרצל 102, הרצל 32 • דיזנגוף סנטר, שער-3 ליד המשביר ■ חיפה: הרצל 67 • דרך חטיבת גולני 23
■ מפרץ חיפה: "רים" צומת קרית אתא ■ באר-שבע: הרצל 54, 58 • חנות המפעל, אזור התעשיה גב-ים, ביתן 6 ■ אילת: הוכמן, שד׳ מדיין
■ אשדוד: רח׳ רוגוזין 25 ■ אשקלון: צה״ל 29 ■ חדרה: הרברט סמואל 52 ■ הרצליה: ויצמן 20 פינת היובל ■ כפר-סבא: קולמן, ויצמן 66
■ נהריה: שד׳ הגעתון 2 ■ נצרת: נמסוואי 720 ■ נתניה: שער העמק 1 • "מפי" אזור התעשיה רח׳ הקידר 7 ■ עכו: רח׳ בן עמי 32 ■ עפולה:
רח׳ מנחם פינת ארלוזורוב ■ פתח-תקוה: בית "רים", בר-כוכבא 23 ■ צפת: רח׳ ירושלים 18 ■ קרית-גת: שד׳ לכיש 7/18 מול מ.ד.א. ■ קרית שמונה: מרכז מסחרי אחים אושרי ■ ראשון לציון: רוטשילד 81 ■ רחובות: אחד העם 27 ■ רמלה: הרצל 84 ■ רמת-גן: ז׳בוטינסקי 106 ■ רמת-השרון: סוקולוב 30.

קשר

כל אחד יכול לזכות במבצע:

פרס על כל פיפס!

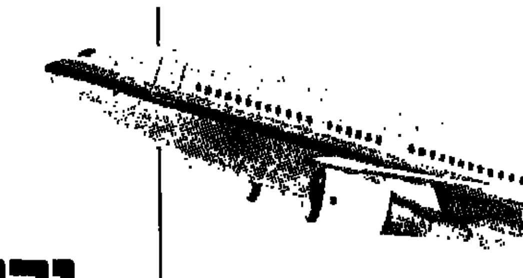

פיפס הזהב

נובצע פרסים נוסף של חברת ישראכרט נאפשר לך להשתתף בתחרות **"פיפס הזהב"**. עבור כל נפח קניות בחודשים ינואר או פברואר 1987, של 500 ש״ח באמצעות כרטיס אשראי ישראכרט תזכה ב**"פיפס זהב"**. כל **"פיפס זהב"** יקנה לך זכות השתתפות נפרדת בהגרלה, אשר תערך ב־15.3.87 בפיקוח רואה חשבון

פרסים יקרי ערך מצפים לך:
2 מכוניות דייהטסו קורה,
5 מכשירי וידאוטייפ סניו,
3 מקררי אמקור XL
ועוד ועוד...

בהצלחה!

רשמסקי מילר זהבי

מבצע מיוחד למחזיקי כרטיס אשראי ישראכרט בשיתוף המשביר־לצרכן, בחודשים ינואר ופברואר 1987.

ביצד תשתתף במבצע*

על כל הגדלה של קניותיך באמצעות כרטיס ישראכרט בחודשים ינואר ו/או פברואר 1987 לעומת קניותיך בחודש דצמבר 1986, ב־100 ש״ח או יותר,

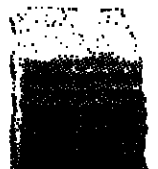

תוכל לקבל שי שערכו יהיה גדול יותר ככל שהיקף קניותיך, באמצעות כרטיס אשראי ישראכרט, יהיה גדול יותר.

בעלון ישראכרט של חודש ינואר אשר יגיע לביתך, מתפרסמים תקנון המבצע ורשימת הפרסים.

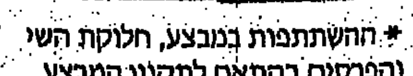

* ההשתתפות במבצע, חלוקת השי והפרסים בהתאם לתקנון המבצע, הנמצא במשרדי חברת ישראכרט ובנקודות חלוקת הפרסים בבתי הכלבו של המשביר־לצרכן.

ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי חברת ישראכרט ועובדי משרד הפרסום רשמסקי פרילך דובה.

המשביר לצרכן

כדאי

מאת ג. יפית

„הלנה אינטרנשיונל"

NEW YORK	LONDON	תל־אביב
ADDRESS: N.J. 2139 SADDLE RIVER ROAD SAIR- LAWN, N.J. TEL: 201-794-622-6	ADDRESS: 17 ,HILL ST. MAYFAIR LONDON W1 TEL: 10-491-0216	רחוב בן־יהודה 14, תל־אביב. טלפונים: (03)204430 ,(03)204431

ראש פתוח

כיום כבר ברור: שיטת „הלנה אינטרנשיונל" הצליחה לנפץ מחסומים, חששות ומעצורים. כן, גם אצל הגבר הישראלי המודרני. כמו עמיתיו בעולם הגדול, הוא למד לנצל את שירותיו המקצועיים של מרכז־תקשורת יחיד מסוגו – אמין, מוסמך ודיסקרטי. כאן, במועדון „הלנה אינטרנשיונל" נפגשים מיטב הגברים והנשים. כאן הם מפסיקים להיות לבד.

אומץ־לב תושיה וראש פתוח לרעיונות מתקדמים. תכונות אלה הולכות ומאפיינות את הגבר הישראלי המודרני. הן מתגלות אצלו במיטבן בעיקר לקראת שנות ה־30 שלו. בגילאים אלה, לאחר שנות המאבקים, הלבטים ובחירת הדרך האישית והמקצועית – תמונת חייו כמעט שלמה. חסר בה רק דבר אחד: אשה כלבבו.

מה עושה הגבר הישראלי? מגייס את תכונותיו האמורות ומוצא את הדרך אל הפתרון היעיל והחכם: מרכז־תקשורת מקצועי, אמין ודיסקרטי, כפי שמקובל כיום בעולם הגדול. כאן הוא פוגש מיגוון נהדר של נשים, החל מגילאי ה־20 שגילו את הפתרון מהכיוון השני. כאן הם נפגשים. כאן נוצרת הכימיה. כאן צומח הקשר החם, הקרוב והאינטימי.

כיום בישראל יש רק מקום אחד: המועדון של „הלנה אינטרנשיונל". עבודת נמלים יומיומית של צוות מקצועי ומסור בנתה כאן מוסד יחיד במינו: ליווי וגיבוי אישי ומיומן לכל גבר – ולכל אשה – לקראת המטרה החשובה מאין כמוה – בחירת חבר לחיים. כיום, כמבט לאחור, אפשר לקבוע בוודאות: שיטת „הלנה אינטרנשיונל" ניפצה מחסומים, מעצורים וחששות. כן, גם אצל הגבר הישראלי.

חברי המועדון של „הלנה אינטרנשיונל" מייצגים כיום חתך נאמן של מבחר הגברים והנשים בארץ הזאת. רציניים, אינטליגנטים, בעלי הופעה נאה, ממיגוון בלתי־ייאמן של מקצועות ועיסוקים: אקדמאים, רופאים, מהנדסים, אנשי־צבא, מנהלים בכירים. חלקם הגיעו לכאן אחרי חיפושים ארוכים בחוץ; חלקם העדיפו את שירותי „הלנה" כבחירה ראשונית, נבונה ומוצלחת.

כמו תמיד, ההחלטה להצטרף לא היתה קלה [illegible] גישה מוטעת, [illegible] האמריקאים; [illegible] „הלנה". צעד אחד

צעד, נפקחו העיניים וחדרה התודעה הברורה: מרכז־תקשורת בין גברים לנשים הוא מוסד חיוני כיום. בכל חברה נאורה. יש גברים מתאימים ויש נשים מתאימות. דרושה רק צומת – אמינה, מוסמכת, דיסקרטית – בה הם יוכלו לגלות זה את זו. מפגשים אלה אי־אפשר – וגם לא מומלץ – להשאיר רק ביד הגורל. יד מכוונת, מתאמת, ממליצה – היא סיוע חשוב וחיוני.

העובדות מדברות בעד עצמן. בשיטה מקצועית ויחידה במינה הצליחה הלנה ליצור מפגשים ותקשורת בין גברים ונשים, שבדרך אחרת היו נשארים אלמונים זה לזו. כאן, אצל הלנה, הם גילו, כי הם אינם לבד. צוות מוסמך (פסיכולוג, גרפולוג, מראיינות, מתאמות מקצועיות) נמצא איתם ולצידם בכל שלבי התהליך. כאן מקבלים כל גבר ואשה את כל המידע הדרוש על עצמם ועל בן־הזוג המתאים להם ביותר. קיצור־דרך משמעותי, שאין לו תחליף בנסיבות אחרות.

שיטת „הלנה אינטרנשיונל" היוותה ציון־דרך בתקשורת הבין־אישית. המוסד היחיד מסוגו בישראל חצה את גבולות המדינה, ופתח גם שלוחות מעבר לים; סניף ניו־יורק (ניו־ג'רסי); סניפים נוספים בפילדלפיה ולוס־אנג'לס; לונג איילנד. בדרך; וכל אלו, יש לזכור, רק ראשית הדרך.

כיצד זה קורה? מדוע זה מצליח? – כמו שאמרנו כתחילה: אומץ־לב וראש פתוח לנסות דרך אחרת, יעילה יותר, מקצועית יותר, עם סיכויים טובים יותר. כן, צריך להשקיע מעט זמן וסבלנות; לא תמיד הפגישה הראשונה היא גם הבחירה הראשונה. הרבה פעמים כדאי להפגש עם עוד אדם, להכיר עוד גבר או אשה. אבל כאן, אצל הלנה, כל מי שמצטרף נכנס לחוג אנושי, מתחדש בלי הרף, של גברים ונשים בעלי רמה איכותית גבוהה במיוחד. כאן מתחיל המפגש האמיתי עם עצמך – ועם אדם כלבבך, „הלנה אינטרנשיונל".

השירותים החשאיים
היכרות לילדים ללא ידיעתם

מעצורים, מבוכה, חששות והיסוסים הן תופעות נפוצות בגילאים הצעירים יותר של בני ה־20 וה־30. הבן או הבת זקוקים לבטחון, לגיבוי, לדחיפה, אבל צריך לדעת לעשות זאת בצורה חכמה ומקצועית.

כן, ההורים יכולים לעזור מאוד. „הלנה אינטרנשיונל" מפעילה שירות מיוחד: היכרות מותאמת מראש לילדים, ללא ידיעתם. מבחינתם של הבן או הבת מדובר בפגישה מקרית לגמרי עם בן־זוג בעל הנתונים הטובים ביותר. על־פי הניסיון עד כה, מדובר בשיטה בדוקה ומומלצת.

■ ■ ■

חבר־לחיים לאמא או אבא

בגילאים גבוהים יותר (50 ומעלה), גברים ונשים מוצאים עצמם לבד: גירושין, פרידה, נסיבות טראגיות. קבוצת־אוכלוסיה זו מתקשה במיוחד לחזור ולמצוא חבר־לחיים. אנשים מבוגרים אינם יכולים להכנס, או אינם מרגישים בנוח בנקודות־מיפגש של צעירים יותר.

כאן הילדים יכולים לסייע. שירות חרשני של „הלנה אינטרנשיונל" מפעיל כאן את כל האמצעים והמשאבים במציאת בן־זוג לחיים עבור הורים בודדים. גיל 50 אינו סוף הדרך. אפשר לפתוח דף חדש ולמלא מחדש את הבית הריק. אנשי־המקצוע של „הלנה" התמחו גם בכך.

■ ■ ■

גם בבית־קפה או אצלכם בבית

מי שאינו יכול להגיע למשרד, לא חייב לוותר על השירותים של „הלנה". הוא יכול להתקשר ולהזמין פגישה אישית ובלתי־מחייבת מחוץ למשרד. מערך מיוחד של ביקורי־בית מטפל בפגישות בבית הלקוח, או במקום אחר הנוח לו. השירות המיוחד הזה חשוב במיוחד לתושבי י–ם או חיפה.

■ ■ ■

באים גם מחו״ל

הלנה אינטרנשיונל הפכה, כידוע, למוסד בינלאומי, בשלב ראשון ניו־יורק (ניו־ג'רסי). כיום: סניפים חדשים בלונדון, פילדלפיה ולוס אנג'לס, עם תוכניות לסניפים נוספים ביבשת.

ההצלחה האמריקנית איננה רק משקפת את הנורמות המקצועיות הגבוהות של הלנה. היא גם מעשירה את המיבחר כאן בארץ עם מועמדים ומועמדות מחו״ל.

הכתובת

הלנה, רחוב בן־יהודה 14, ת״א, טלפונים: (03)204431, (03)204430. ניתן להתקשר במשך השבוע בין השעות 9.30 בבוקר עד 21.00 בערב.

<u>אפשר לטלפן גם בשבת, בין 11.00 בבוקר עד 18.00 בערב.</u>

סבלנות, אורך־רוח ומאמץ משותף. זה רק ענין של זמן

כל יום, החל מ־9.30 בבוקר ועד לשעות המאוחרות, עוסק הצוות של „הלנה" במקצוע החשוב ביותר: בני־אדם. כאן משקיעים שעות ארוכות של מאמץ מתמיד וסבלני, המיועד למטרה אחת: ליצור תקשורת בין שני לבבות. כן, זה לוקח זמן – אך יש תוצאות.

חני, למשל, אשה נאה (32) ומטופחת, מזכירה בכירה במוסד ציבורי, למדה זאת מנסיונה. עד לפני כשנה היא נעה בין עורף ציפיות לאכזבה, בין תקווה מחודשת לתסכול נוסף, לאחר עוד בילוי שלא היה לו המשך. חברה טובה שכנעה אותה להצטרף למועדון של „הלנה". לא מכבר היא חזרה – שזופה ונאה עוד יותר – אחרי ירח־דבש באילת.

„אני מדברת בשם עצמי", אמרה לנו, „אך מבטאת הרגשה של נשים רבות בגילאי ה־30. לכן חשוב לי לאמור להן: אל תהיו פזיזות. בחירת חבר לחיים היא ההחלטה הגורלית ביותר. גם כשאת קונה מוצר רציני – את לא בוחרת אותו ב־5 דקות. בן־זוג בוודאי שלא.

„לכן, גם כשאת בודקים הטובות של צוות הלנה, אסור שתהיה חסרת סבלנות. ‚הכעס הוא יועץ רע', אומר הפתגם, אבל גם קוצר־רוח. הדרישות חשובות, הציפיות מובנות, אך באשר ממהרים לא תמיד נזהרים.

„ושלא יהיו אי־הבנות: גם אני הרגשתי כך בתחילה כשהגעתי להלנה. גם אני רציתי למצוא בן־זוג קבוע כבר אחרי חודשיים־שלושה. אבל אחרי שיחות אישיות עם הלנה ועם הצוות, גיליתי דבר חשוב: אנשי „הלנה" עובדים עם הלב והנשמה עבור כל אחד ואחת מאיתנו, אך בלי מעט זמן וסבלנות מצידי, כל המאמץ יהיה לשווא. כן, את בעלי פגשתי אצל „הלנה", והיום שנינו גוררים מחיוך איך הגענו ל„הלנה" ורצינו הכל בעריסתו..."

[illegible]

מבצע המאה של מחשבי אטארי ST

100 תוכנות חינם ומיד!
לכל הרוכש מחשב אטארי ST
בין ה-1.1.87-30.1.87

מחשב הדור החדש - גם אתה יכול להפעיל!

אטארי ST הוא מחשב מקצועי מעולה המתופעל באמצעות "עכבר", ללא שימוש במקשים ובלי צורך בידע מוקדם!
אטארי ST משלב בתוכו עליונות טכנולוגית מושלמת, מערכת גראפית צבעונית מהירה ומתוחכמת, תפריט על המסך ומערכת הפעלה ידידותית ביותר.
לאטארי ST סידרה עשירה הכוללת מאות תוכנות, כמו: מעבדי תמלילים בעברית ובאנגלית, תוכנות מעין לוטוס 123, מסדי נתונים, הנהח"ש וניהול מלאי, גרפיקה בצבע, מוסיקה וסינטיסייזרים ועוד תוכנות רבות לחינוך, בידור ושעשועים ביתיים.

100 תוכנות חינם - גם אתה יכול לקבל!

עם קניית מחשב אטארי ST 520 או ST 1040, תקבל חינם ומיד, 100 תוכנות נבחרות ששווין מאות דולרים!
תוכנות אלה כוללות שפות תוכנות, תוכניות עזר, גרפיקה, מוסיקה, משחקים ועוד.

במחירים ותנאי תשלום נוחים שכל אחד יכול! לדוגמא:

520 ST (512K)
עם עכבר, כונן, חיבור לטלויזיה ו-100 תוכנות חינם.
החל מ-199 ש"ח לחודש.

1040 ST (1024K)
עם עכבר, כונן כפול, מוניטור צבע ו-100 תוכנות חינם.
החל מ-385 ש"ח לחודש.

עכשיו בתקופת המבצע אפשרות
ל-3 תשלומים ללא ריבית
או ב-12 תשלומים בכרטיס אשראי.

חדש!
אפשרות שימוש בתוכנות של
אפל-מקנטוש וי.ב.מ. PC/AT
בלעדי ל-ATARI!
מודולים מיוחדים של ATARI ST המאפשרים לך שימוש במאגר התוכנות העשיר של APPLE-MACINTOSH® ו-IBM PC/AT®
מעכשיו לרשותך אלפי תוכנות נוספות!

ATARI®
ארם מחשבים בע"מ
דיזנגוף 248 תל-אביב טל' 238940
פניות למועדון משתמשי אטארי ST - טל' 03-889170 (אבי)

רשימת החנויות המשתתפות במבצע - רשת חנויות השקם והחנויות הבאות: • תל אביב: ארם מחשבים, דיזנגוף 248 • [illegible]

מאת דליה גל

לשלם מעט כל חודש – ולקבל הרבה היום

שיטת השיווק ב„ליסינג" (שכר־מכר), הנהוגה בארצות רבות בעולם, מיושמת היום בארץ לגבי כל מוצרי הצריכה, בסיסיים ויוקרתיים כאחד.

תמורת עשרות אחדות של שקלים לחודש ניתן לקבל מיידית מכשיר וידיאו מץ, מיקרוגל מץ, מקרר אמנה, מחשב אישי, נברשת, פסנתר, ריהוט איטלקי, מכונית או כל מוצר שלבך חפץ.

חברת ישראפרמה־ליס הינה היום חברת ה„אשראי מספר 1" בארץ. היא תרכוש עבורך כל מוצר ותשכיר לך אותו בתנאים ובתשלומים נוחים עם אופציה לרכישה.

יש חלומות, שגם כשהם מתגשמים, הם נשארים אפופים הילה של אגדה, מלווים בהרגשה של „זה לא יכול להיות"...

בשטת החומרי היו אלה האמריקאים שהגשימו את מה שהם כינו „החלום האמריקאי", דהיינו – כל שכיר ממוצע יכול, פחות או יותר, לחיות כמו המיליונר עליו כותבים בטורי הרכילות.

והנה, החלום האמריקאי הולך ומתגשם גם אצלנו. האם יש מי שחלם שניתן להחליף בקלות את הסובארו 1300 שלו ל־B.M.W או אפילו למרצדס־בנץ? או לרכוש לו ריהוט איטלקי חדיש של מיטב המעצבים בלי להניד עפעף? שלא לדבר על מכשיר וידיאו (למי שעוד אין) או למיקרוגל, למזגן בכל חדר, למערכת סטריאו יקרה, למחשב אישי, פסנתר – ומה לא?

לא, אינני מוכרת כאן אשליות בעלמא. האפשרות להגיע לכל דבר קיימת מזמן בארה"ב, ועכשיו הגיעה גם אלינו. חברת „ישראפרמה־ליס" או בכינויה „אשראי מספר 1" מאפשרת לנו לרכוש כל מוצר, והכוונה בעיקר למוצרי צריכה, כגון: מיכשור חשמלי, ריהוט, וכיב, בתנאי שכר־מכר (leasing). למעשה, כל פריט שלבך חפץ ניתן להשיג בתשלומים נוחים עם אופציה לרכישה באמצעות חברת „אשראי מס. 1".

כל מוצר – בהישג יד

שכר־מכר (ליסינג) הינה שיטת שיווק הקיימת בעולם המערבי זה מכבר ועדיין לא הגיעה אלינו בצורתה זו, דהיינו: ביישומה לגבי מוצרי צריכה. לשיטה זו יתרונות משמעותיים על־פני שיטות אחרות הקיימות בשוק.

ראשית, בשיטת ה„ליסינג" של חברת אשראי מס. 1, המדובר הוא ברכישות בכל סכום שהוא, למן הקטן ביותר ועד הגבוה ביותר, שלו זקוק הלקוח. בכל מקרה, חוסכים את הביורוקרטיה הכרוכה בקבלת אישורים להלוואות בבנקים, וכמובן, אין בכך כדי להגביל את האשראי שלנו בבנק. למעשה, אין עליך אלא לבחור את המוצר והוא כבר יגיע אליך. סוכני ישראפרמה־ליס יטפלו בכל, ובעצם, ילוו אותך לאורך כל הדרך.

שנית, בסוף תקופת ה־leasing (3 עד 5 שנים, לפי בחירה) ניתן להחזיר את המוצר לחברה. כך יוצא, למעשה, שאתה יכול להנות ממכונית חדשה או ממכשיר וידיאו חדש, כמו שחלמת, כל שלש שנים מבלי לשלם את הערך המלא שלהם ומבלי להוציא מכיסך סכומי עתק. הדבר אמור, גם לגבי ריהוט או כל מוצר צריכה אחר.

חברת אשראי מס. 1 מאפשרת רכישת מוצרים בשתי דרגות יוקר ויוקרה. הלקוח יכול לבחור בין מקרר אמנה לבין מקרר אמקור, לדוגמה, או בין מכונת כביסה מילה לבין זופו, וכן הלאה. הרכישה בכל מקרה, היא לפי דרישת הלקוח ורמת האפשרויות שלו.

יתרון משמעותי נוסף לשיטה זו לעומת רכישה רגילה בתשלומים היא העובדה, שמקבלים את מוצרי מץ מיד עם חתימת החוזה ומוצרים אחרים באספקה מהירה ואין ממתינים עד לסוף התשלומים. בחברה כמו שלנו, המעריפה תמורה מיידית, זהו יתרון בעל ערך, ללא ספק. זאת ועוד, מרגע קבלת המוצר נכנסת לתוקף תקופת האחריות והשירות חינם (למוצרי מץ – 3 שנים; למוצרים אחרים – שנה אחת).

איך מתקשרים?

דרך ההתקשרות לחברת אשראי מס. 1 היא פשוטה ביותר. בטלפון למשרדי החברה בבני־ברק: 03־799921 או 03־7991425; בירושלים: 02־241686, 02־247388/4 ובחיפה: 04־246524. הלקוח מקבל הסבר מפורט על האפשרויות והשיטה, כאשר מובהר לו מראש שהמדובר הוא בתשלומים צמודי מדד ובתוספת מ.ע.מ. בהתאם לחוק. כן הוא מקבל פירוט גובה התשלומים לכל מוצר. במידה והתנאים מתאימים לו והוא בחר במוצר הדרוש, הוא מקבל חוזה ע"י שליח, בדואר או באמצעות סוכן.

עם חתימת החוזה מתחילה למעשה תקופת השכירות, והיכולה להתפרש על־פני 36 או 60 חודש, בהתאם לגובה התשלומים ולצורכי הלקוח.

לשם הדוגמה הייתי רוצה לפרט מידגם של מוצרים ועלויות, הניתנים לרכישה באמצעות חברת אשראי מס. 1 לפי שיטה זו:

המוצר	תשלום חודשי בשקלים
T.V. 16" מץ	45
וידיאו – מץ	88
תנור בישול אפיה טורבו – מץ	33
מקרר אמקור no frost	56
מכונת כביסה מילה	83
מיקרוגל מץ	30
מכונת כביסה זופו	50
T.V. 22" מץ	62
מקרר אמנה	100

(התשלומים אינם כוללים את הפקדון ודמי גביה בבילל).

התשלומים למוצרים הנ"ל יכולים להיפרש על־פני תקופה של 36 חודשים, כאשר כולם נמצאים בבית הלקוח, כאמור, מרגע החתימה על החוזה עם חברת האשראי, כולל אחריות ושירות במשך כל התקופה. במידה והמוצרים הבסיסיים שמנינו אינם מספקים, ניתן להוסיף ולבחור גם מוצרים אחרים בהפרש תשלומים מיזערי ולפרוש אותם על־פני תקופה ארוכה יותר – של 60 חודש. המעוניין במוצר בודד לעומת זאת, לא יחוש כלל בהוצאה. ב־30 ש"ח לחודש, לדוגמה, הוא יכול לרכוש לו מיקרוגל מץ חדיש ולקבלו במקום.

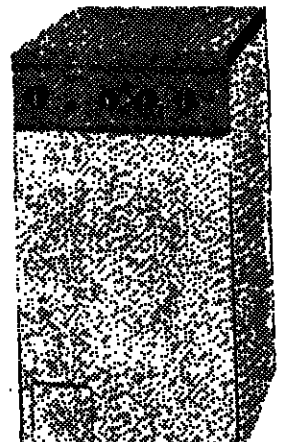

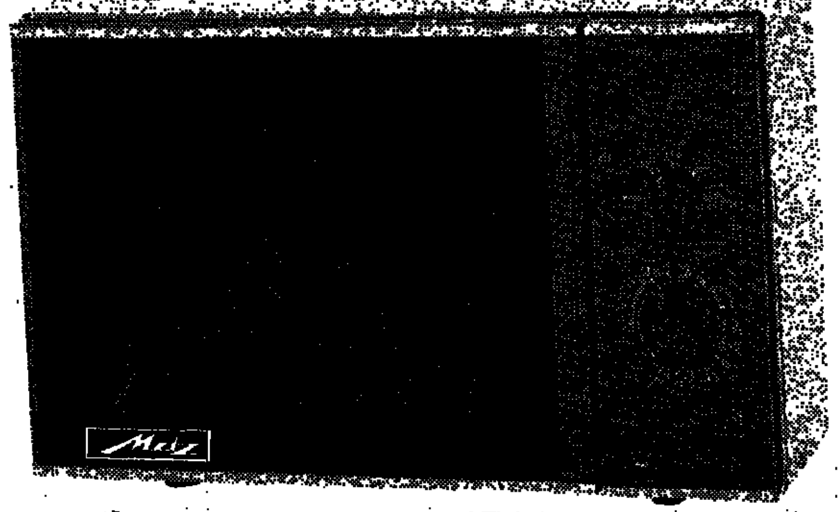

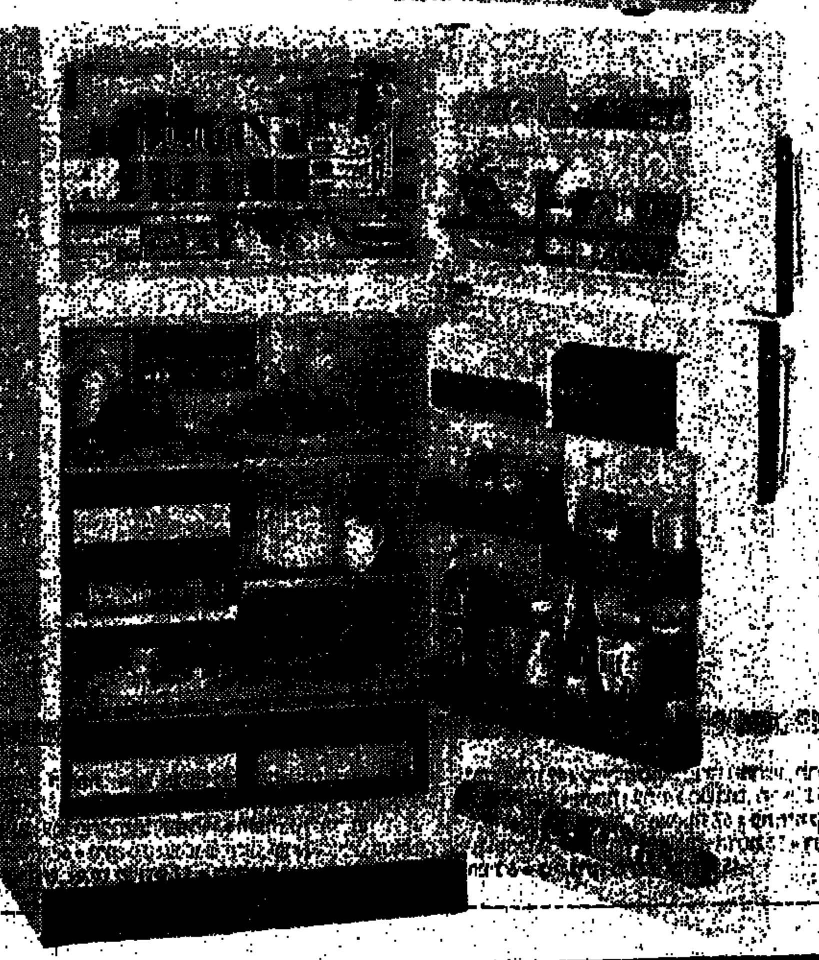

ישראפרמה־ליס: אשראי מספר 1

ישראפרמה־ליס (1977) בע"מ היתה ידועה בשנים האחרונות כחברה מסחרית שעסקה במוצרי צריכה. לאחרונה פנתה לעסוק בשיטת השיווק כאשראי ללקוח הקמעונאי, מתוך תחושה של צורך שנוצר אצל הצרכן הישראלי. מנכ"ל החברה, מר יעקב חיימוביץ, בעל וותק של כ־7 שנים בעיסוק ב„ליסינג", מיישם היום את הידע והנסיון שלו בחברת אשראי מס. 1.

בסיכומו של דבר, חברת אשראי מס. 1 מאפשרת לנו, הצרכנים הישראליים, להנות מכל אותם מוצרים שחלמנו עליהם ולא היינו מסוגלים לרכוש עקב מיגבלות בתקציב. החברה מציעה פתרון אידיאלי לזוג הצעיר או להורים הדואגים לציוד הדרוש לילדיהם העומדים להינשא. אגב, חתונה. כל הורה, שעמד להשיא את בנו או בתו, נתקל בבעיה של הנדוניה. כמעט תמיד אין די תקציב לרכישת כל הפריטים הדרושים לזוג הצעיר. בדרך כלל, ממתינים לרגע האחרון כדי לרכוש מוצר זה או אחר, ואז נכנסים ללחץ. בשיטה שמציעה ישראפרמה־ליס ניתן לתכנן את הרכישות ולצייד את החבר'ה הצעירים בכל המיכשור, הריהוט והאביזרים הדרושים להם. והכל – בתנאי תשלום נוחים ובסכומים שניתן לעמוד בהם. ככל שנתחיל לתכנן את הרכישות מוקדם יותר נשלם תשלומים קטנים יותר עבור מוצרים רבים יותר.

הקשר של חברת ישראפרמה־ליס עם חברות ידועות ואמינות כגון: אמנה, מילה, מץ, אמקור, זופו ואחרות – מבטיח לנו אפשרות בחירה מתוך מיגוון רחב של מיטב מוצרי הצריכה הישראליים, והעולמיים, בסכומים שאנחנו יכולים לעמוד בהם. באווירה הזאת, [illegible] [illegible] [illegible] כיצד החיים בשיטה השיווק.

רק אצל ענק המקררים אתה מקבל הכל בענק!

אמקור

ענק בטכנולוגיה

עילית המהנדסים והטכנאים בישראל.
פסי יצור מתוחכמים.
רובוטים חדישים.
מקרר העשוי פלדה ומתכות אל-חלד.
שיטת צביעה ממוחשבת המודרנית והמשוכללת ביותר בעולם.
כל אלה הופכים את אמקור לענק הטכנולוגיה בישראל.

ענק בנסיון

רק לאמקור נסיון מוכח של 40 שנות ייצור מקררים בישראל.

אמקור

ענק במוניטין

זו השנה ה-24 ברציפות בה זוכה אמקור בתואר המקרר הטוב ביותר בישראל.

אמקור דורג במקום הראשון במשאל המוצר הנבחר 87-1986 שנערך ע"י המכון הישראלי למחקר חברתי שמושי („ידיעות אחרונות") ע"י 70% מכלל אזרחי המדינה.

גם מחקר מודיעין אזרחי דרג את אמקור במקום הראשון לאחר ש-74% מהאוכלוסיה העניקה לו את תואר הקניה הטובה ביותר 87-1986.

כל מקררי אמקור הם בעלי תו תקן ישראלי מלא.

ענק במכירות

למעלה ממיליון ושלוש מאות אלף (כן! 1,300,000) מקררים נמכרו עד כה בישראל. פי 6 ויותר מכל יצרן אחר.

ענק במבחר

רק לאמקור מבחר של 8 מקררים שונים. החל במקרר אמקור 600 הקטן וכלה בדגמי אמקור XL ו-SUPER XL העניקיים.

ענק בשירות

רק לאמקור יש את השירות רב המוניטין והנסיון של אמפא - החברה המדורגת מזה שנים רבות במקום הראשון בשירות למוצרי החשמל בישראל.

שרות אמפא

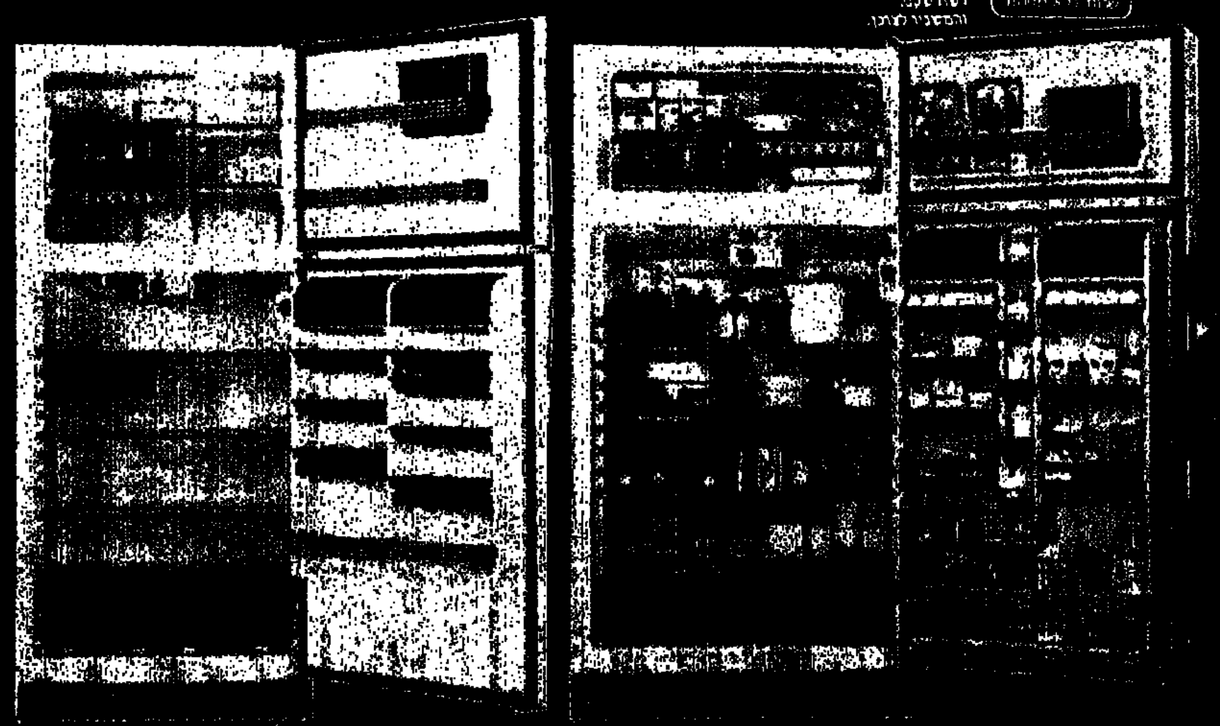

אמקור נותן לך גם מקפיא ענקי וגם תא מזון ענקי

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

7 ימים

12
הנסיכה והקוגל
ליהדות דרום־אפריקה קשה להיפרד מהחיים הטובים. גם כשהמתיחות בין שחורים ללבנים גואה, הם עדיין מקווים לטוב. בכל מקרה, רק מעטים יגיעו לישראל
● ענת טל־שיר

18
כמו בתולה
מאדונה משנה תדמית. לא עוד זמרת פאנקיסטית־אינפנטילית, עקודה בעור שחור ובשרשראות וצורחת 'כמו בתולה' לקהל בני 10. מעכשיו, גברת קלאסית, היורשת החוקית של מונרו
● אדם ברוך

20
בלי חשבון
שעה קלה עם דודו טופז, לפני תוכנית מערכונים חדשה. טופז על הצלחה, על כסף, על פוליטיקה. נמאס לו לדבר על חתיכות, לא מוכן להסביר למה עוד לא התחתן
● ג'ודי ניר־מוזס

22
ישובים במשבר
רמת הגולן
לגבי ישובי רמת הגולן יש קונצנזוס לאומי: תשבו ברמת, כדי שיישמר בטחונם של אנשי הגליל, כדי שהגבול לא יתקרב לחדרה. כשבאים לתבוע את המחיר, זה סיפור אחר
● אריאלה רינגל־הופמן

מאדונה. תצלום: הרב ריץ. החודש הופיעה על השערים של המגאזינים האמריקניים 'לייף' ו'ווניטי פייר'. פנטסטי. מקצועי ופנטסטי. זבל חלומות פנטסטי

פרה, פרה. תצלום: מיכל דותם. ב־82', הדבר הרג אותן. מוטי לוי, בנאות גולן, חזר וקנה פרות. היום, כל העדר שלו שווה פחות או יותר לחובות שלו. אומרים, שמצבו עדיין טוב

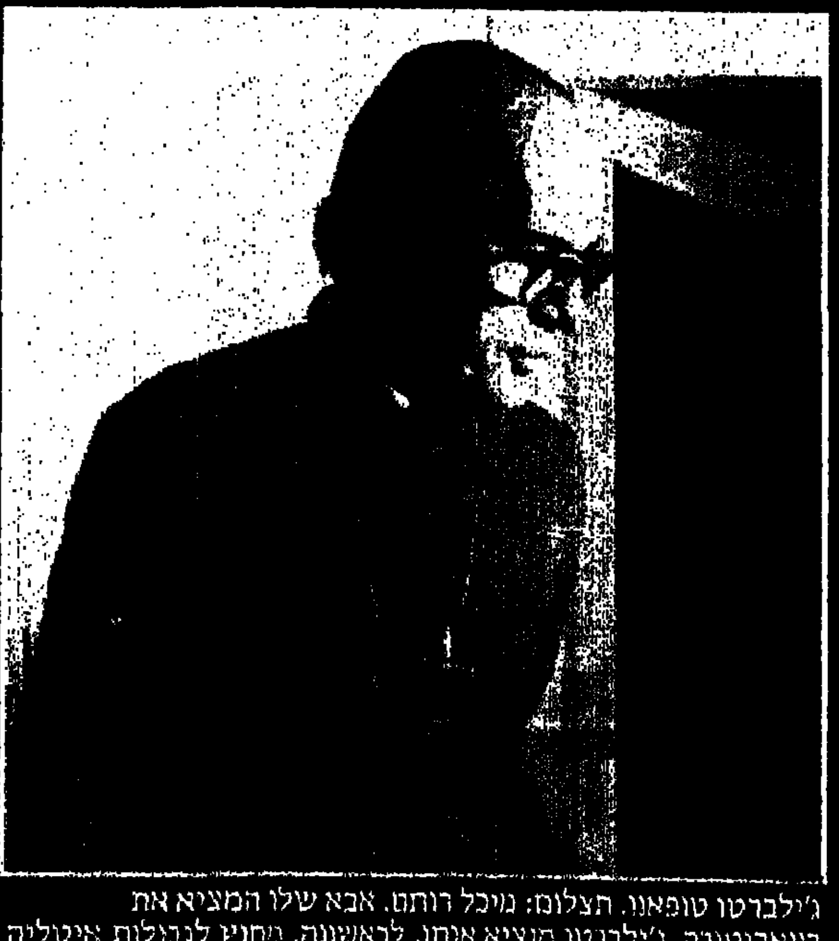
ג'ילברטו טופאנו. תצלום: מיכל רותם. אבא שלו המציא את בונאבנטורה. ג'ילברטו מוציא אותו, לראשונה, מחוץ לגבולות איטליה

26
ישובים במשבר
התמוטטות מת"מ
מת"מ מתה. אם ירצה השם, יפתחו מת"מ ב', לכל רוכשי הפריג'ידרים שנשארו עם הקבלות ביד. מאחורי חורבות מת"מ, סיפור ההתמוטטות הכלכלית של המושבים ● אריה אבנרי

ג'ילברטו טופאנו
בונאבנטורה, הליצן של האיטלקים, מגיע ארצה. טופאנו מכיר אותו מקרוב: הוא כמעט אחיו. מכרם חורי, יגלם את בונאבנטורה בתיאטרון חיפה
● עמנואל בר־קדמא

38
כמו צוענייה
סילביה דוראן נולדה בדרום אפריקה, רקדה פלמנקו בספרד, חיה בישראל. דוראן לפני מופע חדש, בליווי להקה, חושפת סיפור מפתיע של מחלה, החלמה ולידת בתה ● עדית נעמן

42
כסף קל
איך לעשות מיליונים עם קצת עזרה מידידים. סיפורו של דניס לוין, ברוקר אפור בוול סטריט, שהתעשר בדרך קלה, נקייה ומתוחכמת. הנפילה לא איחרה לבוא ● מייקל סטון

52
1987, תחזית
קשה לרצות את חוסיין, מבארק יאבד מכוחו, מהומות פועלים בפולין, צעד נוסף של האינתיפאדה. אצלנו: מחתרת יהודית חדשה, וזעזועים בממשלת האחדות
● האסטרולוג אילן פקר

הם יגיעו מחר

מאת ענת טל-שיר

הקהילה היהודית בדרום אפריקה שבעה, עשירה, מפונקת. בראשית דצמבר, הגיעו לארץ 150 איש ל'סיור גישוש', בדיקת אפשרות עליה ● האדמה בדרום אפריקה בוערת. צבע עורם של היהודים מקנה להם חסינות זמנית ● מאז מהומות 85', היהודים מתחילים לצאת. לאוסטרליה, לקנדה, לארצות הברית. ישראל, עבורם, לא ארץ האפשרויות

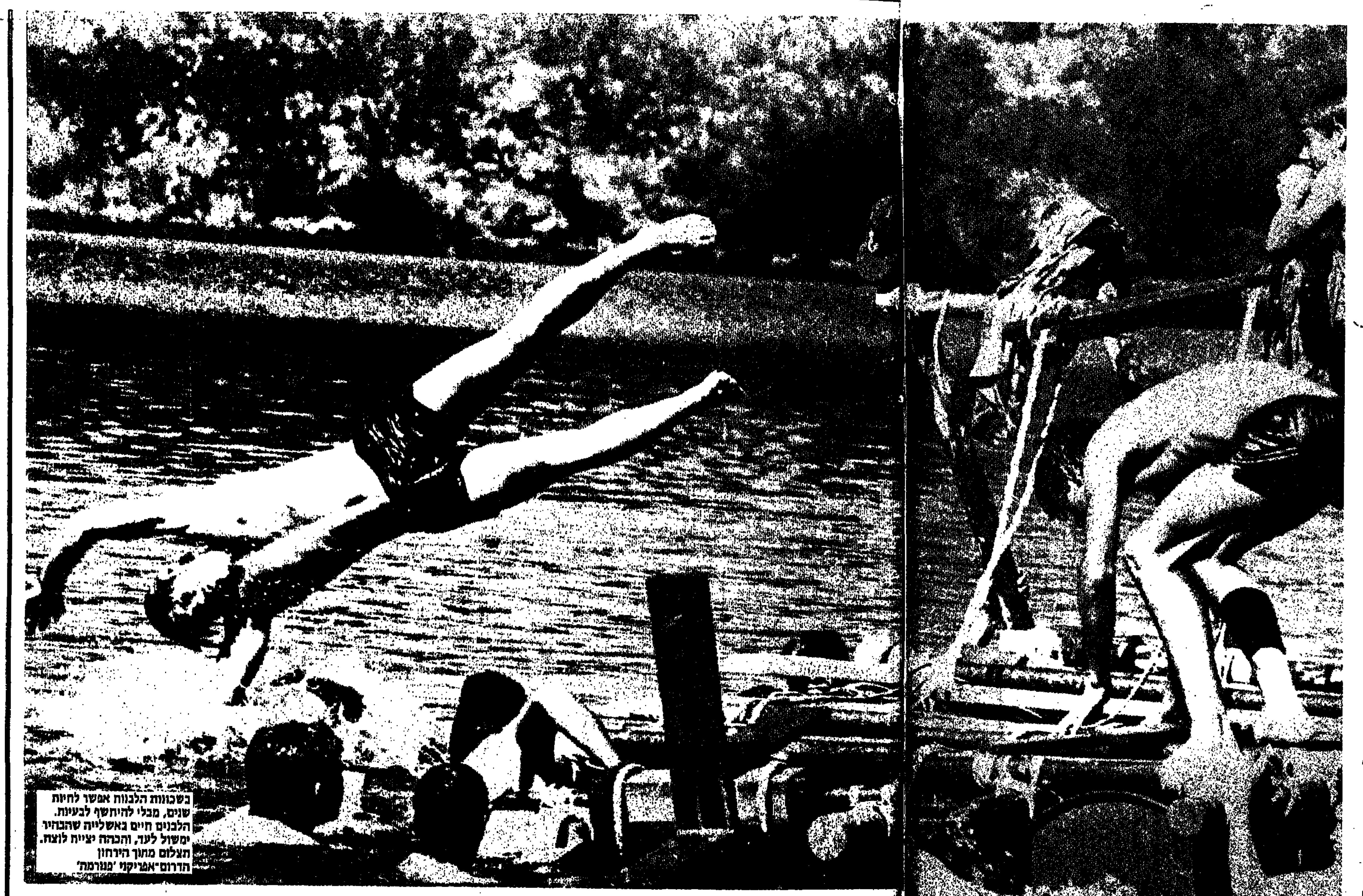

בשכונות הלבנות אפשר לחיות שנים, מבלי להיחשף לבעיות. הלבנים חיים באשליה שהבהיר ימשול לעד, והכהה יציית לנצח. תצלום מתוך הירחון הדרום-אפריקני 'מגורמה'

איבון ורוי התאהבו בגליל, בפלאפל ובחלבה. הפראות הירוקה של הגליל ביום חורף, טעם הפלאפל החם כחמיצות הטחינה, לא די בהם כדי לגרום לאיבון ולרוי לארוז, לעזוב את קייפטאון, דרום אפריקה, ולעלות לישראל. במחשבה שניה, הגליל, הפלאפל והחלבה הם אולי שרידים אחרונים לתום שלנו, למה שיש לנו להציע לעולים חדשים היום.

בראשית דצמבר הגיעו לישראל 150 איש מדרום אפריקה ל'סיור גישוש' (פיילוט טור), שפירושו בדיקת אפשרויות העליה לארץ. מדובר ביהודים מתלבטים שמוכנים, בנסיבות מסויימות, לשקול עליה. שם, חופשה בת חודשיים של קיץ יוקד וכאן גשמי ברכה, שפעת סינגפור וארץ מנוולת. עם הקבוצה הזו הגיעו גם איבון ורוי ברנשטיין, הם נחתו ב-7 בבוקר בנתב"ג ומיד הוסעו לירושלים, ליפול שבי בקסמיה.

בימים הבאים, מלווים במדריכים, עטופים דאגה וחיבה, היו בגוש עציון, באר-שבע, ים המלח, תל-אביב, רעננה, ים, ראשון לציון, נתניה, חיפה, כרמיאל, כפר בלום, ארבאל.

הם שוכנו במלונות שלושה כוכבים התואמים את תקציבה הצנוע של תנועת עליה, המארחת, ביקרו בבסיס חיל האויר, והתפעמו, ראו מרכזי קליטה, מושב וקיבוץ, ופגשו בעולים חדשים, עולים ותיקים וישראלים.

בעודם תרים בארץ, כך מדווחים מלוויהם, נתקפו אופוריה שבבסיסה משיכה עזה לישראל. הם, אמנם, שומעים חדשות וקוראים עיתונים ומבינים שזה לא בדיוק גן-עדן, אבל המקסם כפולו הכרה שהם באמת רצויים כאן והתעוררות אתנית-לאומית.

אחר-כך, הם שבים לחווילותיהם, מתפכחים ומשהים את החלטתם, מתוך תקווה שהמהומות בדרום אפריקה אינן אלא תופעה חולפת.

■■■

נתוני העליה מדרום אפריקה קשים. הם צריכים להדיר שינה מעיניו של שר הקליטה או כל שר אחר בממשלה ומעיניו של אחרון הפקידים, שעניינם עליה. בשנת 85', שנת ההתלקחות המרה בין שחורים ללבנים, עלו לישראל בין 200 ל-250 איש. השנה מצפים לכ-600 עולים ועדיין יעקב צור אינו יכול לישון בשקט.

עידן 'השליח', זה היושב בתוך הקהילה ומטיף לעליה, הולך ונגמר. יהודי מיוהנסבורג, תחת שיקשיב לשליחים, יכול תמורת אלף דולר לראות במו עיניו מרכז קליטה, כותל מערבי או התנחלות.

דן סגיר, עיתונאי שעשה שנתיים ביוהנסבורג: "אני מציע לראש הממשלה להכריז מחר שישראל מוותרת על כספי המגבית (כעשרים מליון דולר בשנה), והכסף יופנה לסיבסוד עליה לישראל. המשמעות החינוכית עצומה. בואו כי לא בכספכם אנחנו חפצים".

בבית של איבון ורוי ברנשטיין, כמו ברבבות בתי יהודים בדרום אפריקה, יש קופסה כחולה. הילדים משלשלים לתוכה ראנדים ומתפיחים את קופת הקרן הקיימת. בשבוע שעבר, בדרך ל'יד ושם', האוטובוס חצה חורשות והמדריך אמר שהברושים האלו ניטעו מכספי הקרן הקיימת. הדרום אפריקנים הביטו ביער המוריק בעיניים בורקות.

■■■

בבית ברנשטיין, דונם אחד, בית מרווח, גינה, שתי מכוניות ומטפלת שחורה לתינוקת, בחצי מישרה. יש להם שלושה ילדים: הלל בן שבע, שושנה בת ארבע וחצי ואביבה בת שנה. לילדים נתנו שמות עבריים מבלי להסתתר מאחורי שמות אנגלוסכסיים. הלל זה הלל ושושנה זה שושנה, לא רוז. רוי אומר ששמות עבריים לילדים יהודים בדרום אפריקה זה עניין של אופנה. איבון אומרת שאנשים תמיד מעירים לה: או, זה שם נורא מעניין. שם, כך איבון, יש הרבה לאומים וקהילות ובכל אחת מהן נולדים אלפי שמות, וגם להם מותר לקרוא לילדיהם בשמות קצת אחרים.

כשיעלו, אם יעלו, איבון תהיה מרים ורוי יהיה ירחמיאל. שני הילדים הגדולים נשארו בבית. התינוקת (או, כמו שאיבון אומרת 'המאמאל'ה') על מינשאיגב, וניקח חלבאם וגמאה איתם את ארץ ישראל בשבועיים. הלל הולך לבית ספר של לובאביץ', עם כיפה וציציות, כשהוא שב מבית הספר, הוא רץ לשחק עם בן-השכן הנוצרי. את הכיפה הוא משאיר בבית.

איבון רופאה כללית, מטפלת בקהילות שחורים, חוזה את המוות, היאכאון, האפשלה והעוני שלהם. רוי מהנדס אלקטרוניקה. אין להם משרתת וזה מדהים, מפני שכל משפחה לבנה בדרום אפריקה, במעמד נמוך בינוני וגבוה מחזיקה משרת, משרתת או צמד משרתים שחורים.

איבון: "חשוב לא להיות עצל, להיות עצמאי ככל האפשר, ללמד את הילדים לעזור בבית".

הדברים האלה חריגים לא רק כשהם נאמרים, אלא בעיקר כשהם מיושמים.

■■■

כמה קלים חייה של נסיכה יהודיה מפונקת בדרום אפריקה. בחורה שעלתה לפני 8 שנים סיפרה, בריסים מעפעפים, שכמו רבות מחברותיה, עד לפני הגיעה לירושלים הדבר היחיד שידעה לעשות בבית ובמטבח היה מילוי קנקן תה. בתל-אביב היא 'שושקה', בברוקלין היא 'ג'אפ' וביוהנסבורג היא 'קוגל', כמו מאפה-האיטריות המתקתק.

הפעמון הוא אולי האביזר החיוני ביותר בבתי הלבנים. היא משתמשת בפעמון בכל רגע להפעלת הקסם השחור: להגיש ארוחה, להוריד מהשולחן, לעשות קניות. תלאותיה של ה'קוגל' מתחילות ומסתיימות במציאת משרתת טובה. כל-כך קשה להשיג היום משרתת טובה, כזו שלא מתמחה בפינצ'ינג.

רוי: "אנחנו לא אוהבים את העובדה שהשחורים עושים את העבודה השחורה בביתם. סנדרה המטפלת, לפחות לפי צורתם, היא חלק מהמשפחה, מתפקדת [illegible] ולא כעבר [illegible]".

בנובמבר 66', תאה בתם 'ידיעות אחרונות' פגישה עם יהודי דרום אפריקני: "...חווילה מפוארת, יום ראשון, שעת צהריים. זה עתה עלה האיש מבריכת השחיה הפרטית בחצר ביתו. המשרת השחור ערך את שולחן המשקאות והוא, נינוח בערסל, מתנודד ובידו כוסית ג'ין, פנה אלי: 'האין זה גן עדן ממש?'"

מאז חלפו שני עשורים. מצבם הכלכלי של היהודים בדרום אפריקה הולך וטוב. למעשה, הם אנשים עשירים מאוד, בלי כסף, מבוססים בלי רכוש. רמת חייהם מן הגבוהות בעולם. הם חיים בווילות מוקפות מרשאות, בחניה כמה מכוניות, ובחצר מתגוררים המשרתים.

אבל הטרגדיה הפיננסית שלהם עצומה: הם אינם יכולים לממש את כספם ורכושם. שלטונות דרום אפריקה מתירים לעוזבים למטרות הגירה להוציא 100 אלף ראנד לאדם, שהם כ-45 אלף דולר. לרבים מהיהודים בדרום אפריקה יש יותר מזה. בעמדם להגר, הם נאלצים לוותר על חלק ניכר מרכושם. בנוסף לצרה הזו צנח הראנד, בשנתיים האחרונות, לשפל נוראי.

■■■

שאלת מפתח: למה הם לא עולים לישראל?

תשובת מפתח: הערסל, הג'ין, הבריכה, הפעמון.

בישראל, יהיה עליהם לשכוח מרבית מן התענוגות הנ"ל ולוותר על כסף, הרבה כסף. האידאל שלהם צריך להיות מוצק דיו, כדי שישאירו את הונם מאחור וילכו לרעננה.

הם יודעים בדיוק מה מחכה להם כאן: מכשול השפה, בעיות בטחון, מגבלות שונות, כלכלה בצרות, ארץ לא הכי אטרקטיבית בעולם.

נכון שרוב העליות לישראל נבעו מחוסר ברירה, ומטעמים שליליים של גירוש, רדיפה או אנטישמיות. גם בדרום אפריקה, מזה זמן, האדמה בוערת.

צבע עורם של היהודים בדרום אפריקה מקנה להם חסינות זמנית, ילידת האשליה, שהבהיר ימשול לעד והכהה יציית לנצח. בשנתיים האחרונות, גם היהודים בדרום אפריקה מודעים להסלמה בין שחורים ללבנים. מאז 85', כמה אלפי יהודים התחילו לצאת מהיבשת השחורה, רגע לפני שיהיה מאוחר. אבל, הם מעדיפים להשתקע באוסטרליה, ארה"ב, קנדה, ניו זילנד. ישראל אחרונה ברשימה.

רוי ואיבון ברנשטיין עשו חשבון. אנחנו חיים טוב, אמרו לעצמם. אנחנו לא הכי-עשירים, והגירה לגבינו אין פירושה ויתור על רכוש רב. הזמן פועל לרעתנו. ההתפוצצות קרבה, ילדינו גדלים ופורחים בארץ שאנחנו אוהבים, אבל משטר-הדיכוי שלה הלך ונעשה בלתי נסבל. לא תהיה לנו ברירה אלא לעזוב, אבל לאן?

איבון: "אני קצת עצבנית בגלל העובדה שאנחנו מתמהמהים שם".

רוי: "אני לא מאמין שזה יגיע למצב, שנצטרך לברוח מהר".

[illegible]

בשכונות הלבנות, כך רוי, אתה יכול לחיות זמן רב בלי לראות את הבעיות. בשכונה שלהם התפוצצה לא מזמן פצצה ורוי, בארשת פנים מרגיעה, אומר: כן, אבל איש לא נפגע. אחרי שבועיים בישראל, הם יודעים שהם מסוגלים לחיות כאן, לא בלי פשרות. אבל, המחסומים נפרצו.

■■■

כמו מרבית היהודים בדרום אפריקה, גם רוי ואיבון בני מהגרים. הוריהם נמלטו מגרמניה, בראשית שנות ה-30, ונתקבלו בשערי דרום אפריקה בזרועות פתוחות. הארץ הזו קלטה מהגרים יהודים, בעיקר ממזרח-אירופה, ונתנה להם שוויון זכויות פוליטי וחברתי. הורי הם, הוריהם, ובני-בניהם אסירי תודה. קשה להם לנטוש דווקא עכשיו את מולדתם השניה, הנתונה בסערה עזה.

רוי נולד ברודזיה והגיע לקייפטאון בגיל שש. איבון נולדה בקייפטאון. שניהם בשנות השלושים לחייהם.

רוי: "עוד חמישים שנה יהיה שם טוב, אבל עד אז יעברו זמנים קשים ויישפך דם רב".

אחיה של איבון רב רפורמי בארה"ב. אחיו של רוי חנווני בקנדה, דוד של רוי מורקו באוסטרליה. זהו הסיפור העצוב של יהודי דרום אפריקה. כל משפחה מפורקת ושבורה לרסיסים. אחים, אחיות, הורים ובנים, נפוצו ברחבי העולם. כשברחו מליטא, מלטביה או מפולין, כל אחד מבני המשפחה הלך למקום אחר. ועכשיו, אחרי חמישים שנה של שקט

(המשך בעמ' [illegible])

איבון, רוי ואביבה ברנשטיין, אחת המשפחות שהשתתפו ב'סיור גישוש'. סכום מסע: שפעת סינגפור, הצעות עבודה מרגיעות. בשום ארץ אחרת לא היו שותים תה עם הנשיא

תצלום: יוסי רוט

למה הם לא עולים לישראל? קשה להינתק מן העריסל, מהג'ין, הבריכה והפעמון ● עליה לישראל כרוכה גם בוויתור על כסף רב: לפי חוקי המטבע הנהוגים בדרום אפריקה, אסור להוציא יותר מ־45 אלף דולר. למרבית היהודים שם, יש יותר

(המשך מעמ' 13)
ושובע, המשפחות שבות ונקרעות.

אם איבון ורוי יעלו ב־89', ישאירו בקייפטאון שני זוגות הורים, ישישים מכדי לבצע אקספרימנטים במולדת שלישית. אחיו של רוי הגיע ארצה, החזיק מעמד שנתיים. הביורוקרטיה גמרה אותו, הפרנסה לא נמצאה בשפע. נסע לקנדה ונקלט.

בשבוע שעבר, ביקרו הברנשטיינים שלוש משפחות עולים מדרום אפריקה ונתמלאו חרוזה. אחת המשפחות נמצאת בארץ 22 שנה, מאושרים עד הגג. שניה כבר 7 שנים בארץ, עוד לא גמרו להתפעל ממנה, שלישית כאן שנתיים ויודעת שזה מקומה.

מה הם לא אוהבים בארץ ישראל? רשימה חלקית של רוי ואיבון: העדר מרחבים. „באמת ארץ קטנה מאוד, הבניינים מסמלים את אורח החיים כאן. סטנדרטים גרועים של בניה, צבע דהוי ומקולף. זה מאד מפריע לנו. בדרום אפריקה צובעים את חזיתות הבתים כל שלוש שנים". חוץ מזה, אומר רוי: „ארץ נהדרת, אנשים נחמדים, גישה לא פורמלית. אנחנו בהחלט יכולים לגור בה".

בדרום אפריקה נמצאת הקהילה הציונית והמגובשת מבין תפוצות הגולה. הפדרציה הציונית היא הארגון החזק ביותר שם וזו הגשמה, אמנם חלקית, של חזון הרצל.

הרביזיוניסטים דומיננטים בקהילה. מדובר בארץ ללא ערכי אינטגרציה, שמעניקה לגיטימציה לאתניות וקהילתיות: הולנדים, הודים, אנגלים, שחורים, יהודים ואפריקנרים.

הקהילה הזו כליכך עשירה, עד שנוכלים ישראלים הסתערו עליה כעל אתר קלאסי לפעילות. 'העולם הזה' פוצץ ב־78' את פרשת 'העוקץ הישראלי'. רשת פשע מתוחכמת מתל־אביב איתרה את מוקד המצוקה של היהודי הדרום אפריקני: 'האימפוטנציה הראנדית', או במילים אחרות, חוסר היכולת להוציא את כספו אל מחוץ לגבולות המדינה. ה'סראייר' הדרום אפריקני נתן להם ראנדים מרשרשים וקיבל המחאה בנקאית, שמועד פרעונה מאוחר. סופה של ההמחאה השמנה – פיסת נייר. הראנדים המזומנים הומרו מיד ליהלומים והוברחו לגרמניה.

היהודי שאיבד את כספו היה מנוע מלהתלונן על העושק, כי אז היה עומד לדין בעוון עבירה על חוקי המטבע. אחד שהעז, נשפט ונקנס בסכום שעלה אפילו על מאות אלפי הראנדים שהפסיד. אין ספק, שהיהודים שנשדדו איבדו כל זיקה לציונות.

לפי הערכה, יושבים בדרום אפריקה כ־15 אלף ישראלים־יורדים. הם מתגוררים בשכונות שבהן יש ריכוזי יהודים, אבל הנתק כמעט מוחלט. הוותיקים מרגישים שזו ארצם והיורדים פשוט באו לקטוף יהלומים וראנדים מהעצים. הוותיקים בזים לתאוות הממון של הישראלים, רואים בה מכה כואבת לציונות.

פרדוקס זועק: לוותיקים מותר לחיות ביוהנסבורג ולהתעשר בה, לתרום אחת לחודש אלף ראנד למגבית, ולראות עצמם ציונים חמים. הישראלים, לדעתם, מקומם אך ורק בישראל.

עיקר היורדים הם אנשי סרבל כחול – מכונאים, שרברבים, טכנאים, בעלי מקצוע שבארץ האפרטהייד נעשים מנהלי עבודה ונותני פקודות לפועלים השחורים.

על כל אחד ש'עשה את זה' והתעשר, יש מאות ישראלים שלא גומרים את החודש. לפני שבועיים, עלתה לישראל משפחה דרום אפריקנית. שנה וחצי ניסו למכור את ביתם, אבל לא השיגו מחיר מספק. לבסוף החליטו להשכיר את הבית לכמה שנים כדי להשאיר אופציה לשיבה. למי השכירו את הווילה? למשפחת־יורדים ישראלית.

■■■

האנטישמיות לא פסחה על דרום אפריקה. תנועות ניאו־נאציות פועלות בתחומה, ולא במחתרת. הירחון 'אונזרבר' הדרום אפריקני, יוצא לפרקים בהשמצות בלתי־מרוסנות ואמירות בוטות בגנות היהדות והציונות. אפשר למצוא בו כותרת נוסח 'ההון היהודי מופנה למימון מאבק השחורים'.

ביולי 84', דיווח 'הארץ' על שלט שנתלה בכניסה לבזאר הורי ביוהנסבורג. 'הכניסה אסורה לכלבים וליהודים' נכתב בשלט. רק כעבור יומיים דאגו להסירו.

רוי: „יש אנטישמיות, אבל איננו חשים בה. אולי פה ושם איזו הערה קטנה, אבל כללית אין לנו סיבה להתלונן".

חיצי המתקפה של הניאו־נאצים, מילוליים לפי שעה, מופנים בעיקר כלפי ישיבות, קולג'ים יהודיים, בתי מסחר וחנויות, שהשמות ליפסיץ, גולדשטיין, מאירסון וכהנוביץ' מתנוססים בחזיתם. בעת האחרונה, השמות אינם בעלי צליל אשכנזי מובהק. תמצא שם גם בתי עסק בבעלות בן־שושן, אלחרף ועמר.

ב־48', עלו לשלטון בדרום אפריקה האפריקנרים, הימנים הקיצונים. מלכתחילה לא אהבו יהודים, אף לא הסתירו את תמיכתם במפלגה הנאצית־הגרמנית, כשזו היתה בשלטון. אחרי מלחמת ששת הימים, חלה תפנית ביחסם לישראל, בה היו מעוניינים כבת־ברית, עם ההכרה בעוצמתה הצבאית. 73' היתה השנה בה נעתרה ישראל לאיתותים והתקרבה לדרום אפריקה.

■■■

אם יהיה שלטון שחור בדרום אפריקה, כמחצית מן היהודים יעזבו. מי יִשאר? כמו המודל של אירן: הזקנים מאוד והעשירים מאוד. מי ייצא? סטודנטים, זוגות צעירים ואנשי מקצוע עד גיל 50.

לאן? למקומות דוברי־אנגלית, בהם ריכוזי יהודים דרום אפריקנים: יוסטון, טקסס, סידני, אוסטרליה; טורונטו, קנדה. מקצתם יגיעו לראשון לציון, כוכב יאיר, רעננה וירושלים.

בשנתיים שאחרי מהומות סוואטו, 1970, יצאו מדרום אפריקה כחמשת אלפים יהודים. רבים מהם הגיעו לישראל, ומשסברו שהעניינים בדרום אפריקה נרגעו, חזרו.

שלושה גלי עליה מרכזיים הגיעו מדרום אפריקה: בשנות ה־60, גל־עליה שנקלט היטב בארץ־ישראל, ארץ הפלאות והמיתוסים. שנות ה־70 עברו בסימן התנפצות המיתוסים. העולים ניסו, וירדו חזרה. בשנות ה־80 ישראל על הפנים, הגיעו רק זרזיפי עולים.

מרבית היהודים בדרום אפריקה מזוהים עם ארגונים ליברליים ואינם מעלים על דעתם להתקרב לארגוני השחורים, ולו רק כדי לכסות עצמם מפני העתיד.

לפני שבועיים, הגיע לרמת הגולן אוטובוס ובו קבוצת 'מגשמי עליה' מיוהנסבורג. אותה שעה, טיילה במקום קבוצת שחורים, גם הם מדרום אפריקה. אף מלה לא הוחלפה בין היהודים לשחורים.

רוי: „אנחנו מרגישים אהדה והזדהות עם השחורים. היינו רוצים שיהיה סוף לאפרטהייד ואולי זה מתקרב. חברים שלנו, יהודים, שואלים את עצמם יום יום 'מתי השחורים יתנפלו עלינו'.

„שירתתי בצבא שנתיים, למרות שהיהודים בדרום אפריקה נוקטים בכל התכסיסים כדי להתחמק. לימדו אותי להגן על גבולות המדינה, ואת זה אעשה ברצון. אבל אני במלכוד. יתכן מצב, שבו אקרא להילחם בשחורים. לזה אני לא מוכן. אבותי נרדפו כל חייהם ואיני מוכן להשלים עם רדיפת שחורים".

איבון: „אני יוצאת מדעתי, כשבאמצע הרחוב שחור אומר לי 'גוד מורנינג מאם'".

■■■

ביום חמישי שעבר, המריאו רוי ואיבון לארצם. בכיסו שתי הצעות עבודה ממשיות, בידה הבטחה מפורשת למשרת רופאה.

יומיים לפני שעזבו, רשמו לפניהם סיכום מסע: איבון והתינוקת חטפו שפעת. הצעות העבודה נתנו להם מרגוע. בשום ארץ אחרת הנשיא לא היה מזמין אותם לתה. אם יעלו, יגורו בכרמיאל או במעלות. בוודאי שלא בעיר גדולה.

המהפך יהיה חד מאין כמוהו: הם שוקלים אימוץ הדת היהודית כאורח חיים. ביום שני ובשבעת הימים שאחריכך, דלקה בחלון ביתם בקייפטאון חנוכיה. הילדים קיבלו מתנות ואיבון טיגנה לביבות בשמן עמוק. ■

ואהבת לרעך כמוך

איבון על ערבים: „יש משהו מאוד מעציב אצלכם. קשה לא להרגיש את השנאה כלפי הערבים. הורי נרדפו כיהודים, בארצי רודפים את השחורים ובאו רודפים את הערבים. איך יוכל לשרור שלום, במקום שאין בו אמון והשנאה בוערת?"

איבון על העיר העתיקה: „הלכנו בסימטאות עם התינוקת על הגב. נעצו בנו מבטים כאילו היינו משוגעים. זה היה [illegible], אבל השלמנו אתו".

איבון על כהנא: „כמה מוזר בעיני, שמישהו [illegible]. מה הוא אומר על 'ואהבת לרעך כמוך'?"

רוי על המתנחלים: „הדרך בה מתייחסים אצלכם לאחרים היא גזענית, ממש כמו הגזענות בדרום אפריקה. כאילו אומרים להם: בגלל שאתם שונים אינכם רצויים בכנו".

רוי על ציונות: „מי שבא לכאן צריך לבוא לא משום שנבעט ממולדתו, אלא מפני [illegible]. אבל האופציות האחרות לא נראות יותר בעיניכם".

TELEX SUPERCOPY

2.1.87

מיועד: לכל מאז דבעי
ברחבי הארץ

דירות למסירה מיידית במבצע מיוחד !!!

ירושלים - גילה 3 דירות אחרונות; פרטים: שיכון עובדים הלל 8,
ירושלים 02-233396.

חיפה - פאר נוף 2 דירות אחרונות, נצרת - 4 דירות אחרונות; פרטים:
שיכון עובדים, החלוץ 43, חיפה - 04-660915.

בת-ים, 2 דירות אחרונות, תל אביב - קרית שלום דירה אחרונה,
נווה עופר 5 דירות אחרונות; פרטים : שיכון עובדים לה-גרדיה 58,
יד-אליהו 03-390721

אשדוד - רח' רוגוזין, 8 דירות בלבד, נס ציונה 4 דירות אחרונות.
פרטים: שיכון עובדים, רוגוזין 25 055-57732-3.

באר-שבע שכונה ו' 8 דירות בלבד, שדרות יעלים פנטהאוז אחרון ודי;
פרטים: שיכון עובדים מרכז הנגב טל. 057-72540.

מציעים לפעול עוד היום !

שיכון עובדים

עוד לפני שהספקנו להגיד אינטרמצו...
...כבר נחטפו בשקט מיליוני הפיסות שוקולד בישראל ובארה"ב.
אינטרמצו, השוקולד השוויצרי האמיתי של "ורד הגליל" במבחר
טעמים מלהיבים שעוד לא נראו בארץ.
אנו מתנצלים על המחסור הזמני, המפעל עובד מסביב לשעון כדי
לספק את הביקוש הרב ובקרוב יגיעו משלוחים חדשים לכל החנויות.
עוד הפתעות מתוקות מ"ורד הגליל" מחכות לכולם במשך
השנה הקרובה...
אינטרמצו
ורד הגליל
תשלובת שוקולד שוויץ-ישראל

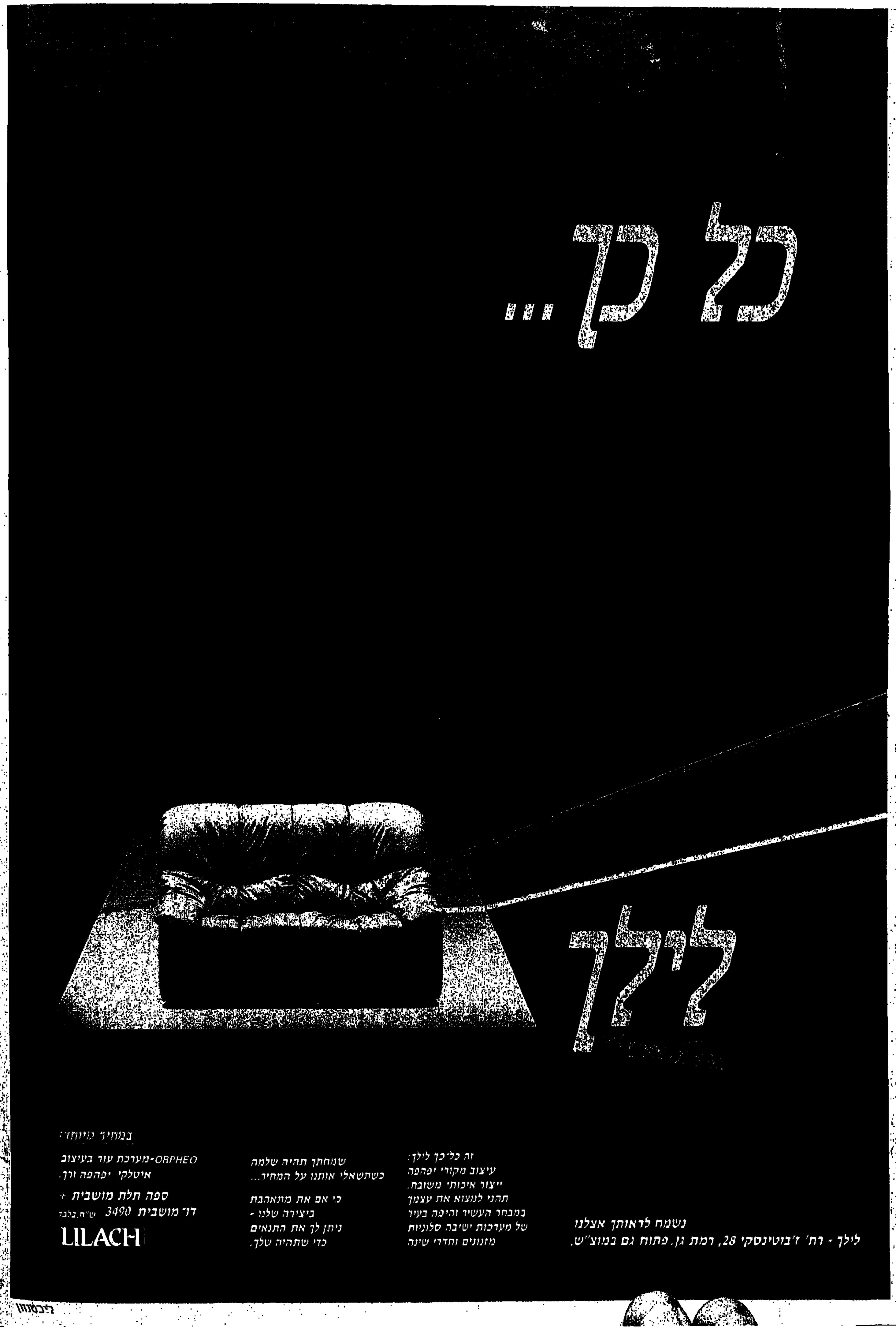

כל כך...
לילך
במחיר מיוחד:
ORPHEO-מערכת עור בעיצוב
איטלקי יפהפה ורך.
ספה תלת מושבית +
דו־מושבית 3490 ש"ח בלבד
LILACH
שמחתך תהיה שלמה
כשתשאלי אותנו על המחיר...
כי אם את מתאהבת
ביצירה שלנו -
ניתן לך את התנאים
כדי שתהיה שלך.
זה כל־כך לילך:
עיצוב מקורי יפהפה
ייצור איכותי משובח.
תהני למצוא את עצמך
במבחר העשיר והיפה בעיר
של מערכות ישיבה סלוניות
מזנונים וחדרי שינה
נשמח לראותך אצלנו
לילך - רח' ז'בוטינסקי 28, רמת גן. פתוח גם במוצ"ש.
ליכטנזון

מיתוס

הזמרת מאדונה משנה תדמית לכיוון הנקי: מרלין מונרו, סמל־סקס מכובד, אליטיסטי, קלאסי ● היא מצטלמת נהדר. לנער לפני השימוש

אמריקני

מאדונה כמרלין מונרו, מימין, כג'יימס דין, משמאל. תצלומים: ברוס וובר. פורסם ב„לייף" מגאזין. הדימוי החדש בנוי על דימויים ישנים

לכאורה העניין פשוט וברור. יש תצלומים. מי צריך יותר. יש תצלומים ויש מציאות. המציאות משעממת ת'תחת. התצלומים הם העניין האמיתי, היחיד. התצלומים הם דמויי־המציאות הנהדרים ביותר. מאדונה יודעת זאת היטב. החודש, הופיעה על השערים של המגאזינים האמריקניים „לייף" ו„וונטי פייר". ב„לייף" התצלומים של ברוס וובר, תיק תצלומים מבויים, מיוחד – בין השאר, מאדונה כמרלין מונרו, מאדונה כג'יימס דין. מאדונה החיה על האיקונות המתות. פנטסטי. מיקצועי ופנטסטי. וכל חלומות פנטסטי. וכל החלומות שלנו, שלנו המערביים, קורבנות סטוגי־הנאה של סוציולוגיית־דימויים, המנוסחת על ידי תעשיות הבידור והתקשורת. אתה תסתכל גם על הצילום האלף של מדונה, כי אתה צרכן מותנה.

זו נקודת המוצא צרכן הדימויים המערבי הינו מוח רוסס, המורכב על מערכת עיכול פילאית, מעכלת־כל, עשויית נירוסטה, מוכה שעמום, מתגעגע למעט מנוחת־נפש, שהיתה לו רק במעיי אמו, מתגעגע למרלין מונרו, מאמין שהיה יכול להציל אותה, חולם על עצמו כמושיע ושהפיות במצוקה, מסתפק בתצלום האלף של מרונה.

אתה לא בטוח למה אמריקה הולכת על מאדונה, אבל אתה בטוח לאן מאדונה הולכת. היא הולכת למה שנקרא כאן „אמריקן מית'" („מיתוס אמריקני").

היא עושה זאת על ידי שינוי תדמית, על ידי נישואין, על ידי אישור נוסח מעיניסטי מעודן, חדש – ועל ידי כל אלה גם יחד. לא עוד זמרת פנקיסטית־אינפנטילית, עקודה בעור שחור וכשרשראות, העושה בטריקו קטנטן ובצורת „כמו בתולה", גיבורה של ילדים וילדות בני 10.

מאתמול תמונת עולם שונה, חדשה: גברת קלאסית, היורשת החוקית והמלאה של מרלין מונרו. נשואה לשון פן, שחקן, הרואה עצמו כיורשם של ג'יימס דין ושל ארנסט המינגווי, גם יחד.

כלומר, הדימוי החדש ניזון מירושת דימויים ישנים: מונרו, דין, המינגווי.

אולי אין מקום או אפשרות לדימויים אמריקניים חדשים. הגנרלים פטון ומקארתור הם הדימוי הכל־גנראלי. השחקנים ברנדו, בוגארט, ניומן, הם הם ואין בילתם. פולוק ורותקו הם הם הציירים ואין מישלם. קאפוטה וגור וידאל הם הם הסופרים. חוף מאליבו הוא הוא החוף. ננסי רייגן היא היא החיוך הנשיאותי.

מדונה הולכת בגדולות. 25 מיליון תקליטים, וידאו חדשים, קולנוע, אופנה, סיגנון אישי. מאדונה, ולא פרנקי, הולכת להוליווד. אמריקה רוצה, תמיד רוצה ניחוח קלאסי. מרוב זבל משווק מתגעגעים לקלאסי, כיוון שהמסורת האמריקאנית של הקלאסי הינה עדיין לקויה, פונים לתחליפי קלאסי, או לאינסטנט קלאסי: מרלין מונרו, נשיות, יופי נשי, מלאות נשית, שבירות מעורבת בתוקפנות.

אם מונרו היתה היום בחיים היתה בת 60 ומשהו. לך תדע.

אנשים מתגעגעים לשני זמנים של כוכבות הקולנוע: כשהן מתות או נעלמות בזיקנתן, אנשים מתגעגעים לעברן, אנשים מתגעגעים לעברן הנאה, הקסום, כשהן מתות צעירות. אנשים נופלים בשבי העתיד שלא היה להן, אבחנה נאה של גברת סטיינם, שכתבה ספר חדש על מונרו.

מאדונה ראתה מה קרה לבוי ג'ורג' חמוד האנגלי. היא, כזמרת וכתוסעת, היתה ברגע אחד איתו. כמו ג'ורג' נמוג בענן סמים. ודרכו חזרה כבר לא אפשרית. הוא מקרה סער נוסף של תעשיית הכלום הזו ששמה „הסוציולוגיה של המוסיקה הקלה".

מאדונה, ילדת פרברים אמריקאנית טיפוסית, נחשבת על ידי ה„לייף" כסמל המין האמריקני החדש. סמל מין נקי, מסוגנן, יושב בקונטקסט שמור היטב, מוגדר: הוליווד, תקשורת, אופנה, כסף מתוחכם, קולנוע בסה"כ מסורתי.

העיתונות מציינת את העור הנהדר, השיער, היציבה, הנוכחות הפיזית – וכן את מענה הלשון המהיר, את העירנות הנבונה, את המודעות העצמית.

הנישואין עושים טוב לדימוי, הוליווד ובעקבותיה אמריקה, אוהבת אותם נשואים באופן „מעניין". הבעל תוקפני ויצרי, עדיין מקנה יציבות משפחתית.

על איזה פמיניזם מדובר, כשמדובר במאדונה? פמיניזם מעודן, אולי מעט מעוות.

הם אומרים שלא יקרה לה מה שקרה למונרו. מרלין מונרו לא ראתה גרוש גדול מהסרטים שלה, שעשו בסה"כ למעלה מ־100 מיליון דולר. כלומר, פמיניזם זה שלא יקרה לך מה שקרה למונרו, משהו כזה.

מאדונה עצמאית, שולטת במצב, מבינה בכסף, מבינה כגברים, מבינה מה הולך, שומרת על זכויותיה, מעמידה אותם בתור.

מונרו היתה המוצר „שלהם". מאדונה הינה המוצר של עצמה. וזה גם ההבדל בין שנות ה־80 לשנות ה־50.

היא לא תהייה מרלין מונרו, וגם לא תיורשת של מונרו. אין למונרו יורשת. לסינטורה אין יורש. לפולוק אין יורש. לכל מי שהוא „הטוב עצמו" אין יורש.

מונרו היתה „הטוב עצמו".

מאדונה, לכל היותר, תהייה משהו „מטוגה של מונרו".

■ **אדם ברון, ניו יורק**

שיחות סלון

דודו טופז, 40. מאחוריו תוכניות בידור מצליחות, שני ספרים, שעשועוני טלוויזיה וכל החתיכות של תל־אביב ● בחודש הבא, תוכנית חדשה, 'בלי חשבון'. בימוי עצמי, תפאורה מהסלון ● טופז בחור טוב, אוהב לעזור. למאזינים של גלי צה"ל הוא פותר בעיות־קיום, מדי יום א' בחצות ● מפוליטיקה החליט למשוך את ידו. "בשנתיים האחרונות, פרס הוכיח לי שגם בלעדי דברים זזים"

מאת ג'ודי ניר־מוזס

תצלום: ציפי מנשה

דודו טופז. עיקר המאמץ מרוכז בתדמית. להיות יפה, להיות חכם. החבורה שלו צריכה להיות אינטלקטואלית, גם החברים

רגעים ארוכים עוברים עד שדודו טופז פותח את הדלת, מלא התנצלויות על ההתעוררות המאוחרת. השיער השחור מסורק בקפידה, יפה כתמיד, הגיל, 40, רק מיטיב עם המראה. סוודר ירוק־חום גדול ורך, מסתיר כתפיים לא רחבות במיוחד, חזה חלק. הג'ינס המשופשף מחמיא לו. רק כפכפי־הפלסטיק מחזירות למציאות, מזכירות, קצת באכזריות שכאן לא הוליווד. כאן גבעתיים, ישראל.

יש בדודו טופז משהו מרגיז, מעורר רצון לשבור אותו, להעליב, ל'חתוך' אותו לגזרים. אולי העובדה שהבחור מקרין מין שלמות כזאת. גם יפה, גם עשיר. אמן מצליח, כתב שני ספרים, ורווק זוהר, חסר־התחייבויות לשום אדם בעולם, לבד מעצמו. יש לך הרגשה, שעם עוד מעט פירגון יתנפח האגו שלו למימדי־ענק.

בא לך להוכיח עליו את התיאוריה של יפה וטיפש, לגלוש לשיחה אין־סופית על הזיוגים שהיו ויהיו לו, לשמוע פרטים אינטימיים על שיחות טלפון מגעילות שהוא מקבל, ולא להאמין לו, כשהוא אומר שזה נמאס לו.

"יש בי משהו מרגיז ומעצבן. אולי סנובי. אני לא זרוק כמו אמנים מסויימים, ולא מרובע ומלוקק כמו אחרים. לא שייך לשום קליקה. בלי תירוץ. אני אינדיבידואליסט, אינטרסנט. רק אידיוט יגיד לך שהוא לא אינטרסנט.

"השאלה היא מה האינטרס, אולי שיחה מעניינת, אולי זיון טוב? אני לא אחזור אחרי עיתונאית, בגלל כתבה". חבל.

■■■

בחודש הבא, דודו טופז יוצא עם תוכנית־מערכונים חדשה, 'בלי חשבון'. הפעם שיתף טופז בכתיבה את יואל ריפל ומאיר שלו. טופז, בחור עם בטחון עצמי, ויתר על במאי להצגתו החדשה, וגם את התפאורה הפשוטה תיכנן בעצמו, בעזרת כסא־מטבח ומתלה לבן למעילים, מפינת הסלון.

אני מנסה לסחוב לכיוון האישי, הוא לכיוון התוכנית החדשה. קצת קשה לנהל שיחה. טלפונים בנוסח "מה הילד שלך כבר בן שמונה?" או "כן, אני זוכר אותך מהילטון, למה צלצלת רק היום". וכשהגברת בצד השני של הקו שומעת שהוא יושב עם אנשים, היא טורקת במפתיע את הטלפון. טופז לא מתיחס, כבר רגיל. לפעמים יש מקרים יותר חמורים.

לטופז נמאס מההתעסקות הבלתי נלאית של אמצעי התקשורת בחיי המין שלו. לא מעניין אותו לדבר על חתיכות, וגם אין לו שום הסבר למה הוא לא מתחתן. אני מציעה לשדך לו את עופרה חזה, שניהם טופגים אותן השאלות. טופז חושב שהנבחרת שלו לא תהיה תוצרת הארץ.

"אין בארץ אישה שהיא ממש 'פיין', מעודנת. ואני מכיר את כל הנשים בארץ. הנשים כאן הן לא מספיק ליידי'ס, מחוספסות מדי בשבילי. חוץ מזה, הגעתי למסקנה שאני נמשך לנשים עם רוע־לב מסויים, הנשים המעטות שאהבתי באמת, היו רעות אמיתיות.

"תעשי לי טובה, תתיחסי לעניין הבחורות כדבר משני. נמאס לי מראיונות־הבחורות שכולם עושים. אולי זה גימיק. מכל האמנים מסוגי, אני הרווק היחידי. כל האחרים, טוביה צפיר, מני פאר, דובי גל, הגששים, כולם נשואים. ויש כאן אחד, רווק שגם נראה טוב, אז חושבים שכל היום אני מתכנן את מי להכניס בערב למיטה. אני מאמין שתוך שלוש שנים גם אני אהיה אב, ואיש נשוי. אני אוהב ילדים.

"לחיי נישואין וגידול ילדים צריך להקדיש המון זמן. עכשיו אני אגואיסט, את כל הזמן והכסף שיש לי אני מקדיש לקריירה. לא שאין רגעים שאני מקנא בטוביה, צפיר, ובמני פאר. הם למדו איתי בתיכון וכבר יש להם ילדים גדולים. מה היה רע, לו היה לידי איזה בריון בן 15?

"מצד שני נהניתי מכל רגע בחיים שלי, ואני נהנה עד היום. יכול להיות, שעוד שלוש שנים, כשיהיה לי תינוק קטן, הם יקנאו בי".

■■■

צלצול נוסף של הטלפון מאפשר לי סיור יסודי בדירה. הקול הנשי מן העבר השני של הקו, לא מוותר בקלות. במטבח, צינצנות קטנות, עמוסות בויטאמינים, שמרים מצמח הגינסינג. טופז אוהב את החיים. אחר כך, הוא מסביר שהוא בטריפ של הומיאופטיה.

כסאות לבנים, גבוהים על שולחן־בר, הלובן בדירה בוהק. ספות עור לבנות יפהפיות, עציץ צבוע כחול, שטיח אפרפר, דירה שזועקת 'אני שייכת לרווק מצליח בעל טעם טוב'. בקומה השניה, חדר־משפחה, וחדר עבודה. בחוץ, גג קטן. פעם טופז התגורר בקומה השניה. מתחתיו גר אחיו מיקי גולדנברג, שעד התוכנית האחרונה היה גם אמרגנו. מיקי התחתן ועבר לדירה גדולה יותר. טופז רכש מאחיו את דירתו, וחיבר את שתי הדירות.

איך הפסיק גולדנברג להיות האמרגן של טופז? דודו, בצפרי, מתחמק מפרטים, אך מודה שהיו סיכסוכים. "אני מעדיף לבוא אליו הביתה, ולשוחח על הילדים שלו, מאשר להתחיל לדבר על ענייני עבודה. היום אני משוכנע יותר מתמיד, שאין לערב עסקים ומשפחה".

אפרופו עסקים, טופז חוזר ומצהיר שכסף לא מעניין אותו. זה לא קשה, כשיש לך הרבה מזה. הוא אומר, שלו רצה, היה יכול להפסיק לעבוד עד סוף ימיו, לחיות על הריבית. הוא מסתדר בכיף עם 2000 דולר בחודש.

את כל ההכנסות מההצגה החדשה שלו הוא מתכנן להשקיע בסרט, שאת תסריטו כתב ביחד עם אסי דיין. באותה נשימה הוא אומר, שאם היו משלמים לו היום מיליון דולר, כדי שלא יופיע יותר – לא היה מסכים.

■■■

בחזרה לכסף. קופה מלאה, לפי טופז, היא תוצאה של העבודה שלו, לא המטרה. ברצינות, אולי צדקנית משהו, הוא אומר, שחשוב לו יותר שהקהל יצא מההצגה מרוצה, מאשר הקופה המלאה. המילים 'אינטליגנטי', ו'אינטלקטואלי', חוזרות הרבה בשיחה. טופז עובד על התדמית של גם יפה, גם חכם. הבחורה שלו צריכה להיות "אינטלקטואלית". בלונדון הכיר אנשים "אינטלקטואלים", כאלה שכיף לשבת ולדבר איתם.

הוא מעדיף לכלות ערב בשיחה אינטליגנטית מאשר, חס וחלילה ברכילות. לא אוהב דיסקוטקים, הוא חש שהוא לא אחד מהעם, אלא מסתכל על הכל, על כולם מהצד. נזהר, לא להגיד מלמעלה.

"אני מאמין בעמידה ישירה מול הקהל, והתיחסות בראי מעוות לנושאים שונים. אם תעביר אותו מסר כמרוקאי או כרוסי זה יהיה כמובן מצחיק יותר, אך ההומור היותר אינטליגנטי הוא הדיבור הישיר, ואותו אני מעדיף.

"לפעמים אני רואה את עצמי משקיף מהצד, לא מעורב, זו תכונה שלילית שלי. אני טיפוס לא מעורב. לא אוהב להיות עוד אחד. מרגיש נוח יותר על הבמה מאשר בתוך הקהל. למרות שיש כאן הרבה סימפטיה, בלתי אפשרי בשבילי להיות טבעי ברחוב.

"הלכתי לשוק הפשפשים, לבחור בגדים להצגה החדשה. זו היתה חוויה. היו שני דודו'אים. אחד שהלך בתוך הקהל, וקיבל מכל בעל חנות הזמנה לקפה, והשני שמתבונן מהצד ואומר, מתי אני כבר יוצא מכאן. אני בפירוש לא טיפוס עממי, אני יודע שזה נשמע סנובי, אך אני נהנה משיחה על נושא ברומו של עולם, על ספרות או סקס, בצורה אינטליגנטית, יותר מכל רכילות או דיבורים על כסף, שממש דוחים אותי".

■■■

על המונולוג אפשר להתווכח. עם העובדות – לא. הצלחת הערב 'פליטת פה' היתה מפתיעה. גם טופז הופתע. ההצלחה שהמחישה את זכרונו הקצר של הקהל. חמש שנים קודם לכן, אותו קהל רצה לרצוח אותו, גרם לו להסתתר במשך חודשים.

ה"צ'חצ'חים" של אתמול הם המעריצים של היום. למרות ש"פליטת הפה" המפורסמת היתה שווה זהב, טופז מתקומם גם היום, כשהוא נזכר בתקופה שלאחר האירוע ה'הוא'. הוא אסף כל פיסת עיתון שנכתבה עליו, חש שהמקרה הוא "יותר ממשהו אישי, היה עיוות מוחלט של הצדק".

"אני מרגיש רע, לא רוצה להזכר בתקופה ההיא. זו היתה זוועה. פתאום נשארתי לבד. זה לא עניין של דודו טופז לבד, אלא איך אפשר לעשות למישהו רצח אופי.

"לפעמים, בגלל הפה הגדול שלי, אני פוגע באנשים, גם קרובים אלי, כמו אימי ואחי. אני מסוגל להגיד, ככה בלי לחשוב, אידיוט או דביל, המילים יוצאות לי מהפה חופשי".

'פליטת פה' רצה 374 פעמים, וראו אותו 350 אלף איש. התוכנית החדשה נתונה במסגרת אחרת. כאן יש זוג ישראלים שיצאו לראות הצגה של דודו טופז. במהלך התוכנית, טופז המגלם את הבעל מעיר הערות על המתרחש על הבמה. התוכנית מורכבת מקטעים על החיים בארץ, על עיתונות, וייפני דולרים, ואפילו על האישה שמנקה את החדר בו מתקיימות ישיבות הממשלה. טופז מתכנן דיאלוג עם הקהל, שואל שאלות, מחכה לתשובות.

■■■

הצלחה לפי־טופז מובנת מאליה. הצלחה גדולה תתקבל בשמחה מאופקת. על כשלון הוא מסרב לחשוב.

"את יודעת, הצלחה היא עניין יחסי. יחסית ל־374 הצגות של 'פליטת פה' גם 250 הצגות זה מעט. קשה לי לחשוב בצורה נגטיבית על כל העניין. אני גם לא חושב על זה בצורה מסחרית, חשוב לי שהקהל יצא מההצגה ויאמר שהיה ערב מצחיק, אך גם רגיש ואינטליגנטי".

טופז אומר שהוא נהנה גם לתרום לפעמים כספים למטרות שונות. הוא מספר איך הופיע באולם בטבעון, והחום היה נוראי. בסוף ההצגה, כשפנה לקהל והתלונן על החום, קם ראש המועצה ואמר שאין תקציב למזגן. טופז הבטיח לתרום את ההכנסות מההופעה הבאה שלו במקום, לטובת מזגן.

"את רואה, אף פעם לא הישוויצתי בזה, לא סיפרתי על זה לאף עיתונאי, למרות שאמנים אחרים כבר מזמן היו עושים מזה סיפור של יחסי ציבור".

טופז לא שייך לאף קליקה של אמנים. לא מתחבר, לא מארח. אין אמן שהוא יכול להגיד שהוא חבר שלו, או אפילו ידיד. גם לא מני פאר, שהתחיל איתו את הקריירה, ולא טוביה צפיר, שלמד שנה מעליו בבית הספר.

איש יחסי הציבור של טופז אמר לי שדודו הולך להתפשט על הבמה. האמת שונה במקצת. טופז, נרקיסיסט לא־קטן, ואולי בצדק, מתכוון לחשוף לעיני הקהל המלטפות את פלג גופו העליון בלבד. אחר־כך, כדי לא לפגוע ביכולת הריכוז של המעריצות, הוא מתלבש.

■■■

ההצגה החדשה הביאה את טופז לסף מתח גבוה, חדש. הוא לחוץ מאוד, ומנתק עצמו מכל דבר שאינו קשור בהצגה.

"אין עוד מקצוע, שההבדל בין הצלחה לכשלון הוא כל כך גדול. עורך דין מצליח־מאוד זוכה להרבה כבוד, אך גם כשהוא מצליח פחות, אין מזלזלים בו. בדרן, המופיע בבר־מיצווה, זוכה לקיתונות של בוז. פעם נהגתי לעשות זאת. היום, כמה שיציעו – אני לא מוכן. הציעו לי 25 אלף דולר לבר־מיצווה וסרבתי. את השם שלי אני לא יכול למכור תמורת שום סכום שבעולם".

אחד הנכסים הגדולים, לצד השם, הוא המראה החיצוני. כדי לשמור עליו הוא משתדל לישון הרבה, לשמור דיאטת־נצח, (בבוקר יוגורט וקפה), לעשות 30 שכיבות־סמיכה מדי יום, ולהתבונן במראה לעיתים קרובות.

"אני מסתכל במראה יותר מאשר גבר רגיל. יותר מטרקטוריסט או פקיד־בנק. אחת המתנות שקיבלתי מהטבע היא צורתי החיצונית, ורצוי לשמור עליה. אני אוהב גם להסתכל הרבה־מאוד פנימה, לתוכי, לא דרך פסיכיאטר, אלא לבד. אני לוקח ויטמינים, כל החורף לא הייתי מצונן אפילו פעם אחת. אני עולה להשתזף על הגג, במידה הנכונה.

"אני גם טיפוס שלוקח דברים ללב. יכול להיות שפעם אקבל התקף־לב. מאז שקראתי על הקשר הישיר בין התקפות לב לעישון, הורדתי את כמות הסיגריות שאני מעשן. היום אני עומד על חצי חפיסה ליום. אבא שלי מת מהתקף־לב למרות שלא עישן. אני לא מעסיק עצמי במחשבות על המוות. זה לא ריאלי, היות ואין באפשרותי לעשות דבר בנדון. זה יהיה אידיוטי להטריד את עצמי במחשבה עליו".

■■■

אני מנסה לגרום לטופז לפרט את המגרעות שלו. בחיוך מקסים הוא מודה שיש לו כאלה. הפתעה.

"אני טיפוס חסר סבלנות, כל הזמן על קוצים. אני יכול לשבת עם מישהו, פתאום בבת אחת אני מאבד את הסבלנות. אני גם לא יודע להתמיד ביחסים עם אנשים. החברים שלי הם עניין תקופתי. אין לי חברויות שנמשכות שנים. הקבוצה הנוכחית של החברים שלי מונה, את נחי לאור מאפרופו, רותי חוצ'נר, הפסקולוגית ובעלה, ועוד קבוצה של חברים טובים, אמנים מיוון. אני נפגש עם החבורה שלי לעיתים קרובות, כמה זה נכון לעכשיו. על חברים בעתיד אני לא יכול להתחייב.

"עם הנשים שהיה לי טוב איתן במיטה או מחוצה לה, אני לא מנתק קשרים, שומר על ידידות. כל פעם באה לכאן מישהי אחרת, מתגוררת איתי כמה שבועות, עד ששנינו רואים שזה לא זה, ואז היא אורזת ועוזבת. אין כמעט חבר שלא ניסה לשדך לי. לפני כל פגישה כזאת, אני מתמלא ציפיות, חושב שאולי הפעם אפגוש את מושא חלומותי, ותמיד מתאכזב".

בראיונות קודמים עמו, דיבר טופז על רצונו להכנס לפוליטיקה. האם הוא עדיין בעניין?

"ירדתי מעניין הפוליטיקה. לא רציתי ללכת לפוליטיקה בגלל עצם העניין, אלא הרגשתי שהמדינה בצרות. נדמה לי שיש לי כוח השפעה, יכולת ודרכים לפתור בעיות. מה שפרס עשה בשנתיים האחרונות, נתן לי את התחושה שגם בלעדי דברים זזים. פרס היה ראש ממשלה נפלא, לא יוהצים לתת לו את מלוא ההערכה.

"מאז פליטת הפה האומללה ההיא, לא ראיתי אותו פנים אל פנים, אך באופן אישי אני אוהב ומעריך את האומץ שלו".

"אכפת לי מאוד ממה שקורה, אבל מה אני לא נכנס יותר מדי לעניינים האלה. בי התוכנית החדשה מעסיקה אותי יותר. אמנים לעומת חברי כנסת, מקבלים יותר פסות, חיבה וכסף, אז מה יריץ אותי לפוליטיקה? ■

ישר מהחיים

גלי צה"ל, יום א', חמש דקות אחרי חצות. דודו טופז נצמד למקרופון. שלום למאזינים, למאזינות. נושא השבוע, נסים ונפלאות. המאזינים מתבקשים להתקשר ולספר לדודו על פלאי פלאים, שקרו אותם בחייהם.

המאזין הראשון על הקו. מספר על ביקור אצל קוראה בקפה. איך אמר לה רק את שמו ואיך היא אמרה לו את שמות הוריו, אחיו וקיצור תולדות חייו. דודו מגיב ב'מה אתה אומר' משתאה, כל שניים או שלושה משפטים. לפעמים הוא אומר 'בחייך'.

אחר כך, בהרבה חביבות, הוא עושה למאזין אקספרימנט פסיכולוגי, ישר מהחיים.

"אתה רגיש, אבל מסתיר את זה, אוהב להיות לבד אבל נראה חברותי", אומר דודו למאזין א'. מאזין א' מאשר.

"אתה רואה", אומר דודו בחדוות נצחון, "בלי להכיר אותך אמרתי לך שני דברים [illegible] על עצמך, כי אלו הדברים שכל אחד אוהב לשמוע". המאזין נמוג לתוך צלילי מוסיקה מקושקשת, הולך שוב עם הנושא.

מאזין ב' מציג עצמו כמוטעה, מאמין באמונות טפלות העוזרות לו לחמוק בין מכאובי החיים. דודו מאזין לו בחמלה, שואל שאלות בסגנון אנתרופולוגי. "מה עושים כשרואים חתול שחור?"

לפעמים הוא שומע שהמאזין [illegible] [illegible] [illegible] לשכת עבודה הוא מגיש [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] קודם [illegible]

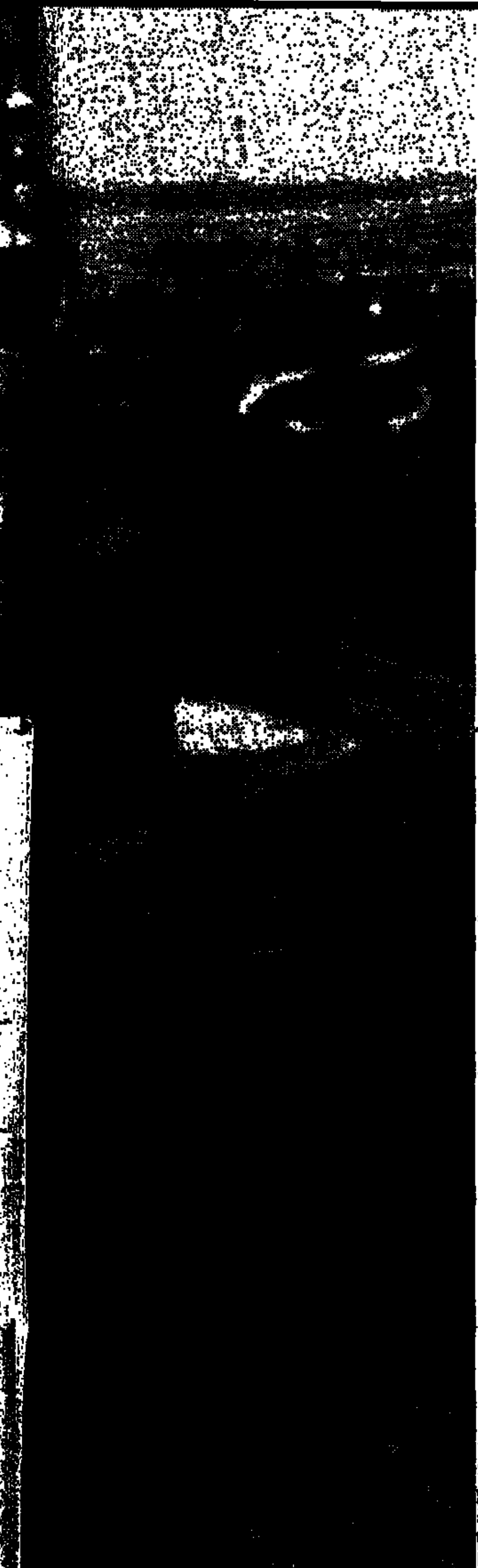

מוטי לוי. 8 שנים בנאות גולן, עדר פרות של 200 ראש, חוב של 110 אלף ש"ח. לאחרים, חוב כפול

מושבים במשבר

מי ישלם את המחיר

חוב של 175 מיליון דולר מאיים למוטט את 28 הישובים ברמת־הגולן ● גם מבחינה צבאית טהורה אין הצדקה לקיומם. טנקים ושדות מוקשים עמידים יותר מפרות ● מוסה פלד, מפקד הכוח שכבש את הרמה: זו שאלה לא רלוונטית. בכל מקום שלא יהיה מושבניק, לא תהיה גם מדינת ישראל

מאת אריאלה רינגל־הופמן | תצלומים: מיכל רותם

שדות מוקשים

בשבועות האחרונים, הוציאה מחלקת ההתיישבות של הסוכנות שאלונים שאמורים לעבור בין תושבי רמת הגולן. בין השאר, מתבקשים המת־יישבים לדווח על ציוד חקלאי הנמצא ברשותם. סוג הטרקטור, שנת ייצור, כמה כוחות סוס.

אילמלא היה כל־כך עצוב, השאלון הזה יכול היה להצחיק עד כאב בטן.

אלו מבין החברים שראו את השאלון, לא ידעו מאיזה צד להסתכל עליו. „עוד לא נולד המחשב, שיצליח לעבד את הנתונים שיירשמו בו", אמרו. „וגם לומר, למשל, כמה כסף חייב כל ישוב. התפלאנו לגלות שלא שאלו אותנו כמה פרידות אנחנו מחזיקים".

בימים שבהם חולק הטופס האמור, סיימו ישובי־רמת הגולן, יחד עם ישובי הבקעה, הכנת חוברת עבת כרס, כ־170 עמודים, שיש בה כל הנתונים שהסוכנות מנסה לברר היום.

השורה התחתונה מדברת על כסף. על הרבה מאוד כסף. 175 מיליון דולר חוב, היושב על כתפי 28 ישובים ברמת הגולן.

דוגמה: מושב גבעת יואב חייב 16 מיליון דולר. בגבעת יואב עשרות משפחות. בכרטיסים האישיים של חלק מהמשפחות, מופיעים חובות בסך של 150, 200, ואפילו 300 אלף דולר.

גם אם תכופף את המשפחות הללו עד עפר, לא תסחוט מהם את הכסף הזה.

החוברת הזאת, עם האנשים האחראיים להכנתה, ביניהם אף לא נציג אחד של הסוכנות, עולה היום לירושלים. תתחיל את דרכה על שולחנה של אחת מוועדות המשנה שהוקמו לנושא, ובתוראי ישראלי ידוע, תטפס לאיטה, כלפי מעלה. ברמת הגולן מקווים, שכאשר החוברת רנן תגיע לשולחנם של מקבלי ההחלטות, לא יאבד תוקפם של המספרים.

יש להם סיבה טובה לדאגה. ביוני '85, הניחו חוברת דומה על שולחנו של מי שהיה אז ראש הממשלה, שמעון פרס. אז דובר על 70 מיליון דולר חוב.

■■■

מי שעלה לרמה ב־'67, נחרד. ארץ שחורה, מפוייחת, בתי בזלת, אבן על אבן, עשרות, אולי מאות חמורים נטושים. מבעד לחרכי הירי של הביצורים המנותצים, ארץ צרובה הצופה על ישובי מזרח הכנרת, נושפת בעורפם.

חגגו אנשי החברה להגנת הטבע, אנשי רשות שמורות הטבע. נוף צעיר במושגים גיאולוגיים. מפלים, הררים וערבות נחל. מי שתקפים את מכוונים, מצא כלי עבודה עשויים עץ ואבן, רשמת יפהפיות, כלי חרס ענקיים.

באותם ימים, ואלה שלא חשבו על רמת־הגולן במושגים של שמורת טבע ענקית, חשבו במונחים צבאיים. עומק אסטרטגי, מכשול טבעי, 50 קילומטר. מהמשק ארצה מלחמות רחוקות מגדרות הישובים.

ההתיישבות באה אחריהם [illegible] המתיישבים, כמו אנשי הרמה עצמם, דיברו על ביטחון: ישובי ספר, החזקת קו, הגנה מרחבית. מושגים שהופרכו אחד לאחר במלחמת יום הכיפורים. הגדרות של רמת מגשימים, לא רק שלא עצרו את הטנקים הסוריים השועטים מערבה. הישוב עצמו, כמו שאר הישובים, יצר בעיות טקטיות.

אלא שלקח המלחמה, באופן פרדוקסלי לכאורה, הוליד תנופת התיישבות. 19 ישובים, מתוך 28 הקיימים עלו אחרי '74.

באותה שנה, סוף מלחמת יום הכיפורים, במהלך השיחות על הסכמי שביתת הנשק עם הסורים, חזרו נציגי ישראל על הטיעון הבטחוני, דיברו על עומק אסטרטגי. על איזה עומק אסטרטגי אתם מדברים, אמרו הסורים, אתם כובשים שטח, מיישבים אותו ואחר־כך צריכים עומק נוסף כדי להגן עליו.

לא ברור עד כמה לחצו הישראלים דווקא בנקודה זו. מה שברור הוא, שכבר ב־'54, דוד בן־גוריון, בהתייחסו לקשר שבין ההתישבות לביטחון, אמר שזו קונספציה שעבר זמנה.

תמונת־מצב נכון להיום: שטחי אש, שמורות טבע וישובים חקלאיים. שטחי האש ישארו, גם שמורות הטבע. הישובים במצוקה.

ההתיישבות החלה בשיטת הסלמי הידועה. 50 שנה אחרי יציאת התורכים מהארץ, הזיכרון הקולקטיבי עדיין אצר בתוכו מושגים של חומה ומיגדל. היישובים שלמטה העלו כלים כבדים, פתחו תלמים, קבעו עובדות בשטח. אחרי הטרקטורים הועלו המבנים, התחילו במחסנים לחומרי הדברה, לכלי עבודה. מדינת ישראל היססה. משה דיין, אז שר הביטחון, אישר בדיעבד.

ב־'67, עלה הישוב הראשון – מרום גולן, של התק"ם. אחריו עלו מבוא חמה, עין זיוון, רמת מגשימים, גבעת יואב ורמות. לקיבוץ הארצי לקח 10 שנים להעלות לשם את הישוב הראשון – גשור.

במובן מסוים, גשור ונטור – קיבוץ נוסף של השומר הצעיר, סוגרים את מעגל הקונצנזוס הציבורי. רמת מגשימים של הפועל המזרחי, לצד קיבוצי מפ"ם.

■■■

עדר הבקר של מוטי לוי מנאות גולן, סגור במכלאה המרוחקת מעט מהישוב. גדרות תיל מוזנחות, שהעגלים הקטנים משתחלים דרכם התרצה, מקיפות את המכלאה. שער עץ נעול. הגשם האחרון, חבוץ, הזבל של הפרות, יוצרים במכלאה עיסה חומה, טובענית, שהפרות מבוססות בתוכה.

בבוקר חוסנו נגד מחלת הפה והטלפיים, ולמחרת יובלו לשטחי המרעה שמסביב.

כשמוטי לוי יוצא מהמכלאה הוא מנער את המגפיים, מתיז את הבוץ. אחר כך עושה סיבוב בתוך העשבים שגדלים מסביב, מנקה את מה שניתן לנקות [illegible] בבנזסה [illegible] של שושה לוי [illegible]

[illegible] סוכנת [illegible] שמוכר במחלת הרבר, הגיעה הסיירת הירוקה, הכניסת כדור בראש לכל אחת מהפרות, והורתה לשניים לקבור אותן. 60 אלף דולר נקברו באותו יום. על המשפחות נאסר להתראיין. גם על מחלת הרבר יש צנזורה. ממדינה שבה מתגלית המחלה, לא קונים בשר.

במאי '83, חמישה חודשים אחר־כך, חזרו למטולה והעמיסו 50 פרות חדשות. מצאו בשטח 20 פרות, שרידי העדר הגדול של נאות גולן שנמכר. מאוחר יותר, קנו בשעל 128 פרות נוספות. ערכם של כל ראשי הבקר האלה, היום, שווה פחות או יותר לחוב שרשום בכרטיס האישי של לוי.

בנאות גולן, מצבו של מוטי לוי, עם חוב של 110 אלף שקלים חדשים, נחשב למצב טוב. חקלאים אחרים עומדים עם חוב כפול, בלי עדר של 200 ראש.

■■■

כשמוטי לוי נכנס הביתה, כבר חושך. שושה אומרת לו שיילך להתרחץ, שאי אפשר עם הריח הזה. זה בסדר הוא אומר לה. עוד כמה דקות.

שושה לוי אומרת שנמאס ככר וכמה זמן אפשר לחיות ככה. כל הוצאה כספית זה פרוייקט. כשצריך לקנות נעליים לילדים, היא מדברת עם אמא שלה. בגיל 36, היא עדיין מרימה טלפון להורים, שואלת אם יוכלו לעזור.

8 שנים בנאות גולן. שניהם מאותו הכפר, ילידי מושב בצת שבגליל, למדו באותה כיתה. כשעזבו את בצת ובאו לנאות גולן, חשבו שהם הולכים להקים מקום אחר. לא לחזור על הפורמט הישן – ישובים שהוקמו בשנות ה־'50, חקלאים שלא היה להם מושג איך מגדלים עגבניה ומגיין יוצאת הביצה.

מוטי: „לא ראינו עץ כשבאנו הנה, לא פרח. רק חום וצהוב. ואנחנו שמחנו. ארץ בראשית אמרנו לעצמנו, נעצב אותה כראות עינינו".

■■■

ארץ בראשית. בשנה שהגיעו, נאות גולן, שהיתה מושב שיתופי של העובד הציוני, התפרקה והפכה למושב עובדים רגיל. מתוך המשפחות שחיו נותרו כשליש. אלה שעזבו, השאירו אחריהם את החובות. נשארו מי שהתעקשו, מי שלא היה להם לאן ללכת.

בדק בית שנעשה או במאזני הישוב גילה, שאי אפשר לסכם את המאזן. שנים של הנהלת חשבונות מוזנחת, לא מסודרת, ובמובנים רבים לא אחראית, יצרו מצב, שגם רואי החשבון של ברית פיקוח – גוף שבין שאר תפקידיו אמור לאשר את מאזני המושבים בארץ – שעבדו שנתיים במקום, לא הצליחו לפתור את החידה. סגרו על בערך ורשם האגודות אישר. עד היום, הם סוחבים מאזנים שהכסף שבהם לא נכון.

והחברים, אותם שנשארו, קיבלו 22 אלף [illegible] בכרטיסם האישי [illegible]

על שנוי [illegible] המושב [illegible] לעתידים, אומרים בנאות, אנחנו [illegible] משלמים את המחיר הגדול.

פולטֶן מטפל בבעית הנשירה- מהשורש!

לראשונה בעולם, מאשרים משרדי בריאות ממשלתיים, את קיומו של תכשיר ה"עוצר את נשירת השיער"- "מעורר ועוזר לצמיחתו מחדש". פולטֶן.

פולטֶן, שהתגלה בדרך מקרה במהלך ניסויים, מכיל טריכוסכריד, חומר ביולוגי טבעי המצוי באופן נורמלי בגוף האדם וביונקים אחרים. הטריכוסכריד ממריץ את פעולת תאי השיער ומפחית את הפרשת היתר של החֵלֶב וכך מעכב ומאט את תהליך הנשירה ועוזר לצמיחה של שיער חדש. פולטן מיוצר ע"י חברת התרופות האיטלקית CRINOS וקצר עד כה הצלחה בכ-20 מדינות, בין היתר כתבו עליו:

★ משרד הבריאות הצרפתי: "טיפול לנשירת שיער המעורר ועוזר לצמיחתו מחדש".
★ משרדי הבריאות היווני והספרדי: "עוצר נשירת שיער - מעורר ועוזר לצמיחת שיער".
★ משרד הבריאות האנגלי: "עוזר לחלפת שיער טבעית"
★ וכיום - משרד הבריאות הישראלי: "תכשיר נגד נשירת שיער".

אם גם אתה או את מוטרדים מנשירת שיער, פנו עוד היום לבית מרקחת ובקשו "פולטן".

שימו לב: לפני השימוש קראו בעיון את העלון המצורף.

יצרן: CRINOS INTERNATIONAL, ITALY
יבואן: סורון בע"מ, רח' צפת 2 חיפה

מושבים במשבר

הסוכנות, לדבריהם, התנגדה לשינוי. כשכבר נעשה, החרימה את המושב. עיקר המאבקים נוהלו, וחלקם עדיין מתנהלים, עם מנהל החבל, מטעם הסוכנות, משה גורליק.

■■■

סיפור: כ־4 שנים לאחר השינוי, הוחלט על הקמת רפת לחלב, משותפת, בנאות גולן. הסוכנות היתה אמורה לבצע את עבודות התשתית. רכישת בעלי החיים על חשבון המושב, בסיוע משרד החקלאות.

הגיעו הטרקטורים, החלו ליישר את הקרקע. כעבור שעה, נדהמו המתיישבים לגלות, כי המפעילים כיבו את המנועים. מה קרה, שאלו. גורליק הורה להפסיק את העבודה, אמרו הטרקטוריסטים. הכלים הוסעו מהמקום.

הסיפור חזר על עצמו פעם נוספת. את מחיר המשחקים שלכם, רתח אחד הטרקטוריסטים, אני משלם. אחר־כך גובים ממני 60 אחוז מיסים. עכשיו לעזאזל, אני יודע לאן הולך הכסף.

מוטי: „נאות גולן, אגב, עם פירוט תוכנית התשתית, פנו אז לקבלן פרטי. זה דרש 40 אלף דולר. הסוכנות שילמה לקרן הקיימת, שבסופו של דבר ביצעה את העבודה, משהו כמו פי חמישה. 200 אלף דולר.

„למה? הלכנו לתקציבן החבל, אמר שיש לו הוראה לעבוד רק עם קק"ל".

כלפי חוץ, אומרים בנאות, שומרים על המסגרת, יש ועד מושב, שבראשו עומד מוטי לוי, יש גזבר, יש עם מי לדבר. למעשה, המערכת מושבתת. אין אשראי, לא מחדשים חתימות על ערבות הדדית. פתחו כרטיסים חדשים. קוראים להם כרטיסונים. את הקודמים שמו בצד. מנהלים מערכת שתמורת כל הוצאה של הישוב מוכנסים צ'קים אישיים של החברים.

אגודת המים של מי גולן, סגרה להם את הברזים. רוצים שיפתחו אותם? בבקשה, כל אחד, אישית, משלם לאגודה. האגודה משלמת למי גולן. מי גולן פותחים את הברזים. לוי: „עכשיו מחכים לראות כמה מתוך הצ'קים שקיבלנו יחזרו, כי אין להם כיסוי".

התוצאה: מי שיכול, ממשיך לייצר. מי שלא יכול, שוחט פרה כל חודש ואוכל אותה. וכולם יחד, באותה סירה. „להערכתי, העסק, במצב שהוא נמצא היום, לא יוכל להמשיך יותר מחודש חודשיים. יכול לחיות שגם זו הערכה אופטימית".

■■■

ב־67', עלה הישוב הראשון של התק"ם. לקיבוץ הארצי לקח 10 שנים להעלות לשם את הישוב הראשון שלו. היום, יש ברמה קונצנזוס לאומי: ישובי הפועל המזרחי, לצד קיבוצי מפ"ם

מכלאת הפרות של מוטי לוי, מדגם מייצג. מי שלא עומד בחובות, שוחט פרה כל חודש ואוכל אותה

ב־10 או 15 שנה של עבודה קשה, שיוצאים מהם ערומים.

החוב הנותר מצטרף לשאר החובות, שאף אחד לא יודע איך ומאין ישלמו אותם. חלק מאותם 175 מיליון דולר, שאיתם באים היום מתיישבי הרמה לממשלה.

זו השנה הראשונה שמספר המשפחות ברמת הגולן יורד. מדברים על עזיבה של 60, 70 משפחות. משהו כמו 7 אחוזים מכלל בתי האב. או אם תרצו סדר גודל של שני ישובים קטנים או אחד גדול.

מרכז אחד הישובים ברמה, מסרב להיפגש עמי. מה הוא יכול לומר לך, אומרים לי במושב שלו. אשתו נטשה. אתה רוצה תבוא, אמרה לו, לא רוצה, תישאר בביצה הזו. אני הולכת. הוא יהיה מסוגע אם יחליט להישאר.

■■■

175 מיליון דולר. ניסיון לפצח את הסכום.

טעויות ניהול. מושבים חדשים, אנשים צעירים. שיטת יהיה בסדר. סמוך על סמוך וסמוך על המדינה. הנהלת חשבונות לא מסודרת, הגשת מאזנים באיחורים של שלוש וארבע שנים. חוסר יכולת לאבחן מצב כספי קשה בזמן אמיתי.

הרצון לכבוש את הרמה, ומהר, מוליד פרוייקטים בזכוניים, שאינם מצדיקים את ההשקעות. ברמה הפרט, כמו ברמת הישוב כולו. לדוגמה, סיפור הפעלת אתר החרמון על ידי מושב נווה אטיב, או השקעות פרטיות ברפתות לחלב של מושב רמות.

תחושה, שבדיעבד מסתבר שאינה נכונה, כאילו מדובר בכסף זול. העברת כספים המיועדים להשקעה באמצעי ייצור לבניית וילות, החלפת רכבים למודלים חדישים, הקמת חדר אוכל מפואר.

ומאוחר יותר, בשלב שבו הולכת ומתבהרת תמונת המצוקה, קשיים, חוסר נכונות, אימפוטנטיות במידה מסויימת בהפעלת האמצעים הנדרשים, כמו סגירת האשראי לחברים שהסתבכו. מכירת המשקים שמצבם חמור, הטלת סנקציות על אותם מגדלים שאינם מכסים את חובם האישי.

טעויות ניהול פירושם גם, ועד שאנשיו עם הרבה רצון הטוב, אך חסרי השכלה כלכלית. מחזורים של מיליוני דולר בשנה עשויים לעבור החלטות ועוד, שבדיוק כמו בחוק פרקינסון הידוע, הן שעה בתקציב העוגיות לבית העם, אך מתקשה לעמוד על המשמעויות המסתתרות מאחורי השקעות של מאות אלפי דולרים בפרוייקטים כאלו או אחרים.

סיבה נוספת: שבר לימוד. משמע, מטעו אבוקדו, עצים גבוהים, עלווה עשירה ואף לא פרי אחד לרפואה. השקיעו כמה מיליוני דולרים בגידול, חשבו שילך טוב, ולא הצליח.

לא כולם מסוגלים להחזיק מעמד ולראות מה יקרה. לא כולם רוצים. בכל אותם הישובים מספרים על משפחות שנטשו. שעברו לרחובות, לרגניה, ללוס־אנג'לס. אנשים אורזים את עצמם בשקט, מזמינים משאית ויוצאים עם המקרר, מכונת הכביסה, הבגדים והמיטות של הילדים.

הנשארים מוצאים את הבתים הריקים, את הרפת, את הלול, את מטע התפוחים. את כרטיס החוב האישי ובו 200 אלף דולר, לפעמים יותר. ורגל שבורה של בובה זרוקה בצד.

אפשר לעצור את העוזבים. לדרוש מהם את הכסף לפני שהם הולכים. אבל אין מי שיעשה את זה. אין מי שיעמוד בלילה בדרכן של המשאיות. גם ככה מדובר בלב שבור.

פרופסור אחד המליץ על גידול בצלי צבעונים ליצוא. לא הלך. ניסו תפוחי אדמה לזרעים בצפון הגולן. לא הלך. הפסידו כמה שנים טובות של רווח צפוי, כי לא גידלו שם כותנה. לקח זמן עד שהסתבר שזה כדאי.

היו הפסדים פחות דרמאטיים, הרבה יותר כואבים, בניסיונות האישיים. ברמה של הפרט. לא מטע משותף, אלא לול הודים שנתקף במחלה והלך. עדר פרות שחטף דבר.

שכר הלימוד הוא תשלום הכרחי לארץ חדשה. מס, שאי אפשר לוותר עליו, אולי להקטינו, כשמדברים על איזור שנמתח על פני 70 קילומטר, ובצפונו אקלים אירופאי, ובדרומו אקלים סופ־טרופי. כשהקרקע בתולית והרכבה לא מוכר.

מי שנדרש לשלם את מחיר הלימוד היו החקלאים עצמם.

■■■

והסוכנות. לסיפור הסוכנות ברמת הגולן מגיעה כתבה נפרדת. מה שייאמר כאן, ייאמר על קצה המזלג. 3 מיליון דולר לשנה עולה החזקת המערכת הפקידותית של הסוכנות המטפלת בענייני רמת הגולן, הבקעה וחבל עזה. 3 מיליון דולר למערכת, שתושבי הרמה אומרים עליה גוף מת. בר מינן. ומכיוון שהכספים שמוצאים מעבר לקו הירוק הם כספי מדינה, ואינם חלק מהתרומות המגיעות מהקהילה היהודית בנכר, הם אינם מצליחים להבין מדוע הלבישו את הפיל הלבן הזה על כתפיהם.

רשימת המפעלים שהסוכנות התחייבה להשתתף במימונם ולא מימשה את התחייבותה, ארוכה. בחלק מהמקרים לא הועבר הכסף כלל, בחלק – הועבר באיחור, בחלק אחר – הועבר רק חלק מהסכום.

מבין הפרוייקטים ששהסוכנות לא עמדה בהתחייבויותיה: השתתפות בתעשייה של מרום גולן, אפיק וכפר חרוב – 2.5 מיליון דולר. בתיירות. חוף גולן – 700 אלף דולר. בתקצוב יחידות משק חרשות – 2 מיליון דולר. פיתוח רפתות בנוב – 600 אלף דולר. והרשימה כמובן, חלקית.

יתרה מזאת, על פי הנוהל הקיים היום, כשמדובר בפרוייקט מסויים, כלל ישובי כמו פרטי, המימון מהסוכנות או ממשרד החקלאות מגיע רק לאחר הגשת קבלות על ביצוע. דהיינו, קודם תגייס כספים בכוחות עצמך, תקים רפת, לול, אחר כך תגיש את החשבונות ותתחיל להתפלל. את הכספים, במקרה הטוב, תראה תוך חודשים. במקרה הגרוע, שנה ויותר.

הריבית שתעבור על הכסף הפרטי שלקח המגדל, לא עוברת על הכסף שהסוכנות לא העבירה בזמן. הוא יגיע, נומינלית, אחרי חודש, 7 חודשים ושנה. אין כללים. יש מזל.

בכל מקרה, אומרים ברמה, אנחנו ציפינו לראות את הסוכנות מובילה את המאבק שאנחנו מנהלים היום. במקום זה, הם מתחילים היום בפיזור השאלונים המצחיקים, עם כמה כוחות סוס יש לטרקטורים שלנו.

■■■

אחרונה ברשימת הגורמים לחוב העצום, והשניה בתרומתה לנפח החוב, היא הריבית של השנתיים האחרונות. מיולי 85', עם תחילתה של התוכנית הכלכלית, הגיעה הריבית הריאלית־ במשק, על פי גליה מאור, המפקחת על הבנקים, ל־105 אחוזים בשנה, וזאת, בתנאים של ירידה דרסטית, עד 1־2, אחוזי אינפלציה בחודשים מסוימים.

מי שנכנס לשנה הזו, עם חוב של 70 מיליון דולר, לא יכול היה לעמוד בה, גם אם הוא יצרן גאון ויעיל להפליא.

איתן ליס, חבר רמות, יושב ראש המועצה האזורית רמת הגולן: „50 אחוז מהחוב נוצר בשל עיכובים בהעברות הכספים ובשל אי העברתם כלל. 25 אחוז הם תוצאה של הריבית, ו־25 אחוז, כתוצאה ממה שאנחנו מגדירים טעויות ניהול".

■■■

במאי 85', במלאת מאה שנה להתיישבות ברמת הגולן (18 שנים להתיישבות החדשה), פורסם סקר דעת־קהל בעיתון המקומי „ארץ הגולן".

בהתאם לסקר זה, 80 אחוז מהציבור סבור, שהישיבה ברמת הגולן חיונית מאוד לביטחון הגליל. 63 אחוז מתנגדים למסירת שטח מהגולן. 25 אחוז מוכנים למסור שטח קטן בלבד תמורת שלום. 7.5 אחוז כלל אינם שוקלים כל אפשרות של התיישבות ברמת הגולן.

במילים אחרות: הציבור חושב שהישיבה ברמה חיונית לביטחוננו. הוא מתנגד להחזרתה לסורים, במסגרת הסכם שלום. הוא לא חושב לעלות ולהתיישב בה.

8,500 איש חיים היום ברמת הגולן. כ־5,000 בהתיישבות העובדת. 2,500 בקצרין.

(המשך בעמ' 31)

מושבים במשבר
מי ישלם את המחיר

התמוטטותה של מת"מ, רשת השיווק של תנועת המושבים – רק קצה קרחון ● מאחורי מותה של רשת השיווק, שנחשבה במשך שנים לפנינה כלכלית, מסתתר סיפור התמוטטות המערכות הכלכליות של המושבים ● אם לא יחול שינוי דראסטי, ייעלמו מרבית המושבים מהמפה החקלאית

כרעי תרנגולת

מאת אריה אבנרי

תנועת המושבים דומה כיום לחולה המונשם באורח מלאכותי, באמצעות בלונים שהחמצן הולך ואוזל מהם. אם לא יבוא שינוי דראסטי, עלול להיווצר מצב, שבו המושבים יעמדו בפני פשיטת רגל. מפת הארץ תשתנה. פרק מפואר בהתיישבות היהודית החדשה, יהיה רק חומר בספרי לימוד.

יוחנן (ג'וני) דניאל, אחד משני המזכירים של התנועה, חבר מושב מסילת ציון, קובע, כי יש לערוך ניתוח פיננסי דחוף בתנועת המושבים. זאת, אם ברצונה להמשיך לתפקד כגוף התיישבותי מרכזי, החולש על 270 מושבים ברחבי הארץ. וכן, כגוף הקשור בשותפויות כלכליות עם 95 מושבים נוספים ועם קיבוצים.

מה שהתרחש בשנים האחרונות במושבים, לא קרה רק באשמת המדיניות הממשלתית. המגזר החקלאי סבל בשל ריבית גבוהה ואינפלציה משתוללת. בשנתיים האחרונות, כאשר שמעון פרס היה ראש הממשלה, אי אפשר היה להאשים אותו בכך שהוא יוצא נגד ציבור בעל זיקה ברורה להסתדרות ולמפלגת העבודה. שר החקלאות, אריק נחמקין, שכיהן בתפקיד מאז הקמת הממשלה הנוכחית, הוא חבר מושב ותיק, ששימש במשך תריסר שנים רצופות כמזכיר תנועת המושבים. הבעיות מוכרות לו ממקור ראשון, בחלק מהן טיפל אישית.

יש הטוענים, כי ממשלה שבה יושבים נציגי הליכוד, לא תוכל לפתור את בעיית המושבים. גורמים אלה מביעים חשש, כי הליכוד מבקש לנצל את המשבר החמור בתנועת המושבים, כדי למוטט את התפיסה הקואופרטיבית מהנכסים הרוחניים של תנועת העבודה. תפיסה זו הייתה מקובלת במושבים הוותיקים, שהוקמו על בסיס של עזרה הדדית, ערבות של חבר מושב כלפי שכנו, ושל מושב כלפי מושבים אחרים.

במושבים החדשים, שנוסדו אחרי הקמת המדינה, באזורים מרוחקים ממרכזי אוכלוסיה, התגלו בעיות קשות. עם הזמן, התברר לתושבים, כי חיי השיתוף אינם מתאימים להם.

המשבר איפוא, אינו רק כלכלי. קיים היבט חברתי חמור. תנועת המושבים צריכה להיחלץ מהמצוקה הכספית הקשה, אך מעל הכל, עליה לערוך בדק בית של המסגרת הארגונית הקיימת.

יו"ר ארגון קניות הנגב, יצחק נחמיה, חבר מושב נבטים, עומד בראש אוכלוסיה פרובלמאטית. חלק ניכר מחברי המושבים בנגב נפגע קשות בשל המצב הכלכלי. בתקופת השפע המדומה, יכול היה נחמיה לזקוף את קומתו. היום הוא טוען, כי המדינה חייבת להכיר בטעותה ולפצות את המתיישבים.

גדליה גל, המזכיר השני של תנועת המושבים, חבר המושב הוותיק כפר ויתקין, סבור כי עדיף להקים ישוב מעורב של חקלאים ותושבים העובדים בעיר, מאשר לחסל מושבים שאינם מסוגלים להחזיק מעמד. לדוגמה, הוא מביא את היישוב הקהילתי עומר, שליד באר שבע. התנועות הקיבוציות, השותפות עם המושבים במערכות חקלאיות מסויימות, מתנגדות בחריפות רבה לרעיון זה.

■■■

„המושבים לא 'זכו' בעבר לטיפול מיוחד של מחלקות החקירות והמודיעין שלנו", אומר פקיד בכיר במס הכנסה. „אבל, נוכח תופעות פסולות שאירעו בארגונים כלכליים ובמושבים בודדים, החלטנו להתמקד בנושא זה. עברו הזמנים שבהם קיבלנו כמובנים מאליהם את כל ספרי החשבונות שהוגשו לנו על-ידי ארגוני קניות, קרנות למיניהם ומושבים בודדים".

עובדה: כספים רבים התגלגלו בשבע השנים האחרונות במושבים. חלק מכסף זה נקבר בבורסה. חלקם ירד לטמיון בהשקעות כושלות, הוצא על תשלומי וריבית, על צריכה מוגברת. ואכן, זמן קצר לפני ביצוע הרוטאציה, באחד מימי אוגוסט החמים, התייצבו אלפי מושבניקים מול משרדו של ראש הממשלה פרס.

השלטים של המפגינים דיברו בעד עצמם. „שמעון פרס – המושבים בידך! אתה עוזר או קובר". „ממשלת ישראל, די בדיבורים! המושבים נקברים!" פרס לא שלח אותם בידיים ריקות. כנהוג במקרים אלה, הקים ועדה מיוחדת, שבה נטלו חלק נציגי הממשלה, הסוכנות והבנקים. הוועדה אף זכתה לתואר מרשים: „הוועדה לגיבוש תוכנית לחיזוק מגזר המשק החקלאי המשפחתי". בראשה הועמד סגן הממונה על התקציבים באוצר, איתמר גיבתון.

■■■

דו"ח הוועדה, שהוגש לפרס ערב סיום תפקידו, חשף תמונה עגומה של מה שמתרחש בתנועת המושבים, מוסדותיה, ארגוניה האיזוריים והמושבים עצמם. הממצאים הבולטים היו:

● ארגוני הקניות, שהוקמו על-ידי תנועות ההתיישבות והסוכנות, במטרה לעסוק בשיווק תוצרת חקלאית, התפתחו לגופים שעסקו במתן ובקבלת הלוואות, הקמת מפעלים וביטוח. במקרים מסויימים, גבו הארגונים ריבית נשך ממושבים, שהיו שרויים במשבר. במקביל, שילמו ריבית רצחנית למושבים מבוססים יותר, תמורת הלוואות שנטלו מהם.

● מנהלים בארגוני קניות, עירבבו שיקולים זרים בהחלטותיהם העיסקיות, כדי להבטיח את המשך כהונתם. המערכות הכספיות של ארגוני הקניות נוהלו באופן כושל ורשלני. מטעמי יוקרה, נעשו השקעות במפעלים כלכליים שכדאיותם מפוקפקת.

● מושבים הוציאו סכומי עתק להקמת מבני ציבור מפוארים, רכישת ציוד חקלאי לא נחוץ ומוצרים אחרים, באשראי שקיבלו מארגוני המושבים. חברי המושבים עצמם נטלו הלוואות בסכומים גדולים, כדי לשפר את רמת חייהם, לא תמיד לפי יכולתם הכספית.

● ארגוני הקניות חייבים לבנקים 310 מליון דולר, מהם 120 מליון דולר חובות לזמן קצר. לספקים חייבים הארגונים 130 מליון דולר, ולגורמים אחרים, ביניהם מוסדות גמילות חסד, 40 מליון דולר. בסה"כ, 480 מליון דולר. החובות הישירים של המושבים עצמם לבנקים מגיעים ל־230 מליון דולר. חובות לגורמים אחרים, בעיקר השוק האפור, 130 מליון דולר. בסה"כ 360 מליון דולר. הסכום הכולל של חובות התנועה המושבית, על שלוחותיה, באוגוסט, הסתכם ב־840 מליון דולר. מאז גדל הסכום במליוני דולרים נוספים.

הוועדה המליצה להחזיר את ארגוני הקניות לגודלם הטבעי, להעמידם תחת פיקוח ציבורי יעיל ולהגביל את פעילותם לטיפול בתשומות חקלאיות. ההמלצה האחרונה, בעלת משמעות אידיאולוגית ותנועתית.

בשנים האחרונות, היתה פגיעה חמורה בעקרון השיווק המאורגן. מקומה של תנובה, המשווקת המוכרת, נתפס בהדרגה על ידי סוחרים פרטיים, הקונים את היבול על גבי העצים ובשדות, ודואגים בעצמם לאסיף וקטיף. מושבניקים רבים העדיפו לקבל תשלום ישיר, במזומן, מאשר להתחשבן עם הנהלת המושב או ארגון הקניות ולסכן את הכנסותיהם.

פרס לא הספיק ליישם את המלצות הוועדה. הדו"ח הועבר לידיו של ד"ר שמעון רביד, מנהל המחלקה הכספית של הסוכנות, שהיא בעלת עניין מרכזי בנושא כאוב זה. הסוכנות הפכה לכתובת חדשה־ישנה בעת המשבר. יש הטוענים, כי הסוכנות חייבת למושבים מיליוני דולרים. ג'וני דניאל: „היום אנחנו מדברים על כיסוי התחייבויות למושבים בסדר גודל של מליוני דולרים. אם היינו מצמידים את החובות שלושים שנה אחורנית, היו חייבים לנו עשרות מליוני דולרים".

■■■

במשך שנים יחלה תנועת המושבים לכך, ששר החקלאות ישוב ויהיה הנציג שלה, כפי שהיה אהרן אוזן. אחרי אוזן, כיהנו כשרי חקלאות של הליכוד אריק שרון, שמחה ארליך ופסח גרופר. מושבים בעלי זיקה ברורה למערך, לא עמדו בראש דאגותיהם. בואו של המושבניק אריק נחמקין, לא שינה הרבה. להיפך. בתנועת המושבים יש הטוענים אפילו, כי המצב החמיר.

בראיון שפורסם בשעתו ב'יחד', בטאון התק"ם (תנועה קיבוצית מאוחדת), אמר מזכיר התנועה ג'וני יוחנן, כי הוא מאוכזב ממפלגת העבודה. „היא הפכה, לטעמי, למפלגה לא ערכית, המעדיפה לעסוק בסחר סוסים. כיום, אין שיתוף פעולה בין משרד החקלאות ותנועות ההתיישבות. וחמור מזה, המשרד אינו מצליח להציג את עמדותיו בפני הממשלה. מי שמכתיב את העניינים, הוא משרד האוצר הנמצא בידי שר מהליכוד".

ראשי תנועת המושבים טוענים כיום, כי הם לא מוצאים את חותמו של נחמקין בנושאים חיוניים לתפקודה השוטף של התנועה, כגון הון חוזר, עידוד ייצוא, תיכנון, פעילויות של מועצות ייצור ועוד. קולו של

פרשת פיליפס

המשביר המרכזי רכש לפני חודשים אחדים את סוכנות פיליפס בארץ. הסוכנות המשגשגת היתה שייכת בעבר למת"ם ול'ישראלקטרה 2000'. היא נקלעה לקשיים כספיים עם הסתבכותה של מת"ם.

יש טוענים, כי הסוכנות הובאה למשביר כנדוניה של משה סלומון, סגן מזכיר תנועת המושבים ומנהל קרן המושבים לשעבר, ששימש בשנה האחרונה מנכ"ל מת"ם. בתוקף תפקידו, היה סלומון אחראי להזרמת כספי החברה לקרן הביטוח ההדדי.

הזרמה זו קירבה את קיצה של מת"ם וסייעה בעקיפין למשביר, שמת"מ הייתה מתחרה שלו.

סלומון מונה לנהל מחלקת המזון במשביר. שלמה אייזנר, מנכ"ל המשביר: „אין כל קשר בין שני האירועים. היתה לנו כוונה לקבל סוכנות שיווק של מפעל אלקטרוניקה, וניהלנו מו"מ עם חברה יפאנית גדולה. כאשר נודע לנו, כי גם פיליפס מחפשת גורם כלכלי שישווק את מוצריה, העדפנו אותה על פני החברה היפנית.

הפגנת עובדי מת"מ, בשבוע שעבר, ימים אחדים לאחר סגירת מת"מ, התברר כי תנועת המושבים אינה מסוגלת לשלם משכורות לעובדיה.
תצלום: מיכאל קרמר

נחמקין לא נשמע ברמה, בשעה שקוצץ תקציב משרדו.

■■■

עתה הגיעה שעת האמת של תנועת המושבים. אחרי הנהירה לבורסה, התחרות הפנימית במושבים על רמת חיים גבוהה, על וילות מפוארות, מכוניות משנות ייצור אחרונות וציוד חקלאי מנקר עיניים, לפעמים מיותר. רענן נעים, חבר מושב רמות נפתלי, ח"כ לשעבר מטעם מחוז המושבים של מפלגת העבודה, ששימש בשעתו כאחד ממנהיגי התנועה ומנהל ארגוני הקניות שלה, לא מוכן לשכוח ולא מוכן לסלוח.

נעים הורחק בשעתו, באלגנטיות רבה, מהנהגת התנועה, בעיקר בגלל ביקורתו התקיפה והנוקבת בישיבות מזכירות התנועה. הוא 'נבעט' לכנסת, ומי לא זוכר את המשפט המפורסם שלו, עם הריח הגזעני: "כשאני אוכל גיפילטע פיש, אני מקיא". אמירה זו, רודפת אותו עד היום.

רענן נעים: "מה שקרה במציאות בתנועה שלנו, מתמקד בנוסחה פשוטה. תחילה איבדה התנועה בהדרגה את ערכיה ולאחר מכן, שלב אחר שלב, את נכסיה. עכשיו, הסתיימה החגיגה והגיעה שעת כיבוי האורות. אבל לא הכל אבוד. צריך לקום מחר בבוקר, ולהתחיל את הכל מבראשית".

נעים מפנה אצבע מאשימה. "כמה מראשי התנועה בעבר מונו לתפקידם, לא על יסוד קריטריונים של מוסר אישי וכושר ארגוני וניהולי. הם לא נתנו דוגמה אישית בהתנהגותם ובאורח חייהם, נהגו בחוסר אחריות בעת מילוי תפקידם ואיפשרו לאישים ולגופים אחרים לחקותם".

נוצר מצב, אומר נעים, שבו הגולם קם על יוצרו. במקום שחברי המושבים יהנו מהמוסדות ומהארגונים שהקימו, הם היו משועבדים לארגונים אלה. "כל עוד לא יחזרו המוסדות והארגונים ליעדם המקורי – הזרמת כספים ופרישת חובות לא תשנה את המצב הבסיסי".

אחד מראשי תנועת המושבים: "רענן נעים הוא דמות שנויה במחלוקת, והיה מעורב אצלנו בסקנדלים פנימיים. הוא חשב, כי הוא צריך להיות שר החקלאות מטעמנו, וכשהדבר לא יצא לפועל, יצר בעיות פנימיות. בפעולות הסתה עקביות, הצליח ליצור קיטוב ביחסים הפנימיים בין מושבים ותיקים וחדשים. אחרי שפרש התבטלו, למעשה, שני המחנות הנפרדים והפכנו לתנועה אחת, לטוב ולרע".

■■■

במרוצת השנים, הקימה תנועת המושבים שורה של מוסדות כלכליים, שנועדו לגוונת את פעילותה השוטפת ולדאוג לארגונים, למושבים, לחברים. המוסד המרכזי הוא קרן המושבים. תפקידו, להעניק הלוואות וערבויות הדדיות למושבים, ולשמש מטריה פיננסית וניהולית למוסדות הכלכליים של התנועה.

המוסדות שפעלו עד למשבר, הם קרן לביטוח הדדי, תפקידה, לבצע את כל פעולות הביטוח החקלאיות והאישיות במושבים עצמם ובארגוניהם. בנק עין-חי למתן הלוואות לחברי המושבים. רשת השיווק מת"ם (משקי תנועת המושבים), חברת 'תור מושב' לארגון נסיעות לחו"ל, חברת 'ילין' לניהול חשבונות וחברה קטנה לייבוא ציוד חקלאי, 'תלמי רגב'.

הממונים על הקרן הם מזכירי תנועת המושבים וסגן המזכיר הכלכלי. בשנים הקריטיות שבהן צברה את עוצמתה, המזכירים היו אריק נחמקין מנהלל ואפרים שלום מבית עוזיאל. סגן המזכיר היה נחום גנץ. היחיד שהסיק מסקנות מהמצב הנוכחי והלך הביתה, הוא עמוס הדר, חבר מושב נהלל, ואחיו של השר יגאל הורביץ. [illegible] תהליכים שהחלו בתקופת נחמקין ושלום, בסופו של דבר, הוא נאלץ לשלם את המחיר. לפני שנה וחצי, כאשר הגיע לביטוח ההדדי, שקעה בהפסדים של עשרות מליוני דולרים.

שלושת בעלי התפקידים המרכזיים, שהיו אחראים לכשלונותיה של הקרן, זינקו לתפקידים ציבוריים רמים. נחמקין הוא שר החקלאות. אפרים שלום נבחר לכנסת בקדנציה הנוכחית. גנץ משמש כנספח חקלאי באירופה.

משימת ההבראה והשיקום מוטלת עתה על יוחנן דניאל, ממושב מסילת ציון, ועל גדליה גל מכפר ויתקין. יורשו של גנץ, משה סלומון, חבר מושב אומץ, שמעד אף הוא בפרשת הקרן, כפי שיפורט בהמשך, פרש בשעתו מתפקידו, והתמנה לאחרונה כמנהל מחלקת המזון של המשביר המרכזי.

■■■

כספם של חקלאים הגונים, שבא להם בעמל כפיים, ירד לטמיון בגלל פעילותם של מנכ"לים. דוגמה מוחשית לכך הוא ארגון מושבי הצפון, שנוהל בשנים האחרונות על-ידי אברהם בן מאיר, שהיה מנכ"ל משרד החקלאות בתקופתו של אריק שרון. כיום, מנהל את המשרד אחיו, מאיר בן מאיר.

בן מאיר הכניס את השוק האפור לארגון שלו. נטל הלוואות גדולות למימון הקמת מפעלים כושלים כמו משחטות, בתי אריזה לירקות, מפעל לעיבוד זיתים. ההסתבכות הכספית הכוללת של ארגונו, מגיעה כיום ל־300 מליון דולר.

המשטרה אוספת מידע מודיעיני בקשר לארגון. בשלב זה, לא נתקבלה עדיין החלטה אם לפתוח בחקירה. הרשות לניירות ערך, לעומת זאת, חוקרת חשדות לדיווחים כוזבים בתשקיפו של הארגון בעת ההנפקה בבורסה.

בן מאיר הצליח להרגיז את מושבי הצפון, כאשר נכנס לקשרים עסקיים עם חברת 'הספקה', המתחרה במשביר המרכזי, בשיווק ציוד חקלאי. החברה, כיום, בבעלות בניו של השר יגאל הורביץ.

■■■

ביולי האחרון, הודיע בן מאיר על התפטרותו מתפקידו. באגרת אישית ששיגר אל אלפי חברים המתגוררים ב־50 המושבים המאורגנים שבאיזור, כתב: "המשבר שפקד אותנו, מקורו בתנאי מימון קשים, שחיקת תקציבי פיתוח, ירידה ברווחיות ענפים מסויימים וגם משגים וטעויות. האחריות למשגים ולטעויות במושבי הצפון – שלי. התופעה הרווחת במדינה, לפיה משגים נשארים מיותמים – אינה מקובלת עלי. זה מכבר גמלה בליבי ההחלטה כי בנסיבות אלו, עלי לפרוש".

זמן קצר לאחר ההתפטרות, נמסר על מינויו של בן מאיר כמנהלה של חברת 'הספקה'. חברי המושבים באיזור הקימו קול זעקה, והמינוי הוקפא עד להודעה חדשה. לפני ימים אחדים, [illegible] של בן מאיר [illegible] מושבי הצפון, אחד החברים המכובדים בארגון, הורשה בבית המשפט המחוזי בנצרת בהונאת משרד החקלאות. השופט תיאודור אור קבע, כי ב־1984, המושב הוציא במירמה כספים ממשרד החקלאות, על ידי קבלת סובסידיה לגידול הודים, שלא הגיעה לו. רבים זקפו גבה, כאשר נודע כי רעייתו של שר החקלאות מכהנת כחברה בהנהלת המושב, שהואשמה במעשה המירמה.

■■■

לתנועת המושבים יש תשעה ארגוני קניות אזוריים: בנוסף לארגון הצפון, גם ארגוני הקניות של הגליל, הנגב, מבואות ירושלים, הנגב והדרום, הסתבכו מבחינה כספית.

ארגון הקניות של הגליל מנוהל כבר על-ידי ועדה קרואה, ועדות כאלה צפויות בארגונים נוספים, אם מצבם הכספי יחמיר. אחרים מארגונים אלה, קשורים ארגונית וכלכלית למושבים של תנועת ההתיישבות הדתית, שהסתבכו על לא עוול בכפם. יש ארגונים כלכליים בתהליך של כינוס נכסים. מושבים מסויימים הפסיקו להתקיים, ואחרים נמצאים בתהליך של הפיכה לישובים קהילתיים. סוחרים, ערבים, החלו לרכוש אדמות משק וקרקעות במושבים מסויימים. קולם של ראשי תנועת המושבים לא נשמע בימים האחרונים, כאשר נציגי ארגונים כלכליים שונים התייחסו לתוכנית הכלכלית החדשה. ג'וני: "יש לנו בעיות חמורות, הנגררות מהעבר. אנו מקדישים להן את כל תשומת לבנו. אם תנועת המושבים תתמוטט, כגוף כלכלי וחברתי, היא תגרור אחריה לתהום את כל ההתיישבות העברית הלאומית. למשק המדינה ייגרם נזק, שקשה לאמוד את עוצמתו".

■■■

בימים אלה, הושלם הדו"ח החדש של ד"ר שמעון רביב, המהווה השלמה לדו"ח הקודם על מצב המושבים. ד"ר רביב קובע: "המדינה אינה יכולה להרשות לעצמה את ההתמוטטות הזו. מעבר לכל הגורמים הלאומיים, ההתיישבותיים והחקלאיים, ברור כי התמוטטותן של המערכות האזוריות וגררה אחריהן התמוטטות מערכות ארציות. בסופו של דבר, אלה שסברו כי אין מקום לסייע למושבים, יצטרכו לתת כפל כפליים על מנת להציל את המערכת הבנקאית".

הדו"ח מעלה, יותר מתמיהה אחת על דרכי התנהגות הבנקים. "לא ניתן בשום אופן להסביר חלק מהזרמות האשראי שהזרימו הבנקים לארגוני הקניות, לחלק מהשקעותיהם הבלתי אחראיות". ד"ר רביב ייכנס בקרוב לתפקידו החדש כמנהל המחלקה הכלכלית של חברת העובדים של ההסתדרות. הוא מבין היטב, כי לא יוכל להיכנס לתפקידו עם 'הגיבנת' של המושבים.

ההמתנה לניתוח גרמה לכך, שחברי המושבים הפסיקו להפגין ליד משרדי הממשלה, ואינם חוסמים עורקי תנועה ראשיים תוך הבערת צמיגים. נציגי המושבים שומרים על הממת אלחוט תקשורתית, למרות שלא ניתנה שום זריקה כספית היכולה לסתום פיות.

ג'וני שותק. בימי פרס, קרא לשרים המייצגים את תנועות ההתיישבות בממשלה – שר החקלאות אריק נחמקין, שר הקליטה יעקב צור וסגן שר החקלאות אברהם כ"ץ עוז – לפרוש לאלתר מתפקידם. עכשיו, הוא מבין: פרישתם רק תחריף את המצוקה.

אין להסיק משתיקה זו, כי חל שינוי כלשהו. המוסדות הכלכליים של התנועה, ארגוני הקניות האזוריים והמפעלים המשותפים, קיבלו פסק זמן. ראשי תנועת המושבים הגישו תוכנית הבראה הכוללת פריסת חובות, קבלת מענקים מאוחרים מהסוכנות, הורדת ריבית בנקאית וכן השתתפות עצמית.

תקוותם של המושבים להשתקם מתוך למסגרת התוכנית הכלכלית החדשה, על יסוד סיכומים והבטחות מהעבר, עלולה להתנפץ אל סלע ממשלת האחדות הלאומית. שר האוצר משה נסים, מתקשה להסתיר את אכזבתו מכך, שהממשלה דחתה את מרכית סעיפי התוכנית, ומתכוונת לערוך בהם שיפוצים יסודיים. ניסים הזכיר את רשימת הממתינים בתור לקבלת סיוע ממשלתי מאסיבי: המושבים, הקיבוצים, סולל בונה, מנועי בית שמש. גורמים הקשורים בליכוד לא הוזכרו באותה נשימה קצרה.

■■■

המזכיר השני של תנועת המושבים, גדליה גל, שנכנס לתפקידו לפני שנה וחצי בעקבות התפטרותו של עמוס הדר, מעדיף לתאר את המצב הנוכחי מהערכת הלקוחה מהלקסיקון הצבאי:

"הנושים שלנו אוגפים אותנו מכל עבר, כשבידיהם כלי נשק טעונים ודרוכים. הם צמודים בנו במשקפות והם יחליטו מתי ובאלו כלי נשק להשתמש נגדנו. אם לא נצליח למצוא דרך להגן על עצמנו, יהיו מנשק של יהיו בצורת מכת אש אנושה לגבינו".

אחד הנושים הללו הוא המשביר המרכזי, בבעלותם של תנועות ההתיישבות, המצפה לכיסוי חובות של עשרות מליוני דולרים.

יוחנן (ג'וני) דניאל. "אם תנועת המושבים תתמוטט כגוף כלכלי וחברתי, תגרור אחריה לתהום את כל ההתיישבות העברית". תצלום: יוסי רוט

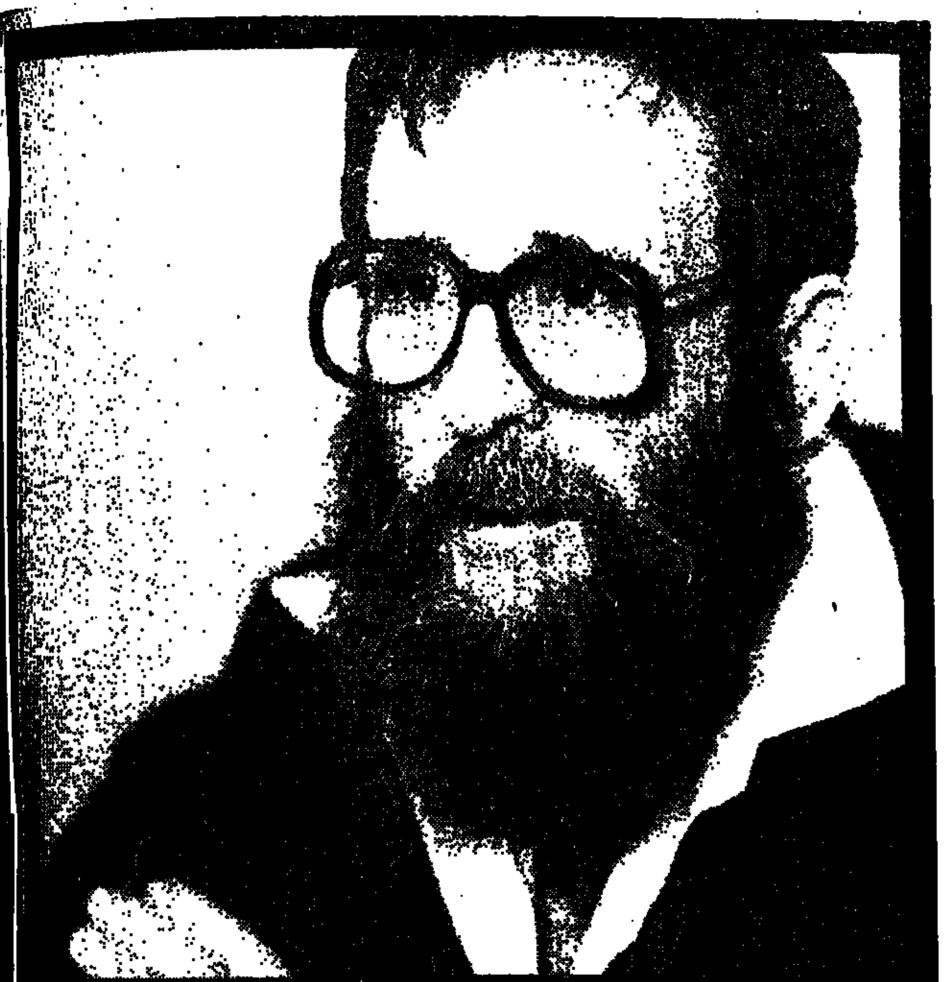
גדליהו גל. "הנושים אוגפים אותנו מכל עבר, כשבידיהם כלי נשק טעונים ודרוכים. הם יחליטו מתי ובאלו כלי נשק להשתמש נגדנו". תצלום: יוסי רוט

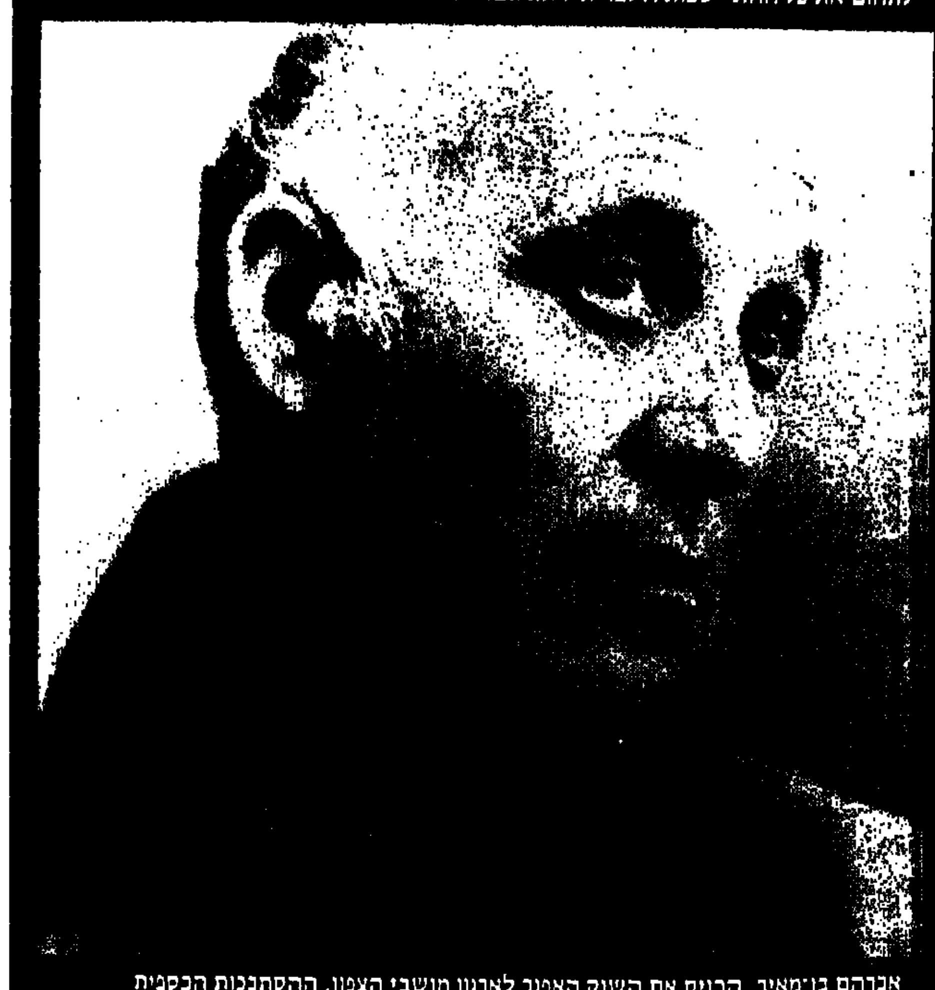
אברהם בן־מאיר. הכניס את השוק האפור לארגון מושבי הצפון. ההסתבכות הכספית הכוללת של ארגונו מגיעה היום ל־300 מיליון דולר. תצלום: חנוך גוטמן

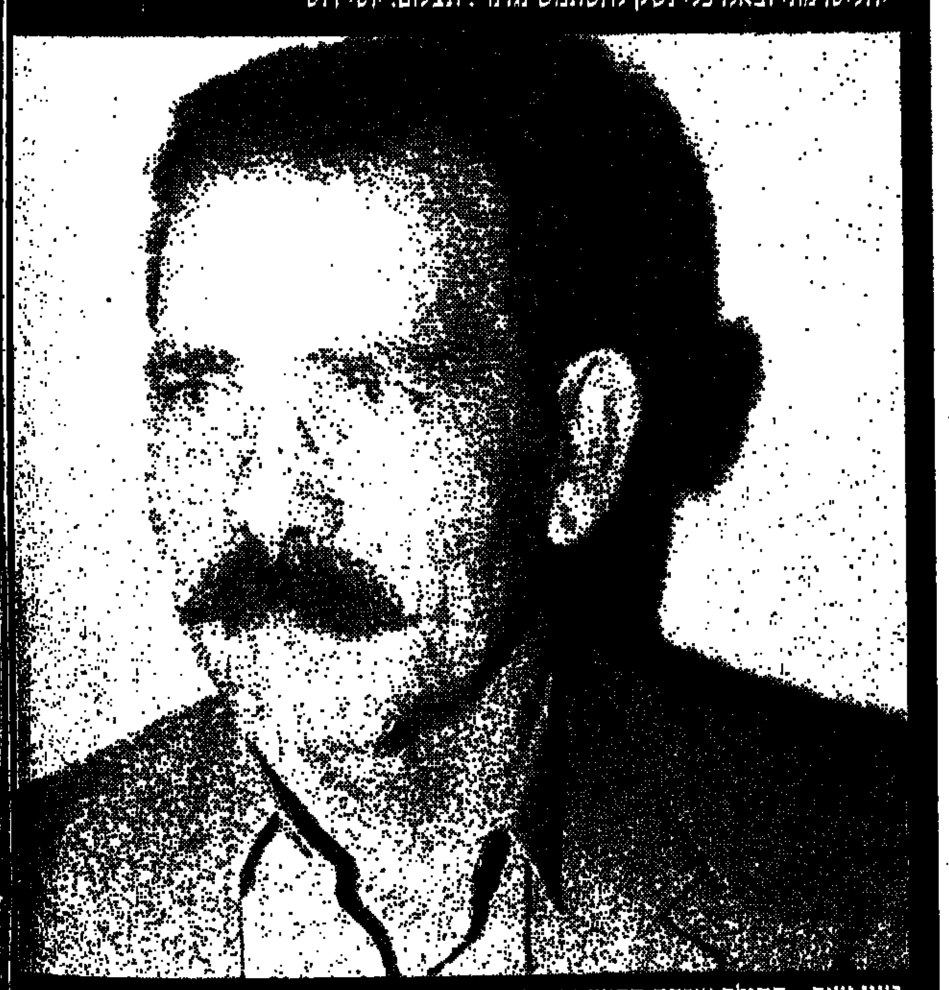
רענן נעים. "תחילה איבדה התנועה את ערכיה, אחר כך את נכסיה. עכשיו, הסתיימה החגיגה. הגיעה שעת כיבוי האורות". תצלום: חיים זיו

חשודים בעבירות מס

מחלקת החקירות של המכס חוקרת חשדות, לפיהן הנהלת מת"ם לא שילמה מע"מ בעת המצוקה הכלכלית של תנועת המושבים.

מנהל מת"ם לשעבר, משה סלומון, ומנהל החשבונות הראשי של החברה, שאול יהושע, נעצרו לפני מספר שבועות, כחשודים בביצוע עבירות מס, בהיקף של 10 מליון דולר. בתום הדיון המשפטי, נציגי המכס לא הביעו התנגדו לשחרור העצורים בערבות, למרות שהחקירה טרם נסתיימה.

נראה, כי גם מחלקת החקירות של מס ההכנסה תכנס בקרוב לתמונה. בתנועת המושבים חוששים, כי אם החקירה תסתעף, היא עלולה לחשוף שורה של תופעות לא נעימות גם בגופים כלכליים אחרים.

ארגוני הקניות, שהוקמו במטרה לעסוק בשיווק תוצרת חקלאית, התפתחו לגופים העוסקים בהלוואות, בהקמת מפעלים ובביטוח ● הארגונים חייבים 310 מיליון דולר לבנקים, 130 מיליון לספקים ● החובות הישירים של המושבים: 230 מיליון לבנקים, 130 מיליון לגורמים אחרים, בעיקר לשוק האפור

מושבים במשבר

חמשת ראשי האגפים בהנהלת הקונצרן, נציגי הקיבוצים בהנהלה, מהווים גורם משפיע, בזכות כוח הקניה הרב שהם מייצגים. שני ראשי האגפים, נציגי המושבים, הם עתה בעלי עניין בלבד.

מנכ"ל המשביר, שלמה אייזנר, חבר משק מעברות: "בגלל האחריות התנועתית והערכית, איננו יכולים לנקוט צעדים דראסטיים. אבל סגרנו כבר את הברזים לכמה ארגוני קניות: הגליל, מבואות ירושלים, הנגב, הדרום וחלקית גם את הצפון. אנחנו נוהגים כיום בשיטה של התקשרויות ישירות עם מושבים המסוגלים לעמוד בהתחייבויותיהם".

במצב הקיים, גם הבנקים, הנושים הגדולים שאין להם שום אחריות תנועתית, מבינים כי עליהם לחכות. לפני זמן קצר נמסר, כי בנק עין חי של תנועת המושבים, חדל להתקיים כבנק עצמאי, לאחר שלא יכול היה לעמוד בהתחייבויותיו שהסתכמו בלמעלה מ־10 מליון דולר. הבנק הועבר לרשות בנק הפועלים, שהיה שותף חלקי בבעלות עליו. למושבניקים, כבר אין כבר בנק משלהם.

■■■

בימים האחרונים, התמוטט מאחז כלכלי נוסף של התנועה, שהזרים לקופתה המדולדלת סכומי כסף ניכרים. רשת השיווק מת"מ (משקי תנועת המושבים), שנחשבה במשך שנים לפנינה כלכלית, נפלה. מת"מ מתה.

ג'וני דניאל: "חובותיה של חברה זו מסתכמים בלמעלה מ־15 מליון דולר. בשלב מסויים, היתה לנו תקווה שגוף זה או אחר יסכים לקבל עליו את המפעל, ואולי יצליח להציל משהו, אך פירוקה של מת"מ נראה בלתי נמנע".

ההסדר שהושג, מעביר את מת"מ לידיו של איש העסקים טוביה נרב, המקים על הריסותיה חברה חדשה בשם מת"מ כ', ומתחייב לספק מוצרים רק ללקוחות שהשלישו כספים לפני הנפילה.

ימים אחדים לאחר סגירת מת"מ, התברר, כי אין ביכולתה של תנועת המושבים לשלם משכורות. קבוצת עובדים התפרצה לחדרו של המזכיר גדליה גל, ואיימה לשתק את העבודה בבניין התנועה בתל-אביב. הבית מתחיל לבעור.

■■■

הכתובת הראשונה על קירות ביתה של תנועת המושבים, שממנה ניתן היה להסיק על גורלם הצפוי של הבנק ורשת השיווק, נרשמה לפני שבע שנים. ב־1980, בתקופת כהונתו של נחמקין כמזכיר המרכזי של התנועה, החל מסע הרפתקאות פיננסי, של הקרן לביטוח הדדי של תנועת המושבים.

הדו"חות הפיננסיים על מצבה של הקרן שנמסרו לחברים, היו מעודדים. משום כך האמינו מושבניקים רבים, כי אין סיבה לדאגה. הם נטלו הלוואות ונכנסו להתחייבויות. לקרן הביטוח ההדדי היו סניפים ברחבי הארץ. המצב בסניף המרכזי השפיע על הסניפים. אחרים מראשי ארגוני הקניות [illegible] של ראשי תנועת המושבים.

השלב הבא: חברי מושבים נטלו הלוואות [illegible] הכספים לקרן – בריבית גבוהה. מנהלי הקרן היו זקוקים להלוואות הללו, משום שהמצב היה רע. מכאן ועד הפניה לשוק האפור, הדרך היתה קצרה. מנהלי הקרן החליטו, על דעת עצמם, להיכנס לשוק האפור. נטלו הלוואות מגורמים שונים, חלקם בלתי ידועים, עבורן שילמה הקרן ריבית של מאות אחוזים.

דוגמה אחת, הלקוחה מתוך מסמכי הקרן, שנחשפו כעבור שלוש שנים ועוררו תדהמה כללית, מצביעה על האופי של הפעילות הפיננסית הזאת. בפברואר 1982, נטלה הקרן הלוואה בסך 6.5 מליון דולר מחברת השקעות אנונימית בשם 'א. ח. ש השקעות בע"מ', שמשרדיה רשומים בסביון.

בפועל, קיבלה הקרן קצת למעלה מ־4 מליון דולר. הקרן הייתה צריכה להחזיר 5 מליון דולר מסכום ההלוואה הרשמי תוך חודשיים, ואת היתרה תוך שנה. בלשון אריתמטית פשוטה, הקרן שילמה ריבית של 400 אחוז. שיעור אסטרונומי, אפילו במחרי המשק הישראלי שבע אחוזי הריבית.

■■■

כאשר נודע הדבר למוסדות הנבחרים של התנועה, הוחלט להקים ועדת מומחים, עליה הוטל לבדוק באורח יסודי את כל מערכת החשבונות של הקרן. הממצאים היו קשים ביותר. התברר, כי המאזנים, שפורסמו באיחור רב, הסתירו את העובדה, כי כבר בשנים 1980 ו־1981, הקרן היתה חייבת למעלה מ־20 מליון דולר. המנהלים דיווחו באותה תקופה, שהקרן היא גוף חי ותוסס. הם שכחו לציין, כי היא תוססת בהלוואות גדולות מהשוק האפור, שתפחו בקצב רצחני.

חובותיה של הקרן הסתכמו בראשית 1985 ב־35 מליון דולר. מנהלי הקרן הודחו מתפקידיהם. מזכיר תנועת המושבים דאז, עמוס הדר, הבטיח חגיגית: "תנועת המושבים לא תהסס לפנות למשטרה אם יתגלו חשדות למעשים פליליים". ההבטחה לא קויימה בפועל. למרות ממצאים, שהיו יכולים ליחשב כחשד לקבלת טובות הנאה, לא הועברה הפרשה לחקירתה של המשטרה. שני מנהלי הקרן התפטרו. זה הכל.

מזכיר תנועת המושבים נקט בצעד נוסף, ערב פרישתו מתפקידו. כניסיון לשקם את הקרן ולמנוע את התמוטטותה המוחלטת, העביר הדר החלטה של מיזוג המערכות הכספיות של קרן הביטוח ההדדי ומת"ם. בנק עין חי לא יכול היה כבר להזרים כספי מקופתו המדולדלת לקרן הביטוח ההדדי.

מת"ם החלה להזרים כספים לקרן, מהונה העצמי ומרווחיה. היה ברור, כי אם הקרן תתמוטט, היא תגרור אחריה את כל המערכת הכלכלית של תנועת המושבים. אבל מת"ם שילמה את המחיר והתמוטטה בעצמה. זאת, אף שבשנים האחרונות, בהן צלעו הארגונים הכלכליים האחרים של תנועת המושבים, דווקא מת"מ היתה עסק רווחי. מדריך העסקים האמין, דן אנד ברדסטריט, אשר בדק ב־1985 את רשתות השיווק הגדולות במדינה, סיווג אותה באותה שנה במקום הראשון, לפני השק"ם והמשביר המרכזי.

היו נסיונות של הרגע האחרון להציל את מת"מ. אחד הגופים [illegible] היתה רשת השיווק ההסתדרותית המשגשגת, קואופ. מנהל הרשת הודיע לראשי תנועת המושבים, על סירובו: "אין לנו בעצם מה למכור לה". ■

המדינה אינה יכולה להרשות לעצמה את התמוטטות המושבים. התמוטטותן של מערכות אזוריות יגררו אחריהן התמוטטות מערכות ארציות. אלה שסברו כי אין מקום לסייע למושבים, יצטרכו להשליש כפל כפליים על מנת להציל את המערכת הבנקאית

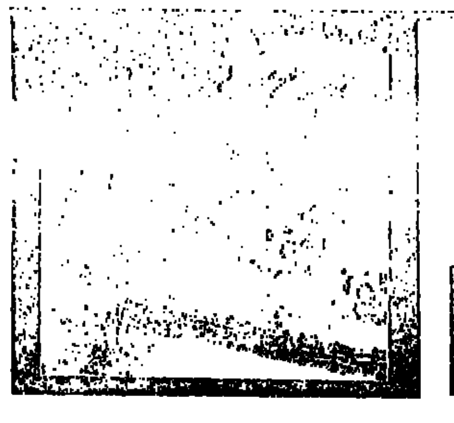

מוקשים

(המשך מעמ' 24)

ועוד אלף בשני מרכזים אזוריים: חיספין וה[illegible].

מי שחור [illegible] הגולן, זה גם על כספי הציבור. הציבור, אם לשפוט על פי נתוני סקרי דעת הקהל, מעביר את המסר: אנחנו מעוניינים שתשבו שם. ההיבט המרכזי הוא הבטחוני. תשבו ברמה, כדי שיישמר בטווחם של אנשי הגליל, כדי שגבול לא יתקרב לחדרה.

■■■

כשליס ידבר בהמשך על הצעות הפיתרון שישובי רמת הגולן מציעים היום לממשלת ישראל, הוא יאמר, אחד מהם הוא להחליט שאנחנו לא נחוצים ברמה, וגבולות ההתיישבות של מדינת ישראל הם חדרה בצפון, וגדרה בדרום.

גבולות התיישבות דומים יצייר גם האלוף (במיל.) מוסה פלד, חבר נהלל, מי שעמד בראש גייסות השיריון, שביצע את מתקפת הנגד במלחמת יום הכיפורים, ברמת הגולן.

„אם אנחנו נשב במשולש ראשון לציון, ירושלים, תל־אביב, מהר מאוד לא נשב כאן כלל.

„את שואלת אותי על היבט ביטחוני טהור? באותה השקעה כספית, הצבא יעשה את זה טוב יותר מכל הישובים גם יחד. טנקים ושדות־מוקשים עמידים מבתי המתיישבים. אבל זו שאלה לא רלוונטית. בכל מקום שבו לא יהיה מושבניק, מהר מאוד לא תהיה שם גם מדינת ישראל. את גבולות המדינה ב־48', לא קבעה מלחמת השיחרור. מלחמת השיחרור מימשה את הגבולות שקבעו הישובים.

„אני יודע, שמדינה זה דבר שעולה כסף. השאלה היא, על איזה נכס שומרים. על מה מוותרים. יש נכסים שהם ציפור הנפש שלנו, שעליהם אנחנו נדרשים להצביע כל יום מחדש.

– יכול להיות שההתיישבות הזו היא מעבר לכוח הנשיאה של הכלכלה הלאומית?

„כלכלה לאומית? גם המכוניות הפרטיות שנוסעות על הכביש פה, מתחת לבניין שאנחנו יושבים בו, בתל־אביב, עולות כסף למדינה. אתא, מנועי בית שמש, סולל בונה, לא עומדים בשורה אחת עם ההתיישבות בפריפריה. בראייה לאומית צריך לקבל החלטות, מה קודם למה. לדעתי: ההתיישבות קודמת. כאיש מושב, וכחייל־לשעבר אני אומר, לא בשל השיקול הבטחוני הישיר, לא כתחליף לנוכחות צה"ל במקום, אלא כיסוד לקיומנו.

„הצרה היא, שטוענֵי ההתיישבות הזו חדלו להשתמש במונחים האלו. הם מדברים על רווח והפסד, מוכיחים שהישובים רנטביליים, מדברים על ביטחון.

„הסורים עלולים לפתוח במתקפה מקומית. לכבוש ישוב או שניים. אם לא היו ישובים, הם היו כוחילה איטית מורידים אותנו מהרמה".

■■■

מוסה פלד. „ההתיישבות קודמת. לא כתחליף לנוכחות צה"ל במקום, אלא כיסוד לקיומנו"

בפרספקטיבה היסטורית, סיפור ההתיישבות ברמה הוא סיפור הצלחה. מדובר במשקים יצרניים, באוכלוסיה שיש לה אלטרנטיבה. היא יכולה לרדת מחר למרכז הארץ. ומי שיחליט להפקיר אותה – צריך לקחת עובדה זו בחשבון

איתן ליס, אהרן בן נון, רפי גולן – יושב ראש אגודת מי גולן, מי שחברים בצוות המוביל את מאבק ישובי הרמה היום, מדברים על הסדר חדש עם הממשלה.

על 50 אחוז מהסכום, תחול שמיטת חובות. שאר החוב, במסגרת של תוכנית שתוכן על ידי כל הנוגעים בדבר, יתפרס על פני מספר שנים, בהתאם ליכולתם של המושבים לשלם אותו.

תוקם מערכת שיפוט ובקרה, שתשב עם כל ישוב ובסיסת המקל והגזר תחלק אותו.

ליס: „היקף הייצור ברמת הגולן עומד היום על 75 מיליון דולר לשנה. לאחר ניכוי כל ההוצאות, הסכום שנשאר להחזר הון, שווה לכ־8.5 מיליון דולר. משהו כמו 11 אחוז, שהוא אחוז שכל מפעל רווחי יתגאה בו. אלא שעם הכסף הזה לעולם לא נוכל לשלם את החוב".

מוטי לוי: „זו פעם ראשונה ברמת הגולן שמדברים על מחיקת חובות. החקלאים לא היו [illegible]

[illegible] והתעשיה.

„אני נוטה להניח, שזה נובע ממשבר מנהיגות. כולם רוצים להיות פופולאריים, ובכל המגזרים. אלא שהכלוף הזה של כולם חשובים, יתנקם בסופו של דבר בכולם.

„בפרספקטיבה היסטורית, סיפור ההתיישבות ברמה הוא סיפור של הצלחה. מי שיעבור על החוברת שהכנו, ילמד שמדובר במשקים יצרניים, כלכליים. זו אוכלוסיה שיש לה אלטרנטיבה. היא יכולה לרדת מחר למרכז הארץ. ומי שיחליט להפקיר אותה, צריך לקחת את עובדה זו בחשבון".

מוסה פלד אומר, שההצעה של אנשי הרמה נכונה. הם לקחו על עצמם יותר ממה שהיה מגיע שיקחו. שום עסק כלכלי לא יכול להחזיק מעמד עם הריבית שהיתה במשק.

■■■

הממשלה, כאמור, הקימה ועדה. בראש הוועדה יושב שמעון רביד, על תקן איש ציבור, (רביד בסיום תפקידו כמנהל אגף הכספים של הסוכנות). חברים בה אהרן פוגל, ראש אגף התקציבים במשרד האוצר, מאיר בן מאיר, מנכ"ל משרד החקלאות, יהודה דקל, נציג הסוכנות, שמעון שבס, עוזר שר הביטחון לענייני התיישבות, ונציגי הבנקים הגדולים. הוועדה הקימה 9 ועדות משנה שאחת מהן, בראשות יחיאל אדמוני, מי שהיה מנכ"ל המחלקה להתיישבות של הסוכנות, אמורה לטפל בישובי הרמה והבקעה.

אנשי הרמה לא שמחים עם הוועדות. חוששים שיתקעו עם שאלות של חמישה מיליון דולר לפה, שני מיליון דולר לשם.

כל גוף, הם אומרים, דחף לשם את מי שיוכל, כדי שהוועדה לא תוכל לעבור. הבנקים, שהם הנושים העיקריים, 80 אחוז מהחוב, לא רוצים להגיע לשמיטת החובות. הסוכנות בעד הסדר, אבל לא מתקציבה. האוצר אומר אתם צודקים, אבל אין לנו. ואם נמצא בשבילכם נצטרך למצוא בשביל כולם.

– אז מה יהיה?

ליס: „על הפערים האלו צריכים לגשר הפוליטיקאים. לכן אנחנו מהתחלה בקשנו ועדת שרים, חשבנו שמי שיוכל לקבל החלטות זה רק ראש הממשלה, כמלא מקומו, שר האוצר ושר התיכנון הכלכלי.

„כרגע, בחודשים הקרובים, עד שנראה לאן הדברים מתגלגלים, לא נותר לנו אלא לקוות שעד שתינתן הדיאגנוזה, החולה לא ימות". ■

בנקים רבים היו גאים לפרסם
את המודעה
המתפרסמת בעמוד הבא.

חידון הזהב של דפי זהב

קח דפי זהב ליד ומצא את התשובה מיד

אין פשוט מזה. לא צריך לקנות, לא צריך לאסוף, לא צריך להדביק... כל מה שצריך זה דפי זהב.
לפניך 10 שאלות. את התשובות תמצא במדריך דפי זהב האזורי.
בכל חידון יבחרו השאלות ממדריך שונה.
במידה ואין לך את המדריך המתאים, תוכל להשיגו (ראה רשימת כתובות).
לאחר שמצאת את התשובות מלא את התלוש ושלח אלינו למבצע חידון הזהב.

השבוע השאלות ממדריך ת"א והמרכז (אזור חיוג 03) 1986.

1. חברה לייצור מגבירי קול שנוסדה ב־1950?	6. מיזוג אויר ואיוורור - ייצור מכשירים (מצנני מדבר)
2. הנדסת הסקה ואיוורור בסיווג מפוחים?	7. עשה זאת בעצמך עם הלבשת קירות של קיבוץ אפיקים.
3. רואים אותך - זוכרים אותך. חברה לפרסום מוצרים.	8. כל סוגי הדלתות לבנייה הפרטית ולבנייה הציבורית מקיבוץ בעמק בית שאן.
4. חברה לייצור רהיטי מרפסת וגן ברח' האשל 27 יפו.	9. אינסטלציה סניטרית מערכות ואביזרים ברח' המלך ג'ורג' 49 ת"א
5. ייצור ויצוא כלי כסף וקודש ערובה לאמינות טל' 821683.	10. בית התיקשורת שלך (טלפונים ומרכזות) בטלפון 9262262.

סמן, גזור ושלח

חידון הזהב 3

סמן את התשובות במקום המתאים ושלח בהקדם לדפי זהב עבור חידון הזהב, ת.ד. 33023 ת"א מיקוד 61330.
שים לב: עליך לרשום גם את מספר העמוד בו מצאת את התשובה.

1. ______ עמ' מס' ______ 6. ______ עמ' מס' ______
2. ______ עמ' מס' ______ 7. ______ עמ' מס' ______
3. ______ עמ' מס' ______ 8. ______ עמ' מס' ______
4. ______ עמ' מס' ______ 9. ______ עמ' מס' ______
5. ______ עמ' מס' ______ 10. ______ עמ' מס' ______

שם פרטי ______ שם משפחה ______
כתובת מדוייקת ______ טלפון ______

התשובות חייבות להגיע לדפי זהב תוך 14 יום מיום פרסום החידון.
ההגרלה הגדולה תתקיים ב־17.3.87 בנוכחות נציגי החברה, רואה החשבון, ונציגי משרד הפרסום.
ההשתתפות במבצע חידון הזהב אסורה על עובדי דפי זהב ופרסום ראובני פרידן.

דפי זהב GOLDEN PAGES

ניתן להשיג את כל מדריכי דפי זהב במשרדי דפי זהב:
ר"ג - אבא הלל 21
ירושלים - רח' בית הכרם 8
חיפה - שד' ההסתדרות 189
ובכל תחנות שק"ם

500 פרסים
בין כל השולחים הפותרים נכונה תערך הגרלת ענק.
הפרס הראשון: מכונית דייהטסו קורה 87
פרסי ניחומים: 300 חולצות T של דפי זהב
ביניהם: מאות פרסים יקרי ערך.
אל תחמיץ את הסיכוי שלך.

5 דלתות בטחון פלדלת 10 רב בריח לרכב - רב-בריח
אל על - 5 כרטיסי טיסה לאירופה
סנו - 30 חבילות של מבחר המוצרים
YAMAHA בית כלי זמר - 5 אורגנים חשמליים ימהה
CROSS SINCE 1846 - 30 עטי קרוס יוקרתיים
Agfa - 30 מצלמות אגפא טוקה
REVLON - 50 חבילות של לטיפוח
Rosh Indiani - 20 מערכות אופנה
DINO MADE IN ITALY - 5 זוגות אופניים דינו
צארום קסטודים - 100 צעצועי יוקרה
"ספרי" - 40 ספרים
אור הטבע דודי שמש וחשמל - 5 מערכות דודי שמש כולל התקנה

כל מה שצריך זה דפי זהב

ראובני פרידן

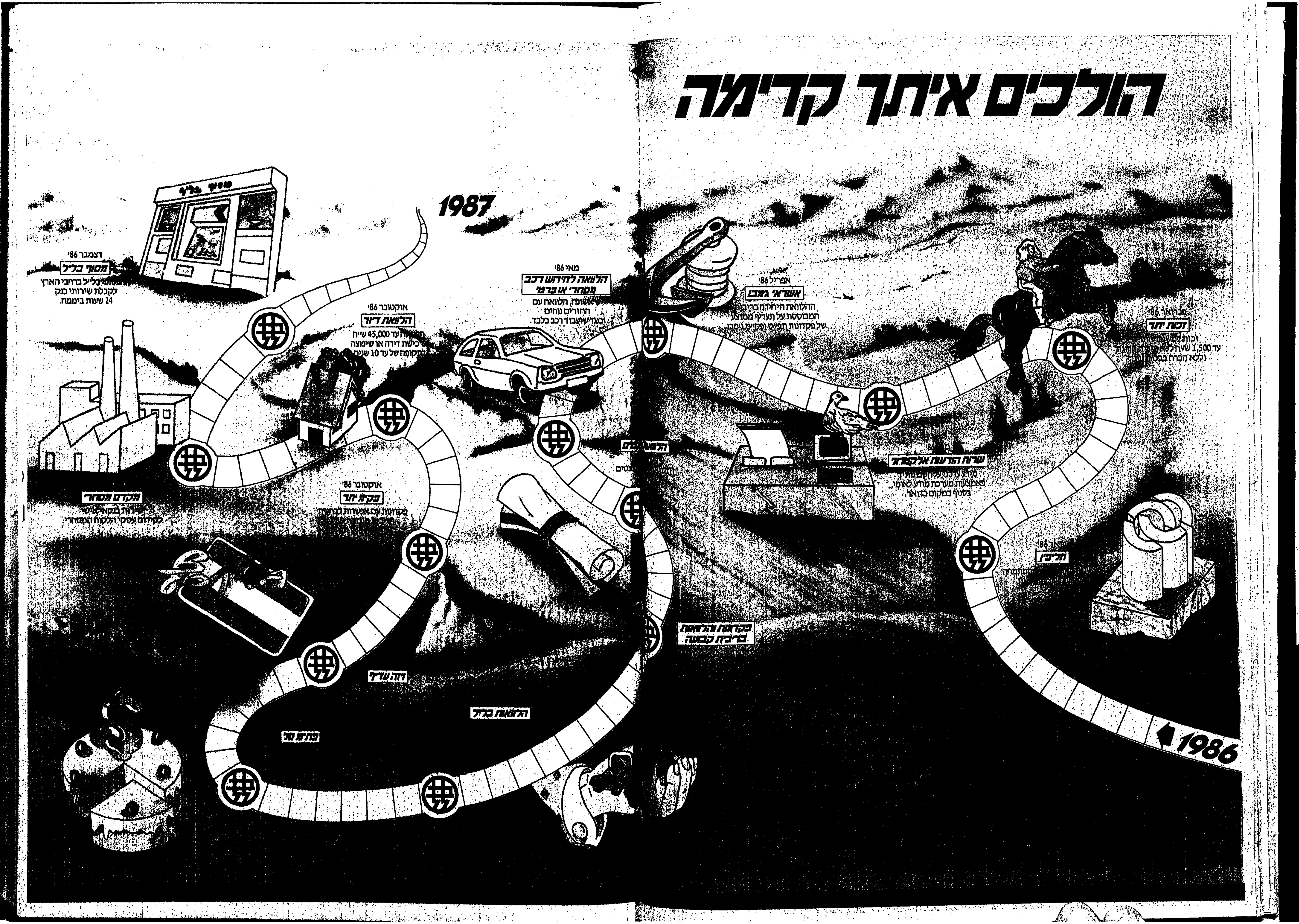

הולכים איתך קדימה
1986
חליפין
פברואר 86'
זכות יתר
עד 1,500 ש"ח
שרות הודעות אלקטרוני
באמצעות מערכת מידע לאומי
בסניף במקום בדואר
אפריל 86'
אשראי גמבו
ההלוואה היחידה בהיבה
המבוססת על תעריף ממוצע
של פקדונות תפ"ס ופקיימ גימבו
מאי 86'
הלוואה לחידוש רכב מסחרי או פרטי
הלוואה עם
החזרים נוחים
כנגד שיעבוד רכב בלבד.
פקדונות והלוואות בריבית קבועה
הלוואת בליל
רווח עדיף
פתיחה קל
אוקטובר 86'
פקיע יתר
פקדונות עם אפשרות
אוקטובר 86'
הלוואת דיור
עד 45,000 ש"ח
כישת דירה או שיפוצה
לתקופה של עד 10 שנים
מקדם מסחרי
לקידום עסקי הלקוח המסחרי.
דצמבר 86'
מסוף בליל
ברחבי הארץ
לקבלת שירותי בנק
24 שעות ביממה.
1987

ג'ילברטו טופאנו, דצמבר 1966. 'בנו של שחקן', נרשם ברקורד שלו, כשהגיע לראשונה ארצה. לא רצה זכות־אבות. תצלום: מיכל רותם

נסיך הבוגר

מאת
עמנואל בר־קדמא

ג'ילברטו טופאנו, חלק מנוף התיאטרון והקולנוע הישראליים של שנות ה־60, חזר ארצה • האמן, איטלקי ויהודי וישראלי, מבקש לשתול אצלנו את האילן שבצלו צמח: בונאבנטורה • דמות שבין התיאטרון, הקריקטורה והפולקלור • כל איטלקי מכיר. עכשיו גם בחיפה

סרג'יו טופאנו, בדמות יצירתו, בונאבנטורה

ג'ילברטו טופאנו שוב בארץ. בימאי, איש של תיאטרון, של קולנוע, של טלוויזיה. כאשר חזר־תי לפני כמה חודשים ושמעתי את ה'שלום' שלו, כאוטובוס מלא עיתונאים ושאר פוחלצים, שמחתי שמחה גדולה. אחרי 15 או 16 שנה, בלבי כבר ויתרתי עליו. צירפתי את שמו לעמודת ההפסדים. עוד שם ברשימה הארוכה, ובה יהודים ולא, ישראלים ולא, שנכזבה אהבתם. בשל חטאינו גלו מאיתנו. אם בגוף ואם ברוח ואם במחשבה.

ידיד שלו, הבימאי־שחקן אהרן אלמוג, אמר לי פעמים אחרות: „אל תספיד אותו. הוא יחזור. עוד תראה". ג'ילברטו טופאנו יצא מכאן כמעט כמו שפעם עזבו קיבוץ. בשקט. לא בחשאי, אבל בשקט. הותיר אחריו שובל של געגועים.

גיזרה דקה. פנים חטובים, רגישים. איש יפה. דימוי של אינטלקטואל. דומה לאביו, סרג'יו, כפי שנראה האב, בצילומים הישנים, משנות ה־20 וה־30, שנשלפים ממגירת השולחן.

מתגורר ברחוב ביאליק. בית תל־אביבי קלאסי מן המורל הישן. מדבר עברית שוטפת. לא השתנה הרבה. „רק מצחו נתגבה עוד קצת", צוחקת אשתו הישראלית, בינה.

האב לבוש כאחד מעשרת הגברים האלגאנטיים ביותר בעולם. חליפות שכאילו נוצקו על גופו. מעילים עליונים תלויים על הכתפיים במרושל אלגאנטי ומגבעות לבר אריסטוקראטיות. כל זה, על רקע בנייני היפעה של ונציה, תפאורות התיאטרון בכל אתר או, בשעה של שובבות, על גבי קארוסלה בלונה־פארק.

■■■

כאתי אל ג'ילברטו, לערב שקט, וברחוב ביאליק שקט בערב, לפגוש בו מחדש ולערוך היכרות עם דמות העשוייה, אם תתקבל על טעמו של צופה התיאטרון הישראלי, להתאזרח כאן: בונאבנטורה. בתרגום: הארפתקה הטובה. לא תתקשה להכיר אותו. מאז נולד, באוקטובר 1917, נראה אותו דבר.

איטלקים רבים ירימו, בוודאי, גבה תמהה אם תגלה להם, שבונאבנטורה נולד, ממש כמותם, במאה ה־20. נעליים גדולות, מכנסיים רחבות, שכמיה בסגנון מיוחד, כובע בצורת סיר לילה הפוך. איפור כבר בתבנית שאינה משתנה, עושה אותו עוד יותר תמוה. עוד מעט בן 70. צעיר־יחסית.

אין איטלקי שלא מכיר את בונאבנטורה. מושג של יומיום, דמות כמו־לאומית, חלק מכל אחד. רצה בנים. כמו חולשה או ג'וזא את פיטר פן או פו הדב. כמו דיוקנו הקולנועי של צ'פלין, בונאבנטורה הוא, כאמור, פיגורה מוסכמת.

תשאלו איטלקי, בשבילו, קיים בונאבנטורה מאז ומעולם. חלק מתהבות האיטלקית של תמיד. פולקלור. קומדיה דל־ארטה. בשורה אחת עם קולומבינה, פנטלונה, ארלקינו.

אבל, בונאבנטורה לא רק צעיר. יש לו אב חוקי, בניגוד לרוב הדמויות מהמשפחה התרבותית שלו, שיש להן נטייה להיות ממזרות, או, אם תרצו, 'יצירה עממית'.

■■■

את בונאבנטורה הוליד סרג'יו טופאנו, שהוא אביו של ג'ילברטו. וטופאנו האב, המוכר לפעמים גם בכינוי סטו, הוא אמן, שהאיטלקים מכירים ומוקירים לא פחות מאשר את היצירה. טופאנו־האב הוא פיגורה בכירה בחיי התרבות והאמנות של איטליה, לכל אורכה של המאה. הצרפתים אוהבים לכנות אישיות ומעמד בקאליבר הזה — מפלצת מקודשת.

איטליה חוגגת השנה, רשמית, את שנת המאה ללידתו של טופאנו־סטו. 'שנת טופאנו' לכל האורך. מרגלי האלפים ועד קצה השפיץ של המגף.

טופאנו בן 100, ובונאבנטורה בן 70. ורק עכשיו, נוסע בונאבנטורה בפעם הראשונה לחוץ־לארץ. לראות את העולם ושהעולם

> **בונאבנטורה לא נפגע על ידי הפשיסטים ששלטו באיטליה 21 שנה. הוא לא הטיף לשום דבר, לא עסק בפוליטיקה. מאות־אלפי חסידים לדמות ולעלילות. קטנים כגדולים. כמו לפו הדב, לצ'ארלי צ'אפלין, לנסיך הקטן**

יראה אותו. אולי, לעשות לעצמו שם־עולם. והיציאה הראשונה שלו היא, מה מוזר, לישראל. והכל בגלל, או בזכות, ג'ילברטו טופאנו, בנו יחידו של סרג'יו.

עוד נחזור אל הוריו של ג'ילברטו, שהרי הם, במידה מסויימת, גיבורי הסיפור הזה.

■■■

ובכן, ג'ילברטו חזר. בלבי, כבר אפיזודה יפה של העבר. חלק מלמחרת ששת הימים. אופוריה, ארץ שאיבדה את הנרקיסיזציה. כולם רואים רק שמים כחולים. תיכף הוסיין יצלצל. מעצמה בסדר גודל בינוני. ירושלים של זהב. המצרים על הברכיים. לפני חשבון הנפש, לפני מלחמת ההתשה. לפני, גם ההיסטוריונים עוד לא ידעו מה ייכתב בדפים חריקים של התקופה. גם הם היו שיכורי־עוצמה.

ג'ילברטו נוחת בתל־אביב של סוף 67'. שלהי המחזור. המלחמה הרגה את 'איש לאמאנשה'. חנוך לוין מכניס את הטונים הצורמים הראשונים לאורגיה הלאומית. 'את, אני והמלחמה הבאה'. היו שרצו להרוג אותו: לעשות את זה לגנראלים, לגיבורי האלבומים הגודשים את דוכני הספרים!! גם עכשיו היו עושים זאת בשימחה. חנוך לוין, התחלה של תיאטרון אחר.

ברחוב שומעים על הצורך להתחדש, להיות אחרים, להשתנות. לא לחזור אל השיגרה. קוראים את 'שיח־לוחמים'. יושבים בקליפורניה. בכסית. הבימה, שוב במשבר. אריס סאן שר. קובה זילברינג מייבא את קוקסינל האוריגינאלית. בלילות, מלחמת פ"א במ"ם. פרדריקה במנרי.

■■■

יעקב אגמון מבקש לעשות ב'בימות' תיאטרון מסחרי מסוג אחר. „תכיר", הוא אומר לי ערב אחד, ומצביע על גבר צנום, חנוט, כאופנת הימים ההם, בחליפת־מאו שחורה, „ג'ילברטו טופאנו".

דיברנו אנגלית. גם הביוגראפיה המשמעותית של ג'ילברטו עוד לא נכתבה אז. הוא עוד ילמד עברית, יתגייר ויכיר את בינה. עכשיו, הוא איש תיאטרון וטלוויזיה, שאגמון הביא אותו לא־מזמן בשביל לביים שורה של סרטי טלוויזיה תיעודיים.

ההיכרות הולידה גם תיאטרון. ההצגה הראשונה שעשה היתה 'גבעת ספון ריבר', של הסופר האמריקני אדגר ל. מאסטרס. מיתוס של מקום. חברה שמנסה למקם את עצמה, על רקע היסטורי.

דומה, שאגמון תופס את האקטואליה, את האנאלוגיה. לתל־אביב מגיעים משובים ערים של תיאטרון אחר. לונדון התפוצצה מדור חדש, מבריק, של מחזאים צעירים: התקופה האליזאבטאנית החדשה. בניו־יורק זוהרים השוליים. מופיע התיאטרון הקבוצתי המהפכני: לה־מאמא, התיאטרון החי, התיאטרון הפתוח, התיאטרון הגוזל. שיער. אמריקה הורא. גן־העדן עכשיו. דיוניסוס. מי שעוסק בתיאטרון, חש את הגירויים ממרחק.

■■■

ג'ילברטו בא מאוונגארד אחר, אירופי. ג'יורג'יו סטרלר, הדמות הבולטת ביותר בתיאטרון האיטלקי. סטרלר מקים ומנהל את אחד התיאטרונים החשובים ביותר בעולם, עד היום: ה„פיקולו", במילאנו. תיאטרון בעל היגדים חברתיים ויצרים עזים לחדשנות צורנית.

טופאנו יוצק מים על ידיו של סטרלר, מביים במילאנו מחזה מוסיקלי בשם 'מאסימו'. היום, ב־1986, כאשר סטרלר, ששוב אינו צעיר כשהיה, מחלק את זמנו בין פאריז, שם הוא מנהל את סניף אודיאון של התיאטרון הלאומי הצרפתי, ובין נמל־האם שלו במילאנו, גושא טופאנו בכיסו הצעה להיות המנהל האמנותי של ה'פיקולו'.

'גבעת ספון ריבר' היתה שינוי תיאטרון

מבצע שטיחים מקיר לקיר רק ברשת השיווק הישיר

עכשיו עד 50% הנחה

כן. יש רק מקום אחד שקונים שטיחים מקיר לקיר - רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל.
כן. יש רק מקום אחד שמקבלים גם עד 50% הנחה אמיתית.
ויש רק מקום אחד שיש מבחר חדש של שטיחים מקיר לקיר לכל חדרי הבית - לסלון, לחדרי השינה ולחדרי הילדים.
נכון - רשת השיווק הישיר. אז כדאי לבוא מהר, המבצע עד גמר המלאי.

כן. אבל זה עוד לא הכל. גם שאר שטיחי כרמל במבצע הנחות מיוחד. ויש עוד ועוד כדאי לבוא לראות, כי יש הרבה מה לקנות!

הסתכל בטבלה לדוגמא:

"קינג דיויד ירושלים" במבצע מיוחד.
היהלום שבכתר - "קינג דיויד ירושלים" במבצע מיוחד. עכשיו הכרמל הטוב ביותר בעולם יכול להיות שלך. אם תזדרז, תהנה מ-5 תשלומים שקליים שווים ללא ריבית וללא הצמדה.

12 תשלומים שקליים ללא הצמדה*

שם המוצר	תאור המוצר	שימוש	תשלום לחודש למטר מרובע**
"גלעד"	שטיח לולאות בשלל צבעים	לחדרי ילדים ולכל הבית	4.15 ש"ח
"טקסס"	שטיח כרבר מוהיב [?]	לסלון ולחדרי שינה	6.75 ש"ח
"סופרים"	שטיח בדוגמה א-סימטרית	לחדרי ילדים ולמשרדים	215 ש"ח
"ולתא" [?]	שטיח שורות גבוהי [?]	לחדרי ילדים ולחדרי שינה	2.00 ש"ח
"קטיפה סופר"	שטיח מסודרת קטיפה, שיער גבוה ובשלל צבעים	לסלון ולחדרי שינה	8.00 ש"ח

*בריבית של 24% לכל התקופה
**המחירים הינם למ"ר כ-12 תשלומים (כוללים מע"מ)

מבצע מיוחד לחדרי ילדים!
לדוגמא: שטיח מחתם מיוחד לחדרי ילדים בגודל 2x1.5 מ', החל מ-180 ש"ח

בית כרמל · רשת השיווק הישיר · ★ פתוח במוצ"ש

רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל

★ רמת גן: רח' מודיעין 13
★ רמת גן: קניון אילון, דרך אבא הלל
★ רמת גן: "בית יולי" מול אצטדיון ר"ג
תל-אביב: גרוזנברג 28
תל-אביב: ברוכים, דרך יפו 13
★ ירושלים: רח' המלך דוד 14
יפו: רח' יהודה הימית 36
★ נתניה: רח' שמואל הנציב 5 (בפסגה)
★ ראשון-לציון: [illegible]
★ רחובות: רח' הרצל 183
★ חיפה: צומת הצ'ק פוסט (מול תחיפר ש"י)
באר-שבע: בית האשל 26
★ עפולה: הנשיא 1
★ כפר סבא: רח' הרצל 63 (פינת המייסדים)
★ רעננה: אחוזה 184
[illegible] אל-כרמל: מרכז מסחרי

מחלקה מיוחדת למשרדים ובתי עסק, טל. 03-793121

בני הזוג טופאנו בצילום מתחילת המאה. ברקע, ונציה

קבוצתי, צעיר. רוח חדשה. דני קרון עושה את התפאורה ויוחנן זראי כותב את המוסיקה. השחקנים: גבי אלדור, כתיה ברק, לוליק, דני ליטאני, שלמה ניצן, חנה רוט, אילן רייכל. רובם ימשיכו ב'בימות' בהפקות נוספות, שהתשובה בהן תהיה 'איש חסיד היה'.

להיט. ג'ילברטו מביים את הסרט 'מצור'. סיפורה של אלמנת מלחמה, שחברי בעלה שמים עליה מצור ומרתקים אותה לנאמנות צמודה ובלתי מתפשרת, לתמיד, למת. גילה אלמגור, יהורם גאון, דן בן אמוץ. הצלחה נוספת, גם קופתית. בתולדות הקולנוע הישראלי הטוב, 'מצור' הוא שורה מכובדת.

אחר־כך, 'כוח הכוח'. סיפור, בשפה של תיאטרון קבוצתי־פוליטי, על השרירות והמזימה במשפטם, הרשעתם והוצאתם להורג של הרוזנברגים – זוג היהודים, שנאשמו בהסגרת סודות־הגרעין האמריקניים לברית המועצות. אחר־כך, היה עוד מחומר קטן בשם 'קרחת', מעין תשובה ישראלית – של יונתן גפן ומישה סגל – ל'שיער'. נשכח.

■■■

כאשר מונה עודד קוטלר לנהל את התיאטרון החיפני, בא לשם גם ג'ילברטו טופאנו. הוא מונה כאחראי על הפרוייקטים הנסיוניים וב'בימאי־בית'. בחיפה, העלה את 'טארטיף', עם עודד קוטלר בתפקיד הראשי.

בינתיים, כאמור, נישא והתגייר. למד עברית. ואז, באמצע 1970, נעלם. עם אחרים שמר על קשר.

השבוע, רחוב ביאליק, מול בית ביאליק, תל־אביב כפי שיכלה לחיות. קולות הטלוויזיה לא מגיעים לרחוב שקט. חדרים עם קירות עבים ותיקרות גבוהות. את 'בונאבנטורה' אפשר לתכנן גם כאן. המלחין יוסי מר־חיים גר מול. יונתן דוכובסקי, המתרגם, הוא מנהל בית־ביאליק.

■■■

אני מעלעל בתיקו של ג'ילברטו בארכיון 'ידיעות אחרונות'. שום התייחסות לטופאנו־האב. בתוכניה של 'טרטיף' נאמר, שהוא בנו של שחקן. שום דבר אחר. "לא רציתי לבוא עם זכות־אבות", הוא אומר היום. מעין גירסה אישית של "שלילת הגולה". אז, היה האב עדיין בחיים. הוא יילך לעולמו רק ב־1973, בגיל 86. שיבה טובה ופעילה. חודשיים לפני מותו, עשה האיש עדיין תפקיד במחזה טלוויזיה.

בונאבנטורה נולד מיד אחרי, ואולי בתגובה ספונטאנית, לתבוסה הנחרצת של הצבא האיטלקי בקרב קאפורטו, במלחמת העולם הראשונה, "ללמדנו לצחוק על הצרות שלנו ברגע אפל לאומה" – זו היתה הגדרת תפקידו, בשעת לידתו, על דפי עיתון הילדים 'קורייה די פיקולי'. מאז, הופיע מדי שבוע, במשך כ־50 שנה. רק ב־1966, חדל טופאנו האב מפירסומו. בינתיים נכרך בספרים, הועלה על הבימה בשש עלילות שונות, שאחת מהן עולה עכשיו בתיאטרון חיפה, עם מכרם חורי בתפקיד הראשי.

בונאבנטורה, אנטי־גיבור, לא נפגע גם על ידי הפאשיסטים, ששלטו באיטליה לאורך 21 שנה. אף אחד לא ייחס לו חשיבות. הוא לא הטיף לשום דבר. לא עסק בפוליטיקה. את הצרות שלו, הפרטיות לגמרי ונטולות כל משמעות סימבולית או אליגורית, היה בונאבנטורה מקבל באירוניה אדישה.

מאות אלפי החסידים של הדמות והעלילות, גדולים וקטנים – בונאבנטורה, כמו פו הדב, צ'ארלי או הנסיך הקטן הוא גיבור של ילדים מגיל שבע עד 70 – יכלו להיות שקטים. הם ידעו שבסוף ייצא, כמו אלוהים מן המכונה, דל־הפלא ובונאבנטורה, מלווה בכלבו הנצחי, תחש, יזכה שוב במיליון.

■■■

את התפקיד הראשי בהפקות הראשונות שיחק, מיותר להגיד, סרג'ו טופאנו. העלילה הראשונה עלתה על הבימה ב־1929.

טופאנו־האב כבר היה אז דמות מוכרת בחיי האמנות האיטלקית. שחקן, שמאחוריו שורה מרשימה של תפקידים קלאסיים: מולייר, פירנדלו, דומאן, שקספיר, גולדוני. בימאי ומנהל תיאטרון. צייר ומאייר, שהשפיע הרבה על הגראפיקה האיטלקית של תקופתו. רישום שלו שימש במשך עשרות שנים פירסומת לקמפארי. מיותר לחזור שכל מה שיצא, יוצא או ייצא בדפוס בנושא בונאבנטורה, מאוייר בידיו של סרג'ו טופאנו.

בני הזוג טופאנו היו גם צמד אמנים. האם, בנעוריה פרימה באלרינה באופרה סקאלה במילאנו, המשיכה כשחקנית, בימאית וציירת תפאורות. היתה אמנית מחוננת, בעיקר ציירת תפאורות.

היא היתה הראשונה, שבנתה על הבימה מדרגות של ממש, במקום מדרגות מצויירות, צמחה יחד עם המושג של בימאי. בימאי עצמאי, קודם, נתפס תפקידו של בימאי כמעין רס"ר של ההצגה. היא נשקפת מן התמונות הישנות בכובעים, אלגנטית, שמלות טיפ־טופ וגבות מרוטות [illegible] צוואר. שום בוהמה.

אורח חיים: שחקנים נודדים בסגנון [illegible] בני הזוג טופאנו היו בבתי מלון [illegible] בכלי העולם, כאשר מלתחותיהם נוסעות עימם.

(המשך בעמ' 40)

הזוג טופאנו היו אגדה באמריקה הלטינית. טופאנו־האב שחקן – בימאי, מנהל תיאטרון, צייר ומאייר שהשפיע על הגראפיקה האיטלקית בת־זמנו ● האם, פרימה־בלרינה בנעוריה בסקאלה במילנו, שחקנית, בימאית וציירת תפאורות ● מעילים עליונים, כובעי לבד, שמלות טיפ־טופ, שום בוהמה

לרקוד, להיות

מאת עדית נעמן

תצלום: מיכל היימן

סילביה דוראן, רקדנית. הפלמנקו של ישראל. יוצאת במופע חדש, לראשונה בליווי להקה • את בתה היחידה ילדה בגיל 37, חמש שנים לאחר שהחלימה מסרטן שד • „הפחד אף פעם לא ייעלם"

על סף ה־40, עומדת סילביה דוראן להגשים את חלום חייה: להופיע, לראשונה בארץ, עם להקת פלמנקו של שבע רקדניות. הולך ונבנה הס־טוריו שלה. בבית, לפני שהיא יוצאת לחזרות, היא מסתובבת ארוזה בטריינינג אפור, וכל מה שהיא מרשה לעצמה זה כוס מים קרים.

„הורדתי 10 קילוגרם ממשקלי, ואני חייבת להוריד עוד. צריכה לשתות 12 כוסות מים ביום, ואם אפרגן לעצמי כוס קפה, לא אוכל לעמוד גם בפני העוגה".

בינתיים, היא מסתכלת בעיניים אוהבות איך המטפלת מכניסה את חן, תינוקת עליזה ומתולתלת, בת שנה ו־8 חודשים, לתוך סרבל טיול, שהיה מעביר אותה גם בקוטב.

חן היא אחד הפלאים בחייה של סילביה. אולי לא בחזקת נס־רפואי, אבל מקרה שעושה סטטיסטיקה. לפני חמש שנים נתגלה אצל סילביה דוראן סרטן־שד. לאחר ניתוח הכריתה, הוסיפו הרופאים איסור הריון, לפחות לשנתיים־שלוש. הסבירו לה, שאין מספיק סטטיסטיקה על נשים שהרו לאחר כריתת שד.

כשנתנו לה אור־ירוק, התחילו גם לרדת לחייה: את עוד לא בהריון? שאלו. סילביה גילתה שזה לא פשוט, חשבה לוותר על רעיון האימהות. עם הויתור וההשלמה, באו ההריון והאימהות. זה בסך־הכל סיפור של אשה ורקדנית, שגופה הוא כלי הביטוי האמנותי שלה. בלעדיו, איך תוכל סילביה דוראן לדבר פלמנקו?

■■■

סילביה נולדה בדרום־אפריקה, חיה שנים רבות בספרד. היום מבוייתת בישראל, לצידו של הבעל, מאיר מגן, יצרן אופנה. את סיפור המחלה היא מספרת פשוט־פשוט. לפני כ־20 שנה כשחיה בספרד, קמה בוקר אחד וגילתה גרגר בגודל אפונה בשד. הוציאו אותו, אמרו שזה כלום, שהיא יכולה לשכוח מהעניין. היא שכחה.

בשנת 80', נישאה וכעבור מספר חודשים, גילתה גירול קטן בשד השמאלי. חשבה לעצמה שבטח הכל בסדר, כמו שהיה בספרד. גיסה הוא רופא, המנהל את התחנה לאיבחון סרטן השד בבאר־שבע. סילביה נסעה אליו לבדיקה, רק כדי להמשיך לישון בשקט. הגיס בדק במישוש, המליץ שתלך לבדיקה חוזרת וביופסיה.

היא הלכה כמה פעמים לבדיקות, נבדקה בכל פעם אצל רופא אחר. אמרו לה לחזור בעוד חודשיים, סילביה לא התרגשה. הגיס נסע ליפאן, לסידרת השתלמויות, לא היה בתמונה. בביקור הרביעי החוזר, נפלה סילביה לידיו של מנהל המחלקה. הרופא נדהם, לא הבין איך אפשר להסתובב 9 חודשים עם גידול, מבלי לעשות ביופסיה.

הבדיקה התבצעה, היא הוזמנה לקבל תשובה תוך מספר ימים. הרופא, שאליו זומנה, אמר לה יבשיבש: „תראי גברת, מצאו אצלך תאים חשודים, אז בואי ביום ראשון ונוריד לך את השד".

סילביה היתה בהלם. שאלה אם יש לה סרטן. הרופא השיב בחיוב. רופא שני, שניכנס לחדר, ניסה לנחם אותה, אמר שזה לא בהכרח דבר סופי.

■■■

יאוש. עוד שבועיים עוברים. בירוקרטיה, ניירת. כששכבה במחלקה בבית החולים בבאר־שבע, שמעה מניסה על כל האלטרנטיבות האפשריות: כריתת השד בכל מקרה, עם או בלי בלוטת הלימפה, עם או בלי הקרנות לאחר הניתוח, והסכנה, שכתוצאה מהקרנות לא תוכל להרות.

כרתו לה את השד, והסירו גם את בלוטה הלימפה. 10 ימים לאחר הניתוח, הודיעו שהבלוטה היתה נקייה מרקמות סרטניות, הסרטן היה מרוכז כולו בשד, והיא לא תצטרך לעבור הקרנות, היא בריאה.

הגיס־הרופא עודד, אמר לה: „את רקדנית, לך יש שרירים שונים מכל אשה. תתחילי בפיזיותראפיה ואל תפחדי".

סילביה התחילה בהתלהבות כזו את התרגילים, עד שפוצצה את התפרים מהניתוח. ששה שבועות נחה בבית, מתרגלת את היד, המחשבות רצות בראש.

„חיים עם המחר. למרות ששאלתי את הרופא עשרות פעמים, והוא אמר לי, את בריאה. הוא גם אמר, שלכל אדם יש סיכוי לחלות בסרטן, לי אין סיכוי גדול יותר מלכולם, אך לעומת זאת יש לי יתרון על פני האחרים, כי אני הולכת לבדיקה כל שלושה חודשים.

„הוא גם אמר שהפחד הוא דבר טיבעי, שאף פעם לא ייעלם לגמרי. אך ככל שיעברו השנים, הפחד יפחת. מאז עברו חמש שנים, וכשלפעמים כואב לי הגרון, אני בטוחה שיש לי סרטן".

■■■

ההריון נאסר עליה למשך שלוש שנים. וכשהרופאים אמרו: עכשיו מותר, סילביה גילתה שהטבע לא עובד לפי הזמנה של קופת חולים. היא היתה בת 37, והגיעה למצב של השלמה. יש בעל נהדר, יש מיקצוע, שאני נהנית ממנו ובריאות. באופק נסיעה לספרד, לסידרת הופעות.

ימים ספורים לפני הנסיעה, הלכה לקופת חולים, לקבל אנטיביוטיקה בגלל כאב גרון. יצא לה מהפה, שיש איחור במחזור. הרופא אמר, שזו הזדמנות לעשות גם בדיקת־הריון. סילביה התקוממה, מה פתאום הריון? היא התכוננה לנסיעה לספרד. כשהאחות באה עם תוצאות הבדיקה, ואמרה לה: מזל טוב! את בהריון, ירדה לה ספרד מהתוכניות. סילביה נכנסה להיסטוריה של הרפואה.

„לרופאים לא היתה דוגמה של אשה, שילדה פעם ראשונה אחרי שכרתו לה את השד".

ההריון היה נורמלי. הביקורים אצל הגניקולוג, לוו בבדיקות אונקולוגיות. חן נולדה באפריל 85', ביום השביעי של פסח, בניתוח קיסרי. בבוקר לא היו שום סימנים ללידה מתקרבת, לא צירים ולא ירידת־מים, מלבד כתם חום זעיר, שלא מצא חן בעיני הרופא־המטפל. הוא שאל, בעצם קבע: סילביה'לה, את רוצה ללדת היום, בשעה 12 וחצי? והזמין את חדר־הניתוחים.

כך באה חן לעולם, שלושה וחצי ק"ג של אושר.

סילביה צללה ראש לתוך האימהות, נהנית מכל רגע עם התינוקת שלה. כשרצתה לחזור לעבודה, לסטודיו וללהקה המתהווה, גילתה שהיא בלחצים קשים.

„לפני הלידה, הלהקה היתה ה'בייבי' שלי, ופתאום גילו שיש לי בייבי אמיתי. לבנות בלהקה היתה הרגשה, שאני מזניחה אותן. בדרך כלל, בלהקה יש תפקידים שונים, לאנשים שונים. יש מורה, יש מנהל־חזרות ויש מנהל־אמנותי. למורה יש את הקשרים הכי הדוקים עם התלמידים. בלהקה שלי, אני הייתי הכל. קשה גם להיות קרוב לתלמיד, וגם לצעוק עליו, כשהוא מאחר לחזרה. לא יכולתי לעמוד בלחצים".

סילביה מינתה את הרקדנית הראשית בלהקה, נטע שיוף, למגנית ומנהלת־חזרות. היא החליטה לצאת שוב לבמה בשורה של הופעות, והפעם לא לבד, אלא עם כל הלהקה, המונה שבע בנות.

■■■

מה עושה ילדה יהודיה, מבית טוב עם פלמנקו צועני־ספרדי? הסיפור של סילביה, ילדה טובה־יוהנסבורג, בת יחידה להוריה, מתחיל בגיל 11, כשהלכה עם דודתה לראות מופע של אנטוניו־הגדול, זה היה כינוי של הרקדן אנטוניו רואיס, שקדם לאנטוניו גאדס המהולל, וכמו שהיא אומרת: „ניכנסתי כנאדם אחד, ויצאתי כנאדם אחר". היא גם נשבעה לעצמה, שעם האיש הזה היא עוד תרקוד על במה, שבועה אותה קיימה ברבות השנים.

בעקבות ההופעה, הלכה לחפש מורה למחול ספרדי, מצאה את לואיסילו. ההמשך המשמעותי של הקריירה שלה התרחש בשנות ה־60, כשהגיעה ליוהנסבורג להקת המחול הייצוגית של ספרד. רקדניה התגוררו בבתים פרטיים של תושבי המקום. בבית המרווח של משפחת דוראן גרו ארבעה רקדנים. אחת מהם, היתה הרקדנית הראשית, קונצ'יטה אנטון.

אמרגן הלהקה אירגן תחרות לכשרונות צעירים במחול ספרדי. הפרס הראשון היה נסיעת השתלמות לספרד. סילביה זכתה. ההורים ניסו להניאה, לראות את ההתלהבות, בכל זאת היתה בת יחידה, ומפונקת ובת 16, וזו ששיכנע אותם, היתה קונצ'יטה אנטון, שהבטיחה: סילביה תחיה אצלי בבית, כמו בת משפחה.

■■■

סילביה דוראן עשתה את ספרד ביתה השני. שלוש שנים גרה בבתים־של, עד שיצאה לעצמאות. היתה חברה בלהקת המחול הייצוגית של ספרד, הופיעה עם הלהקה במדריד, ברחבי ספרד ובכל הסיורים בעולם. לסיור האמריקני, הגדול של הלהקה, צורפה ברגע האחרון כוכבת־זמרת, ילדה צועניה בת 15, מארייקרוז סאקרומונטה. נילקחה הישר מביתה בגראנאדה למלון בניו־יורק. כישרון פראי, טיבעי, שלא ידעה אף מילה אנגלית. סילביה אימצה את הצועניה הקטנה, לקחה אותה לחדרה. חברי הלהקה לא רצו בה כשותפה.

מארייקרוז ומשפחתה, אחת המיוחסות בין צועני גראנאדה, הרגישו שהם חייבים לסילביה תודה. הזמינו אותה לחיות אצלם, הכירו לה את החשובים בעולם הפלמנקו, ולימדו אותה את כל הטריקים של המקצוע, מבפנים.

סילביה הרגישה כשלה לפתוח מופע פלמנקו משלה, בקפה 'צ'ינטאס' המפורסם במדריד.

„שם, אם אתה לא יודע את המקצוע, לא יורקו אותך, רק יעשו תרגיל וישנו לך את הקצב באמצע המופע, עד שתתבלבל ותרד בעצמך מהעניין. ידעתי, שאחד מזמרי הקבוצה מנסה להפריע ולהעלות את הקצב באופן פראי, וידעתי איך לטפל בו, ולעשות תרגיל נגדי להורדת הקצב.

„כשאילצתי אותו לרדת בקצב, כך שה'יאמאדה' וה'קאנטה', רקיעות הרגליים והידיים והשירה, חזרו לקצב אחיד ונכון, היו כל אנשי הקואדרו המומים. מאותו רגע לא היו לי בעיות עם אף אחד".

■■■

פלמנקו. סילביה מסבירה, שהריקוד הזה, הוא כמו פסי רכבת. הרקדן, הזמר והגיטריסט הולכים בפסים הקבילים, אבל יש רגע אחד, נדיר, שבו נוצר הניצוץ: זהו הרגע של הפלמנקו. צועניה קטנה ומרופטת יכולה להדליק אותך בניצוץ הזה, ורקדנית בשמלה של מיליון דולר לא תעשה לך כלום.

„זה חוש דק כמו שערה, לדעת להדליק את הניצוץ. את ה'דבק' הזה לא לומדים, קולטים וסופגים אותו דרך האוזן והעור. זה ניכנס לדם. אצל הצועני זה פשוט בדם, והוא לא יכול לנתח את זה. אני יכולה לנסות לנתח, ללמד ולהעביר את סוד הניצוץ, אם הרקדן לידי מספיק גדול ומוכשר לקלוט אותו. אצל נטע הצלחתי".

סילביה הגיעה בפעם הראשונה לישראל כמתנדבת, במלחמת יום כיפור. הופיעה לפני חיילים, והחליטה לחזור לתמיד. היו לה שנים לא קלות. קליטה, מלחמה למען טוהר המיקצוע, כשהיא מעדיפה לתופיע על במה קטנה, לבד, עם טייפ, ולא להפוך את הפלמנקו ל'זנות'. מכל 10 תלמידים, שביקשו ללמוד אצלה, היתה שולחת 8 הביתה. את המחמאות על עבודתה המיקצועית, הנקייה, קיבלה בקיץ האחרון, מפיהם של אנטוניו גאדס ושותפתו, כריסטינה הויוס, כשבאו לבקר בסטודיו שלה, וראו את הלהקה הקטנה בהכנות לקראת התוכנית החדשה.

■■■

„16 שנים בדרום־אפריקה, 14 בספרד, 9 בארץ. מי את בעצם, סילביה דוראן? צועניה־יהודיה?"

„אני זיקית. אני מרגישה כאן ישראלית לכל דבר. בספרד, אני מרגישה כמו ספרדיה, וכשאני ניפגשת עם חברה מדרום אפריקה, אני דרום־אפריקאית, אבל פחות מכל השאר. אני לא מרגישה שיש לי שפה משותפת עם היהודים שנשארו שם, רק בגלל שקשה להם [illegible]".

עכשיו היא עומדת להגשים את חלום חייה, מופע פלמנקו ראשון עם להקתה, בחסות השגריר הספרדי החדש בארץ. מה שנשאר לנו, זה לחכות, לראות אם סילביה תדליק את הניצוץ. ■

סילביה דוראן. „לפני הלידה, הלהקה היתה ה'בייבי' שלי. פתאום גילו, שיש לי בייבי אמיתי"

מכראם חורי בתפקיד בונאבנטורה. באיטליה חוגגים את שנת המאה ללידתו של טופאנו־האב. בונאבנטורה, בן 70, אנטי־גיבור, שנולד 'ללמדנו לצחוק ברגע אפל'. ההצגה בחיפה, הופעה בכורה שלו מחוץ לגבולות איטליה.
תצלום: מורל דרפלר

נסיך הכתר

(המשך מעמ' 36)

בארוגות־מכוללות, שהיו עשויים, בימים של טרום טיסה, למסעות אלגאנטיים ממושכים. הם היו אגרה באמריקה הלאטינית, במושבה האיטלקית הענקית בארצות־הברית.

■■■

וג'ילברטו, בן יחיד להוריו, גדל בביתה של הדודה, ברומא. ליתר דיוק, בגיטו של רומא, בין יהודים. „גדלתי בין שתי תרבויות. הייתי מעורב מילדות בחיים היהודיים", הוא מספר.

לקראת הקיץ, היו ההורים חוזרים. הקייצים המאושרים של שנות ה־30. וילה על הים, בקסטיליונצ'לו, כפר אמנים על יד ליבורנו. לואיג'י פיראנדלו, גדול מחזאיי איטליה במאה ה־20, היה שכן. שכן אחר, המלחין נינו רוטה. דה־קיריקו בא ונוסע. „זכרונות מעורבים של תרבות וטבע. סביבה מאושרת".

ג'ילברטו זוכר משם צלילים, כמו צליל תיקתוק מכונת הכתיבה של פיראנדלו. כילד, ידע שאין לעשות רעש, שלא להפריע לפיראנדלו. כילד, גם ישב לפיראנדלו על הברכיים.

כך, עד 1943. המלחמה מגיעה לאיטליה עם פלישת בנות הברית. הגרמנים, מצירים, כובשים את איטליה בלי גינונים יתרים. משפחת טופאנו מתלבטת אם להישאר בכפר, או לחזור לרומא. רכבת מיקרית שעוצרת בכפר, בדרך לרומא, מחליטה בשבילם: ספונטאנית, הם עולים עליה. הם חיים ברומא עד סוף המלחמה. על חלקם בהצלת יהודים מקהילת רומא, אני שומע ממקורות אחרים.

— מה קורה עכשיו בכפר ההוא?

„את הוילה של פיראנדלו קנה מו"ל של חוברות תשבצים ממילאנו. היום, באים לשם כוכבי קולנוע. מאסטרויאני. סורדי. מאנפרדי. שקט, יחסית. הכפר ידע לשמור על פרטיותם של אנשים אלה".

■■■

טופאנו, מצד האב, נצר למשפחת אצולה דרום־איטלקית. ניאפולי. מהפכנים, משפטנים ואמנים. בארונים ליבראליים. אחד האבות מרד נגד נפוליון ב־1799, אחר, שהיה לסירוגין אסיר פוליטי ושר בממשלה, לחם נגד הבורבונים ובעד איחוד איטליה וחוקה דמוקרטית. היו גם פסנתרן וצייר. זכורה לטובה, אולימפיה, דודתו של אבא־סרג'יו, שהיתה סופראן ידועה, זמרת קבועה בחצרו של הצאר הרוסי בפטרוגראד. האם באה מהצפון, ממילאנו.

אבל ההשפעה המרכזית בחייו של ג'ילברטו היתה הדודה, אשה דתית, קאתולית. הווקת כל ימיה. „הדודה העבירה לי מסורת של היסטוריה פטריוטית איטלקית. הדת שלה לא היתה כפייתית. עיקרה, מרכיבים של צדק ורחמים. אריסטוקרטית במובן של אחריות ושל תודעת־שירות. חינוך פיאודלי במובן זה", מחייך ג'ילברטו טופאנו, שיהיה, לימים, חבר במפלגה הקומוניסטית האיטלקית.

■■■

עם שובם מישראל, התיישבו ג'ילברטו ובינה בכפר לוקולנה, במחוזהיין של קיאנטי, לא רחוק מפירנצה. בית גדול, מעין קומונה. אידיאל של חזור לטבע. לחיות מחקלאות. כאו חבר'ה. איטלקים וישראלים. עבודה בזיתים. גידול ירקות. קיום בטבע. תודעה של איכות חיים. „שנים לא רציתי לנסוע העירה", אומרת בינה, אשה גבוהה, שילוב מסעיר־תמיד של עור זית ועיניים כחולות, „פחדתי ששעה של עשן עירוני תמחק את כל הישגי הבריאות של החיים בטבע".

קשה, הם הבינו, לחיות מחקלאות. בעיקר, לאנשי רוח עירוניים. האידיליה הכפרית הופסקה על ידי מטלות אחרות, כמו, בין היתר, עשיית תוכנית טלוויזיה בת חמש שעות על תרבות צרפת. ואם כבר מדברים על פרנסה — יש בונאבנטורה. הג'נטלמן הזה פרע את הפופולאריות הנרחבת שלו בתמלוגים שנתיים נכבדים.

היה כנראה משהו בחיי הכפר, שהחזיק אותם שם 11 שנה. הכפר האיטלקי, עד היום, נראה כמו בסידרה הקומית 'דון קאמילו'. חברה שיושבת על קו־התפר בין הכנסיה והמפלגה הקומוניסטית. משפחת טופאנו, יהודים יחידים בכפר, עשו את הצעד האפשרי היחידי בשביל מי שאינו הולך לכנסיה: הצטרפו למועדון המפלגה הקומוניסטית.

„אני", אומרת בינה, „ידעתי תמיד שהמטרה הסופית היא הארץ. משם באתי ולשם אשוב. לא ניסיתי להיטמע. לא ניסיתי לסגל לעצמי היגוי איטלקי בדיבור. את ההיגוי העברי שלי שמעו וויהו למרחוק".

■■■

— מדוע עזבת אז, באופן כל כך פתאומי, את הארץ?

„השנה היתה 1970. היו כמה סיבות. אבא, מעל 80, היה בודד. אמא מתה כבר ב־1960. גם הדודה, אותה דודה שגידלה אותי, היתה זקוקה למישהו בסביבה. הרגשתי חובה להיות לידם.

„סיבה אחת. ועוד. אחרי כמה שנים פה, התחלתי לחוש איזה חסך תרבותי. הרגשתי צורך לחזור לשורשים התרבותיים שלי, אגב", הוא מחייך, „הפעם אני הרבה יותר חכם. אני מביא את השורשים התרבותיים שלי איתי".

— היית מאוכזב מתהליכים שונים בחברה הישראלית?

„גם זה. כאשר הגעתי לכאן לראשונה, בראשית שנות ה־60, היתה כאן איזו אריסטוקרטיה, חזון יפה. אנשים רצו לעשות כאן אלגאנציה, יופי, חוכמה, תו... אחר־כך", הוא מוסיף ביבושת, ... הידרדרות. 10 שנים רעות. החברה הישר... שינתה פניה".

— ומה עכשיו?

„האווירה הכללית, אני חייב להוד... קשה. אבל, יש אנשים טובים. יש אנ... יפים. אני מכיר אותם. לא עושים תרבות... אבל ישנם".

עכשיו, יש עיסוק נרחב עם בונאבנ... לפרק את השפה הגבוהה שלו — או, שמא ... את גיחוכה של זו בידי המחבר המת... לעברית שווה לכל אוזן, להשתלט על ה... המבריקה. „הייתי בטוח", אומר ג'ילברט... „שהאיטלקית הזו בלתי ניתנת לתרגום ... לחינם, הטכסטים האלה לא תורגמו ... לשום שפה אחרת".

■■■

היום, משפחת טופאנו יושבת בין ... וכאן. הבן, שמואל, לומד בבית הספר ... למדעי הטבע באבו כביר. לבינה יש ... אמנותיות משלה, בתחום הת... לג'ילברטו יש הצעות. הוא אמור ... בתיאטרון חיפה את 'ענקי ההר' ... האחרון של פיראנדלו, וב'הבימה' ... 'שלוש אחיות'. לא של צ'כוב, אלא של ... הסופר־הפילוסוף היהודי־איטלקי, בן ... ה־16, יהודה סומו. אנו ראינו, למי ש... מחזה אחר שלו, 'צחות בדיחותא ד...' כבימוי מבריק של עמרי ניצן.

„אני רואה את עצמי", הוא אומר, „כמין שגריר של תרבות איטליה בישראל. ... ההיפך". תוך כך, הוא מספר על רצונו ... הרבה באופרה. על המשמעות והבשורה של האופרה שאינן כלות. הוא מדבר על ... קטנות, אכסקלוסיביות", כפי שכבר ... בעבר.

אבל, מצד שלישי, הוא עשוי גם לטפל ... הצגת 'המסרס הגדול' של התיאטרון האיטלקי, ג'יורג'ין סטרלר, ולנהל ... ה'פיקולו' במילאנו.

ובינתיים, יוצא מר בונאבנטורה ... את המיליון שלו בישראל. ■

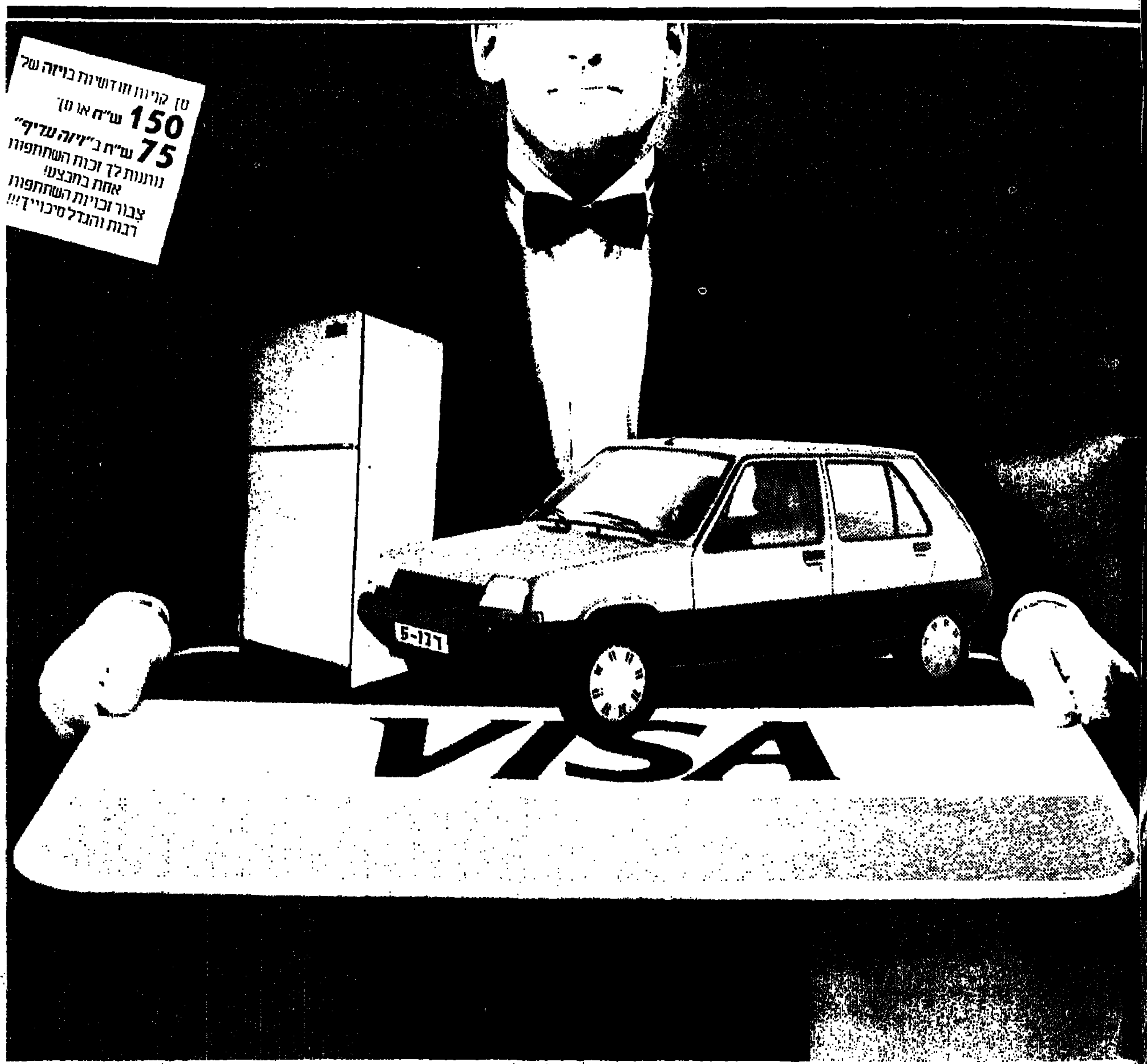

מבצע
ויזה וזכיתי!
במשך 3 חודשים 1.4.87 - 2.1.87

עכשיו יותר מתמיד כדאי לך להשתמש בכרטיס ה"ויזה" שלך.

קנה בויזה וב- VISA עדיף
ותוכל לזכות במכונית רנו חדשה ובעוד מאות פרסים יקרי ערך.

מבצע פרסים - כל חודש!
★ מקררים ★ מכשירי וידאו ★ תנורי מקרוגל ★ תנורי טורבו ★ חבילות תיור לחו"ל ★ מערכות לבוש מפואר־פולגת ★ סדיני חימום ★ תאורת חירום ★ מפזרי חום ★ זכויות קניה ב שופרסל/... בשווי 150 ש"ח כ"א ועוד מאות פרסים...

במבצע המסכם מכונית חדשה!
לאחר שלושת מבצעי הפרסים החודשיים יערך מבצע נוסף הגדול מכולם. צבור 10 "זכויות השתתפות" מתוכן לפחות 4 "זכויות השתתפות" ב"ויזה עדיף" והשתתף גם במבצע הפרס הגדול.

למצטרפים חדשים מבצע מיוחד!
כל מצטרף חדש ל"ויזה" וכל מצטרף חדש לתוכנית "ויזה עדיף" בתקופת המבצע (1.4.87-2.1.87) ישתתף במבצע פרסים מיוחד - בנוסף לאפשרות השתתפות בכל מבצעי הפרסים האחרים.

הגדל את מספר "זכויות ההשתתפות" שלך והגדל את סיכויי הזכיה שלך!

קנה "ויזה עדיף" - שיטת התשלומים הבלעדית של "ויזה" והכפל את סיכויי הזכיה שלך.

VISA
ויזה יותר טוב מכסף.

לעיין בתקנון המבצע ב"בית ויזה" רח' נחלת יצחק 68 ת"א

האיש שידע יותר מדי

דניס לוין. השיא היה רווח של 800 אלף דולר, בעיסקה אחת

דניס לוין, שכיר בחברת ברוקרים בוול סטריט, עשה 12.6 מיליון דולר מהצד ● השיטה: סחר בלתי חוקי במניות, המבוסס על מידע פנימי ● הפרשה חושפת את איזור הדמדומים של הבורסה, את הפשע המתוחכם, הכמעט חוקי ● לוין: „כולם עושים את זה, גם המכובדים־מאוד"

מאת מייקל סטון

ניו־יורק מאגזין, על פי הסכם עם „ידיעות אחרונות"

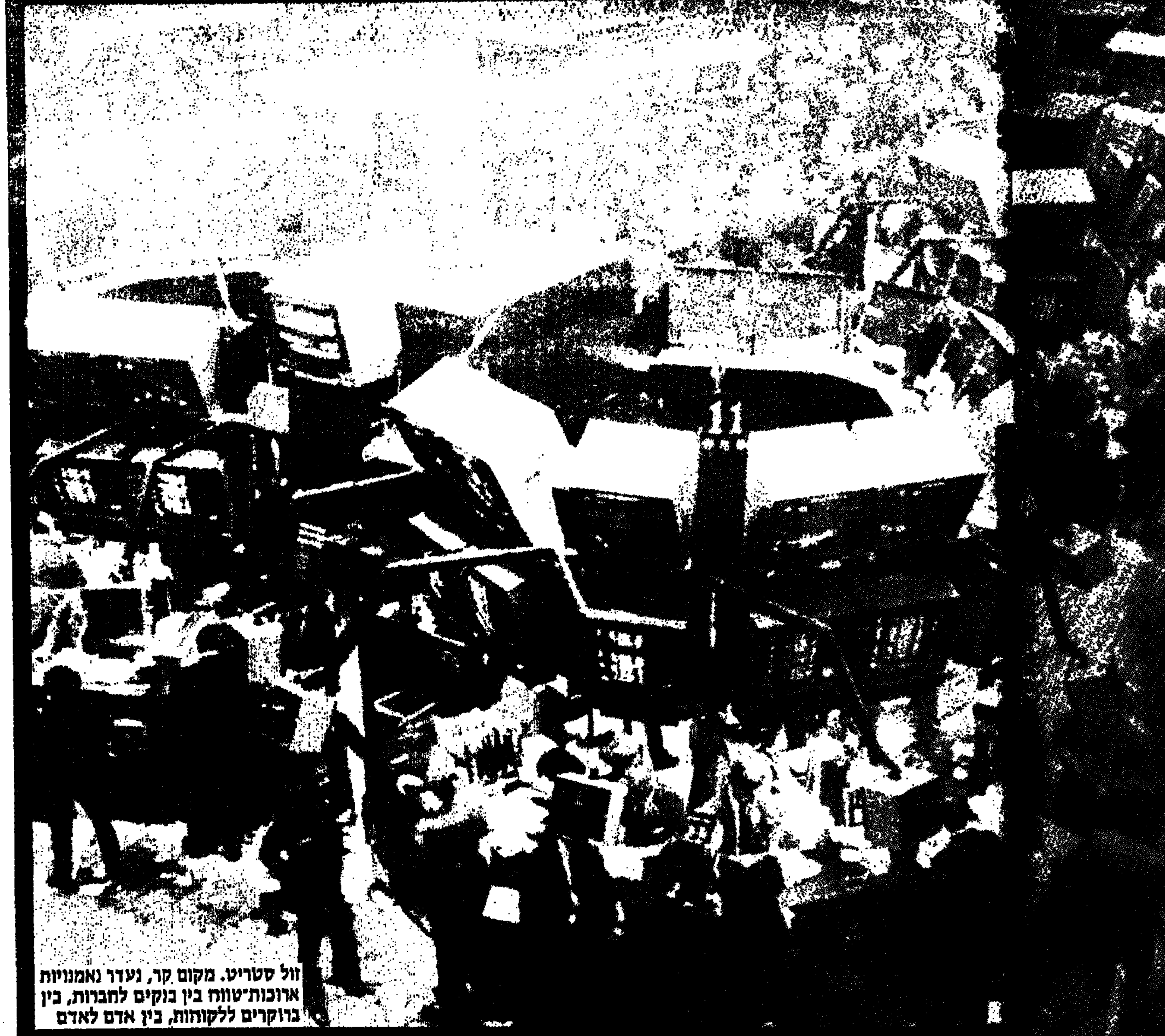
וול סטריט. מקום קר, נעדר נאמנויות ארוכות־טווח בין בנקים לחברות, בין ברוקרים ללקוחות, בין אדם לאדם

בעבודת הגמר שלו באוניברסיטה, כתב דניס לוין, שהוא שואף להגיע לעמדה בכירה בוול סטריט. ב־1970, היה כבר חבר, אם כי לא מנהיג, במועדון הסגור של וול סטריט. לוין היה אז ברוקר מתחיל, אך במקביל החל לנהל חשבון בסניף איי־בהאמה של אחד הבנקים השווייצריים. לוין נעזר במידע פנימי לעיסוקו הצדדי – סחר בלתי חוקי במניות.

מה עוד כתב דניס לוין בעבודת הגמר? הוא כתב, שאיש־השקעות חייב לנהוג ביושר מוחלט. נראה, כי השקפת עולמו עברה כמה שינויים, מאז סיים את האוניברסיטה. עד '85, צבר רווחים של 12.6 מיליון דולר, בעיסקאות בלתי חוקיות. כולן נעשו על סמך מידע פנימי שהגיע אליו. אלמלא התעלם מכמה פרטים קטנים, היה יכול להמשיך לעשות כסף עד עצם היום הזה. תוך שבע שנים, לוין יכול היה להיות מיליארדר.

לוין נעצר ב־12 במאי השנה. מעצרו היה אחת השערוריות הגדולות בתולדות וול סטריט. הרשויות טוענות כי לוין, 33, שעבד בחברת ההשקעות 'דרקסל בורנהאם למברט', במשכורת של מיליון דולר לשנה, היה חוליה בשרשרת של סחר במידע פנימי. חוליות אחרות בשרשרת היו שלושה אנשי השקעות ועורך דין בכיר.

הרשות לניירות ערך טענה כי רוברט וילקיס היה האיש שסיפק מידע ללוין. וילקיס עבד בחברת 'לאזרד פרארס ושות''. איירה סוקולוב, עובד בחברה אחרת, שימש גם הוא ספק מידע. דייוויד בראון התפטר מחברת 'גולדמן, זקס ושות'', לאחר פתיחת החקירה נגד לוין. עורך הדין, אילן רייך, התפטר ממשרתו במשרד 'וטשל, ליפטון, רוזן את כץ', שם התמחה ברכישות ואיחוד חברות. נגד בראון ורייך לא הוגשו כתבי אישום.

לדברי ידיד של וילקיס, ללוין היו תוכניות גדולות. הוא רצה איש־קשר משלו בכל חברת השקעות גדולה. לדבריו, לוין אמר לווילקיס כי „כולם עושים את זה. גם אנשים נכבדים מאוד".

לוין הודה ב־5 במאי. הוא משתף פעולה עם החוקרים. וול סטריט הוכה בהלם, אף שבעצם אין שום דבר מיוחד בפשעו של לוין. סחר מניות תוך שימוש במידע פנימי הוא צל־מרחף קיים, מעל זירת וול סטריט.

הנוגעים בדבר מנסים, ככל יכולתם, לשמור על סודיות, אבל בשלב כלשהו, עליהם לסמוך על ההגינות והנאמנות של העובדים.

דניס לוין היה פופולארי, איש עסקים מצליח. ידידיו מספרים, כי הוא אדם גלוי ופתוח, לפחות כך חשבו עד שנעצר. סודו של לוין זיעזע אותם במיוחד, משום שחיבבו אותו והאמינו בו.

ג'יק פרנסיס, ידידו ומורו ב'ברוך קולג'', אומר: „לוין הוא טיפוס, שלעולם לא יצבוט בלחי משום שהוא חושש שהדבר עלול להכאיב". לוין מסור לבני משפחתו. חבר נזכר, כי פעם עזב ישיבת עסקים חשובה כדי לאסוף את בנו מבית־הספר.

ערך המניות של חברה לפני מכירה או לפני איחוד – עולה. מי שמצוייד במידע מתאים יכול לעשות הון

שבועיים לאחר מעצרו של לוין, נעצרו ארבעה אנשי־עסקים צעירים ועורך־דין באשמת ניהול רשת מידע פנימי. הפרשה זכתה לכינוי ה'יאפי קייס'. הארבעה נחשבו צעירים, מצליחנים, שאפתנים. כולם הודו.

■■■

מה עושה את פרשת לוין מיוחדת? גודל הסכום שהוא צבר. ערך המניות של חברה לפני מכירה או לפני איחוד נוטה לעלות. מי שמצוייד במידע מתאים, יכול לעשות הון.

הבוס האחרון של לוין, דייוויד קיין: „הוא השקיע זמן רב בבחורים המתלמדים אצלנו. הוא היה כמו רבי עבורם. דאג להם ועזר להם להשתלב".

איש אינו מדבר בו רעות. לוין לא השתמש בסמים, לא שתה או הימר, לא התרועע עם נשים אחרות. דומה, שהיו שני דניס לוין. האחד דניס לוין הציבורי, שהכל הכירו והעריכו, ולוין הפרטי, שקרן ונוכל.

דניס לוין נולד ב־1952, בבייסייד, [illegible]. השכנים זוכרים אותו כילד „נחמד". לפעמים נהג ברישעות. אביו, [illegible] בעלים של חברת בניה קטנה, [illegible] בנעוריו דניס נהנה מספורט והצטיין [illegible] הוא מספר, כי בנו הירבה לקרוא [illegible] חיפש אתגרים חדשים בחייו.

בית הספר התיכון לא הציב [illegible] מספיקים לנער לוין [illegible] ותלמידים־לשעבר העידו כי היה תלמיד [illegible] כולט. בסתיו 72', התחיל ללמוד [illegible] קולג'", בית ספר למינהל עסקים [illegible] לאוניברסיטת ניו־יורק. לוין [illegible] בדעתו להיות איש בורסה. „[illegible] מורה בקולג', זוכר את לוין [illegible] שמטרתו היא להיות מיליונר [illegible] שלושים.

לוין השקיע מאמצים רבים [illegible] „שלושה דברים הרשימו אותי אצל [illegible] אומר לאקין, „הוא [illegible] חליפת־שלושה־חלקים, דבר לא [illegible] סטודנטים בתקופה ההיא. הוא היה [illegible] יחסית לסטודנטים אחרים. והוא היה [illegible] מאוד, תמיד שולט בעצמו".

לוין פיתח יחסי ידידות עם לאקין [illegible] פרנסיס, אחד הסטודנטים. ופרנסיס [illegible] מהבקיאות של לוין בתחום [illegible] חזר ואמר כי יעשה מה שבכוחו [illegible] יעבוד בתחום רכישת חברות [illegible]

בקולג' פגש לוין את לורי [illegible] היה בעל תחנות דלק אחדות באיזור [illegible] ללורי, אומר פרנסיס, היו דעות [illegible] נישואין, ממש כדעותיו של לוין.

לוין השלים את לימודיו ביוני, 1976. הוא התכונן לסדרת פגישות עם מעסיקים אפשריים. פרנסיס הזמין אותו למשרדו לצורך „חזרה על ראיון עיסקי". הוא זוכר את לוין מגיע בחליפה יקרה. „אמרתי לו שהוא נראה כמו סרסור. לוין היה מופתע. 'זוהי חליפה יקרה. היא מתאימה לי כמו כפפה'. אבל אחר כך, א כשהבין למה התכוונתי, הודה לי על דברי".

הראיונות היו מתישים, מתסכלים. לוין נפגע, כאשר צעיר, בעל תואר מהרווארד, אמר לו כי ברור מאליו שהמעסיק יעדיף אותו על פני לוין, עם התואר מברוך קולג'. פרנסיס הציע לו לומר בתגובה כי „אני מקווה שאקבל עבודה על סמך הכישורים שלי ולא לפי המקום בו למדתי".

תשעה חודשים עברו, לוין לא מצא עבודה. הוא המשיך להתגורר בבית הוריו, עבד קצת אצל אביו וקצת אצל פרנסיס. במארס 77', קיבל משרה ב'סיטי בנק', מתוך תקווה שבנק מסחרי יהיה קרש־זינוק לוול סטריט.

לוין הרוויח 365 דולר לשבוע. הוא עבד במחלקת מטבע זר, פגש נציגי תאגידים. ביניהם היה רוברט וילקיס, יליד בלטימור, בוגר הרווארד וסטנפורד. השניים נעשו ידידים קרובים.

בדצמבר 77', נשא דניס לוין את לורי סקולניק, שעבדה אז כסייעת של רופא שיניים. הם עברו להתגורר בדירה בפורסט הילס. לוין החל שוב לחפש משרה בחברת ברוקרים. הפעם, זכה להצלחה. חברת 'סמית בארני' שכרה אותו.

באותה תקופה, תחילת 78', חלו שינויים בוול סטריט. הפעילות בתחום האיחוד והרכישה של חברות הייתה חמה. לוין נשלח מטעם החברה לפאריס, מסלול שיגרתי של עובד חדש בחברה, כדי שירכוש ניסיון וילמד את עסקי החברה בחו"ל. לוין ואישתו התגוררו בדירה בשדרת פוש היוקרתית.

מקצועית, לוין לא הצטיין במיוחד. הוא היה על תקן מתלמד, אחראי על ניתוחים טכניים בעיקרם, שלא הצטיינו בעומק או במקוריות, כדברי מקור אמין. לאקין זוכר שיחת טלפון מלוין, בה תיאר את משרתו בהתלהבות רבה. „נוצר אצלי הרושם, כי הוא בתפקיד בכיר מאוד", אומר לאקין. [illegible] ציין בתיקו של לוין, כי הוא עובד רשלן וחלש מבחינה טכנית.

■■■

במאי 80', הגיע דניס לוין לנאסאו, איי בהאמה. הוא נכנס לבנק לאו־אינטרנשיונל, סניף של בנק שווייצרי בעל מוניטין. לוין פתח חשבון תחת שם הצופן 'דיאמונד'. הוא הורה לבנק שלא להתקשר איתו לעולם, והוסיף כי הוא יטלפן וימסור הוראות בעתיד. ב־1 ביוני, הפקיד 125 אלף דולר, שהועברו בחשבון בנק שווייצרי.

מקור הכסף אפוף מיסתורין. הרשויות, גם אם הן יודעות, ממלאות פיהן מים. משכורתו השנתית של לוין בחברת 'סמית בארני' לא [illegible]

דומה שהיו שני דניס לוין. האחד, דניס לוין הציבורי, שהכל הכירו והעריכו, ולוין הפרטי, שקרן ונוכל

ביולי 79', חזר לוין לניו־יורק. לאחר בקשות, תחנונות [illegible], צורף למחלקת הרכישות של החברה. התקדמותו שלו נחשבה שיגרתית.

חבריו לעבודה מתארים אותו כאדם תוקפני, פעלתן, בעל מוטיבציה גבוהה ביותר. אחד שראה תמיד לנגד עיניו את [illegible] ולגשת ישר ללב העסקה. [illegible]

עלתה על 80 אלף דולר לשנה, ובכסף זה היה עליו לקיים את משפחתו. סביר יותר להניח, שכבר בתקופתו בפאריס החל בעיסוקיו הצדדיים, ושחשבונו בבנק השווייצרי נפתח אז.

לוין חידש את ידידותו עם רוברט וילקיס, שעבד במחלקת [illegible] ... 1980 [illegible]

בעקבות הוראתו, רכש הבנק חמשת אלפים מניות של 'תעשיות דארט'. למחרת הציעה חברת 'קראפט' איחוד עם חברת 'דארט'. לוין הרוויח 4,093 דולר. בחודשים הבאים, ביצע לוין שתי עיסקאות קטנות שהכניסו לו 33 אלף דולר. ב־24 באוגוסט, רכש 8000 מניות של חברת הביטוח 'ג'פרסון'. למחרת הפקיד בבנק 40 אלף דולר. ב־26 באוגוסט הודיעה חברת הביטוח 'ציגיד' כי היא פותחת במגעים לרכישת 'ג'פרסון', ולוין הרוויח סכום של 155,734 דולר.

■■■

עד סוף הקיץ, הפקיד לוין כ־170 אלף דולר בחשבונו, והרוויח כמעט פי מאה אותו בכספו. הוא אירגן הסדר קבוע עם בנק לאו. תשומת הלב, שהעניק לפרטים הקטנים, מדהימה. ברונו פלטשר, מנהל בנק לאו, מספר, שלוין נהג להגיע לאיי בהאמה בדרכים עוקפות ובשמות בדויים. אף פעם לא נשאר ללון שם בלילה, כך שאפילו אישתו לא ידעה על נסיעתו. הוא לא השאיר כתובת או מיספר טלפון. כל שיחותיו לבנק היו בגוביינא, לרוב בהפסקת הצהריים שלו, מטלפונים ציבוריים.

בבנק עצמו, קיים לוין קשרים רק עם ברנהרד מאייר, מנהל תיק ההשקעות של הבנק, ועם פלטשר, שהיה סגן־המנהל. אבל, גם אם פקידי הבנק לא הבינו מייד מה קורה, הרי שבעבור זמן מה, לא יכלו להמנע מלחשוד, [illegible]

של לוין כ'סמית בארני'. הוא היה עדיין פקיד זוטר במחלקת הרכישות, ועסק בפרטים טכניים. הממונה עליו, היל, קבע כי הצעיר נעשה רציני יותר. לוין גילה רצון עז לשאת חן בעיני אחרים, להרשים את הזולת. בכך הוא דמה, כדברי אחד העובדים, „למארח בארוחת ערב, שכל כך רוצה שאורחיו יהנו, עד שהוא מגיש לכל אחד שתי מנות ראשונות".

■■■

במארס 81', לוין האט במקצת את פעילותו. הרשות לניירות ערך חשפה מידע סודי על בנק שוויצרי, בנקה דלה סוייסרה איטאליאנה. כשלמרה את היקף הלקוחות אמריקנים המנהלים שם חשבונות, איימה הרשות להקפיא את כספי הבנק בארצות הברית. גם הפקידים בבנק לאו הבינו, כי לפעולה זאת עלולות להיות תוצאות קשות ביותר כלפי בנקים המחזיקים חשבונות חשאיים של אזרחים אמריקאים. ה'וול סטריט ג'ורנאל' כתב מאמר מערכת בזכות הרשות, המחליטה לנקוט צעדים נגד הסוחרים במידע פנימי.

בינתיים המשיך לוין בענייניו. שבוע לאחר פרסום המאמר, עשה את העיסקה הראשונה שלו, על סמך מידע שהגיע אליו מ'סמית בארני'. ב־7 באפריל, קנה 5000 מניות של חברת 'דליאנס אוניברסל'. ב־13 באפריל, רכשה 'טיילר קורפורייישן', שהיתה מיוצגת על ידי המעסיק של לוין, את 'דליאנס'. לוין הרוויח למעלה מ־46 אלף דולר.

בתחילת 81' קיבל לוין העלאה בדרגה. הוא קיווה להיות סגן־נשיא, והתאכזב כשנתמנה מישנה לסגן בלבד. משכורתו השנתית, לאחר ההעלאה בדרגה, עמדה על 40 אלף דולר לשנה, כולל בונוסים. לוין לא היה מרוצה, החליט לעזוב.

■■■

סתיו 81' מצא את לוין עסוק ביותר. ב־30 באוקטובר, טס לבנק לאו כדי לרשום את חשבונו בשם אחר, 'דיאמונד הזוקות' בע"מ, חברה פאנאמית אותה הקים כדי להבטיח לעצמו מסך נוסף של חשאיות. באותו יום משך את הסכום הרציני הראשון, 25 אלף דולר. הוא ביקש את הכסף בשטרות של 100 דולר. במשך ארבע השנים הקרובות, משך בדרך דומה, 1.9 מיליון דולר.

בנובמבר, התקבל לוין לחברת 'האחים ליהמן' כסגן נשיא במחלקת הרכישות והאיחודים. בתפקידו החדש, זכה בתואר שנשלל ממנו ב'סמית בארני', ניתנה לו העלאה של ממש בשכר, והתאפשר לו לעבוד בחברה ותיקה ובעלת יוקרה.

לוין החל לעבוד ב־9 בנובמבר. כעבור שלושה שבועות, חגג את מזלו הטוב. הוא רכש 10,000 מניות של חברת 'פור פאז סיסטמס', שיוצגה על ידי המעסיקים החדשים שלו. ב־11 בדצמבר, הודיעה חברת 'מוטורלה' שהיא קונה את 'פור פאז סיסטמס'. לוין הרוויח 60 אלף דולר.

לקראת סוף 81', מצבו של לוין היה מצויין. נולד לו בן, אדם. הוא קיבל את העבודה שרצה, ועשה תוך שנה 800 אלף דולר בסחר בלתי חוקי במניות. הכסף היה בחשבונו, בבנק לאו. עדיין לא מלאו לו שלושים.

■■■

בחברת 'ליהמן' התיידד לוין עם אריק גלציר, האחראי לרכישות ולאיחודי־חברות. חברים לעבודה מתארים את תפקידו של לוין כמעקב אחר עיסקאות צפויות, שיחות עם משקיעים רציניים, המוכנים להמר במיליונים על עיסקאות פוטנציאליות, ואיסוף מידע. יצא לו שם של 'מושך־קליינטים'.

איסוף מידע רגיש, שלא נמסר לציבור, הוא עניין מקובל בוול סטריט. מוסר המידע זוכה בגמול נאה. מבחינה חוקית, זהו תחום הנופל ב'איזור האפור', המדיניות של הרשות לניירות ערך קובעת, כי כל עוד אין משתמשים במידע זה לביצוע עיסקאות, לא תוגשנה תביעות. גם אם הממונים על לוין הסתייגו משיטותיו, והיו כאלו, כולם העריכו את התוצאות.

ב'ליהמן' פגש שנית את אירה סוקולוב, שעבד זמן קצר ב'סמית בארני' והצטרף ל'ליהמן' חודשיים לפני לוין. לטענת הרשות לניירות ערך, במשך השנתיים הבאות, ימסור סוקולוב ללוין מידע על כתריסר עיסקאות.

ללוין היו עתה שני מקורות מידע קבועים. חקירה שערכה הרשות לניירות ערך, בסניף הניו־יורקי של בנק לאו, עוררה דאגה מסויימת. לפי עצתו של לוין, המנהל פלטשר וברנרד מאייר החליטו לפזר את העיסקאות בין מספר ברוקרים, עובדה שתהפוך המפתח בחקירת לוין.

■■■

לוין נכנס לתאוצה מוגברת. לקראת סוף 82', היו לו למעלה ממיליון דולר בחשבונו בבנק. בינואר, הרוויח עוד 800 אלף דולר, אחרי שקנה מניות של חברת 'איטק'. העיסקה המוצלחת התבצעה בעקבות מידע שהתקבל מסוקולוב.

בשנים 83'־84' הרוויח כ־4 מיליון דולר בעסקיו הלא־חוקיים. מדי שנה, משך סכום של 490 אלף דולר מחשבונו בבנק לאו. סגנון חייו לא השתנה. הוא התגורר בדירה צנועה ברחוב 57 מזרח, ששכר עם שובו מפאריס, נהג במכונית ב.מ.וו. איש ממכריו אינו זוכר שהוציא כספים רבים, על דבר כלשהו.

בסוף 84', התעוררה בעיה קטנה. ב־1 באוקטובר, קנה לוין 53 אלף מניות של חברת 'טקסטרון'. כעבור שלושה שבועות, הודיעה חברת 'שיקגו פסיפיק' על רכישת 'טקסטרון'. לוין הרוויח 200 אלף דולר. הרשות לניירות ערך הבחינה בפעילות הערה במניות 'טקסטרון', נפתחה חקירה בעניין. שמו של לוין עלה. לוין שיקר בחקירה, שהגיעה, בסופו של דבר, למבוי סתום.

יותר מכל, דאג לוין לקאריירה שלו. הוא לא התמנה למנהל־בפועל. נודע לו, כי האחראי למחלקת הרכישות מתנגד לקידומו, לוין התחיל לחפש מישרה אחרת. הוא מצא את 'דרקסל בורנהאם', אחת החברות האגרסיביות בוול סטריט. לוין התמנה למנהל בפועל, בגיל 32.

■■■

לוין הגיע ל'דרקסל בורנהאם' מצוייד ברשת סודית של אנשי קשר, שרשרת פנימית של חלפת מידע, שהוא היה, ככל הנראה, הציר המרכזי שלה.

קיימות גירסאות שונות על הדרך בה אחז ברשת. חבר של וילקיס אומר, שלוין הקל מאוד על אדם להכנס לרשת שלו, והיקשה עליו מאוד, כאשר ניסה לסרב למסור מידע. מקור קרוב ללוין אומר, שלוין מעולם לא עשה מניפולאציות, וכי וילקיס עסק בפעילות בלתי חוקית עוד לפני שהכיר את לוין.

מקור אחר טוען, שלוין גייס את סוקולוב בקלות, סוקולוב רצה כסף. לא היה הסכם ביניהם לפני העיסקה הראשונה, ורק לאחריה ביקש סוקולוב „עמלה". עוד מספרים, שלוין, שהרוויח 800 אלף דולר באותה עיסקה, שילם לסוקולוב 30 אלף. סוקולוב גייס את דיוויד בראון.

פרקליטים בקיאים בפרשה אומרים, שאילן רייך, עורך דין, בוגר קולומביה, שעבד במשרד 'וטשל ליפטון', והשתכר 500 אלף דולר לשנה, העביר מידע ללוין. משרד 'וטשל ליפטון' טיפל בשלושים מתוך המישים וארבע עיסקאות של איחוד חברות, בהן הואשם לוין.

■■■

ב־18 בינואר, משך לוין 150 אלף דולר מבנק לאו. כמעט על פי כל קנה מידה, לוין היה עתה איש עשיר. לאחר המשיכה, נותרו בחשבונו למעלה מארבעה מיליון דולר. המשכורת שלו אצל 'דרקסל בורנהאם' היתה אמורה להכניס לו 100 אלף דולר לחודש.

לוין התחיל לבזבז. קנה דירה בת שישה חדרים, בפארק אבניו, בערך משוער של 850 אלף דולר, ומכונית פראריי. הוא התחיל לצבור אוסף אמנות יקר. שכן סיפר, שלוין ריהט את דירתו בריהוט יקר, ובנין ש[illegible] הבניין היה ידוע בתשריו הנדירים.

לוין לא היה היחיד שהרוויח. פלטשר ומאייר מבנק לאו, וגם אחרים שהיו קשורים בו, הרוויחו לא רע גם הם. דיוויד קיי, [illegible] שהביא את לוין לחברת בורנהאם, לא [illegible] בדבר. גם לא אחרי שלוין הרוויח 1.37 מיליון דולר, לאחר שקנה מניות של חברה [illegible] השתלטות, לפי מידע שהגיע אליו [illegible].

לוין הגביר את הקצב. באמצע [illegible] 80 אלף מניות של 'מקגרו אדיסון'. [illegible] הרוויח 900 אלף דולר. לאחר מכן, [illegible] שתי עיסקאות גדולות. בתקופה זו החל [illegible] מעט מן הזהירות, שאפיינה את [illegible] הראשונים. לא זו בלבד שכל העסקאות [illegible] תשומת לב, אלא שהן הצביעו, [illegible] במישרין על מעסיקיו.

בתוך שלושה חודשים, לאחר [illegible] לפירמה החדשה, הרוויח לוין למעלה [illegible] מיליון דולר. המכה הגדולה הייתה [illegible] לפניו.

■■■

ב־30 באפריל, לוין קנה 74 אלף [illegible] של חברת גז טבעי 'יוסטון', שהכניסו לו [illegible] של 900 אלף דולר. ב־6 במאי, קנה 150 [illegible] מניות של חברת 'נביסקו'. בסוף [illegible] הודיעה חברת 'ריינולדס' כי היא [illegible] מגעים לרכישת חברה זו. לוין הרוויח [illegible] מיליון דולר.

לאחר עיסקת 'נביסקו' היו בחשבונו [illegible] לוין 10 מיליון דולר. הוא היה המנהל [illegible] של פירמה חשובה ביותר. אהוד על [illegible] ועל הממונים עליו, חי בפאר, כמעט [illegible] אצל איש צעיר במעמדו.

ביולי, פתחה הרשות לניירות [illegible] בחקירה רישמית בבנק לאו. החוקרים [illegible] רשימה של 27 חשודים. ב־23 באוגוסט [illegible] הגיע לבנק למשוך 150 אלף דולר. [illegible] לאחר מכן, התקבלה שיחת טלפון [illegible] לניירות ערך. ב־2 בספטמבר, אמר [illegible] לפלטשר ולמאייר כי „החקירה לא [illegible] נוכל לטפל בזה". הוא הציע, שאנשי [illegible] ימסרו לחוקרים, שהעיסקאות של לוין [illegible] כחלק מתיק ההשקעות שבניהול [illegible] פלטשר הזכיר לו, כי עיסקאות אלה לא [illegible] קשורות לתיק ההשקעות של הבנק. „[illegible] הרשות לא יודעת את זה", אמר לוין. „[illegible] לא יכולה להוכיח את ההפך".

לוין חתם על מיסמך הממנה את [illegible] למנהל חשבונו. הוא סירב להצעת [illegible] שיפסיק את 'עיסקאותיו' עד שהמצב [illegible] לוין חשב כי זה רק עלול להראות [illegible] שהוא מבוהל עד מוות.

שלושה שבועות לאחר מכן, הגיע [illegible] לבנק וביקש שישמידו את מיסמכי [illegible] שעמם פתח את חשבונו הראשון. [illegible] אך פלטשר ומאייר סירבו להשמיד [illegible] הקבלות על משיכות המזומן. הכספים [illegible] לחברה פאנאמית שנייה שייסד, [illegible] תוכנית מפורטת להסוואת העיסקאות.

■■■

ב־15 באפריל, העיד פלטשר לפני [illegible] של הרשות לניירות ערך. הבנק [illegible] עם הרשות, עשה שינוי נאמנות. לאחר [illegible] פלטשר התעוררו חשדות באשר [illegible] של אמצעי ההסוואה. לוין לא ידע [illegible] כך, ורצה להמשיך בפעילות. הוא [illegible] על הבנק, שימשוך את כספו ויעביר [illegible] לבנק אחר, על אף החקירה [illegible] הרשות.

בחשבון של לוין היו 10.3 מיליון [illegible] הוא השתוקק להמשיך, כאילו [illegible] האלה הפכו צורך כפייתי אצלו.

ב־7 במאי, הסכים התובע הכללי [illegible] בהאמה שלא לנקוט פעולה נגד בנק לאו [illegible] הבנק ימסור את שמו של בעל החשבון [illegible] ביום, הגיע לבנק מכתב מלוין, [illegible] להעביר 10 מיליון דולר לבנק אחר [illegible] קיימן. הבנק לא ציית להוראה, וב־10 [illegible] השיגה הרשות לניירות ערך צו [illegible] נכסיו של לוין.

הוא נעצר ב־12 במאי, הואשם [illegible] תרמית ובשישה סעיפים של [illegible] מתשלום מס. לוין בילה את הלילה [illegible] הוא פוטר מ'דרקסל בורנהאם'.

ב־5 ביוני, הודה לוין בארבע מן [illegible] שיוחסו לו. מהודעה שהכין, קרא: „אני [illegible] צער על מעשיי, ואין לי תירוצים".

צפוי לו עונש של עד עשרים שנות [illegible] כחלק מעיסקתו עם הממשל, לוין [illegible] מיליון דולר, כולל חשבונו בבנק לאו, [illegible] מכונית הבמ.וו, פוליסת ביטוח [illegible] חשבונות קטנים לכיסוי הוצאות [illegible] נשארו ברשותו.

השאלה נשאלת בעינה: [illegible] זאת? יתכן, שוול סטריט, [illegible] נאמנויות ארוכות־טווח, בין [illegible] בין ברוקרים ללקוחות, [illegible] התחרות הכבירה, בה מעורבים [illegible] מעמידה את הכסף בקנה מידה [illegible] תה תופעה. גם על הרקע [illegible] סטריט, פעם אמר לסוקולוב [illegible] בחוקר, באשר אתה יכול להרוויח [illegible]

לוין ידע על חקירת הרשות לניירות ערך. לא היה מסוגל להפסיק. עשיית הכסף הפכה לדיבוק • התובע הכללי של בהאמה הבטיח חסות לבנק, אם יגלה את שמו של בעל החשבון • לוין נעצר ב־12 במאי, השנה. הוא צפוי לעונש של עד עשרים שנות מאסר • „אני חש צער על מעשיי, אין לי תירוצים"

טיפים
אודטה א דנין

עיצעס
קלטת טייפ פרועה

כמעט בכל בית שיש בו ילדים קטנים, יש גם קלטת חינוכית שמחוברת לספר רזה. שלא יתעייפו המסכינים, וחלילה יצטרכו להזיז עיניים שמאלה וימינה על השורות.

ובכן, בכל בית בו יש ילד עם קלטת, וגם ילד עוד יותר קטן, יש קלטת פרועה. היא לא באה ככה, הגמד הקצר מארגן אותה לכזו. בזוג אצבעות אמן דקיקות כמו פינצטה, הוא שולף מתוכה את סרט הפלסטיק, ושולף ושולף ושולף, רואה על שיאים לא יאמנו של עונג מוטרף.

טוב, אחרי שמונה צעקות 'למה' שכל יאוש העולם מקופל בהן, ואחרי הצצה מבוהלת אם בעל הרכוש המושחת לא בסביבה, כי רק הוא חסר לאפוקליפסה, ואחרי שהקטן תופס שהחיים שלו כובל –

פשוט לתקוע עט (ורצוי בעל מעטפת מצולעת) לתוך אחד משני חורי האמצע בגוף הקלטת. כל עט שלא דקיק במיוחד ימלא היטב את קוטר החור הסטנדרטי. לסובב את העט באלגנטיות לכיוון הנכון, וזהו. בלי עבודת אצבעות מיגעת, העט־מברג הזה יסובב איתו את מה שיסובב, ויגלגל בדיקה חורה פנימה את הכל.

תיקון טעות

בעוגת הוניל, שפורסמה לפני שלושה שבועות, כאשר משתמשים בקמח רגיל, יש להוסיף 2 כפיות אבקת אפיה, ולא אחת, כפי שפורסם.

בישולים
גלידת גוייאבות

הכי מהר, הכי נפלא, הכי מפתיע.

גלידת חורף עשירה ומיוחדת. למנויי הגוייאבה בלבד. וריאציה קלה על מתכון הגלידה של ההיי צוצאייטי, שפורסם כאן פעם, ותודה ללאה אילת, בשלית עצומה על הרעיון.

צריך:

2 שקיות שמנת מתוקה (500 סי. סי.)

1 שפופרת חלב ממותק מרוכז (בשפופרות של 170 או 180 גרם)

1 מיכל קפוא מיץ גוייאבות טבעי מרוכז ממותק של פריגת (200 גרם רכז מופשר)

הכנה:

להקציף את שתי שקיות השמנת במערבל לקציפה יציבה. בחצי הדרך למוכן, ללחוץ פנימה את כל שפופרת רכז החלב. כשהקצפת יציבה וחזקה (אומץ!) להפסיק את פעולת המערבל ולערבב פנימה ידני את תוכן קופסית תרכיז המיץ המופשר, לערבב היטב, בעדינות, לשפוך לתבנית זכוכית, לכסות בניילון דק, ולהכניס לפריזר עד שמתקשה.

המוצר המוגמר הוא יותר פרפה מגלידה, מי שלא מתסיסי מרקם חוטי הקרח הדקיקים של השמנת המתוקה הקפואה, שיתחוך מנות לצלחות, וישהה אותן רק עשר דקות לפני האכילה. זה מאבד את חוטי הקרח, והמס בדיוק לדרגת גלידת חורף עשירה קטיפתית, יציבה. אפשר ביצועים כאלה עם רכז קפוא ממותק בכל טעם אחר שמעדיפים, אבל אצלנו גוייאבה זה ראש מיצער ולהיטים. עולמי!

פינת הגאון

שני שמנת מתוקה (500 סי.סי.) להקציף. בחצי הדרך למוכן להוסיף תכולת שפופרת בת כ־180 גרם חלב מרוכז ממותק, ולהקציף עד שנוקשה. להפסיק פעולת מערבל, להוסיף ידני תכולת מיכל (200 גרם) מיץ מרוכז ממותק מופשר בטעם גוייאבה (או אחר). לערבב בעדינות, לשפוך לכלי זכוכית, לכסות, לאפסן בפריזר. לפני האכילה להשהות בצלחת 10 דקות. כל הבדל הטעם הוא בנמס הקטנטן הזה. משהו!

איור: עמיר דום

בריאות
כינים, פטנט השמדה

לא, ספילברג לא עשה עדיין סרט זוועות חביב אורותן, אבל לאימהות אחדות יש כבר תסריט מוכן. שרק יגיד מלה.

עושה רושם שכל כינמת, מהעולם כולו, געוולד, עלתה לישראל. צחוק בצד, עם השנים הכינים, כנראה, עמידות יותר בפני חומרי ההדברה. תכשירים שכעבר השפיעו עליהן – הפסיקו להיות יעילים, והצריכו פיתוח רעלים קשים יותר, במעגל ללא מוצא.

מדי שנה, מגיעים אל בתי החולים עשרות ילדים עם פגיעות בעיניים, שנגרמו משימוש בתכשירי הדברה לכינים. המגפה המשתוללת בבתי הספר, רושמת בכל פעם שיאים חדשים, ואיך לא.

בטמפרטורה של 34 מעלות (ועור הראש תמיד חם, גם כשבחוץ קפוא), מבשילות 90 אחוז מהביצים אחרי שבעה ימי דגירה. וכשכינה אחת מטילה בממוצע 6 עד 8 ביצים ליום, והיא חיה כ־40 יום, אם לא מסריעים לה קודם, זה 200 ביצים רק מגברת אחת, לא כולל הרבקותו

לאחר מבצע־תפיף הטלוויזיוני, ואין ספור ימי בליץ־קריג מאורגן בבתי הספר – שלא הניבו את התוצאות המקוות, ויתרו ההורים על יומרות ה'הדברה'. הקרב האמיתי ניטש על ההצלה היחידנית בשטח, עם מינימום רעלים חריפים על ראשו של הדרדס.

ובכן, האופנאית נילי אורוין, שהיא יושבת ראש הסובייט העליון בחמ"ל נגד הוילדע־חיים בבית הספר של בתי, הביאה לי סקירה מעודכנת על אמצעי־הלחימה של כוחותינו:

שמן הרוזמרין. (להשיג בכל בתי המרקחת והטבע). בעל ריח קמפור מעלף כינים, מורחים אותו על שיער יבש. משפשפים אותו היטב לתוך עור הקרקפת ועל השיער, מחכים שעה, מסרקים עם המסרק הצפוף את הכינים, וחופפים. חוזרים על הטיפול הזה בהתאם לצורך. אין בו סכנת הרעלה. אחרי שנפטרים מהכינים, רצוי לשמן את קצות האצבעות בשמן הלא כל כך שומני הזה, ולעסות היטב את שורשי השיער, מאחורי האוזניים, קו המצח והעורף. יש להשאיר את עקבות השמן הדקים, ככה, עד החפיפה הבאה. הריח האופייני באמת חזק, אבל המניעה מתבצעת ביעילות.

שמן תינוקות. בכדי לחסוך, מערבבים את שמן הרוזמרין (10 גראם) עם שליש כוס שמן תינוקות (שמן פרפין). מורחים על שיער יבש, משהים שעה, מסרקים, חופפים.

עוד יותר לחסוך, זה למרוח על שיער יבש רק שמן תינוקות. שמן הפרפין הזה מנתק, כנראה, את הביצים מהשיער. משהים שעה, מסרקים בהיסטריה עם המסרק הצפוף, חופפים ארבע־חמש פעמים – ומתפללים שתגרייו ירד.

פטנט החרוצים. לא יאומן כמה פשוט, אבל מצריך עקביות בלי חוכמות. ובכן, כל יום, ישר, דבר ראשון אחרי שחוזרים מבית הספר – פורשים לו חיתול על הכתפיים, ומסרקים את הקטינא עם המסרק הצפוף. ככה, על שיער יבש ותקף מביצים! חוזרים שוב על הפעולה לפני השינה.

כל הדבקה מתחילה תמיד בכינים חיות. בהנחה שהיו כמה חילופי משלחות נוער מראש לראש ב־4 או 5 שעות הלימודים, פשוט מורידים אותן עם פעולת הסירוק, לפני שהן תופסות קיבוע.

עד כאן, דבר הרמטכ"ל.

פרופ' מהדסה ירושלים, ששמו ופרטיו נמצאים במערכת, מאזכר את:

ויטמין בי־קומפלקס, ששוב ניתן להשיג אותו במקומותינו לאחר מחסור ממושך. יש לתת לילדים 100 מיליגרם ויטמין בי־קומפלקס ליום. 50 מיליגרם בבוקר ו־50 בערב, ליצירת מטרית הגנה על פני כל היממה. עודפי ויטמין זה מופרשים עם השתן. טיילים מנוסים בג'ונגלים של האמזונס בולעים מינונים גבוהים של ויטמין זה המפריש, כנראה, מהעור ריח דוחה רמשים.

פטנט בליעה לילדים המתקשים (איך לא) עם כדורים: לקחת קוטג' בכמות של שליש או חצי כפית – המקסימום שאפשר לבלוע, (לבלוע, לא להכניס לפה) בפעם אחת – ו'לקבור' יסודי בתוך מרכז הערמונת (כמו גרעין של פרי) את הכדור (או את מחציתו). וזהו. ברגע שזה נבלע, ובקלי קלות, הפרוייקט הושלם.

השמדה טבעונית של הביצים.

„פטנט שלומית" של מזל יחיאלי ממושב סתריה, הוא מכת האשכבה הכי הכי.

שלוש שנים היא עבדה על פיתוח יחס התומרים האופטימלי לפי השראה ממתכוני רפואה תימניים עתיקים. ומה לאמר, יגעת ומצאת תאמין. העסק באמת עובד! זול, יעיל, לא רעיל ובהשג יד.

לשערות קצרות:

כוס מיץ לימון טרי! סחוט ומסונן במסננת פלסטיק (לא מתכת) מחלקיקים. לערבב עם כפית שטוחה אבקת זנגויל (ג'ינג'ר).

למרוח על שיער יבש, ולהשתדל שלא ייכנס לעיניים. זה לא גורם נזק, אבל לימון חריף צורב בעיניים. לשפשף טוב בעורף, ומאחורי האוזניים, שם אוהבות הכינים להטיל את הביצים, ועל כל השיער היבש. לקחת מטפחת, חיתול בד או כובע ים ממגבת, להלביש על הראש (זה לא מסריח ולא מציק) וללכת לישון. הרעיון הוא, שהתערובת תהיה על הראש המכוסה שמונה שעות, למי שמתעקש לבצע את זה בשעה אחרת של היממה.

בבוקר לקום, לחפוף בשמפו רגיל, לסרק, ונגמר הסיפור. עין בעין רואים איך הכינה החיה, שהיתה נוצצת ומבריקה כמו בלון, הפכה לבנה, אטומה, וזכרונה לברכה לגמרי תוך שלושה ימים מיום הטיפול, תוך כדי סרוק, הביצים המתות נושרות.

בראוו גברת יחיאלי! פרס ישראל לכינומולוגיה!

אוונטי פופולו

את זה שמעתי מינוקא

יענקל בא הביתה ומצא את ריבקע'ה וגנתו המרופטת אורות.

וזהו הודיעה לו בפסקנות. אני עוזבת! סתם התבזבזתי איתך כל החיים! אני נוסעת לברזיל, איפה שיודעים להעריך נשים! שם משלמים לאשה שלוש מאות דולר אחרי כל התעלסות! שלא תעיז לעצור מבעדי!

קמה ויצאה.

במטוס לברזיל, פתאום גילתה את יענקל יושב מאחוריה.

מה אתה עושה פה יענקלו? הרימה עליו קול.

שהו שהו לחש לה כולו מוקסם. לא יכולתי להתאפק. הייתי מוכרח לבוא לראות במו עיני איך את מצליחה לחיות משלוש מאות דולר לחודש.

את ההצלחה הזאת אי אפשר להפסיק!
מבצע חנוכה נמשך שבוע נוסף!
אצלנו כד השמן לא נגמר...

סוף שבוע זוגי מלכותי לכל הרוכש השבוע בלבד מדיח כלים
SUPER אוויקל
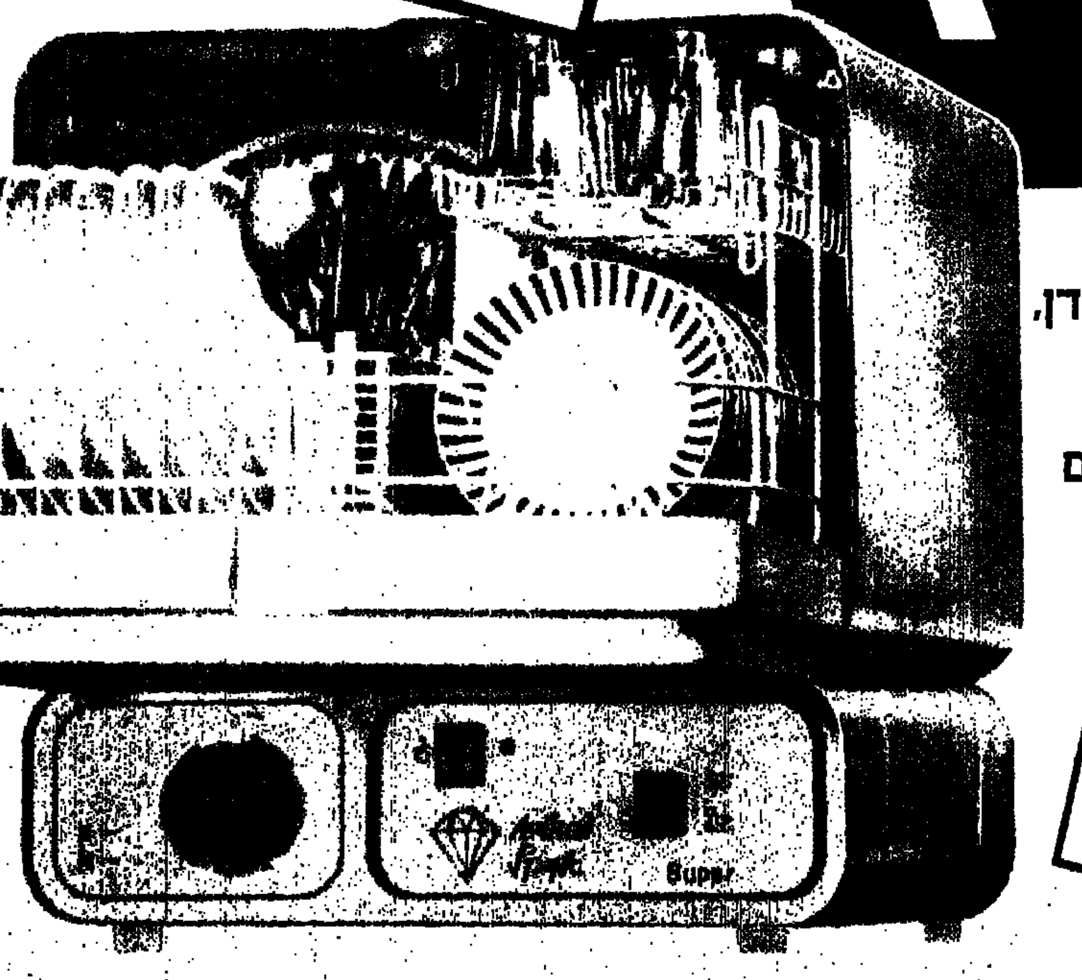
הנאה כפולה לרוכשים השבוע:
• סוף שבוע זוגי מלכותי במלונות דן, פרטים מלאים בחנויות.
• מחירי 1987 המוזלים
• תנאי תשלום מיוחדים - תשלום ראשון במזומן והיתרה עד 6 תשלומים נוחים.
אין עוד מדיח נפלא כזה!
40 צלחות + כוסות וסכו"ם בהתאם
2 נורות בקרה ממוחשבות
3 שנות אחריות
* אספקה מיידית
אוויקל SUPER מס. 1 המדיח המשוכלל בעולם!
תצוגה, הדגמה ומכירה בחנויות המובחרות הבאות: חולון סלון סבוי, סוקולוב 77.
וכמו כן: ברשת המשביר לצרכן ובכל חנויות השקם. ברחבי הארץ
אולם התצוגה ברח' פינסקר 70 ת"א.

אומרים ישנה ארץ

מבט מיער אום־צפה על השומרון

מסלול טיול
יער אום צפא בשומרון

בסבך החורש

פרי הקטלב

ישעורית אפורה

צילומים: עידית הרצוג

יער אום צפא הוא שריד נאה של היערות שכיסו בעבר את ארצנו. בתקופה הכנענית היה איזור זה, על פי הממצא הארכיאולוגי, שמם כמעט לחלוטין. עם כיבוש הארץ, בימי יהושע, התנחל כאן שבט אפרים, וכדי להוציא לחם מן הארץ, היה עליו לברא את היער, כפי שאמר לו יהושע: „כי הר יהיה לך כי יער הוא ובראתו והיה לך תוצאותיו..." (יהושע י"ז, 14–18).

מאז ועד היום נמשך ברוא היער, אם לפינוי קרקע לתקלאות ולריישוב, ואם לניצול העץ לבניה, הסקה, שריפת סיד ותעשיית ·פחמים. גם המרעה, השריפות והמלחמות גרמו נזקים לעצי היער.

הפגיעה הקשה ביותר ביערות הארץ בדורות האחרונות היתה במלחמת העולם הראשונה: התורכים, ששלטו אז בארץ־ישראל, כרתו את היערות בקצב מהיר מאוד. העצים הכרותים שימשו לבניית אדנים לפסי מסילת הרכבת וכדלק לקטרים..

המנדט הבריטי, לעומת זאת, נתן את הדעת לשמירת הטבע בארץ, ולזכותו נזקף „גילוי" יער אום צפא, שניצל מידי התורכים. אגף הייעור של ממשלת המנדט אף נטע בשנות ה־30 עצי אורן, בקרחות הפגועות של יער זה, ושקל הקמת בית הבראה לפקידי הממשלה ביער.

במלחמת העצמאות חנתה כאן יחידה עיראקית, שכרתה עצים רבים ואף גרמה לשריפת ענק. אבל בימי השלטון הירדני שב היער לאיתנו ושומר הוצב בו דרך קבע.

גם בשלטון ישראל נשמר היער. אומנם בשלב מסוים ביקשו להקים בו ישוב של אירגון „בני ברית", אולם המאבק הציבורי שניהלה החברה להגנת הטבע למען הצלת היער, הצליח, והיער ממשיך להתקיים ולמשוך מטיילים, נופשים וחוקרים.

> בידך, המטייל, לחמשיך את מסורת השמירה על יער אום צפא. זכור: היער הוא שמורת טבע אנא, אל תפגע בחיות ובצמחים, אל תיטול מאובנים ואל תזיק לשאר הדוממים בשטח היער. הקפד לקיים פיקניקים רק סמוך למגרש החניה, ליד השולחנות המיועדים לכך, ולא בלב היער. השאר את הפסולת במקומות המיועדים לה, ואל תלכלך מסביב.
> יהיה היער בצאתך יפה, נקי ומהנה, כפי שהגעת אליו.

יער אום צפא נמצא בשטח של סלעים קשים, כמו דולומיט, גיר וקווארצוליט, עם רצועות של מחשופי חוואר רך מאוד. מיגוון הסלעים הזה גרם לרבגוניות הקרקעות כאן. אבל במיוחד נפוצות כאן קרקעות ה„טרה־רוסה", שהיא אדמה אדומה מאוד, ו„רנדזינה", שצבעה אפור בהיר.

באיזור היער יורדים בממוצע כ־600 מ"מ גשם בשנה. חלק ממים אלה מרטיב את העלים הצפופים של העצים ומתאדה בטרם הגיעו לקרקע. שאר המים נגרים על גבי הצמרים, מחלחלים בקרקע ונספגים בה. משום כך יש כאן רק מעט מאוד נגר־עילי (זרימת מים על פני האדמה) ולכן גם סחיפת הקרקע בה מזערית. כל אלה גרמו להצטברות קרקע רבה, ספוגת לחות, עשירה בהקבובית של העלים שנשרו עליה ומוצלת. כל אלה יצרו תנאים נוחים להתפתחות טובה של צמחיה עשירה.

סיור רגלי ביער

נצא בדרך הרחבה לצפון־מערב ונעבור במטעי הזיתים החודרים ללב היער ומפרידים בין שתי הגבעות המצויות פה.

לאחר דקות ספורות נגיע להתפצלות שבילים, ולידה – כמה מיבנים שבנו הירדנים בשנות שלטונם כאן. פה מתחיל ונגמר שביל הטבעת של הגבעה המערבית. אנו נמשיך ישר מערבה. מימין לנו, במידרון שמעבר לבית הירדני – נבחין בטרסות חקלאיות נטושות. באחת מהן נותר עץ שיזף (תרבותי). למעשה היתה הגבעה כולה נראית כך, בטרם הפסיקו לעבדה, והיער חזר והשתלט על השטח. ואכן, בתוך סבך עצי היער נתקלים מדי פעם במדרגה תקלאית, שקיומה עשוי להתמיה מי שאינו בקי בתולדות היער.

באביב עובר השביל בתוך שפע פרחים, ביניהם שפתן מצוי – בן מוזר ויפה למשפחת הסחלביים (פורח בסוף מרץ – תחילת אפריל).

לקראת סוף שביל הטבעת נפגוש עצים שעליהם משוננים קמעה ומכוסים לבד דק בצידם האחורי. אלו הם אלוני התבור, שניטעו כאן אל ידי הירדנים.

בחיבור לשביל שדרכו באנו נפנה ימינה, ונחזור למגרש החניה, או שנמשיך לגבעה המזרחית.

לגבעה המזרחית:
(אורך המסלול: 1200 מ')

ממגרש החניה נצא בדרך הרחבה לצפון־מערב, אך מיד נפנה ימינה, לדרך צרה יותר. נדלג על פני שביל הפונה שמאלה (בו נחזור) ולידו (משמאלנו) – אורן בא בימים, מוותיקי היער הטבעי, שקוטר גזעו כמטר.

השביל מטפס מעט ונמשך מזרחה לאורך גב הגבעה. איזור זה עשיר במיוחד בפטריות ממינים שונים. זהירות: רק חלקן טובות למאכל.

השביל פונה צפונה, מתפתל ופונה חזרה מערבה.

באביב נמצא כאן את השנק – צמח עילאי, שבדומה לרוב הפטריות – אינו מטמיע אלא ניזון מהרקבובית שבקרקע. צמח כזה אינו זקוק לצבע ירוק (שמקורו בכלורופיל הדרוש להטמעה). בחודש אפריל הוא מוציא מהקרקע עמוד תפרחת, שצבעם סגול־אפור, המגיעים לגובה של כמטר.

השביל עובר בשוליו הצפוניים של היער, ואנו זוכים במבט על שלוחות הר אפרים שמצפון לנו, ועל מטעי הזיתים המקשטים אותן (ללא שום יער טבעי). השביל הרחב נפסק לפתע ושני שבילים צרים יוצאים ממנו. מכאן נמשיך בשביל הצר השמאלי.

לאחר כמה עשרות מטרים נגיע להסתעפות שבילים נוספת, כשמימיננו קטלב גדול ויפה. תשביל בו הלכנו נמשך ישר – חוזה למגרש החניה. אך אנו נפנה ימינה, לביקור קצר בעין קוביש.

השביל יורד ועוקף מצוק של סלעי תצורת כסלון. במצוק משמאלנו מערה, שחלקה קרסטית וחלקה חצובה בידי אדם, בצורת חדר מרובע.

המעיין מופיע לפתע: בריכה בנויה וצינור, המנקזים מים הנובעים בניקרת הסלע. בניקרה שרידי נטיפים ומישקע גירי של נטף נחלים – חומר שהומס על־ידי המים בדרכם בלב ההר, והתגבש מחדש לאחר יציאתם לאוויר.

המעיין נובע על שיכבת חוואר דקה, הנמצאת לרגלי מצוק הדולומיט. מאותה שיכבה יוצאים מים גם כמה עשרות מטרים הלאה מכאן, וגם מעין עמר, הנמצא ממערב לנו, מעבר לשלוחה.

מי עין קוביש מעטים ואינם מספיקים אפילו להשקיית שטח שלחין קטן. אך הם יוצרים גומחה אקולוגית קטנה ובה צמחים ובעלי חיים אופייניים: ברוניקת המים מקשטת את סביבת המעיין בפרחים כחולים קטנטנים, ובתוך המים אולי נפגוש בנחש מים מתפתל (לא ארסיו).

מבט למטע הזיתים בעונת הפריחה יגלה שם סביבת חיים נוספת הבולטת ביפי פריחתה: הדרדר הכחול, שאיננו קוצני כאחיו, בולט כאן בין מישטחי הציפורנית הוורודים, יחד עם עשרות מינים אחרים.

בדרכנו מהמעיין בחזרה לשביל, נשים לב לגושי סלע עשירים במאובנים. גושים אלה נפלו מדרגש הרודיסטים שמעל המצוק.

נפנה בשביל ימינה, ועד מהרה נצא חזרה למגרש החניה.

הצומח ביער

ביער אום צפא נפגשות חברות צומח בדרגות התפתחות שונות: חברת אורן ירושלים, שאך יערות בודדים, דוגמת תורשת „המסרק" ממערב לירושלים, שרדו ממנה, משולבת כאן בחברת אלון מצוי ואלה ארץ־ישראלית. כן מופיעים פה עצי אלת המסטיק, החרוב, האשחר הארץ־ישראלי, בר הזית הבינוני, העוזרר הקוצני והיפה מכולם – הקטלב, עץ אדום גזע, שמעוטר אוג הבורסקאים ואוג האגדות. [illegible] הזיתים של העבר של [illegible] שנטעה [illegible] אורן ירושלים. מיניו אורנים של אורן, ברוש ואלוני תבור ניטעו על־ידי הירדנים בגבעה המערבית של היער.

יער אום צפא נמצא עדיין בתהליך התאוששות ממכות הכריתה והמירעה, שהיו מנת חלקו במשך דורות. העצים הרבים הגדלים בו, טרם הגיעו לשיא התפתחותם, והם אינם צפופים מדי. קרני שמש החודרות מבעד לעלווה, מאפשרות משום כך קיום לצומח תת־היער: שפע פטריות וצמחים נמוכים – חד־שנתיים ורב־שנתיים. הדבורניות ממשפחת הסחלביים גדלות כאן במיגוון עצום, במיוחד בחורף ובאביב.

החי ביער

בעלי החיים המצויים ביער אום צפא הם קטנים, אינם מסוכנים לאדם, ואף משתדלים במידת האפשר להתרחק מפניו. בין בעלי החיים המשוטטים כאן נמצאים התן והשועל המצוי ממשפחת הכלביים, הסמור, הדלק והגירית ממשפחת הסמוריים (גופם ארוך וגלילי, ומותאם לתנועה בסבך היער), נמיה, חתול־בר וצבוע. כן מצויים מכרסמים רבים: דרבנים, הניזונים בעיקר משורשי צמחים ומפירות, ארנבות, ומכרסמים אחרים, קטנים יותר. גם זוחלים רוחשים ביער, על הקרקע, על גזעים וענפים. רוב הזוחלים הם לטאים ונחשים בלתי־ארסיים (למעט הצפע הארסי).

כאן מוצאים מקלט גם מינים רבים של עופות, מדורסי יום גדולים, כחיוויאי וכעקב חורף, עד לציפורים זעירות – כסבכיים שונים ואף מלכילון – הזעיר בעופות הארץ, המזדמן לכאן בחורף.

בסבך העצים קשה לצפות בציפורים, אולם הדבר אפשרי בקירבת המעיין. בעל אוזן קשבת גם ישמע את קולות הציוץ, השירה, הקירקור והקריאה, שמשמיעים העופות הרבים, מהם נדירים ביותר, המשוטטים בסבך.

ראויה לציון ההתכנסות החורפית כאן, ללינה, של ניצים מצויים וניצים גדולים (נדירים) במספרים גדולים.

□ צוות ביה"ס שדה, עפרה

מידע כללי

- אורך המסלול: גבעה מערבית – 700 מטר
- גבעה מזרחית – 1200 מטר
- זמן הליכה: כשעה עד שעתיים
- גיל המטיילים: כל המשפחה
- עונה מומלצת: חורף־אביב
- ציוד חיוני: כובע, מים, נעלי הליכה
- מפה: 1:100,000 (מס. 8)
- בטחון ועזרה רפואית: בישוב עפרה [illegible] הסמוך
- מידע נוסף: ביה"ס שדה, עפרה, טלפון 02־976740
- תחבורה ציבורית: אגד 468 מתחנה מרכזית ת"א/ירושלים
- הערה: יער אום צפא הוא שמורת טבע – אנא שמור עליה

קריאות אחרונות
החברה להגנת הטבע

חנות מידע

[illegible]

העורכת: דפנה מרון

הטיול בשבוע הבא [illegible]

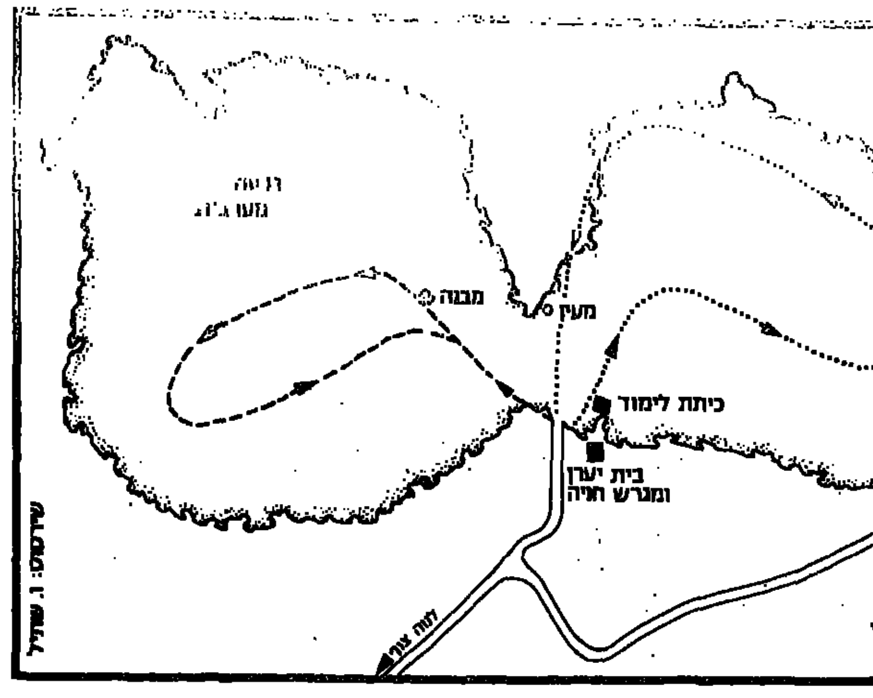

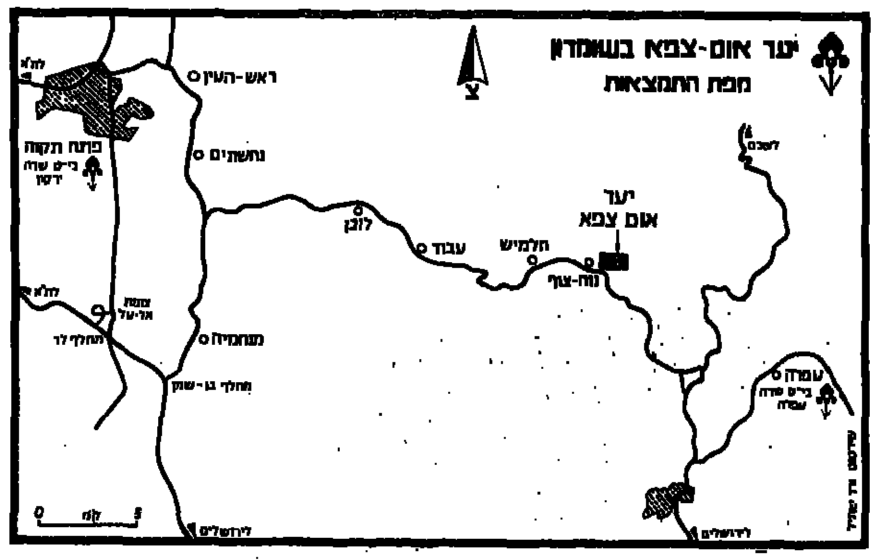

הורוסקופ

מאת האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־2.1.87 והמסתיים ב־8.1.87

האירועים הצפויים השבוע ובשבוע הבא:

- ממשיכים הזעזועים בממשלת האחדות על רקע התוכנית הכלכלית החדשה.
- שביתות ותסיסה במגזרים שונים במשק.
- האלימות גוברת וכן שיעור התאונות.
- שערוריה חדשה מתעוררת בעקבות חשיפת פרשייה פיננסית־כלכלית.

גדי (22.12–19.1) אתם מתארגנים בימים אלה לפעולה בדרך חדשה תוך העדפת האינטרס האישי שלכם על פני אינטרסים אחרים שהעמדתם עד היום בראש סולם העדיפויות. נסיעות בלתי צפויות משבשות לכם את לוח הזמנים. אתם נוטים לביקורתיות כלפי בני משפחה או חברים לעבודה אך אין זה הזמן להכנס לויכוחים סוערים שסופם סכסוכים ואיבה הדדית. מאחורי גבכם נרקמת מזימה לפגוע בהישגיכם או בשמכם הטוב.

דלי (20.1–19.2) עניני עבודה מקבלים עדיפות בימים אלה על פני נושאים אחרים. עם זאת, הנושא הפיננסי חוזר שוב למצב הדורש התייחסות רצינית. אתם נוטים להסתכן בהשקעות בעלות סיכון גבוה מדי או להוציא הוצאות גדולות מדי מעבר לתקציבכם, דבר העלול להשאירכם במצב מסובך כבר בימים הקרובים. בריאותכם דורשת תשומת לב מיוחדת. מומלץ לשנות לזמן מה את הרגלי התזונה.

דגים (20.2–20.3) במישור הקריירה והעבודה אתם נוטים להסתכסך עם חברים לעבודה או עם בוסים, גם כשהדבר עלול לפגוע בסיכויי הקידום. נראה שאינכם שמים לב לכך כי חל כירסום רציני במעמדכם המקצועי או הקריירסטי וזאת כתוצאה מחוסר סובלנות ומחוסר שיתוף פעולה. שאיפתכם להוכחה עצמית עשוייה לזכות בתמיכה רק אם תשלטו בעצמכם ובנטייתכם לתוקפנות או לתגובות בלתי מחושבות. זה הזמן לחזור ללימודים או להשתלמות מקצועית.

טלה (21.3–20.4) המוראל האישי עדיין נמוך. אתם נתקלים בהתנגדות מצד חברים לעבודה או בני משפחה כלפי תוכניות אישיות או מקצועיות ודבר זה מאלץ אתכם להשקיע אנרגיה מרובה יותר בעמידה על עקרונות. מאידך, אם לא תגלו גמישות אתם עלולים להפסיד הזדמנות חשובה לשיפור משמעותי המאפשר לכם חופש תמרון יותר גדול. שמירה על סודיות ממשיכה להיות עבורכם הסיסמה המרכזית בימים אלה.

שור (21.4–20.5) בענייני כספים אתם נוטים להכנס למצב דוח עגום מאחר שאינכם רואים שיפור מיידי במצב. עם זאת, אין צורך להמוך למודאגים יתר על המידה שכן הזמן פועל לטובתכם אם כי בקצב איטי. הרגשות הרומנטיים חזקים מהרגיל, ואתם הופכים למבוקשים ולפופולריים בחברה. שותפים או בני זוג תומכים בכם, כך הדבר עם ידידים. אין זה מומלץ בימים אלה להכנס לעסקים עם ידידים קרובים.

תאומים (21.5–21.6) שינויים בסגנון החיים או בשיטות העבודה נכנסים לסדר עדיפות ראשון. נראה כי בדרך זו תוכלו לרענן את עצמכם ולהתארגן טוב יותר מבעבר. חובות בספים מן העבר ממשיכים להעיק. אין זה הזמן לקחת ביום אלה הלוואות או להכנס להתחייבויות כספיות שלא נבדקו היטב. שותפויות עסקיות או משפחתיות נקלעות למבוי סתום. מומלץ להמנע מתגובות אימפולסיביות ובלתי מחושבות.

שנת 1987 – במפת לידתה השמימית בולטים שלושה מזלות פעילים, היינו גדי, קשת ודגים. מזל גדי – מאכלס את הצמידות של השמש, כוכב נפטון כוכב חמה והירח (במולדו); מזל קשת – מאכלס את הכוכבים שבתאי ואורנוס; מזל דגים – מאכלס את הכוכבים צדק ומאדים.

מפת השמיים של פתיחה השנה ומעברי הכוכבים במשך השנה מציגים בפנינו תקופה שבה בני אדם או מדינות בעולם כולו רוצים לפעול בכל מחיר להגשמת מטרות. הקיצוניות שולטת ולפשרות קשה למצוא מקום. מאידך, המנצחים יהיו בעלי העצבים החזקים יותר ואלה שלא ירתעו מאיומים.

חלק מהארועים המרכזיים שניתן לחזות ברמת סבירות גבוהה, העומדים להתרחש מנקודת מבט שלנו הן כדלקמן:

- ★ מתגלה קשר לרצוח את המלך חוסיין ואולי אף את מלך סעודיה (הסורים מאיימים לפלוש לירדן) ישראל בכוננות.
- ★ חוזרת המתיחות בין הודו לפקיסטן על רקע חבל קשמיר.
- ★ חוסני מובראק מאבד מכוחו הפוליטי ומכל הקום קיים חשש לחייו (פעמיים במשך השנה).
- ★ הרוסים מפתיעים את העולם בהישג מדעי־צבאי.
- ★ מהומות פועלים חוזרות לפולין ומזרח גרמניה, אך גם בתוך רוסיה עצמה וגם בסין.
- ★ גוברת הדרישה להתפטרות רייגן מהנשיאות בארה"ב.
- ★ האפיפיור מבצע צעד נועז החורג מהמסורת הנוצרית (בכיוון ליברליזציה של הנצרות).
- ★ נחשפת מחתרת יהודית חדשה.
- ★ זעזועים בממשלת האחדות על רקע התוכנית הכלכלית החדשה.
- ★ האינפלציה מרימה ראש מחדש ובמשק חוזרת התסיסה על רקע תביעות שכר.
- ★ רעידת אדמה או אסון טבע אחר פוקדים את העולם (בחצי הדרומי של כדור הארץ ובאגן הים התיכון).

מפת השמיים השבוע – השמש, כוכב נפטון וכוכב חמה, עוברים במזל גדי ומקרינים היבטים חיובים לכוכב פלוטו (יש מוצא להתלבטויות גם אם אין הוא היעיל ביותר). הירח (במולדו אתמול היה גם הוא במזל גדי עם פתיחת השנה הקלנדרית) פותח את השבוע כשהוא במזל דלי (יציאה מהשגרה) ומסיימו כשהוא במזל שור (שמרנות). כוכב המאדים (מאבקים) נמצא במזל דגים בקרינה חיובית לכוכב נוגה (יצירה, ואופטימיות) אך בקרינה שלילית מאוד לכוכב אורנוס (אימפולסיביות וחוסר סובלנות). הכוכבים צדק ושבתאי ממשיכים בקרינה שלילית ביניהם (עצירה או עיכוב, כפשרה בין לחצים מנוגדים).

מצב כוכבים זה מציין נטייה מצדנו להתלבט או לבצע דברים מתוך חשש מתמיד של טעות. על אף רצוננו להגיע לפתרון מעשי ורצוננו לבצע שינויים, אנו חשים כי אין הזמן בשל עדיין לעשות זאת. מאידך, אנו חשים דווקא פי זו ההזדמנות האחרונה לבצע שינויים גם אם טרם בשלו התנאים. גישתנו כלפי עצמנו וכלפי הסובבים אותנו היא ביקורתית מדי והפסימיות משתלטת בהדרגה.

אין לשכוח כי אנו בתחילת שנת 1987 הנפתחת עם ירח במולדו במזל גדי. במשך שלושים השנים האחרונות נפתחו עם ירח במצב כזה רק השנים 1957, 1968 ושנת 1976, בעשור השנים הקרוב תפתח במצב ירח כזה, מלבד שנת 1987, רק שנת 1995. המאחד בין השנים הנ"ל עד כה היתה הנטייה והנסיון לחתארגנות מחדש והכנסת שיטה לתוך חוסר סדר קודם.

נראה, אם כן, את שנת 1987 כשנה שבמהלכה נעשה על ידינו נסיון להכניס לסדר את פעולותינו ולהכנס בעצמנו למשטר של משמעת עצמית תוך יצירת סדר עדיפויות יעיל יותר בחיינו.

ילידי השבוע – משתייכים לשלישון השני של מזל גדי (נשלטים על ידי הכוכבים שבתאי ונוגה). בני קבוצה זו ניחנים בתכונות גבוהות בכשרונות יצירתיים, במישור ארגוני יוצא דופן בחוש לעסקים ובשאפתנות. כבר מגיל צעיר הם מתכננים את עתידם בסבלנות ועקביות, עובדים קשה ודורשים הרבה מעצמם ומהסובבים אותם. הצלחתם ברוב המקרים מובטחת גם אם היא מגיעה מאוחר.

סרטן (22.6–22.7) הכשרונות היצירתיים שלכם נמצאים במיטבם. זה הזמן המתאים להתארגן מחדש בעבודה או ביצירה ולהגביר את הקצב ואת התפוקה. שינוי במקום העבודה או התחלת עבודה חדשה מתרחשים באופן מפתיע. מפגשים עם אנשים שבאו ממרחקים או עם חברים למקצוע ירעננו אתכם ויאפשרו לכם להשיג מידע חשוב. אתם נוטים לחזור לספסל הלימודים או להשתלמות מקצועית על מנת לשכלל ולעדכן את עצמכם. הרגשות הרומנטיים מטעים מאוד. הזהרו משערוריות ומאכזבות.

אריה (23.7–22.8) אתם מתארגנים בימים אלה לקראת שינוי מקצועי לאחר תקופה ארוכה של עמידה במקום. למעשה אתם הופכים את סדרי העדיפויות במישור זה באופן מהיר ותכליתי כמוצא מהקפאון. במישור הכספי, על אף השיפור המשמעותי, אתם נקלעים למצב מסוכן הכרוך בהפסדים. אין זה הזמן להשקעות בספיות הכרוכות בסיכונים. במישור הרומנטי אתם עלולים להקלע לסערה רגשית שאינה במקומה ואשר עלולה לסבך אתכם ללא מוצא.

בתולה (23.8–23.9) הרגשות הרומנטיים סוערים במיוחד ומעוררים אתכם לפעילות חדשה. עם זאת, אתם נוטים לחוסר סבלנות, לאימפולסיביות בלתי מחושבת, לתוקפנות ולביקורתיות חסרת מעצורים. נטייה זו עלולה לפגוע בזציבות הקשרים האישיים – הרומנטיים, המשפחתיים או החברתיים שלכם. אין זה הזמן להקמת שותפויות עסקיות או אחרות בעיקר לא עם קרובי משפחה. צעירים במשפחה גורמים לכם נחת.

מאזניים (24.9–23.10) בימים אלה עוברים עליכם שינויים פתאומיים במישור המקצועי או במסגרת מקום העבודה. אתם נקלעים, בתוצאה מכך, לשיבושים רציניים במהלך החיים השוטף. עם זאת, אין מקום לדאגה שכן בתוך זמן קצר הסערה תחלוף. ענייני המשפחה והבית דורשים תשומת לב גדולה מהרגיל. קרובי משפחה עומדים לימינכם ותומכים בתוכניותיכם. אין זה הזמן להכנס לוויכוחים חסרי תכלית עם חברים לעבודה או שותפים.

עקרב (24.10–22.11) נסיעות קצרות או חופשה קצרה נמצאות בסדר עדיפות ראשון. ניתוק של קשר רומנטי עומד להתרחש בכל רגע, דבר המעמיד אתכם בלחץ נפשי גדול. במישור הפיננסי עליכם להיות זהירים במיוחד עקב נטייה להפסדים כתוצאה מאמון רב מדי שאתם נותנים ביועצים שלכם. מומלץ במישור זה להתייעץ עם מומחים נוספים. צעירים במשפחה מסבים לכם נחת וגאווה.

קשת (23.11–21.12) אתם נקלעים בימים אלה למרכזה של סכסוכים משפחתיות או לסכסוכים עם קרובי משפחה, כדי איבוד שליטה המצב. בכל מקרה זה הזמן להכנס לסכסוכים חסרי תכלית ומועד להבנות לימים יותר נוחים. רוחכם העגום אינו מרפה מכם ומביא אתכם למצבי לחץ. מעט ותכננו נסיעה או חופשה קצרה ישפרו את המורל ויחזירו לכם את שיווי המשקל.

כדאי

שמחה גדולה הלילה

הפקה וביצוע: ה„מאכליה"

צוות דינאמי ומקצועי הפך את נושא הקייטרינג (האוכל המוכן) לאמנות־אירוח בפני עצמה. ה„מאכליה", בפיקודו של דוד שני. מה הם מספקים למארחו – הכל (חוץ מהאורחים...): מבחר מדהים של עשרות תפריטים ומשקאות, תאורה מתאימה, מוסיקת־רקע וכל כלי־האוכל והציוד הדרושים. אירגון, הפקה וביצוע מושלמים. השמחה שלך – זה המקצוע שלהם.

את הערב הזה לא תשכחו. גם האורחים לא. „בסך הכל" תכננתם חגיגה או בר־מצווה – וקיבלתם GOOD TIME אמיתי לתוך הלילה. חגגתם אירוע פרטי או משפחתי, וזכיתם באירוח כיד המלך, בלי תוספת תשלום. מה הפלא שבבוקר למחרת אחרי ש„התאוששתם", החלטתם גם לשלוח מכתב־תודה נרגש...

כן, אנחנו מדברים על אותו שירות יוצא־דופן. „המאכליה". צוות צעיר ודינאמי שהפך את הקייטרינג (האוכל המוכן) לאמנות־אירוח ברמה בינלאומית. נכון, אין שמחה אמיתית בלי אוכל טוב, אך „המאכליה" נותנת הרבה יותר. לא רק עשרות פריטים עשירים, אלה הפקה שלמה של האירוע: תאורה חגיגית, מוסיקת־רקע, סידור חגיגי של השולחנות. הם בונים את הערב מאלף ועד תיו. אתם משלמים רק עבור האוכל.

200 סוגי מזון!

כדאי באמת להתחיל במטעמים. מי אחראי למעדנים מעוררי התיאבון? ג'וזף רון מי שהיה השף של מלון „שרתון". כאשר ג'וזף נמצא בתמונה, אתם יכולים לבחור לא פחות מ־200 (!) סוגי מזון שונים. מזרחי או אירופאי; סיני או צרפתי: בשרי או חלבי (בפיקוח משגיח־כשרות צמוד). ולכל תפריט, לא לשכוח, צמודים גם המשקאות המתאימים – החל משתייה קלה ועד משקה חם ויינות משובחים...

אבל זו רק ההתחלה. ההמשך הוא בשטח עצמו, אצלכם באולם או בבית, צוות „המאכליה" דואג לסידור מרשים של השולחנות. מפות מפוארות, סלסלות־קש נאות, תאורה מיוחדת. כל מעדן מוגש לשולחן בכלי־אוכל דקורטיביים. ברקע מתנגנת המוסיקה שהזמנתם, והשמחה בעיצומה...

גם שלמה המלך היה ממליץ... עיצוב וביצוע: „המאכליה"

כל אירוע – הפקה מושלמת!

מה הופך את „המאכליה" לאורחים ראשונים בכל אירוע? – אין ספק, המקצועיות המוחלטת. בראש המאכליה עומד דוד שני. נשמה, של אמן, וכושר־ארגון של מנהל־הפקות. הוא ואנשיו מתייצבים אצלכם יום לפני האירוע. המטרה: לתכנן מראש את כל הפרטים: הזרקורים, המוסיקה, סידור השולחנות. הם ערוכים גם להזמנות מיוחדות, כמו אוהל־קפה סגנוני, בסגנון אוריינטלי אמיתי...

ביום השמחה נע אליכם צי שלם של רכב. משאית מיוחדת מובילה את המעדנים שהוזמנו, ארוזים ומוכנים. משאית נוספת מביאה את ציוד העזר (תאורה, רמקולים, שולחנות, כסאות כלי־שולחן). אם צריך, משגרים רכב נוסף. „כן, כמו במבצע צבאי". בדיוק לפי לוח־הזמנים שסוכם עם הלקוח. המארח נדהם מהיעילות. האורחים מתפעלים משפע המטעמים ומהשירות המקצועי. „מסיבה חגיגית, יפה ואצילית" כותבים הלקוחות. גם המחירים סבירים בהחלט.

כדאי להכנס גם למטבח של „המאכליה". מבריק, מצוחצח, מודרני, תענוג להביט. הכנת המטעמים נעשית רק ביום השמחה. העקרון: מזון טרי בלבד. כשעה לפני האירוע השולחנות כבר ערוכים. מסביב כבר עומד צוות „המאכליה" על משמרתו, מוכן לשרת את האורחים בזריזות וביעילות.

כל מי שעבד עם „המאכליה" – אינו שוכח. ההמלצות עוברות מפה לאוזן. ההזמנות זורמות חודשים מראש. הציבור הרחב כבר זיכה אותם בציון לשבח: „העסק המובחר בענף האוכל המוכן". לא כל אחד זוכה למחמאות כאלו.

„המאכליה" תהפוך גם את החגיגה שלך לאירוע בלתי־נשכח. השמחה שלך זה המקצוע שלהם. הכתובת: רח' הבאר 6, נוה גן, רמת השרון (03)492611, (03)496626, או באיתורית: (03)7549111, מס' מנוי 8234, 1454.

המנה האחרונה: המון תודה

צוות „המאכליה" מחזיק בכס יקר: אלבום גדוש במכתבי־תודה של הלקוחות. כדאי להביא רק כמה דוגמאות.

כותב מאיר עמית:
„בדרך כלל האנשים שמים לב למזונות, למשקאות, לתקרובות – ואכן כל אלה היו לעילא ולעילא; אבל מה שהוסיף טעם מיוחד זו אותה „נשמה יתרה", של יחס ורצון לפתור בעיות, גם אם הן באות בהפתעה, וההזדהות עם המטרה"...

משפחת ינקלביץ, ת"א:
לדוד, רוני ולצוות ה„מאכליה",
„הרבה מחמאות בארגון וניהול החגיגה... ביום בת־המצווה של בתנו... עונג ונחת לנו לשמוע תגובות המוזמנים"...

יעל ויוסי שרף (הוד השרון) כותבים:
„ברצוננו להביע תודתנו הכנה על שהתאפשר לנו לזכות בערב כה יפה ונעים – נישואי בתנו... עד עתה אנו מקבלים תגובות כה טובות על איכות האוכל, אופן הגשתו, קישוט החצר (תאורה) ורמת הצוות. יישר כוחכם.

דניאל רוזנס, עו"ד:
„אני מבקש להודות לכם פעם נוספת, גם בדרך זו, על האירוח הנאה שהענקתם לאורחי בר־המצווה של בננו... במיוחד אני שמח על החלטתי לתת לכם את בחירת התפריט... בטוחני כי אמליץ עליכם בכל לב לכל ידידי"...

האם יש עדות טובה יותר?

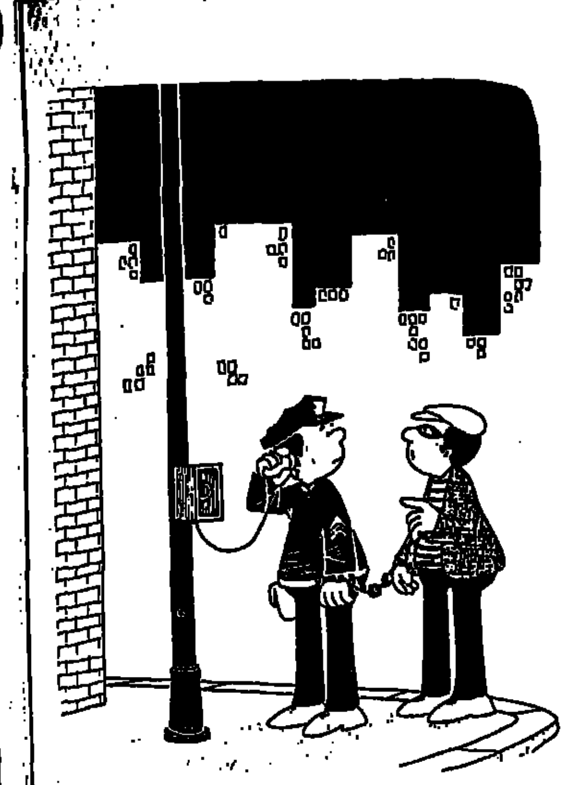

„מותר לי להתקשר לאשתי? היא עוד תחשוב שקרה לי משהו נורא..."

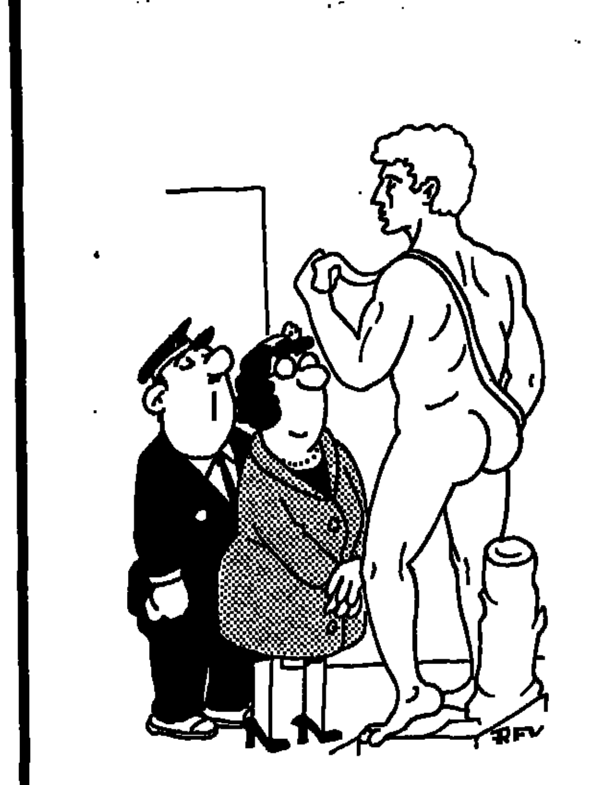

„בפעם האחרונה, גבירתי, אנחנו סוגרים!..."

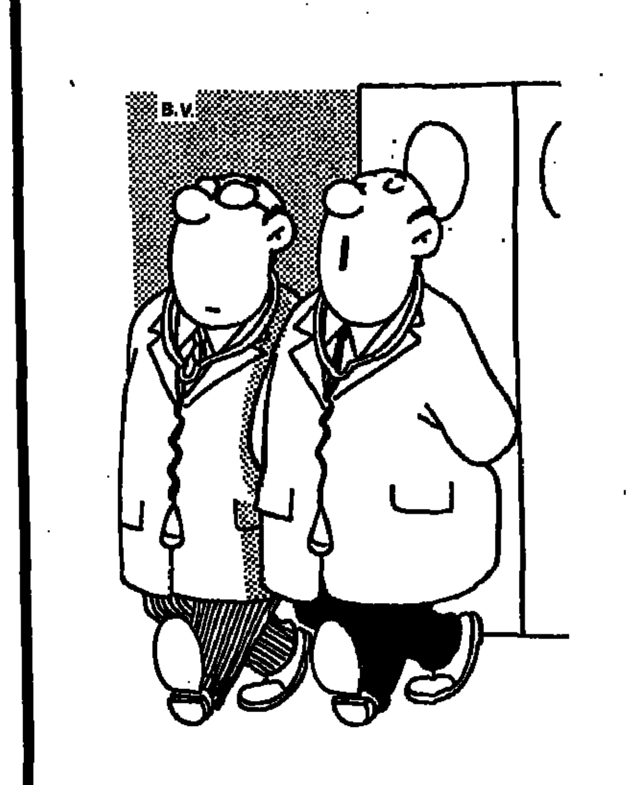

„בדרך כלל, אני בולע ואליום אחד כל עשרה פציינטים..."

„אני לא מדבר עם מזכירות אלקטרוניות! זו ההודעה שלי..."

„הלקוח הזה לא מרוצה, תן לו חשבון כפול. הוא כבר כועס בין כה וכה..."

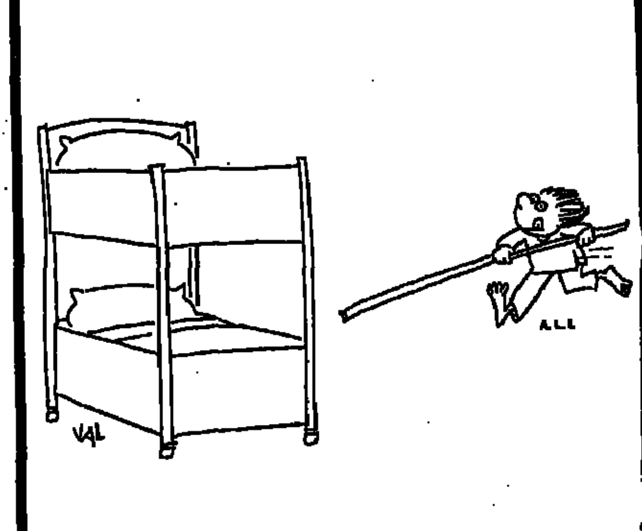

THE PLACE מכאן יוצאים גברים

חשוב לך להראות כמו גבר־אופנתי, דינאמי, מושך, במיוחד עכשיו. THE PLACE זו האופנה שלך. אתה מתחדש עם מערכות־הלבוש המושלמות של THE PLACE במבצע מיוחד בחנות המפעל: הנחות סוף־עונה מדהימות של עשרות אחוזים! לקניינים ולבעלי בוטיקים: מחירים סיטונאיים חד פעמיים על כל מלאי החורף! טלפון אחד ואתם מרוויחים הרבה מאוד כסף! המכירה הגדולה תחל במוצאי שבת ה־3.1.87 עד גמר המלאי!

לצאת גבר. זה העקרון. זה לא רק עניין של אופי. זה גם להתלבש בסטייל הנכון – אלגנטי, מושך, גברי. במועדונים, במסעדות, במקומות הבילוי אתה פוגש יותר ויותר גברים הלבושים כמו באירופה. בכל פעם אתה מופתע מחדש. איזו יד־אמן עיצבה להם את החליפות האופנתיות? היכן קנו את מערכת־הלבוש היוקרתית?

כיום כבר אי־אפשר לטעות. THE PLACE כן, זה המקום. בית־אופנה יוצא־דופן שלקח עליו את האתגר הגדול: להתמחות אך ורק באופנה גברית. כאן, באולמות־מכירה מודרניים, באווירה של חו"ל, מלבישים אותך מאלף ועד תיו. אתה מסתכל במראה וקשה לך להאמין: אתה נראה חדש לגמרי. צעיר, דינאמי, אופנתי, כמו גבר צעיר ואלגנטי ברומא, בלונדון, בפריז.

THE PLACE כבר קנה לו מוניטין של מפעל־אופנה, בסגנון בינלאומי: כאן מתבצע עיצוב הדגמים. כאן נעשית התפירה המשלחה והגימור הקפדני. מכאן מתנהל השיווק המאסיבי („אל ג'ינג'י") לכל רחבי הארץ. מהבית הזה יוצאת הבשורה האופנתית המקסימה את כל האורחים.

כאשר אתה נכנס לחנות המפעל או לבוטיק הקרוב־אליך אינך יכול לטעות. יש בגדים ויש THE PLACE. כבר ממבט ראשון אתה מרגיש בהבדל. בקש למדוד את מלתחת־החורף הגברית של THE PLACE ומיד מול הראי אתה מרגיש מיוחד: כמו גבר איטלקי סוער ולובש. נכון, אופנה מיוחדת ומשכנעת.

„הומברה" – ז'אקט גברי – ספורטיבי לשעות היום והערב. כתפיים רחבות, גימור מעולה, הופעה משכנעת. עיצוב THE PLACE.

ועכשיו גם מועדון – אירועים לבעלי הבוטיקים והקניינים!

[illegible]

גם היא מחכה לך. חליפת־ערב צעירה (דגם „מאסארלה"), אלגנטית ובוגרת – למועדון, לפגישה, לבילוי.

פעם היה צריך לנסוע לחו"ל כדי לקנות בגד אופנתי לגבר. או לבקש מתנה מחברים כשהם מגיעים לאירופה. היום אתה פשוט לוקח מצב־רוח טוב, המון רצון להתחדש – ונכנס ל־THE PLACE. כן, מכאן אתה יוצא גבר.

מחר בערב (מוצ"ש משעה 18.00) יש לך הזדמנות חד פעמית להצטרף למועדון הגברים האלגנטיים. THE PLACE פותחת את המכירה הגדולה של כל ביגוד החורף (פריטים בודדים ומערכות שלמות) בהנחות אמיתיות של עשרות אחוזים!

את אופנת THE PLACE ניתן כמובן להשיג ברשת „המשביר לצרכן", בבוטיקים לגברים ובחנויות הבגדים המובחרות.

הכתובות: THE PLACE („אל ג'ינג'י"), רח' מונטיפיורי 18 תל־אביב (ליד מגדל שלום), טל: 651932/1 (03). [illegible] קווים 24, 25, 48, 13, 61 וק"ו 4 [illegible]

פתוח במוצאי־שבת
מוצאי השבת עד 22.00 יום ו' 09.00-13.00
שעות הפתיחה במשך השבוע 09.00-20.00
בני ברק: בית ארגמן, ז'בוטינסקי 9

4 תשלומים ללא ריבית והצמדה — אפשרות לתשלומים לטווח ארוך יותר

התארגנות 40 יצרני רהיטים

כדאי

ריצפרקט.
היופי האציל של הטבע

דירה נאה, אשה נאה, כלים נאים. שלושת הדברים החשובים, הגורמים את הנאות החיים. כאן אנו עוסקות במרכיב הראשון: איך את הופכת את הבית הפרטי לנווה חורפי – חם, הרמוני ואצילי. איך להיות גאה במקום בו את גרה.

אם יופי, הידור ואסטתיקה חשובים לך – את מוזמנת ל„ריצפרקט". בביקור אחד תוכלי לגלות איך להפגיש בחדר־האורחים את השילוב המיוחד של יופי וחיים.

„ריצפרקט", קודם כל, מבטאת תרבות. תרבות־דיור אמיתית, אריסטוקרטית. תרבות־חיים שאינה מסתפקת בריצוף רגיל, אלא דורשת ריצפה טבעית ויפה – ריצוף עץ אסתטי ואלגנטי, שגם נוח מאוד לניקוי ולאחזקה.

ריצפרקט.
היופי והטבע נפגשים בסלון

מכל היבט שהוא, לרצפת פרקט אין תחליף. מי שבוחרת בפרקט, משקפת את אישיותה ואת החשוב לה בחיים – יופי, נקיון, אצילות. היא אוהבת ריצפה נעימה למגע, המקרינה הידור אמיתי. היא אוהבת תחושה של מראה כפרי או מודרני המקרין אוירה אלגנטית. היא אוהבת לחיות טוב, גם בין כותלי הבית.

„ריצפרקט" נוערה עבורה. „ריצפרקט" (יבואן) מייצגת בארץ את "HARO", חברת־ענק (גרמניה) שאנשיה מכירים זה מאות בשנים

אפשרות להתקנה עצמית

רצפות־הפרקט של "HARO" מיוצרות במבנה מיוחד, המבטיח לך בו זמנית חוזק, עדינות ועמידות גבוהה. כל רצפה מונחת על תשתית מיוחדת, שאותה מספקים אנשי „ריצפרקט".

המומחים של „ריצפרקט" גם מבצעים את הנחת הריצפה בבית חלקות. עם זאת, ישנה אפשרות להרכבה עצמית של ריצפת הפרקט. בעזרת ייעוץ והדרכה ב„ריצפרקט" תוכלו לשלב הנאה נוספת ברכישה – על־ידי התקנת ריצפת הפרקט המהודרת במו־ידיכם.

תרבות־דיור אמיתית, אריסטוקרטית, דורשת גם ריצפה מיוחדת, המקרינה אצילות והרמוניה. הכתובת שלך: „ריצפרקט" – עולם מרהיב של רצפות־פרקט מהודרות בעיבוד מיוחד, ממיטב העצים של יערות אירופה. מומחי „ריצפרקט" יסייעו לך לבחור דוגמא יפהפייה לפי הסגנון האהוב עלייך – אלגנטי, מודרני, או כפרי וביתי...

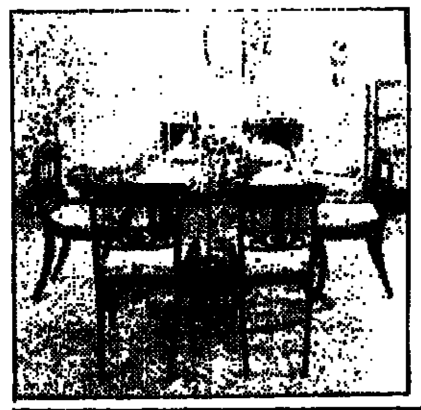

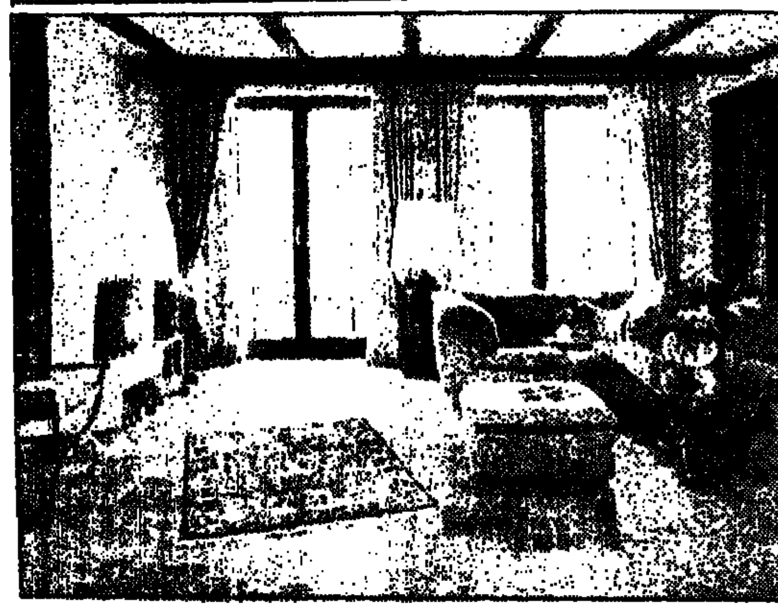

את יערות אירופה המוריקים. משם באים חומרי־הגלם הטבעיים והמשובחים לרצפות הפרקט היפהפיות: עץ אלון מלכותי, וונגה או אשה, אדר (עץ ממנו עשויים הכינורות), האורן הבהיר ועוד.

אל היופי הטבעי מצטרף העיבוד המיוחד של אומני "HARO". כל ריצפת פרקט מיוצרת בעובי שונה (13–25 מ"מ), אך בנויה תמיד מ־3 שכבות: תשתית של עץ קשה, שיכבת־ביניים של עץ אשוחית, משטח עליון עץ אציל, מסוג העץ בו בחרת. (3 שכבות מאפשרות עמידות בתנאי חום וקור).

את פוסעת על רצפת הפרקט ומרגישה: היא יפה אך חזקה: אלגנטית אך עמידה היטב בכל מזג־אויר. אין עיוותים, אין גבשושיות. עבודה מקצועית ותלקה המסתיימת בגימור מעולה. כל רצפה מטופלת בלכה אקרילית משובחת ובחומרים מיוחדים נגד מזיקים.

רצפות הפרקט של "HARO" מעניקות מראה הרמוני וחמים לבית פרטי, לווילה או לקוטג'. הן מגיעות אלייך ביחידות שלמות וגדולות, המקצרות ומייעלות את תהליך ההרכבה. מה יותר קשה? – לבחור מתוך שלל הדוגמאות המרהיבות: חלקות, עם דוגמאות, דמויות גזע־עץ... ייעוץ מקצועי של מומחי „ריצפרקט" מסייע לקבל את ההחלטה.

רצפות הפרקט של "HARO" מצטיינות באורך־חיים מיוחד. שילוב של חוסן טבעי ועיבוד מיוחד. גם לאחר שנים רבות, אפשר ללטש אותן ולהחזיר להן את הברק הטבעי והאצילי. גם הטיפול השוטף נוח ופשוט: ניגוב קל במטלית לחה, ואפשר לשבת עליהן עם הילדים או עם האורחים באוירה בלתי רשמית.

יתרון נוסף: לא אכפת לך מה מזג־האויר בחוץ. רצפות הפרקט יוצרות בידוד טבעי לבית. בקיץ הן תורמות לקרירות החדרים; ובחורף הבית חמים ונעים, ואפשר גם ללכת יחפים. הוסיפי את האווירה המיוחדת, האקוסטיקה המושלמת, את השילוב ההרמוני של חדר ורצפה, ונשאר לך לבחור בדוגמא שאת אוהבת...

אהרון אבני

„ריצפרקט", סוכנות ראשית:
„ווסטגוריי", רוזנבלוף סנטר, קומה ב',
טל' 03-285441,
לקבלנים ולחברות־בנייה:
מחירים מיוחדים.

מיל"ה – המכללה לקריאה מהירה
23 שנות נסיון ★ 40 אלף תלמידים ★ פיקוח אקדמי

התוכל לקרוא 10 עמודים בדקה... ולהבין?

מאת דליה גל

רוב בני האדם קוראים לאט. בישראל, מהירות הקריאה המקובלת היא 150 מילים בדקה. כל אחד מכיר את הבעיות הצצות לפעמים בעת הקריאה: עייפות, נמנום, פיזור נפש, תעיית המחשבות...

מדוע זה קורה לנו? פשוט מאוד, עיניו של הקורא הממוצע, רגילות לקלוט רק כמות קטנה יחסית של מילים בכל דקה של קריאה, ואילו המוח, שהספקו גבוה הרבה יותר נשאר פנוי והוא „משתעמם"...

זו הסיבה לתעיית המחשבה, לחוסר הריכוז, ולהחמצה של החומר הכתוב. מכירים את התופעה שבסוף משפט, אין זוכרים לפעמים את תחילתו... זו בעיה אופינית לקוראים רבים.

עולם חדש ונפלא...
קריאה מהירה נכנסת לתמונה

הדרך להגיע לקריאה ערנית, ממצה ובעיקר יעילה היא להביא לידי תיאום בין כושר הקליטה של העין – לזה של המוח. מסתבר כי שניהם מסוגלים בעזרת תרגול מתאים להגביר את תפוקתם ולהגיע לשיאים שלא יאמנו.

כיצד מגיעים לכך? זה בדיוק מה שעושה „קריאה מהירה". זוהי טכניקה נרכשת המלמדת את עיניך לקלוט הרבה יותר חומר – ובמהירות עצומה. עכשיו עיניך מסוגלות לשרת את מוחך שגם דרישותיו גדלו בצורה יעילה ומספקת. התוצאה המרהימה היא גם שיפור גדול בהבנת החומר ובזכירתו!

הכל נראה אחרת עם „קריאה מהירה" עולם חדש ונפלא נפתח לפניך. בעבודה או בלימודים, אתה תגלה כי הנך מסוגל להתגבר על כמויות עצומות של חומר כתוב – ללא קושי, תלמד בקלות ובמהירות לאתר תמיד את הנושאים המרכזיים והחשובים. תספיק להתכונן לבחינות, להיערך לקראת פגישות חשובות, לחסל „פיגורים" שהצטברו. תלמד לקרוא מהר ויעיל חומר מדעי, טכני, ספרותי, רפואי, משפטי, עיוני וכל חומר קריאה אחר. תגלה כי הנך זוכר טוב יותר, נהנה יותר מן הקריאה ותגלה מחדש את שעות הפנאי.

למה תוכל לצפות מעצמך בסיום קורס לקריאה מהירה

בתחילת הקורס קוראים תלמידים במהירות של כ־150 מילים בדקה בממוצע. בסוף 20% קוראים פי שניים מהר יותר! 50% קוראים פי שלושה, 20% קוראים פי ארבעה ו־10% קוראים פי חמישה מהר יותר! אך ישנם כאלה, והם אינם בודדים, המגיעים לתוצאות מפליגות של שלשה עד עשרה עמודים בדקה ויותר! וזאת תוך יכולת להבין ולזכור את עיקרי הדברים של חומר הקריאה.

הצטרף למצליחים

גם אתה יכול להנות בקלות מתחושת הסיפוק וההישג שב„קריאה מהירה" ולהפיק תועלת רבה משיפור איכות הקריאה שלך. עשרות אלפים כבר סיימו בהצלחה את הקורס. אחת מהן שושי גליקסברג מרמת־גן סטודנטית שנה א' במדעי הרוח אומרת: „התחלתי ב־160 מילים בדקה והגעתי ל־1600 בדקה! „קריאה מהירה" עזרה לי בריכוז ובהבנת הנקרא.

הקורס כולל 9 פגישות בנות 420 דקות ומתקיים פעמיים בשבוע.

קריאה מהירה באה למקום עבודתך

קורסים מיוחדים רבים נערכים לאחרונה על־ידי הזמנה מיוחדת במוסדות ובמפעלים עצמם, בין השאר למנהלי מחלקות ורופאים, בכירים בבתי־חולים, לעובדי „חברה" – חברה לביטוח, בכירים בבנק דיסקונט, טלרד, תדיראן, לקציני חילותים והמשטרה ורבים־רבים אחרים. „אנו מודים לכם על קורס קריאה מהירה שהועבר במוסדנו", כותבת לנו מנהלת מכון קופת־חולים למינהל בריאות. „יש מאנק על משום בקורס", מספרים מנהלי מחלקות הדרכה אחרים ומתכננים קורסים נוספים נוכח ההשגים המרשימים. מפעלים, מוסדות, קיבוצים ואחרים המעוניינים גם הם לשפר את יכולת הקריאה, ההבנה והתפוקה של אנשיהם מוזמנים אל שרה הממונה על הקורסים בטלפון: 03-900153, 03-909870, בערב: 03-914858.

יצחק סיטי – מנהל מכון מיל"ה

קורסים מיוחדים למנהלים
על קפה ועוגה במלון „ימית", רחוב הירקון 79 ת"א.
לפרטים נא לפנות לשרה הממונה על הקורסים בטל': 03-900153, 03-909870.

הקורסים לקריאה מהירה יפתחו במקומות:

בתל־אביב: בית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 5 בערב
בתל־אביב: בסמינר הקיבוצים, דרך חיפה 149	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
בירושלים: מכללת מיל"ה, אגריפס 30	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 8 בערב
בחיפה: בבית ארדשטיין, י.ל. פרץ 30	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 5 בערב
בקרית־חיים: (מועדון) בבית ההסתדרות, שרת 25	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 7 בערב
בהרצליה: בביה"ס התיכון, הרב קוק 30	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 7 בערב
בכפר־סבא: בתיכון ע"ש אלון	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 5 בערב
ברחובות: בבית התושבת, גולדברג 6	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 7 בערב
בראשל"צ: גמנסיה הראלית, סטילמנסקי 3	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 7 בערב
בפתח־תקוה: סמינר שיין, קפלן 42	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 5 בערב
בנתניה: בבית ליגת נשים, סמולנסקי 5	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 5 בערב
ברמת־גן: בבית והערבות, קריניצי 6	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 5 בערב
בבאר־שבע: מכללת מיל"ה, רמב"ם 30	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
בחולון: בית יד לבנים, שד' קוגל 11	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
בקרית־אונו: מרכז קהילתי [illegible] 104	הרשמה מוקדמת כל יום במתנ"ס
באשקלון: [illegible] (הרשמה מוקדמת)	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
בעפולה: מתנ"ס הפועלים, רחוב יהושע (הרשמה מוקדמת)	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
בחדרה: המכללה האזורית, שכונת רמב"ם	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 5 בערב
בקרית־שמונה: בית איזלשטיין, רח' הרצל	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 5 בערב
באילת: מתנ"ס ערד, אלעזר בן יאיר 2 (הרשמה מוקדמת)	ביום א' 4.1 וביום ד' 7.1 בשעה 7 בערב
בטבריה: מתנ"ס לשכונות, באמצעות יד שריית רחל באולינג	ביום ב' 5.1 וביום ה' 8.1 בשעה 7 בערב
באשדוד: מרכז קהילתי תשומ (בית רוטשילד)	הרשמה מוקדמת כל יום במקום

להרשמה ולקבלת ציוד לימודי, הקדים נבוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס.
שכר הלימוד למשתתף 350 שקלים חדשים.
פרטים נוספים בטלפון 03-918185, 03-912093.

„עדיין אינני מבין מדוע אמך סרגה לך צעיף כה ארוך..."

„ובכן, אני חושב שאפשר להוריד מן הפרק התאבדות..."

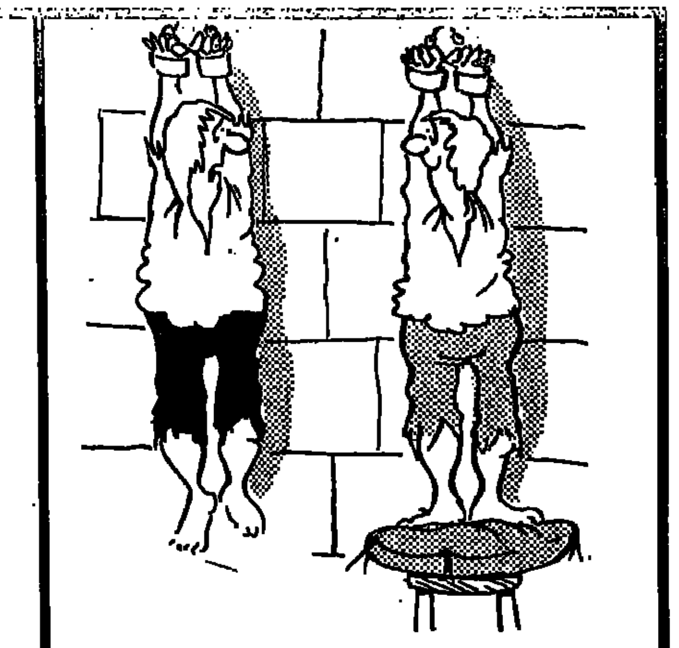

„שוב שיחדת את אחד הסוהרים..."

„תתחמק מהשמאלית שלו, תתקרב אליו ותבקש רחמים."

„לא קיבלתי את הרשיון כי הטסטר לא אהב אותי. היית צריך לראות את המבט שתקע בי, כשהכניסו אותו לאמבולנס..."

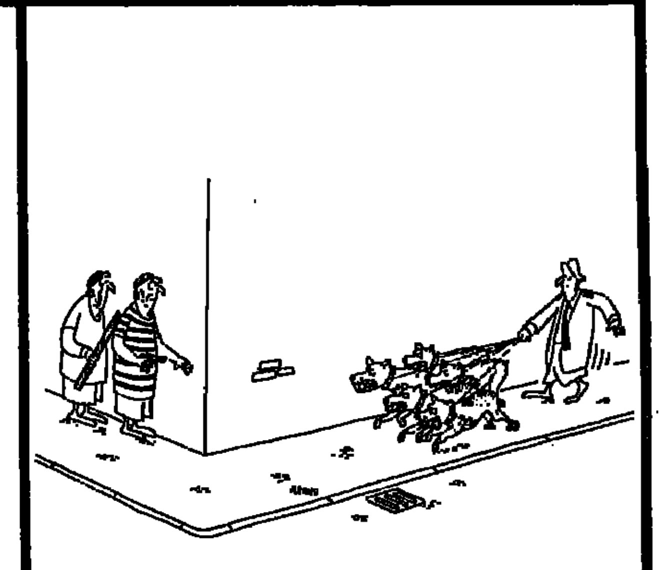

„ברגע שמישהו יופיע, אתה תגיד 'ידיים למעלה' ואני כבר אטפל בו..."

להצליח בבגרות

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד יוני 1987 לכל מקצועות הבגרות בפיקוח משרד החינוך והתרבות.

כולל: מתמטיקה 5 יח' ★ פיזיקה 5 יח' כולל מעבדה ★ כימיה ★ ביולוגיה ★ אומנות ★ בחינות פסיכומטריות ★

רק באולפן לבגרות: 1. 80% מתלמידינו עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במתמטיקה במועד ינואר 1986. 33% קבלו ציונים 9-10. 2. לימוד עד להצלחה או החזרת שכר לימוד במקרה של כשלון שני. 3. מורים מעולים בכיתות קטנות. 4. מלמדים את כל החומר הדרוש לבחינה, כך שלא נדרש ידע מוקדם. 5. שעורי תגבור לתלמידים מתקשים **ללא תשלום.** 6. בסקר דעת קהל של חברת קלע נקבע כי האולפן לבגרות הוא בי"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל.

ראיון בלעדי עם מנהל האולפן, אינג' א. לחמן (מחבר הספרים).

הפתרון הגואל

מורה מקסים, מקסים, אוירה נהדרת בשעורים וממש כיף ללמוד ביחד. זוהי תגובתה של תלמידה אחת מיני רבות הממליצות בחום על הלימודים באולפן לבגרות המשמש כבי"ס בוקר וערב לאקסטרנים.

שאלנו את מר לחמן: האומנם נמצא הפתרון הגואל לתלמידים המעוניינים להשיג תעודת בגרות?

תשובתו: האולפן לבגרות שנוסד בשנת 1979 הציב לעצמו מטרה לא רק ללמד את כל מקצועות הבגרות, אלא אף להביא את התלמידים לאהוב מקצועות אלה ולהנות מן הלימודים.

אליהו חבזה: "מ־6 בתיכון ל־10 באולפן לבגרות בפיזיקה 5 יחידות".

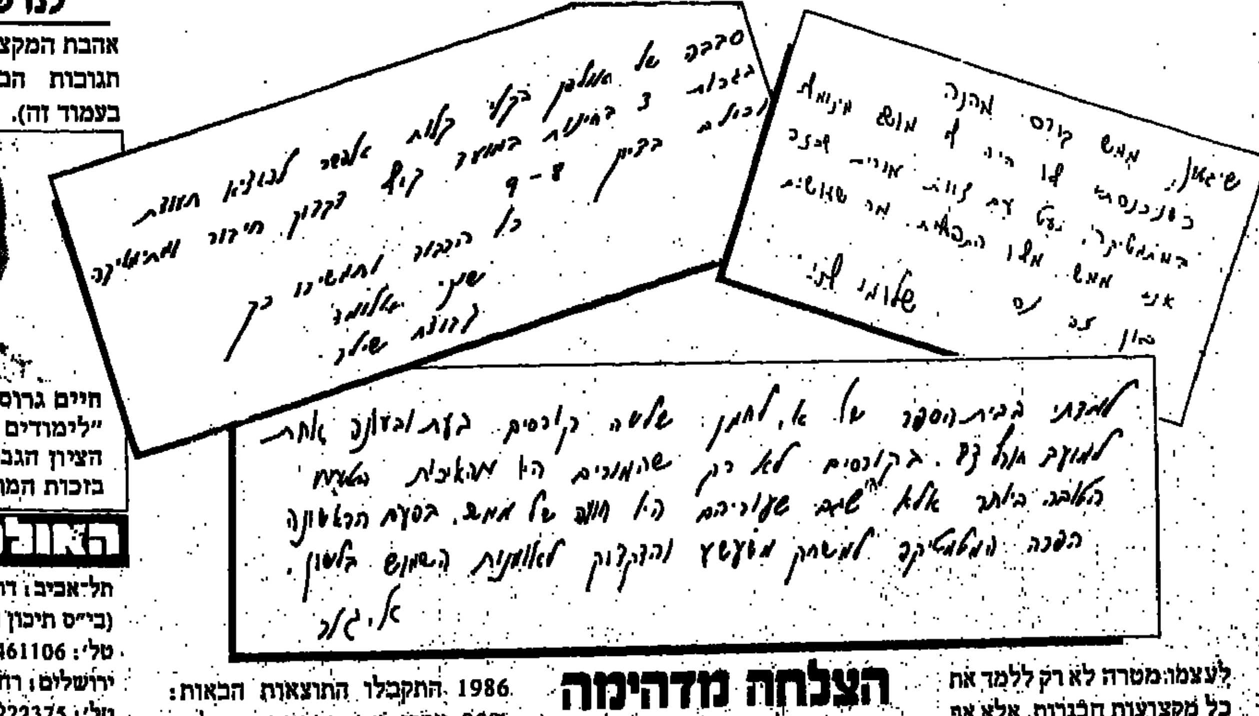

הצלחה מדהימה

האם הצלחתם במשימתכם? תשובה: בסקר שערכנו בקרב בוגרי האולפן לבגרות, שניגשו לבחינות במתמטיקה במועד ינואר 1986 התקבלו התוצאות הבאות: 80% עברו את הבחינה בהצלחה (ציון 6 או יותר). 33% קיבלו ציון 9 או 10, ציון ממוצע: 7.4.

שאלה: ומה בדבר המטרה השניה,

25% הנחה לנרשמים השבוע

אהבת המקצוע? תשובה: ראו תגובות הבוגרים (מקצתן בעמוד זה).

חיים גרוס: "לימודים עם יחס אישי. הציון הגבוה (9) במתמטיקה בזכות המורה ריקי".

האולפן לבגרות

תל־אביב: דרך חיפה 8 (בי"ס תיכון חדש חדר 7) טל': 03-5461106, 03-5460618
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16 טל': 222375, 02-222340
חיפה: רח' יל"ג 3 טל': 667411, 04-641040
באר־שבע: רח' העצמאות טל': 71690, 057-73146
מיזוג אויר מלא בכיתות
ראש־העין: טל': 03-9369459

בת"א: עברנו מבנין גמנסיה הרצליה לבי"ס תיכון חדש!

מדור הספרים

וחנוכה וקצת חנוכה...

„ספר חנוכה", כתב וערך שאול מייזליש • צייר: יוני • צילם: אלי גרשי • הוצאת „שי" • 68 עמודים, בניקוד.

„ספר זה מיועד לעזור לילדים להמחשת סיפור החג, הדינים והמנהגים הקשורים בו" – כך נאמר במבוא הקצר ל„ספר החנוכה", שהגיע אל שולחני ימים ספורים לפני החג. במבט ראשון נראה, כאילו הספר אמנם ממלא את יעודו: ציורים צבעוניים גדולים וקיטשיים לטעמי, תצלומים גדולים וברורים, והטקסט מודפס באותיות גדולות. אך לאחר קריאה בו התחלתי לתהות מדוע מסרו המחבר והמו"ל את הפקת הספר לחברה בשם „חיש הפקות": שכן הרושם הכללי המתקבל הוא שהכל נעשה בו חיש מהר, פן יקדים החג את הספר – בלי הקפדה על אמת ועל פרטים ובלי שמירה על זכויות יוצרים.

כבר המלה „חנוכה", המופיעה על הכריכה, מנוקדת [illegible] חסר במקום סֶפֶר; ושגיאות ניקוד ודפוס פזורות גם בגוף הספר. בתוך הסיפור [illegible] יש ערבוביה של עובדות הסטוריות עם „דרוש", אגדה ופרי דמיונו של המחבר: היוונים לא הרסו את ירושלים, אלא טמאו את המקדש; יהודית לא הרדימה את הולופרנס בחלב כי אם ביין (ומה הקשר בין גבורת יהודית לנס חנוכה? אירוע זה התרחש בתקופה הפרסית־אשורית, ויהודית לא יכלה להיות בת למשפחת חשמונאים). חברי יוחנן רבים לא נפלו בשבי ירדן בערב חנוכה, אלא בערב יום העצמאות, והסיפור על חנוכיה של צברים מגוחך ולא אמין, כי איך אפשר למצוא פירות צבר בחנוכה? ואין אלה כי אם דוגמאות מעטות מרבות.

מעשה חמור מאד הוא שיבוץ שירי חנוכה ידועים ואהובים בגוף הטקסט, בעוד שמות מחבריהם אינם מוזכרים בשום מקום בספר; ומפני שכתוב בפירוש כי הספר נכתב על ידי שאול מייזליש, עשוי הקורא התמים לחשוב כי מר מייזליש הוא מחברם של שירי חיים נחמן ביאליק, לוין קיפניס, אהרון אשמן ועוד (לתשומת לב אקו"ם!).

ונסיים בקושיה: מדוע צויין בספר (עמ' 52) כי מלחמת השחרור אירעה „לפני כמעט 40 שנה"? כך אפשר אולי לכתוב בעתון (אחרי ליטוש תחבירי מתאים של המשפט), אך לא בספר שנועד להקרא גם בעוד שנים רבות. או אולי – מי יודע, אין למחבריו תקוה כזאת?

אליאור

מדור בישול קציק־בק

כריכים לאורחים

הנה מתכון לכריך טעים וחם, שעושה רושם כי הוא משהו מאד מחוכם. כדאי להכין את הכריכים האלה כשבאים אורחים, כי אדם אחד לא יגמר כל מה שיוצא אחרי שפותחים קפסת טונה אחת.

מלבד הטונה צריך גם 100 גרם גבינה לבנה, 2 בצלים ירוקים קצוצים וחלמון ביצה מקצף היטב. מפוררים את הטונה, מוסיפים לה את הבצל והגבינה, מערבבים היטב ואז מוסיפים גם את החלמון והביצה המקצפה. מורחים על פרוסות לחם לבן וקולים כשתי דקות, עד שהכריכים תופחים ומשחימים.

מגישים בתוספת ירקות חיים ומתחילים לענות על שאלות האורחים.

דניאלה שני

מדף הצעצועים

קצת חינוך ל...חנוכית

ב„הפקות ירושלים" עלו על „תגלית" – שבועיים שלושה לפני שבוע החנוכה מסתובבים הורים והורי הורים כסביבונים בין חנויות ומחפשים מתנות מתאימות לילדים.

התוצאה: „חנוכית" – ערכה המתיימרת להיות „קיט להיט • חוויה משפחתית – אירוע משפחתי לשמונת ימי החנוכה". כל הזכויות להנהרות שמורות לאריה. עם כל הכבוד למפעל הנכבד, לי זה נשמע ממש מוזס.

ראשית, מצאנו בקופסת הקרטון הכחלחלה של „חנוכית" ספר: „מסע בסביבון חלל" מאת אפרים סידון. הספר חביב, משהו כמו פיטר־פן חדיש לחנוכה ובו מסופר על דני ואחותו רותי, שקבלו מסבא סביבון פלאים ההופך לסביבון חלל ממוחשב ויוצא עם הילדים למסעות בעבר ההסטורי של עם ישראל, במאורעות הקשורים לחנוכה. יש סיפורים ידועים מהם, יש פחות. הספר נעים ונאמר לקריאה עצמית לתלמידי הכיתות הנמוכות, ולהקראה לקטנים כגן. יהודה – כאיוריו. דני אורן יצר דמויות פלסטלינה צבעוניות ואלו צולמו על ידי אבי גנור. בפסח האחרון [illegible] הפקת פלסטלינה בסגנון דומה ברקע להגדה פופולרית לילדים בשם „אגדה של הגדה". מסתבר שהמפיקים ראו כי טוב והחליטו להפוך את אגדת החגים לסידרה של פלסטלינה. את הספר „מסע בסביבון חלל" ניתן לרכוש בנפרד תמורת 23 ש"ח או ביחד עם הערכה של „חנוכית" ב־19 ש"ח.

ובכן, מה יש בערכה? ראשית, האריזה אינה נוחה. בנוסף – חלק מן הקופסה מתקפל והופך לחנוכיית קרטון, בה אפשר לתקוע נרות קרטון. איפה החוויה? מה זה נותן לילד? לא הבנתי בדיוק. האם אתם מכירים ילד שיסכים להחליף נרות מקוריים ודולקים בנרות קרטון צבעוניים ועוד לראות בזה חוויה?

היצרנים מבטיחים גם שמונה מתנות, אחת לכל לילה, ומצרפים ערמת מעטפות לבנות הנראות כמו מעטפות של מסמכים רשמיים. בקופסה שלנו היו רק שבע מעטפות. יתכן שב„הפקות ירושלים" לקחו בחשבון את נרות הקרטון כמתנה נפרדת. לי נראה שאם מבטיחים לילדים שמונה מתנות, צריך לתת לו שמונה. עם פתיחת המעטפות לא נשמעה שום אנחת אפתעה או אושר מצד הילדים. מה היה שם? סביבון קרטון שיפים ממנו כבר ראינו, כרטיסי ברכה לחנוכה (כמה ילדים ישראלים צריכים אותם?), מדבקות־סביבונים ולג'יהודה.

לא ברורה לי שכבת הגיל לה מיועדות ה„מתנות" הללו. ילדים שיהנו מהפאזל (יש בזה), או חוברת הצביעה, לא יצליחו להתמודד עם משחק הלוח והעצות.

בחנויות הצעצועים שאני מכירה מצאתי יותר משמונה מתנות יפות, משמחות ומתאימות ללילות החנוכה ובמחירים הרבה יותר צנועים. אני אישית מעדיפה משחק אחד מוצלח על פני סידרת „הפתעות" מאכזבות.

שושנה חן

יין המשמר

"לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יא, יג)

– שֶׁלֹּא תֹּאמַר: הֲרֵי אֲנִי לוֹמֵד בִּשְׁבִיל שֶׁאֶהְיֶה עָשִׁיר, בִּשְׁבִיל שֶׁאֶקָּרֵא רַב, בִּשְׁבִיל שֶׁאֲקַבֵּל שָׂכָר; אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ – עֲשׂוּ מֵאַהֲבָה, וְסוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא.

רבנו שלמה יצחקי (רש"י)

שנתחדש בחנוכה

ארבע חוברות־קלטות בהוצאת „עדי סולקין – ורדית" • „בואו נשיר בחנוכה", „בואו נשחק" א' וב', „הגיל הרך רוקד".

פעם, לא בכל כך מזמן, עוד־חגגו בגנים ובבתי־הספר עם פסנתר ואקורדיון. כיום יש אמצעי־עזר משוכללים וקלים להפעלה. יש קלטות מסווגות לפי נושאים, יש חוברות ובהן כל המלים; רק צריך לחבר תקע לשקע, ולדרך...

חוברות־קלטת כאלה, לגננות, למורים ולהורים הנפיקה הוצאת „עדי סולקין – ורדית". בכל קלטת וחוברת כעשרים שירים, כולל תרגום לאנגלית ותעתיק אנגלי למלים העבריות. פזילה לקהל פוטנציאלי בחו"ל? לגיטימי בהחלט.

„שירים חדשים וישנים, משחקי ידיים, משחקי אצבעות, משחקי גוף; כולם מתוך אוסף שירי משחק שנאסף במשך כ־25 שנות הוראה" – דברי ההסבר של עדי סולקין, איש ההוצאה. הערה זו הבהירה לי את פשר נושנותו של החומר המוקלט, את צורת עיבודו והצגתו האיורית והלשונית. כבר מזמן לא ראיתי עיצוב כליכך מיושן בהוצאה חדשה. שערי החוברות והאיורים נראים כמו מלפני דורות אחרים. על המבחר אפשר אולי להתווכח, אבל בעידן הטלוויזיה, הווידאו ואמצעי ההמחשה אותם הזכרתי בראשית דברי, נשמעים העיבודים הרבה יותר מיושנים ממיושנים. כמו לא שרים לכה על כל פנים, לא בגני הילדים ולא בבתי הספר בארץ.

נדמה שהכוונה טובה מאד, אבל התוצאה הסופית נראית כאילו אירע בחמישים שנה.

שרה ארבל

למד והשכל — שפות והשכלה תיכונית

הנהלת חשבונות

קורסים להנהלת חשבונות 1+2 ו־3
הלימודים בפיקוח משרד העבודה והרווחה
* לימודי ערב ובוקר במסלול מהיר ורגיל.
* מרצים רואי חשבון, בעלי מוניטין ונסיון רב בהוראה.
* יעוץ אישי ומקצועי לכל תלמיד.
* חדרי הרצאות מרווחים וממוזגים.

חינם! שבועיים לימודי נסיון לקורסים 3-1 1+2

רח' יהודה הלוי 18 תל־אביב
טל': 661004, 662005, 662003-03.
פתוח: א'־ה' 8.30-13.30, 15.30-19.30
ו' 8.30-13.00

ידע בית ספר לחשבונאות
הקנית מקצוע ברמה מקצועית גבוהה ואמינה

יחסי ציבור | תעופה | קונגרסים | ירידים | מכירות

מכון מיל"ה - בית־הספר לדילות
פותח במלון דן בתל־אביב קורס ל:
דילות
לנשים וגברים, כולל עבודה מעשית
מסיימי הקורס המוכשרים יומלצו לתעסוקה
הקורס נפתח ביום ב' 5.1.87
תאריך אחרון להרשמה ביום א' 4.1.87 בין השעות 18.00-20.00 בדוכן ההרשמה במלון.
הלימודים יתקיימו אחת לשבוע במשך 5 חודשים במלון דן, הירקון 99 ת"א.
תעודות גמר תוענקנה למסיימים

בלעדי לאינטרסיסטס: ספריות עם
חלונות זכוכית
לשמירה מפני אבק

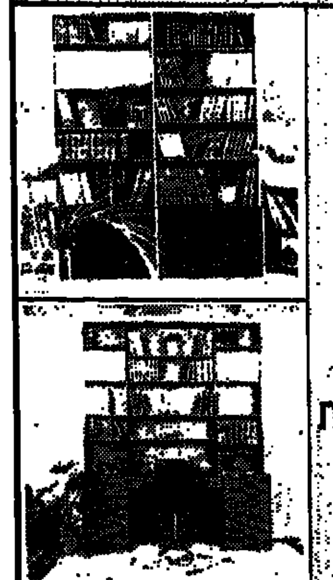

50 דגמי ספריות
100 אפשרויות הרכבה
ספריות אינטרסיסטס
בן יהודה 148 ת"א טלפון 03-249327
פתוח מ־09.30-12.30 16.00-19.00

N.S.A. A.S.A
לימודים בארה"ב
ייעוץ אישי וטיפול בהרשמה
ימים א', ב', ד', 16.00-19.00
שד' שאול המלך 35 תל־אביב
בית־אמריקה חדר 1111
טל. 03-472707

אל תגמגם בחו"ל ובארץ
המורה לשפות בביתך
עד נסיעתך תלמד שפה בביתך במהירות, יעילות ושטף ב־4 קסטות + ספר לימוד
אנגלית ★ צרפתית ★ גרמנית
ספרדית ★ איטלקית ★ ערבית
יידיש ★ אנגלית מסחרית וכו'
TUTORTAPE, OXFORD, HUGO, B.B.C
תערוכות ספרים ומו"לים
סוכנות מסדה, אלנבי 76 תל־אביב
פתוח מ־9.00 עד 13.00 ומ־16.00 עד 18.30
טלפון: 659395 ובבית 236662, גם בשבת

המכון לשפה
הספרדית
נפתחות כיתות חדשות • 20 שנות נסיון • מורים מעולים
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי • קורס לשפה מסחרית
• ספריה בספרדית קלה • קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל כל יום מ־16.30 עד 19.30 • דיזנגוף 184 טל. 220223

מועדון קוראי ידיעות אחרונות
חוג פוי"פ
ערבי חברה הכרויות וריקודים
בכל יום שני מ־21.30
מלון פרק ת"א
פנויים ופנויות

250,000 למדו כאן!
רבע מיליון תלמידים למדו לקראת בחינות הבגרות אצלנו,
38 שנות ניסיון, עם צוות מורים מעולה,
מעניקים גם לך את ההזדמנות לתעודת בגרות.

מישלב
בגרות עם תעודה
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

פתיחת כיתות בוקר ב־20, 13, 12, 11 בינואר
פתיחת כיתות ערב ב־15, 11, 5 בינואר
החלה ההרשמה למועד יוני־יולי 87
לחיילים ולחיילים משוחררים עד שנה וחצי – 25% הנחה

מישלב, רשת בתי ספר למבוגרים כתות בוקר וערב.
רחוב ויצמן 53, תל־אביב טל. 263185-9
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

סניפי מישלב:

חולון בי"ס רביבים רח' השומר 21	ראשל"צ רח' הפרדס ראשון 3	רעננה בית מועצת הפועלים רח' יפה 4	כרמיאל בית מועצת הפועלים	הוד השרון בית מועצת הפועלים	בצרת בי"ס תיכון שיכון ג'	בית שאן בית מועצת הפועלים	חיפה בת גלים העליה 45

„מכון שחר" – ציון אחד מעל כולם!
בגרות במתמטיקה ואנגלית — זו המומחיות שלנו!
נפתחות כיתות נוספות לבגרות למועד יוני 87', בכל הרמות (גם לחלשים ביותר)
מתמטיקה — 5, 4, 3 יחידות — ב־3 חודשים • אנגלית — 5, 4 יחידות — ב־3 חודשים
שעור־עזר נוסף בכל שבוע — ללא תשלום!
נצלו את הקורסים האינטנסיביים שלנו לקיץ 87' והרשמו מיד
השבוע: הנחה של 150 שקל לכל קורס!

אורה שינרמן־אלוני
מתמטיקה ומנהלת המכון

מכון שחר, אורה שינרמן, בית בני ברית, המאספים 28, תל־אביב, טל' 252637

שעה של פנאי

תשבץ

מאת הלל הרשושנים

מספר 1402

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר „חיים וייצמן – חייו ודורו" – מאת ד"ר הרולד בלומברג ועוד 20 פרסי ספרים שונים.
המען למשלוח פתרונות: „הלל", תשבץ חשבוע מס. 1402, ת.ד. 20227, ת"א (61201).

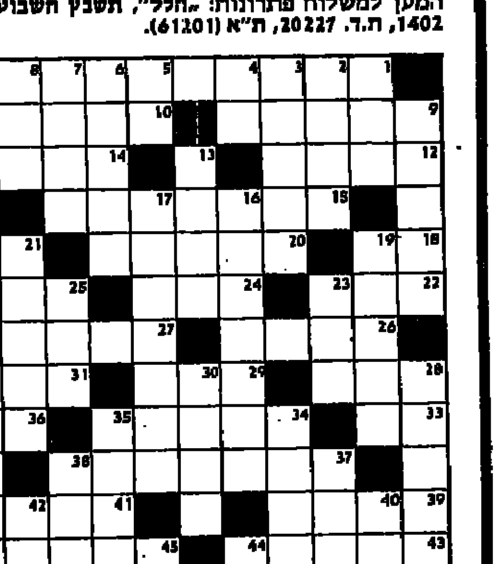

במאוזן – מימין לשמאל: 1) שכונה ירושלמית חדשה 9) עיר עתיקה בארץ 10) יופי־מים גדול 12) ללא ספק: בהיר 14) עבר־הירדן המזרחי 15) מימתק אהוב בפי הקטנים ובפי הגדולים 18) מידת נוזלים עתיקה 20) מלך רומי מפורסם 21) מלת ברירה 22) גדול חכמי התורה – מתקן חוק הפרוזבול 24) „תרדיף" (שם נרדף) ל„מנגינה" 25) חלל כף היד כשהיא קמוצה 26) מלחין צרפתי (1818–1893), מחבר האופרה „פאוסט" 27) שקע בעור הבטן מול הקיבה 28) כלי השותט 29) אריג עדין מאוד 31) כישוף 33) שבק חיים לכל חי 34) דגים גדול ממשפחת האסקמבריות (הולין טו); 36) משענת לצולע 37) מושב בעמק־חפר, בין נתניה לכפר־ויתקין, נוסד בשנת 1933; 39) אחת ממצוות השדה 41) חסר תקווה 43) עוף ביצה גדול, בעל ציצית נוצות שחורות בראשו 54) יסוד כימי מתכתי – „רדיום" בלעז 46) מצב ירוד מאוד.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) „תרדיף" לתרנגול 2) עץ נוי גבוה וזקוף 3) הוסר כושר הראיה 4) מיילל בלילה 5) תואר כבוד לאמוראי בבל 6) מגדולי המשוררים האנגלים (1631–1700); בעל הדרמה „אהבה־סוד" 7) „תרדיף" ל„נפח" 8) יסוד כימי בעל צבע סגול 9) צרור 11) בירת בורמה 13) בא לרגע ורואה כל פגע 16) אלף מטרים 17) כינוי ל„יודע הכל ואינו יודע כלום" – ביטוי לועזי 19) שלד הראש 21) פרי מתוק ועסיסי 23) צמח־בר, פרחיו עטופים מתחל צבעוני 25) שלב בסולם 28) קל להתחמק 30) „תרדיף" ל„ברך" 32) מכשיר ניקוי 34) חודש נוצרי 35) מכסה את החלק הקדמי של הבגד 37) קסם 38) כלי דישה 40) אחת מקבוצות הכוכבים 42) מין עוף טורף 44) משקה עממי 45) גן שנתעבה.

הציור השבועי לילד

היכן הדג?

מאיר הדייג שט על הכנרת ונהנה מן הדיג. הדג שהעלה בחכתו היה גדול מן הרגיל כשפראום צנח ונעלם מעיניו. אנא גלו למאיר לאן נעלם הדג.

תשבץ תרתי־תשמע

מאת נדיב אבידן ©

מספר 161

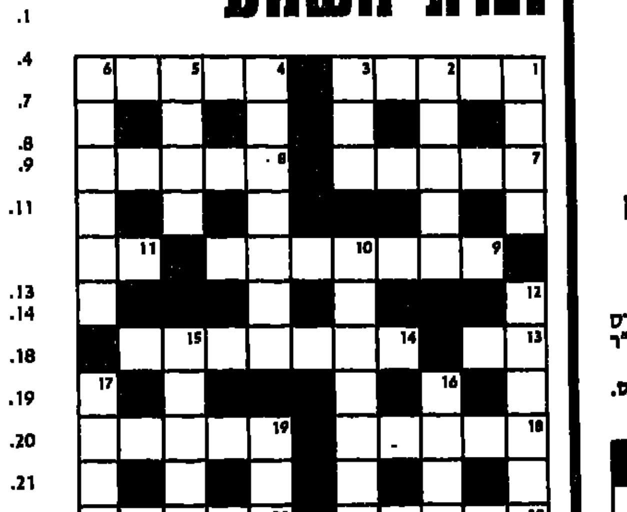

מאוזן:
1. הוא מספיק טיפש כדי להיות שד (מ) (5)
4. כשאני מבטיח לדון, אני נשמע כמו ראש הממשלה (מ)
7. במקרה שלה, מי ששוקל פחות הוא על הגובה (5)
8. חוקרי המשחה (מ) (5)
9. בצמרת האיטלקית לא יהיו בעיות תקשורת עם עוף (7)
11. עם 13 „אופקי" + „1 אנכי" יש לנו נסיכה ושופט ובזה אנו מסתפקים – אז מי יוצא? (4,2,2) (עפ"י אילן גולדהירש)
13. ראו „11 אופקי"
14. אני מודה שהכף הכי גדול שלי זה חשיש וים (3,4)
18. איזו פעולה עושה התרנגול למשל, כשהוא רץ בשדה? (מ) (5)
19. באיסט קטוביץ' זה נשמע כמו מכונת יריה (5)
20. רוצים לדעת מי לא עושה בעיות? חפשו במילון (מ) (5)
21. חולצה ממאבק ידוע על שפת הים (5)

מאונך:
1. ראו „11 אופקי"
2. הבירה הזאת – לכלבים (5) (עפ"י אילן גולדהירש)
3. סוף סוף נמאס לה (3)
4. כשציוינו לירות הוא חדל (4,3) (עפ"י אורי יונגמן)
5. כתובת קבועה (4)
6. השולחן נמצא על הקירו (עפ"י זהבה ברייר)
10. גילה על־פי הרגש, שהוא מוזג רקיק (4,3) (עפ"י ראובן ...)
12. מה עושה שמואל רוזן? הממציאים? (6)
15. ירביצו טוב לתלמידים (5)
16. בשובנו נביא איתנו את ...
17. לחוזרים בשדה התעופה ... עיף (מ) (4)
19. סמוך על ציפור אדום (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע „ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

כתב סתרים

מתוך מזמור לחנוכה לקוח המשפט הבא. כל אות מצויה בעמודה הנכונה, אך לא תמיד במקומה. מה המזמור?
בין הפותרים יוגרל „הספר השני" מאת נעמי שמר.

ח ל מ י מ מ מ מ ש מ מ נ פ ת ר א א
ק נ מ י ת מ ש נ ל ה ש נ ו י צ ו ז
ב ו נ נ ש ח נ י ע ש י נ ל ר ט מ
כ ו ק ו י נ ג נ י ו ו י ו
י י ה ק ד צ ו ע ס מ
ב ו

הפתרונות והזוכים

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מס. 1141

7056
4182
2874
1308

הספרה שאינה משתתפת היא „9".

שמות הזוכים בתגרולת 12 פרסי הספרים – „אותיות ומספרים" מס. 1141:
שמעון ברנר, פ"ת; רפאל בלום, תלמי־יפה; רנית כהן, אריאל; יהודית זילברג, ת"א; זכריה מילר, קיבוץ אשרות יעקב (מאוחד); צבי מעלם, חיפה; מיכאל ארז, ירושלים; א. בית־הלוי, ת"א; אסתר יוכט, דורון נקש, חולון; כרמלה גליק, ת"א; תמר צרפתי, ירושלים.
שמות 5 חיילי צה"ל, שזכו כ"א בספר, „אותיות ומספרים" מס. 1140:
נפתלי גרינפלד; סג"מ נאוה שלמה; סיגל קובי; רס"ן שמואל מועלם; אלי רוטנברג.

פתרון תשבץ השבוע מספר 1394
במאוזן: 1) „נחליאל" 6) „יחועם" 11) „קרקוב" 13) טבור 14) יבום 15) „סיך" 17) שבח 18) מלח 19) „אפריל" 21) דש 22) „הא" 23) תטר 24) רחל 26) תדיר 29) שחין 32) „בס" 33) טפח 35) צל 36) חמר 38) „כמתור" 40) דף 42) זג 43) בער 44) רגע 46) קנבוס 49) „ביגד" *) 51) אדיר 52) שמש 54) נבג 55) „לוט" 56) קנטור 58) חר 59) דפדפת 60) עמותה.

*) „ביגד" (ב' – בצירה ודגושה, ג' – בקמץ גדול ורפויה) שם חדש ל„מפעל־הפיס" – מתחדישי הלשונאי הלל הרשושנים).

במאונך: 1) נקומה 2) „חרב לאת" 3) לקוח 4) יום 5) אב 7) חט 8) יבש 9) „עובד" 10) „מהחשון" 12) עיר 15) ספר 16) ניר 19) אטר 20) לחש 23) „חיס" (ח' – בפתח, י' – בחיריק חסר – „פטנט" – מתחדישי הנ"ל). 25) לחץ 27) דבר 28) „צפת" 30) ילד 31) „יחזקאל" 33) טפר 34) „חור" 37) מגן־דוד 38) כעס 39) רגב 41) „פודגריה" 43) בור 45) עין 47) „ביטף" (ב' – בחיריק מלא, ט' – בפתח) מעון לתינוקות – מתחדישי הנ"ל 48) חמט 50) גבחת 52) שנת 53) שוע 56) קץ 57) רם.

שמות הזוכים בתגרולת 23 פרסי הספרים – תשבע מס. 1394
פרס א': חיים פרלשטיין, שלוחות. ענבל מצגר, מושב עבדון; יוסף סוריסה, בית־שמש; חגי ומלאכי שטיין, קרני־שומרון; חנה זיידנברג, חיפה; ברוך מנו, ק. מלכיה; משה שם, פ"ת; שלומית גלאון, מעין צבי; דינה גוטנטג, ת"א; אהרן יפת, ירושלים; ברוריה סיבהי, ראשון־לציון; דוד ברוך, חדרה; יעל אשר, יהוד; דוני מרגלית, אילת; שושנה ברונשטיין, ק. יגור; מנחם נקדימון, ר"ג; נחמה לוין, ת"א; יחזקאל עבודי, רחובות; בתיה אותיון, עכו; אהובה בלומנפלד, טבריה. בזינו חיה, באר־יעקב.

פתרון תשבץ תשבוע מספר 1396
במאוזן: 1) „אמיל ברלינר" 9) רגיש 10) רם 11) „גדרבי" 13) „ברן" 14) דיקן 16) דקר 17) „ין" 18) „בית וגן" 20) הוז 21) מר 22) אל 23) „בא" 25) ודאות 28) „גימפה" 30) דנדנה 31) מאורה 32) מז 33) הר 35) ים 36) מת 38) השתעמם 41) חך 42) חבט 44) צפון 45) עצב 46) יונק 48) ע"א 49) ע"א 49) „תשרי" 50) „ראשון לציון".
במאונך: 2) „אגרן" (א' – בפתח, ר' – בקמץ גדול); 2) מין 3) יש 4) „בריתא" 5) רמקול 6) יד 7) נרד 8) „רבקה" 9) רבי דוד קמחי (רד"ק) 12) „יהודה המכבי" 14) די 15) נ"ג 18) „ברנוזה" 19) „נביאים" 21) מאדם 24) אמום 26) „דך" 27) „תה" 28) נם 29) פר 33) „התפעל" (התפעו – בטעות): 34) „רעואל" 37) חבור 39) ש"ץ 40) מן 41) חצרן 42) טונא 45) „עשר" 47) קש 49) תי(ש).

שמות הזוכים בתגרולת 21 פרסי הספרים – תשבע מס. 1396
פרס א': הספר „האש והעשן" – מלחמתה של ישראל – מאת אליהו עמיקם – אריאל קצובר, רח' הל"ה 20, ירושלים (93661).
ואלה ה־20 שזכו באחד הספרים השונים:
בנימין פרידמן, רמת־השרון; רבקה זינגר, ת"א; נחום נתנאל, ירושלים; ישעיהו רוסק, חולון; משה שליטא, ת"א; שרית שרעבי, קרית־מלאכי; יצחק נחמני, אופקים; רחל סלהוב, מושב חצב; מרגלית אגוזי, פ"ת; מזל חבושה, ת"א; משה אנסטר, רמת־ה"ן; יוסף הוכל, גבעת ברנר; פרומה פיכמן, נתניה; נחמה לוין, ת"א; צחי משען, ירושלים; אברהם גליסקמן, ת"א; רוני גורביץ, רמת־גן; עובדיה בנימין, ירושלים; ירון אנסי, ת"א; ראובן הדיר, ימון רס"ב יואל הראל, צ.ה.ל.; רב"ט לירז סמוכה, צ.ה.ל.; בנימין כהן, צ.ה.ל. סרי ארז, צ.ה.ל. יהודה זהר, צ.ה.ל.

אותיות ומספרים

מספר 1143

לפניכם חידת „אותיות ומספרים". בפעולת החילוק הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את הספרה שאינה משתתפת בה ★ 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים ... המען למשלוח הפתרון: „אותיות ומספרים" 1143, ת"ד 20227, ת"א.

[illegible]

גליון 1185
תשבץ תרתי־משמע: ב־15 ש"ח זכו: ... ויעקב בלום, שד' בנימין 57/11, נתניה 42312.
חוד־חידה: בספר השירים של ... זכתה: ליאת נשר, רוטשילד 39 פ"ת.
תשבץ סוכה: בסיפורי חנוך ... זכה: אבנר כהן, כפר תבור.
חכמים בריבוע לחודשים אוקטובר־נובמבר, ב־15 ש"ח זכו: זהבה ... הקישון 22 נשר. טפר שמעון, ... 2/7 חדרה, 38405.

פתרון גליון 1193
- כתב ציורים: מצא אשה מצא טוב.
- חפש אותי: 16 עצים.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 158

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת „7 ימים", שבועון „ידיעות אחרונות". „שעה של פנאי", ת.ד. ... ת"א, מיקוד: 61201
■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
■ נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט

מאת אורי צחור

הישג לקספארוב

אלוף העולם בשחמט, גארי קספארוב, זכה במקום הראשון, בתחרות „אוהרה" שנערכה בבריסל, בירת בלגיה. קספארוב צבר 7.5 נקודות בעשרה משחקים ובפרס של 5000 דולר.

שני סיים ויקטור קורצ'נוי, שצבר 5.5 נקודות ופרס של 3000 דולר. היה זה הישג ראשון לקורצ'נוי, לאחר שני כשלונות בטילבורג ובירושלים. אחריו סיימו שני רבי אמנים בעלי תואר דוקטור. ד"ר ג'ון נאן מאנגליה וד"ר רוברט היבנר ממערב גרמניה – 5 כ"א.

נייג'ל שורט מאנגליה, שניצח במחזור הראשון את קספארוב, הפסיד ארבעה מחמשת משחקיו במחזור השני, בתחרות בת שני המחזורים. שורט ניצח, בשלב השני, רק את לאיוש פורטיש מהונגריה. שורט סיים עם 4 נקודות. פורטיש, שהפסיד אף הוא ארבעה משחקים במחזור השני, סיים בסיבוב האחרון בתיקו עם קספארוב וגמר עם 3 נקודות.

בתחרות ב', בבריסל, ניצח האנגלי ווטסון שהקדים את הישראלי לב גוטמן.

הוד השרון בראש

קבוצת הפועל הוד השרון/פתח תקוה, שעלתה רק השנה לליגה הלאומית, מוליכה בראש הליגה לאחר משחקי הסיבוב השלישי. שחמטאי הוד השרון/פתח תקוה זכו בנצחון שלישי ברציפות בגוברם על ביכורי העתים ת"א 1.5:3.5 (יהודה גרינפלד ניצח את יוחנן אפק).

המפגש בין האלופה, באר שבע א' לאס"א טכניון חיפה, נדחה בשל נסיעת החיפאים, יעקב בליימן ואילן מנור, להולנד.

הפועל רחובות הפתיעה בנצחון 1:3.5 על הפועל חדרה (מרדכי טבארידאשבילי ניצח את עוזי גלר). „הפועל־פלדקליין" ראשון לציון גברה על בנק לאומי ת"א 0.5:4.5 (יצחק ויינגר ניצח את הושנג משיאן). אס"א אוניברסיטת ת"א גברה על „רובינשטיין" ירושלים 1.5:3.5 (נתן בירנבוים ניצח את אלכסנדר גיסנבורג).

להוד השרון/פתח תקוה 11 נקודות, לראשון לציון 10.5, לבאר שבע 10 (5).

גביע למשטרה

נבחרת המשטרה זכתה בגביע גודר, לזכר סרן איתן אמיתי ז"ל, בתחרות שנערכה בהרצליה.

השוטרים סיימו בתיקו 7.5:7.5 עם נבחרת הרצליה, אך בשל הצטיינותם בלוחות הראשונים הוענק להם הגביע. ניצב יעקב טרנר, ראש אגף כח אדם במשטרה, שהיה חברו של סרן אמיתי, בחיל האויר, התמודד עם אלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה, והפסיד.

להכות יריב בנשקו

בתחרות הבינלאומית, שנערכה בירושלים, ראה יעקב מוריי, כי צר ניצח הרני הנסן את יהודה גרינפלד (המשחק פורסם במדור זה) והכין לירובו נוסח פתוח מקובל, ואף חידוש בהמשך, בנוסח הדרקון. הנסן לא היה מוכן כראוי להפתעה וכך נקלע למצב נחות. את המשחק סיים מוריי בתחבולה מרהיבה. להלן המשחק בלוויית הערותיו של מוריי.

הגנה סיציליאנית

לבן: מוריי שחור: הנסן

ירושלים, דצמבר 1986

1.ה4, ג5; 2.פ־ו3, ד6; 3.ד4, ג:ד4; 4.פ:ד4, פ־ו6; 5.פ־ג3, ג6; 6.ר־ה3, ר־ז7; 7.ו3, פ־ג6; 8.ר־ג4, 0־0; 9.מה־ד2, ר־ד7; 10.0־0־0, צ־ג8; 11.ר־ב3, פ־ה5; 12.ר־ז5, (המשחק גרינפלד־הנסן, נמשך 12.ח4, ח5; מוריי בחר בנוסח פתוח מקובל. הרעיון של 12.ר־ז5, הוא: תקיפה במרכז. על 12...פ־ג4; 13.ר:ג4, צ:ג4; 14.ה5, ד:ה5; תיכנן מוריי חידוש. במקום 15.פ־ב3, – פר־ה2, צ־ג7; 16.פ־ב5, ר־ו5; 17.פ:ג7, מה:ג7; 18.פ־ג3, ומפקח על ד5, דבר שלא מושג לאחר 15.פ־ב3,)

12...מה־א5; 13.צח־ה1, ב5?! (עדיף החמשך המקובל ...צ־ג5; 14.ו4, והלבן שומר על יתרון מסויים) 14.פ:ג6, מה־ב6; (כפוי) 15.פ־א3! (כדי לשמור על ג4. עתה הכל מוכן לקידום רגלי, ל־ו4, כדי לתקוף במרכו) 15...א5; 16.ו4, א4; (אין טוב מזה) 17.ו5, ר:ה5; (אם 17...א:ב3; אזי 18.פ:ב3, וזוכה בחומר – לפחות רגלי ללא תמורה) 18.ר־ג4, ה:ד4; 19.מה:ד4, מה־ב8; (או ...מה:ד4; 20.צ:ד4, ה5; 21.צ־ד6, וללבן סיום זכוי) 20.ח5, פ־ז4; 21.מה:ד7, פ:ה5; 22.מה־ב5, מה־ג7; 23.מה:א4, (יותר פשוט: צ:ה5,) 23...צ־א8; 24.מה־ב4, צ:א3; (...צר־ב8;

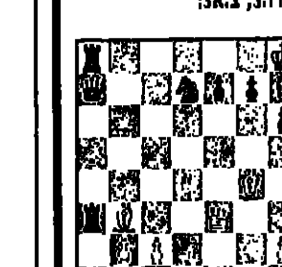

25.ר־ג5, (25.ר־ב3, צ־א7; 26.ר־ד4, צ־א5; 27.מ־ב1, מה־א7; 28.מה־ג3! (דווקא על האלכסון הגדול) 28...צ־א8; 29.א3, פ־ד7; 30.מה־ה3, צ:א3;

31.ר:ז7+! מ:ז7; 32.מה:ה7+ מ־ז8; 33.מה:א3, מה:א3; 34.ב:א3, צ:א3; 35.צ־ח8+ פ־ו8; 36.צ:ו8+!! והשחור נכנע. על 36...מ:ו8; בא 37.ר־ד6+ ולוכד צריח. על 36...ר:ו8; בא 37.צ־ד8, צ־א5; (הטוב ביותר) 38.ר־ח6, צ־ו5; 39.ג4, ולא ניתן לעצור את הרגלי במרוץ להכתרה.

תחבולה מרהיבה

לבן: שפראסקה
שחור: בלאבנץ
בריה"מ 1986

תור הלבן

להלן עמדה יוצאת דופן, כאשר לכל צד שתי מלכות. יתרה מזו: יתברר לכם שגם תחבולה מרהיבה מצפה לנו. כיצד? למי שלא יצליח לפתור – הפתרון להלן במהופך.

פתרון

[illegible]

ברידג'

מאת רחל שמיר

זה אלמנטרי

בוכחתי ששחקנים רבים הרוכשים את הידע שלהם באקראי אינם מודעים לעובדה שכתוצאה מהתערבות היריבים, פג תוקפן של הכרזות מלאכותיות.
לדוגמה, המישחק הבא:

צפון
♠ J 7 6 2
♥ 10 9 2
♦ 9
♣ 9 7 5 3 2

מערב
♠ A 8 3
♥ A J 6 4
♦ K J 6 4
♣ Q 6

מזרח
♠ 10 9 4
♥ 8 7 3
♦ A 8 7 3
♣ A 10 8

דרום
♠ K Q 5
♥ K Q 5
♦ Q 10 5 2
♣ K J 4

חילק דרום – כולם פגיעים.

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 בלי שליט	X (כפל)	פאס	פאס
פאס			

לפי הבנתו של צפון, ההכרזה של 2 קלאב היא שיטת „סטיימן". הכפל של מערב מבטל את כל ההכרזות המלאכותיות המקובלות לגבי פתיחה של 1 בלי שליט, כגון „סטיימן", "Transfer" (העברה) וכיוצא באלה. הכרזה של 2 קלאב מצד צפון במקרה המתואר כאן נחשבת להכרזה טבעית הדורשת מהשותף לא לדבר יותר.

במשחק זה הכניס הפאס של צפון את שותפו לתוך מערבולת של צרות.

מערב הוביל ברביעית דיאמונד ומזרח זכה באלוף דיאמונד. מזרח המשיך בשמינית דיאמונד אשר כוסתה בעשירית על ידי הכרוז ומערב זכה בנסיך דיאמונד. מערב לא המשיך בדיאמונד והחזיר את הרביעית הארט. הכרוז זכה במלכה הארט.

במצב זה החל הכרוז במשיכת הספידים. הוא זכה גם במלך וגם במלכה ורק כששיחק ספייד בשלישית זכה מערב באלוף.

עכשיו שיחק מערב את האלוף הארט והמשיך בהארט בו זכה הכרוז במלך הארט, אולם זו היתה הלקיחה האחרונה בה זכה, בסך הכל ארבע לקיחות, כי נוצר המצב הבא:

צפון
♠ J
♥ —
♦ —
♣ 9 7 5 3

מערב
♠ —
♥ J
♦ K 6
♣ Q 6

מזרח
♠ —
♥ —
♦ 7 3
♣ A 10 8

דרום
♠ —
♥ —
♦ Q 5
♣ K J 4

הכרוז בעצם יכול היה ליפול רק פעמיים אילו שיחק דיאמונד, אולם הוא בחר לשחק את הנסיך קלאב בו זכה מערב במלכה. מערב משך את הנסיך הארט והכניס את הכרוז ללחץ. הכרוז נאלץ לזרוק דיאמונד וכך זכתה ההגנה בשני דברים: בשני דיאמונדים ובאלוף קלאב. הסיכום – 800 נקודות לזכות ההגנה.

אילו היה צפון מודע להכרזות האלמנטריות לא היו נקלעים למצב ביש זה, כי בהכרזה של 2 קלאב יכול היה צפון ליפול לכל היותר רק פעם אחת ואולי אפילו לבצע את החוזה.

ומה אתם חושבים? כשרוזם העיר לצפון בהתאם, מה היתה תשובתו?
„אל תלמד אותי ואל תספר מעשיות – נו באמת, אלמנטרי! אני כבר משחק ברידג' שלושים שנה ויודע מתי להכריז ומתי לשתוק".

„אתה תמיד צודק", אמר שותפו. „אני שותק".

מטבעות ומדליות

מאת חיים לנגלבן

גושי זהב

אוסטרליה הוציאה את ארבעה מטבעות־מטיל הזהב הראשונים בסדרת „נאגט" (גושים) ב־1 בספטמבר 1986 על כך באה הודעה הרשמית מיושב ראש החברה לפיתוח אוסטרליה המערבית. המטבעות ישאו אופי אוסטראלי בולט. גירסאות קשוטות של מטבעות־המטיל יוטבעו בסוף שנה זו, ואילו גירסאות סטאנדארטיות יוצאו בראשית השנה הבאה, וייסחרו בפרמיה לא גבוהה מעל מחיר הזהב.

שתי הגירסאות הראשונות יוצו חילך ושל בהתאם לפקודות המטבע האוסטרלי, השבעת כי על הצד הקידמי לשאת את דיוקן המלכה.

סטיוארט דבלין, שעיצב מטבעות לאוסטראליה ול־30 מדינות אחרות, עיצב את הצדדים האחוריים, אשר כמצופה – נושאים ציורים של גושי זהב („נאגט").

כך, למשל, המטבעות בנה אונקיה אחת (31.1 גרם זהב טהור) מראים את גוש הזהב הגדול בעולם, „ברוך בואך הזר", שמשקלו 2,520 אונקיות.

המטבעות בני חצי אונקיה מראים את „יד האמונה", גוש זהב ענק בן 720 אונקיות, המוצג בלאס־ואגאס.

בעתיד יוצג „נשר הזהב", גוש שמשקלו 1,257 אונקיות על המטבע בן רבע אונקיה „הגיבור הקטן" בן 350 אונקיות, יוצג על מטבע בן עשירית האונקיה.

לפי דברי נגיד הבנק האוסטרלי הממלכתי, הכוונה לפתח ולהרחיב את שוק הזהב ובמיוחד את מטיל־הזהב באוסטרליה, אסיה, דרום־מזרח אסיה והאיזור הפאסיפי, ארצות הברית, ואירופה. לשם כך ישתמשו בחלק בציג מתשוקת הזהב של אוסטרליה.

כי אוסטרליה נמנית עם חמש מפיקות הזהב הגדולות בעולם. תפוקתה השנתית – 40־50 טונות.

קצב תפוקתה השנתי הראשוני בסידרת „הגושים" היא כ־300 אלף אונקיות. הבנק הממלכתי האוסטראלי יראג, כי לאספנים אוסטרליים תינתן האפשרות וההזדמנות להיות הראשונים לרכושת המטים. שמה ונושאו של הסדרה האוסטראלית החדשה, נבחרו משום שהם מוזהים עם אוסטראליה, משקפים את ההיסטוריה כלייה וזהב בארץ זו, „שמשיק על הרומנטיקה והנוסטלגיה של תקופת בהלת הזהב באוסטראליה", מפי משפיק נגיד הבנק הממלכתי האוסטראלי.

על בולים ובולאים

מאת שלמה שמגר

השירות המטאורולוגי

דואר ישראל הנפיק בול ליובל השירות המטאורולוגי הישראלי, בעיצובם של נעמי ומאיר אשל, בערך של 50 אג'.
בן יובש הצורש בול בעל נושא נוצרי – נייר בישראלו כבשיות הבשורה בנצרת, בעיצובו של אשר כלב.

★

דובון וסביבון

סידרת „סקי יובשטשו" בשוויץ מראה את השנת בצעריעים דובון, סביבון, קטר־עץ, בובה, הגואר בגרב ...

מוריע, כי בזאת השלם נושא זה, לאחר ארבע שנים.

★

אניות מלטזיות

בסדרת שישה, עוד ארבעה בולים לסידרת הארטסות „אניות מלטזיות".

★

חתני פרס נובל

השוואת חתני פרס נובל מופיעים של בוליו של שוודיה: ...

טריל סוויאטוסלבקי, אלבום לחליל, מוסיק להורשנג, אמנו וזרות.

★

המושל הסמורדי

סן מרינו מיברה בבול־זיכרון את הקרלוס גסטר דהמונטולה אירנדרה, המושל הסמורדי הראשון של סלמונלה, למלאות 200 שנה למותו. הוא נמנה עם „כרסי" העמים טולדייב והמונטרי.

שפות והשכלה תיכונית | למד והשכל | קורסים והכשרה מקצועית

מדור לימודים!

למד בגרות בקלות וחסוך $1,000

נפתחים קורסים מזורזים למועדי יוני 87, ינואר 88 לימוד בכתב, למוד ערב או משולב, לפי בחירה.

10 סיבות טובות ללמוד במכונים האמריקאים

◁ **שכ"ל זול ב-20%-50% מבתי ספר אחרים**
לדוגמא: לומד הנרשם ל-2 מקצועות בכתב משלם 160 ש"ח למקצוע. לומד הנרשם לכל המקצועות משלם 107 ש"ח לכל מקצוע. לומד הנרשם ל-2 קורסים בערב זכאי ל-3 קורסים נוספים בכתב, חינם.
25% הנחה לחיילים!

◁ **ותק** — רק למכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים 35 שנות נסיון!

◁ **מורים** המורים שלנו, מנוסים ובעלי המלצות

◁ **רמות** — 8 רמות במתמטיקה ובאנגלית המותאמות לכל תלמיד!

◁ **הישגים** — רק לנו 95% הצלחה בבגרות (תוכלו לקבל טלפונים של בוגרנו המרוצים הם הפרסומאים שלנו.)

◁ **ביטוח** — תלמיד שלמד במכונים ולא עמד בהצלחה בבחינות יוחזר לו שכרו במלואו. או שיוכל לחזור על הקורסים חינם עד להצלחתו.

◁ **שיטת הלימוד המשולב** — השיטה שלנו מבוססת על לימוד כיתתי של מקצועות אנגלית ומתמטיקה במסגרת קורסי ערב מזורזים או רגילים ויתר המקצועות ע"י לימוד בהתכתבות.

◁ **100% תשומת לב** — גם הלומדים במסגרת הכיתתית יקבלו תקצירים המסכמים את חומר הלימודים. כך, תהיו פנויים לקליטת החומר מבלי שתצטרכו לדאוג לסכמו

◁ **מילואים** — סידור מיוחד למשרתים במילואים, כך שלא יפסידו חומר בזמן השירות!

◁ עוד נקודות שכדאי להתייחס אליהן, במכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים: אפשרות ללימוד מקצועות בודדים, הכנה לכל מועדי הבגרות, הכנה לאוניברסיטאות ולטכניון.

הנכם מוזמנים למשרדנו הקרוב אליכם בין השעות 9.00-19.30

משרדים ראשיים

תל־אביב	חיפה	ירושלים	באר־שבע
בן יהודה 32 בנין אל על חדר 507 טל. 297324	בלפור 5 פינת נורדאו טל. 669041	יפו 38 מול בית יואל טל. 233195	החלוץ 86 מול ק. שביט טל. 32872

חינם 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-297324, 057-32872, 02-221933, 04-669041 גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך חוברת הסבר חינם

סניפים נוספים

חולון	בת ים	רחובות	ראשל"צ	פתח־תקוה	נתניה
סוקולוב 48 בנין הסוסר טל. 880889	הטשילד 18 פינת בלפור טל. 684161	הרצל 163 טל. 459532	רוטשילד 35 מסגי חיים טל. 958801	איכילוב 13 טל. 913665	הרצל 24 כיכר ציון טל. 22404

רמת גן	הרצליה	אשדוד	קרית אונו	רמלה	כפר סבא
ביאליק 47 מול אורדע טל. 728132	סוקולוב 35 ס. בן־גוריון טל. 87482	בנין סאן־לון 5 מרכז א טל. 35824	מרכז קהילתי רח' צה"ל 104 טל. 718847	הרצל 84 בכסגי מעל בנק לאומי טל. 242388	עמרמי 3 מול פינגוין טל. 444208

גזור ושלח
לכ': ת.ד. 28124 ת"א למס' 97 מיקוד 61281
אבקשכם לשלוח אלי חינם חוברת הסבר ועותק מאמר מידיעות אחרונות הקובע כי המכונים האמריקאים בשיתוף המכונים הבריטיים הם בתי הספר הזולים ביותר לבגרות!
שם וכתובת: ______
טל. ______

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים 35 שנות נסיון 95% הצלחה.

גזור שמור ובדוק — גזור שמור והשווה

הצלחה מכל הבחינות
אביב
בגרות ערב
כל מקצועות הבגרות

כולל פיסיקה 5 י"ל עם מעבדה והכנה לבחינות הכניסה לטכניון

הגמנסיה "הרצליה" והמכללה למינהל מכינות אותך לבחינות הבגרות.
ב"אביב" יכינו אותך לבחינות הבגרות טובי המורים התיכוניים בישראל בראשותו של ד"ר כרמי יוגב. מעקב אישי אחר התקדמותך בלימודים, שיעורי תגבור מיוחדים ללא תשלום לתלמידים המתקשים, לא יותר מ-32 תלמידים בכל כיתה, תנאי תשלום והנחות מיוחדות.

עכשיו ההרשמה לכל מקצועות הבגרות.
בת"א: ימים א'-ה', בשעות 13.00-20.00
בראשל"צ ובכפר־סבא: ימים א', ג', ה' בשעות 17.00-20.00

בוא לקבל יעוץ אישי חינם ממנהל "אביב".
בוא לסניף "אביב" הקרוב אליך, ותקבל יעוץ פדגוגי אישי שיעזור לך בבחירת המקצועות, בהרכבת תכנית הלימודים וכד'.
מועדי היעוץ - בת"א: ימים א'-ה', בשעות 17.00-20.00
בראשל"צ ובכפר־סבא: ימים א', ג', ה' בשעות 17.00-20.00
קח את חוברת המידע המכילה פרטים על תכנית הלימודים, מחירי הקורסים, ההנחות המיוחדות, נוהלי ההרשמה ועוד.

הלימודים בת"א בגמנסיה "הרצליה" ולא בתיכון חדש

אביב
מוסד להשכלה בלימודי ערב
סניף ראשי: הגמנסיה העברית "הרצליה", רח' ז'בוטינסקי 106, תל־אביב טל. 03-263111-4
סניף ראשל"צ: גמנסיה גן נחום, סוף רחוב הרצל, טל. 946464, 03-959992
סניף כפר־סבא: בנין חטיבת הביניים ע"ש בן־צבי (קומה ב' במזכירות), רח' ואבנר טל. 052-455591

הגמנסיה העברית "הרצליה" | המכללה למינהל

כמו כן, המכללה למינהל מקיימת לימודים אקסטרניים בירושלים ובאר־שבע.

אנגלית
אנגלית מדוברת שוטפת

מבצע החודש!
* 10% הנחה
* חינם — קסטה ללימוד עצמי
* חינם — מילון אנגלי־עברי

מסלול אישי לכל לומד
רק המכונים האמריקאים מאפשרים לכל לומד ללמוד במסלול אישי המותאם לרמתו על ידי הכוונת הלומד לאחר מ-12 רמות הלימוד, דבר המבטיח אחידות בכיתה והתקדמות מהירה. הלימודים נעשים בקבוצות קטנות של 15 עד 18 לומדים בקבוצה, דבר המאפשר יחס אישי ומעקב צמוד ואינדיבידואלי אחר התקדמות הלומד.
האוירה בשיעור היא חברתית ורגועה על כוס תשקה חם כאשר כל לומר יכול לדבר ולהשתתף באופן פעיל בשיעור. רבים משתחררים מהפחד "לפתוח את הפה" ומתחילים לדבר אנגלית לא רק בבית הספר.
חלק ניכר מהלומדים מגיעים בעקבות המלצות מחבריהם ורוב הלומדים ממשיכים ללמוד בקורסים נוספים ברמות גבוהות יותר.

75% מכלל לומדי האנגלית בארץ לומדים במכונים האמריקאים לשפות.
מסתבר כי מעל 75% מכל לומדי האנגלית בארץ לומדים באחד מ-20 הסניפים של המכונים האמריקאים.
אנשי החברות הגדולות לומדים במכונים האמריקאים לשפות.
עובדה מעניינת נוספת היא שהמוסדות והגופים הגדולים במדינה שולחים את עובדיהם ומנהליהם ללמוד אנגלית במכונים האמריקאים צה"ל, משרד החינוך, נציבות שירות המדינה, כל משרדי הממשלה, הבנקים הגדולים, קאופרטיב אגד, חברות ביטוח ועשרות מוסדות ומפעלים אחרים.
7 פעמים ברציפות ביה"ס הנבחר —
המכונים האמריקאים לשפות מהווים מזה 15 שנה את המוסד הגדול והחשוב ביותר להוראת האנגלית, וזכו 7 פעמים ברציפות בתואר "השירות הנבחר" כולל 1985-1986, בחישאל שערך "ידיעות אחרונות". המכונים האמריקאים מציעים מגוון רחב של נושאים ואפשרויות לימוד הכוללים קורסים רגילים לקבוצות או לבודדים, שיעורים פרטיים, קורסים בשפה המקצועית על כל גווניה, קורסים מיוחדים ...
לרשות הלומדים שיטות עזרי לימוד חדישים ... ההוראה במכונים האמריקאים ... מקצועיים ומנוסים, בעלי הכשרה אקדמאית ... דוברת אנגלית.

שכר לימוד הנמוך ביותר
שכר הלימוד במכונים האמריקאים לשפות נמוך ב-50% מבתי ספר אחרים 70 ש"ח לשיעור
הפונים למכונים האמריקאים ... ומה חינם
כמו כן מתאפשרת הפניה לבקר בשיעור ללא התחייבות

אנגלית לתלמיד
שיעורי עזר לתלמידי יסודי, תיכון ...

קורסים ל-A.B.C
שיעור לימוד מיוחד למתחילים ...

חינם 24 שעות ביממה חייג כבר עכשיו לטל' 03-228545, 04-669041, 02-221933, 057-32872

תל־אביב	חיפה	באר שבע	ירושלים
דיזנגוף 115 ליד סוסר רול טל 228545	בלפור 5 פינת נורדאו טל 669041	החלוץ 86 ק. שביט טל 32872	יפו 38 מול בית יואל טל 233196

מכונים אמריקאים לשפות

עיצוב פנים

קורס עיצוב פנים

כולל תיכנון ועיצוב ריהוט
נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א

מטרת הקורס
הקורס לעיצוב פנים מיועד לאנשים בעלי גישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שתשוק להם לתשוך קול לחנויותיהם, לבעלי אולמות תצוגה ולכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן ולהנות מהמרחב שלו ברווחה ובנוחות מירבית.

תכנית הלימודים כוללת
שרטוט ארכיטקטוני (יסודות, שירטוט, גרפיקה), שרטוט לעיצוב פנים (גרפיקה, תאורה, הדמיה), האומטריה ותאורה (איזומטריה, אקסונומטריה, פרספקטיבה, הצללות), תכנון ארכיטקטוני (תיכנון ועיצוב חללי מגורים, תכנון ועיצוב ריהוט), חומרים ותהליכים, פרטי בנין, פרטי נגרות וריהוט, עקרונות סטוריים ותכנון, צבע, תאורה, רישום, טקסטיל ויפוי, צימויה, רנניית תוליים, תכנון ועוד

משרדנו פתוח בין השעות 9.00-19.30 רצוף
תל אביב בן יהודה 32 בניין אל־על חדר 507 טל. 291858, 295529

מכון להכשרה מקצועית

מזכירות רפואית

גם **מזכירה רפואית** וגם **מזכירה בכירה** בקורס אחד

... המוכרת על ידי משרד הבריאות ...

חינם 24 שעות ביממה ...

מכון ישראלי למינהל

תיכנות מחשבים

תכנות מחשבים
קורסי בוקר וערב
בפיקוח משרד העבודה
לקראת התואר תוכניתן סוג 1

מבצע ×3 מבצע ×3 מבצע ×3 מבצע ×3

1. 10% הנחה ממחיר הקורס
2. חינם — קורס אנגלית או הנהלת חשבונות
3. חינם — 2 שפות תיכנות נוספות.

החודש נפתחים קורסי בוקר וערב לימוד 3 שפות תכנות BASIC, COBOL, FORTRAIN בהתאם לתכנית הלימודים של משרד העבודה.
תרגול ועבודה מעשית על גבי מחשבים
סידור מיוחד למשרתים במילואים
לומדים המשרתים במילואים משלימים את החומר בקורס מקביל
יעוץ תעסוקתי לבוגרים
המכון מקיים מחלקה ליעוץ תעסוקתי המסייעת לבוגרים למצוא ולהקלט בהצלחה בעבודה בהתאם לכישוריהם והישגיהם בלימודים
לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים
מבחן פסיכוטכני להתאמת כושר - חינם
קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים.
קורסים למפעילי מחשב

משרדינו פתוחים כל יום בין השעות 8.00-19.30 רצוף.

המכון להכשרה מקצועית

תמלילנות קלדנות

אנו מציעים לך להרויח 1200 ש"ח לחודש כתמלילנית או קלדנית

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

הנהלת חשבונות

הנהלת חשבונות

מנהל החשבונות הוא האיש האחראי על רישום שיטתי של כל הפעולות הכספיות במפעלים, במוסדות ובבתי עסק. מנהל החשבונות מהווה גורם יעיל והכרחי בניהול עסק. מנהל החשבונות עוזר למנהל או לבעל העסק בכל עניין הקשור בפעילות כספית, קניות מכירות והשקעות.

מחסור של מנהל חשבונות בארץ!
עם ההתפתחות הגדולה של הכלכלה והמסחר בישראל והנהגת מס ערך מוסף ורפורמה במסים, נוצר מצב שהדרישה למנהלי חשבונות הולכת וגוברת בכל ענפי המשק. העתונות מלאה במודעות בנוסח "דרוש מנהלת חשבונות" עיקר הדורשים הם בנקים, חברות גדולות, משרדי ממשלה ועוד.
המחסור במנהלי חשבונות והשיבותם הולכת וגוברת במערכת הכלכלית והעיסקים, מביאים לכך שמנהלי חשבונות זוכים לתנאי שכר והטבות גבוהים — תנאים אשר לא עומדים בשום יחס לתקופת ההכשרה הקצרה יחסית.

איך אפשר להיות מנהל חשבונות תוך מספר שבועות
מ.י.ל המכון הישראלי למנהל — בית הספר הגדול ביותר בארץ להכשרת מנהלי חשבונות לומדים מעל 60% מכלל לומדי המקצוע, נוסד ב-1962 והכשיר אלפי מנהלי חשבונות יועצי מס שעמדו בהצלחה בבחינות משרד העבודה, ונציבות מס הכנסה, קיבלו סיוע ממשלתי בהנהלת חשבונות.
אלפי בוגרי מ.י.ל. נקלטו בעבודה וזכו למעמד, הערכה ומשכורות גבוהות.
הקורסים נמשכים בין חודשיים לחמישה חודשים פעמים עד שלוש פעמים בשבוע בשעות הבוקר או הערב לפי בחירת הלומד. לומדים המעוניינים בכך יכולים להתקבל לקורסים מהירים של 8-7 שבועות בהם לומדים יותר שעות בשבוע

מספר התלמידים בכיתה נמוך ולכן היחס והטיפול אישיים. הלימודים מתקיימים בכיתות לימוד נוחות. הלימוד משולב בתרגול ועבודה מעשית מאפשר לבוגרים להקלט בעבודה עם תום לימודיהם

הנהלת חשבונות ממוחשבת — מפתח להצלחה מקצועית
לומדי הקורסים להנהלת חשבונות עוברים הכשרה מיוחדת על גבי מחשבים ורוכשים שליטה בשימוש במחשב לצורך הנהלת חשבונות, דבר המבטיח קידום מקצועי מהיר ואפשרות השגת משרה טובה יותר. מסיימי הקורס עוברים בהצלחה את בחינות משרד העבודה ומקבלים תעודת מנהל חשבונות סוג 1, 2 או 3 וזאת בנוסף לתעודת הסיום של המכון הישראלי למנהל.
אלפי נשים סיימו את לימודי הנה"ח ונקלטו במקצוע בהצלחה
סדר ודייקנות הינן תכונות המאפיינות נשים והופכות אותן למתאימות ביותר להנה"ח. נשים נשואות רבות בוחרות במשרות חלקיות. מקצוע הנה"ח מאפשר עיסוק חלקי בשעות לפוה"צ לנשים נשואות.

חינם!
המכון הישראלי למנהל מעניק קורס אנגלית או כתבנות חינם לכל לומד הנהלת חשבונות.

חינם — 24 שעות ביממה חייג כבר עכשיו לטל' 03-285529, 04-665501, 057-32872, 02-221933.

היועצת המקצועית של המכון הישראלי למנהל תשמח להפגש איתך אישית לשיחת יעוץ בלתי מחייבת
פנה עוד היום לאחד מסניפי מ.י.ל מכון ישראלי למנהל הקרוב לביתך ותוזמן לשיחת היכרות חינם

סניפי מ.י.ל מכון ישראלי למנהל פתוחים כל יום בין השעות 9.00-13.00, 16.00-19.30

מ.י.ל מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס

יועצי מס — המקצוע המבוקש היום

אפשרויות תעסוקה מגוונות
נפתחים קורסי בוקר וערב
לקראת תעודת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה
* קורסים רגילים למחוסרי ידע
* קורסים מזורזים למנהלי חשבונות

מטרת הקורס

דרישה ליועצי מס בארץ
ההתפתחות העצומה של הכלכלה והמסחר, חוקי המס החדשים גורמים לדרישה הולכת וגדלה ליועצי מס. כל עצמאי זקוק ליועץ מס או לרואה חשבון על מנת למלא את הדו"חות השנתיים

יועצי המס זוכים למעמד ולשכר מכובד
בדומה לרואי החשבון, זוכים יועצי המס למעמד מועדף והכנסתם בין הגבוהות במשק.

חינם 24 שעות ביממה חייג ברגע זה לטלפון 02-221933, 03-291858, 03-295529 או 057-32872, 04-665501. גם בלילות ובשבתות מסור את שמך כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך מדריך ליועצי מס חינם.

מכון ישראלי למינהל

גרפיקה

גרפיקה

נפתחים קורסי בוקר וערב בתל־אביב

משרדינו פתוחים כל יום בין השעות 9.00-19.30

השכלה בכתב

למד/י הנהלת חשבונות בביתך בזמנך הפנוי

למד/י תכנות מחשבים בביתך בזמנך הפנוי

לימודים אקדמיים מקצוע בגרות

מסקיימת ההרשמה למחזור ינואר 1987

המכינה הקדם-אקדמית שליד המכללה למינהל מאפשרת לך:
1. להשיג תעודת בגרות
2. להתכונן לקראת לימודי המשך אקדמיים
3. לרכוש מקצוע בתחומי המינהל, המחשב והחשבונאות.

ללמוד וגם להתקיים בכבוד
המתקבלת ללימודים - באפשרותך לזכות במסלול מלא משכר הלימוד, ולהנות ממלגת קיום במשך תקופת הלימודים.

לרכוש השכלה וגם מקצוע מבוקש
גם אם סיימת רק כיתה י', או יא' - אנו מעמידים לרשותך מסלולי לימודים מגוונים, שמשלבים השכלה תיכונית עם רכישת מקצוע.
פתיחת הלימודים בינואר 1987.
קח את עתידך בידים ובוא למכינה שנותנת לך יותר ממקצוע, נתיב פתוח לעתיד בטוח.
בוא והרשם עוד היום.

פרטים והרשמה במשרדי המכינות:
תל־אביב - רח' משמר הירדן 20, גבעתיים, טל. 313344
ירושלים - המכללה למינהל רח' מסריק 10 טל. 02-668383, 02-666380, 02-669130
בשיתוף עם האגודה לקידום החינוך, משרד החינוך והתרבות והיחידה להכוונת חיילים משוחררים משרד הבטחון.

המכללה למינהל
נתיב בטוח - לעתיד בטוח

מדריך להנהלת חשבונות חינם

חשוב למתחילים בלימודי הנהח"ש כולל תכניות לימודים ומערכי בחינות. פרטים על אפשרויות לימוד בכל הארץ

חינם 24 שעות ביממה. חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-295629, 057-32872, 04-665501, 02-221933
גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך מדריך להנהח"ש חינם.

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 6281
אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימודי הנהח"ש
שם וכתובת ______
טל. ______

למד/י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

קריאה מהירה

ילדים, נוער ומבוגרים עוברים קורסים לקריאה מהירה של מ.י.ל. בשיטה האמריקאית החדשה — בעזרת מכונת ההבזקה EXCEL-O-READER ומשפרים את הישגיהם בכל תחומי החיים.

מ.י.ל. - מכון ישראלי למינהל, בעל נסיון של מעל 25 שנים, בהכשרה מקצועית ובהשתלמויות לאנשי גופים ומוסדות ציבוריים מהגדולים במשק, מביא לכם את השיטה והמכשור החדיש ביותר, ישר מאמריקה.
כל תלמיד מתרגל על מכונת הבזקה אישית EXCEL-O-READER המגבירה את מהירות הצילום של העין ומשפרת את כושר הקליטה והזכרון, וכן מתאמן בחוברות תרגילים ועזרי לימוד מקצועיים וסטודנטים המדרבנים תנועות עינים מהירות ומגבירים את כושר הריכוז, המיקוד וההבחנה.
כך, תוך 9 שיעורים ניתן להכפיל את מהירות הקריאה ואף להגדילה פי 3, 4 או 5, במקביל, לשפר את יכולת הקליטה, הריכוז הזכרון והבנת הנקרא.
הקורס לקריאה מהירה, בעזרת מכונת ההבזקה EXCEL O-READER עובר בין היתר על שיטת הרפרוף בקריאה, תימצות, מציאת רעיונות מרכזיים וקרובים, הוצאת מסקנות, שיפור הזכרון, העשרת אוצר המילים ועוד...

אלפי סטודנטים, מנהלים ועובדים בכירים, אנשים הרוצים להיות בעניינים, כבר עברו קורס קריאה מהירה. אין שום סיבה שלא תתנו לילדכם, כבר עכשיו, את האפשרות להיות התלמיד הטוב ביותר בכיתה. אין שום סיבה שאתם לא תוכלו להתמודד ולשלוט בכמויות חומר כתוב.
הרשמו לקורס לקריאה מהירה של מ.י.ל. — ויפה שעה אחת קודם!

מחיר מוזל מיוחד:
137 ש"ח בלבד (כולל מע"מ)

הינך מוזמן/נת לביקור בלתי מחייב בסניף הקרוב למקום מגוריך להדגמת השיטה

קריאה מהירה בכל מקום בארץ בימים ובשעות הנוחות לך. סניפנו פתוחים בכל יום מ-9.00 ועד 19.30 רצוף.

תל־אביב	חיפה	רמת גן	פתח־תקוה
דיזנגוף 115 ליד סוסר רול טל. 228545, 243428	בלפור 5 פינת נורדאו טל. 669041	ביאליק 47 מול אורדע טל. 734191	איכילוב 13 טל. 913665

ראשל"צ	רחובות	חולון	בת ים	ירושלים	באר־שבע
רוטשילד 35 מסגי חיים טל. 958801	הרצל 163 טל. 453532	סוקולוב 48 בנין הסוסר טל. 880889	רוטשילד 18 פינת בלפור טל. 684161	יפו 38 מול בית יואל טל. 221933	החלוץ 86 מול ק. שביט טל. 32872

הרצליה	ק. חיים	רמלה	אשדוד	כפר סבא	נתניה
סוקולוב 35 ס. בן־גוריון טל. 87882	וביאליק העמקים 3 טל. 740410	הרצל 84 בכסגי מעל בנק לאומי טל. 242386	בנין סאן־לון 5 מרכז א' טל. 35624	עמרמי 3 מול פינגווין טל. 444208	הרצל 24 כיכר ציון טל. 22404

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

ידיעות אחרונות

מחסור בטכנאים לטלויזיות הצבע

רוכשי הטלויזיות נאלצים לעתים להמתין שבועות רבים עד לתיקון מקלטיהם

אנו מציעים לך להיות טכנאי שרות וידאו וטלויזיה

ללא תלות בגיל, השכלה או ידע באלקטרוניקה

מקצוע נדרש, הכנסה גבוהה, עבודה מעניינת
הקורס כולל הכשרה להתקנת אנטנות צלחת לקליטת שידורי לוויינים.
* מסלול שנתי למחוסרי ידע באלקטרוניקה • מסלול חצי שנתי לאלקטרונאים.
לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים.
רוב הקורס בעבודה מעשית הכוונה לעבודה למסיימים.

קורסים לאנטנות צלחת לוויינים

חינם, 24 שעות ביממה. חייג כבר ברגע זה לטלפון 04-684506, 03-680893, 057-32872. גם בלילות ובשבתות מסור את שמך כתובתך ומספר הטלפון ותקבל לביתך חוברת הסבר. כמו כן תוזמן לראיון אישי והרשמה.

משרדינו פתוחים להתייעצות והדגמת קליטה מלוויין כל יום בין השעות 09.00 - 19.30 רצוף

תל־אביב	חיפה	באר־שבע
הירקון 48 פינת אלנבי טל. 680893	ביאליק 17 פינת הרצל טל. 684506	החלוץ 86 מול ק. שביט טל. 32872

המכון להכשרה מקצועית

אוניברסיטאות בארצות הברית
יעוץ ★ הכוונה ★ הרשמה

★ כל סוגי לימודים אקדמיים לקראת תואר ראשון, שני או דוקטורט
★ אפשרות ללימוד שנתיים ראשונות בארץ והמשך בארה"ב

• מבדקי אנגלית טופל • תרגום נוטריוני של תעודות • ניסוח מכתבים ומילוי טפסים.
משרדינו פתוחים בימים א', ד' 16.00-19.00
בימים ב,ג,ה' 9.00-12.00
תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל על חדר 507 טלפון 297324

Israel American Institute
COLLEGE ADVISORS

למד אנגלית בביתך ע"י

מכון לינגואפון LINGUAPHONE

או אחת מ-38 שפות כולל ערבית
בשיטה הבריטית המתקדמת והידועה בעולם של מכון לינגואפון. המערכת ללימוד עצמי של שפות מורכבת מקסטות וספרי עזר מותאמים ל-38 שפות
★ תשלומים נוחים ★ שבוע נסיון

לכבוד "לינגואפון" — הנציגות בישראל תל־אביב, רח' אחד העם 32, ת"א 65541, טל' 03-622167
שם ______ טלפון ______ כתובת ______ מיקוד ______